Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

अथ दिवाकरकृतदानचन्द्रिकाप्रारंभः।

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

॥ अथ दानचंद्रिकायाअनुक्रमणिका ॥

विषयाः	पृष्ठम्
दानंत्रिविधोक्तम् ...	१
अथपात्रम्	,,
अब्राह्मणलक्षणम् ...	,,
ब्राह्मणब्रुवलक्षणम्.	,,
द्रव्यविभागः ...	,,
ग्राह्यदानानि ...	,,
दानकालः ...	,,
पुण्यदेशः ...	२
र्थेप्रतिग्रहनिषेधः ...	,,
दानकृत्यम् ...	२
प्रतिगृहीतृकर्तव्यम् ...	,,
द्रव्यमानम् ...	३
धान्यमानंभविष्ये ...	,,
दानेदक्षिणाप्रमाणम् ...	,,
द्रव्यदेवता ...	,,
प्रतिग्रहस्थानानि ...	४
तत्रादौसुवर्णादितुलापुरुषदानम् ...	,,
कुंडमंडपादि ...	५
तुलावेदिप्रमाणम्	,,
स्तंभद्वयनिक्षेपः ...	,,
वेद्यादितुलाकृत्यलक्षणम्	६
घृतादितुलाफलम् ...	७
नानारोगनिरासार्थंद्रव्यविशेषेणतुलादानम्	८
पूजार्थंतत्तद्रव्याधिदेवता	,,
कालविशेषः ...	९
तुलापुरुषदानविधिः ...	९
तुलादानप्रयोगः ...	१०
गोसहस्रमहादानप्रयोगः	१२
सवृषगोशतदानप्रयोगः	१३
सवृषदशगोदानम् ...	१४
अथदशमहादानानि ...	,,
तत्रकनकदानम् ...	,,
अश्वदानम्	१५
श्वेताश्वदानम् ...	,,

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

विषयाः	पृष्ठम्
शिवायाश्वदानम् ...	१६
तिलदानम्	,,
तिलपात्रदानम् ...	,,
महातिलपात्रदानम् ...	,,
तिलपूर्णकांस्यपात्रदानम्	१७
तिलपूर्णकरकदानम् ...	१८
गजदानम् ...	,,
दासीदानम् ...	,,
रथदानम् ...	१९
गंत्रीरथदानम् ...	,,
शिबिकादानम् ...	,,
महीदानम् ...	,,
भूमिहरणेदोषः ...	२०
गृहदानम् ...	,,
वास्तुशांतिप्रयोगः ...	२१
सूत्रोक्तवास्तुशांतिः ...	२५
गृहदानप्रयोगः ...	२७
मठदानंस्कांदे ...	२८
धर्मशालादानम् ...	,,
कन्यादानम्	,,
कन्यादानप्रयोगः ...	,,
कन्यागृहेभोजननिषेधः	३०
कपिलादानंप्रयोगश्च ...	,,
महाकपिलादानम् ...	३१
दशधेनुदानानि ...	३१
तत्रगुडधेन्वादिदानम्	,,
तिलधेनुदानम् ...	३२
घृतधेनुदानम् ...	,,
जलधेनुदानम् ...	३३
क्षीरधेनुदानम् ...	,,
मधुधेनुदानम् ...	३४
शर्कराधेनुदानम् ...	,,
दधिधेनुदानम् ...	,,
रसधेनुदानम्... ...	,,
स्वरूपतोगोदानंप्रयोगश्च	३५
श्वेतवर्णादिगोदानम्...	३६
समानवर्णगोवत्सदानम्	३६
कृष्णधेनुदानम् ...	,,
हेमशृंगीदानम् ...	,,
कार्पासधेनुदानम् ...	३७
लवणधेनुदानम् ...	,,
सुवर्णधेनुदानम् ...	,,
वंध्यात्वहरंसुवर्णधेनुदानम्	३८
उभयतोमुखीदानंप्रयोगश्च	३९
उभयतोमुखीप्रतिग्रहप्रायश्चित्तम्	४१
अथदशदानानिमृतस्य	,,
तत्रादौगोदानम् ...	,,

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

विषयाः	पृष्ठम्
भूमिदानम्	४१
तिलदानम्	४२
हिरण्यदानम्... ...	,,
आज्यदानम्... ...	,,
वस्त्रदानम्	,,
धान्यदानम्	,,
गुडदानम्	,,
रजतदानम्	,,
लवणदानम्	४३
पंचधेनुदानानि ...	,,
तत्राद्यौपापापनोदधेनुदानम्	,,
ऋणापनोदधेनुदानम्	,,

विषयाः	पृष्ठम्
प्रायश्चित्तधेनुदानम् ...	४३
वैतरणीदानम् ...	,,
उत्क्रांतिधेनुदानम् ...	४४
मोक्षधेनुदानम् ..	,,
महिषीदानम्... ...	४५
मेषीदानम्	,,
अजादानम्	४६
वृषदानम्	,,
मन्दाग्निहरंमेषदानप्रयोगश्च	,,
दशाचलदानानि ...	४७
धान्यशैलदानम् ...	,,
लवणाचलदानम् ...	५०

विषयाः	पृष्ठम्
गुडाचलदानम् ...	५०
सुवर्णाचलदानम् ...	,,
तिलाचलदानम् ...	५१
अर्धोदयेतिलपर्वतदानम्	,,
तत्रैवकांस्यपात्रदानम्	५२
कार्पासशैलदानम् ...	५३
घृताचलदानम् ...	,,
रत्नाचलदानम् ...	,,
रौप्याचलदानम् ...	५४
शर्कराचलदानम् ...	,,
शिखरप्रमाणम् ...	,,
शिखरदानानि ...	,,

विषयाः	पृष्ठम्
शिखरदानप्रयोगः ...	५४
त्रिशूलदानम् ...	५५
दारिद्र्यहरंकुबेरमूर्तिदानम्	५६
उमामहेश्वरमूर्तिदानम्	,,
लक्ष्मीनारायणमूर्तिदानम्	५७
हरिहरमूर्तिदानम् ...	,,
सूर्यमूर्तिदानम् ...	,,
गणपतिमूर्तिदानम् ...	,,
जगदंबिकामूर्तिदानम्...	,,
सरस्वतीमूर्तिदानम् ...	,,
शालग्राममूर्तिदानम् ...	,,
शिवनाभिदानम् ...	,,

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

विषयाः	पृष्ठम्
लिंगदानम्	५७
मारकतलिंगदानम्	५८
काश्मीरलिंगदानम्	,,
घंटादानम्	,,
शंखदानम्	,,
कालचक्रदानम्	,,
अपमृत्युहरंयममूर्तिदानम्	,,
कालपुरुषदानम्	५९
कालपुरुषस्वरूपम्	,,
सर्वसंपत्करदानम्	,,
कृष्णाजिनदानंप्रयोगश्च	६०
शय्यादानम्	६१
शयनदानम्	६१
कशिपुदानम्	,,
अथ वस्त्रदानानि	
पोतवस्त्रदानम्	६२
रक्तवस्त्रदानम्	,,
नीलवस्त्रदानम्	,,
चित्रवस्त्रदानम्	,,
कृष्णवस्त्रदानम्	,,
पट्टकूलदानम्	,,
मृतकर्पटदानम्	,,
ऊर्णावस्त्रदानम्	,,
कंबलदानम्	,,
चित्रकंबलदानम्	६३
ताम्रपात्रदानम्	,,
अथप्रसंगात्ताम्रदानम्	,,
कांस्यपात्रदानम्	,,
प्रसंगात्कांस्यदानम्	६३
लोहपात्रदानम्	,,
रौप्यपात्रदानम्	,,
सुवर्णपात्रदानम्	,,
स्थालीदानम्	,,
वेदपुस्तकादिदानानि	६४
प्रसंगाच्चतुर्दशविद्यानामानि	,,
रत्नदानानि	६५
मौक्तिकदानम्	६५
प्रवालदानम्	,,
कर्णभूषणदानम्	,,
मांगल्यमणिदानम्	,,
हरिद्रादानम्	६५
कुंकुमदानम्	,,
सिंदूरदानम्	,,
कस्तूरिदानम्	,,
कर्पूरदानम्	,,
नानासुगंधद्रव्यदानम्	,,
देवेगलंतिकादानम्	,,
प्रपादानम्	६६

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

विषयाः	पृष्ठम्
हैमंतिकेऽग्निदानम् ...	६६
दीपदानम्	,,
पांथपरिचर्या	,,
गोपरिचर्या	,,
धर्मघटदानम्	६७
कलशदानम्	,,
जलपात्रदानम् ...	,,
यज्ञोपवीतदानम् ...	,,
मासपक्षदानानि ...	,,
अधिमासेदानम् ...	,,
घृतपात्रछायादानम् ...	६८
संक्रांतिदानानि ...	६९

विषयाः	पृष्ठम्
नानाधान्यदानानि ...	६९
तंडुलदानम्	,,
व्रीहिदानमंत्रः ...	,,
यवदानमंत्रः	,,
गोधूमदानमंत्रः ...	,,
गुद्गदानमंत्रः	६९
माषदानमंत्रः ...	,,
चणकदानमंत्रः ...	,,
कुलित्थदानमंत्रः ...	,,
तिलदानमंत्रः	,,
स्वर्णतिलदानमंत्रः ...	,,
सर्वधान्यदानमंत्रः ...	७०

विषयाः	पृष्ठम्
ससुवर्णतिलपात्रदानमंत्रः	७०
निष्पावदानमंत्रः ...	,,
प्रियंगुदानमंत्रः ...	,,
श्यामाकदानमंत्र ...	,,
कोद्रवदानमंत्रः ...	,,
लंकदानमंत्रः	,,
यावनालदानमंत्रः ...	,,
मसूरिकादानमंत्रः ...	,,
अन्नदानमंत्रः ...	,,
पायसदानमंत्रः ...	,,
क्षीरकमंडलुदानम् ...	,,
ओदनदानम्	,,

विषयाः	पृष्ठम्
दध्यन्नदानम् ...	७०
कृसरान्नदानम् ...	,,
नानाभक्ष्यदानम् ...	,,
सर्वान्नदानम्	,,
सक्तुदानम्	,,
शर्करादानम् ...	,,
गुडदानम्	,,
इक्षुदंडदानम्	,,
मधुदानम्	,,
घृतदानम्	,,
तैलदानम्	,,
नवनीतदानम् ...	,,

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

विषयाः	पृष्ठम्
क्षीरदानम् … …	७१
दधिदानम् … …	,,
तक्रदानम् … …	७१
पुष्पदानम् … …	,,
फलदानम् … …	,,
तांबूलदानम् … …	,,
पादुकादानम् …	७१
उपानद्दानम् … …	,,
छत्रदानम् … …	,,
चामरदानम् … …	,,
पत्रिकादानम् …	,,
व्यजनदानम् … …	७१
दर्पणदानम् … …	,,
कूष्मांडदानम् …	७२
सौभाग्यद्रव्यदानम् …	,,
वर्द्धितफलदानम् …	,,
सतिलगुडपिष्टग्रासदानम्	,,
भांडदानम् … …	,,
गोधूमपिष्टदानम् …	,,
शूर्पस्थार्द्रतंडुलदानम् …	७२
पायसपूरितकांस्यपात्रदानम्	,,
कदलीस्तंभदानम् …	,,
सौभाग्यशूर्पदानम् …	७२
शूर्पपंचकदानम् …	,,
षोडशिकाफलदानम …	,,
व्यतीपातेसुवर्णदानम्	७२
अश्वत्थसेवनंसेचनमंत्रश्च	,,
अश्वत्थाभिमंत्रणम् …	,,
सूर्यादीनांवैषम्येदानानि	,,
ग्रहाणांदानानि …	७४
दानकालःप्रकारश्च …	,,
प्रार्थनामंत्रः … …	,,
वारदोषापनोददानानि	७५
सहस्रभोजनविधिः …	७६
सर्वस्वदानम् .. …	७७
युगप्राधान्यधर्माः …	७८
दानमावश्यकंकेषाम् …	,,
दातुर्लक्षणम् …	,,
प्रतिगृहीतुलक्षणम् …	,,
विद्वत्प्रार्थना … …	७९
सदसत्प्रतिग्रहदानानि	७९
रहस्यप्रायश्चित्तानि …	८३

॥ इति दानचंद्रिकानुक्रमणिका समाप्ता ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

श्रीगणेशायनमः ॥ श्रीसांबसदाशिवायनमः ॥ प्रणम्यमातरंगंगांभैरवंवनशंकरीम् ॥ महादेवाख्यपितरं
श्रौतस्मार्तविशारदम् ॥ १ ॥ दिवाकरेणसुधियासारमुद्धृत्यशास्त्रतः ॥ शिष्टानांतन्यतेतुष्टयैदानसंक्षेपचंद्रि
का ॥ २ ॥ तत्रपरस्वत्वोत्पत्त्यंतोद्रव्यत्यागोदानम् ॥ देवलः ॥ अर्थानामुदितेपात्रेश्रद्धयाप्रतिपादनम् ॥
दानमित्यभिनिर्दिष्टंव्याख्यानंतस्यकथ्यते ॥ तच्चदानंत्रिधोक्तं गीतासु ॥ दातव्यमितियद्दानंदीयतेऽनुपका
रिणे ॥ देशेकालेचपात्रेचतद्दानंसात्विकंस्मृतत् ॥ यत्तुप्रत्युपकारार्थंफलमुद्दिश्यवापुनः ॥ दीयतेचपरिक्लि
ष्टंतद्राजसमुदाहृतम् ॥ अदेशकालेयद्दानमपात्रेभ्यश्चदीयते ॥ असत्कृतमवज्ञातंतत्तामसमुदाहृतम ॥ ॥
गारुडे ॥ अर्हतेयत्सुवर्णादिदानंतत्कायिकंस्मृतम् ॥ तुलादानादि ॥ आर्तानामभयंदद्यीत्येतद्विवाचिकंस्मृ
तम् ॥ विद्यामादाययज्जप्यैतद्दानंमानसंद्विजाः ॥ इति ॥ ॥ अथपात्रम् ॥ ॥ याज्ञवल्क्यः ॥ नविद्यया
केवलयातपसावापिपात्रता ॥ यत्रदानमिमेचोभेतद्धिपात्रंप्रचक्षते--इति ॥ भविष्ये ॥ किंचिद्वेदमयंपात्रंकिं
चित्पात्रंतपोमयम् ॥ पात्राणामुत्तमंपात्रंशूद्रान्नंयस्यनोदरे-इति ॥ व्यासः ॥ प्रथमंतुगुरोर्दानंदत्त्वाश्रेष्ठम
नुक्रमात् ॥ ततोऽन्येषांचविप्राणांदद्यात्पात्रानुसारतः-इति ॥ भविष्यपुराणे ॥ सन्निधानस्थितान्विप्रा

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

न्दौहित्रंविद्पतिंतथा ॥ भागिनेयंविशेषेणतथाबंधून्गृहागतान् ॥ नातिक्रमेन्नरस्त्वेतान्सुमूर्खानपिगोपते ॥
अतिक्रम्यमहारौद्रंरौरवंनरकंव्रजेत् ॥ दक्षः ॥ सममब्राह्मणेदानंद्विगुणंब्राह्मणब्रुवे ॥ सहस्रगुणमाचार्येत्वनं
तंवेदपारगे ॥ अब्राह्मणलक्षणमाह व्यासः ॥ ब्रह्मबीजसमुत्पन्नोमंत्रसंस्कारवर्जितः ॥ जातिमात्रोपजीवीच
भवेदब्राह्मणःसतु ॥ ब्राह्मणब्रुवलक्षणमाहतत्रैव ॥ गर्भाधानादिभिर्युक्तस्तथोपनयनेनच ॥ नकर्मविन्नचा
धीतःसभवेद्ब्राह्मणब्रुवः ॥ ॥ अथद्रव्यविभागः ॥ ॥ शिवधर्मे ॥ तस्मात्त्रिभागंवित्तस्यजीवनायप्रकल्पयेत् ॥
भागद्वयंतुधर्मार्थमनित्यंजीवितंयतः ॥ वित्तस्यभागपंचकंकृत्वाभागद्वयंजीवनार्थंभागत्रयंदानार्थमितिहेमा
द्रिः ॥ ॥ अथाग्राह्यदानानि ॥ ॥ स्कांदे ॥ अजिनंमृतशय्यांचमेषींचोभयतोमुखीम् ॥ कुरुक्षेत्रेचगृह्णानो
नभूयःपुरुषोभवेत् ॥ मनुः ॥ हिरण्यंभूमिमश्वंगामन्नंवासस्तिलान्घृतम् ॥ अविद्वान्प्रतिगृह्णानोभस्मीभ
वतिकाष्ठवत् ॥ अविद्वान्नामविद्यातपोभ्यांहीनःतेननग्राह्यमिति ॥ ॥ अथदानकालः ॥ ॥ वाराहे ॥ दर्शे
शतगुणंदानंतद्दशघ्नंदिनक्षये ॥ शतघ्नंतच्चसंक्रांतौशतघ्नंविषुवेततः ॥ युगादौतच्छतगुणमयनेतच्छताहतम् ॥
सोमग्रहेतच्छतघ्नंतच्छतघ्नंरवेर्ग्रहे ॥ तच्छतघ्नंव्यतीपातेदानंवेदविदोविदुः ॥ विष्णुधर्मोत्तरे ॥ वैशाखीका

For Private and Personal Use Only

र्तिकीमाघीपौर्णिमातुमहाफला ॥ पौर्णमासीषुसर्वासुमासर्क्षसहितासुच ॥ दत्तानामिहदानानांफलंशतगु
णंभवेत्-इति ॥ ॥ अथपुण्यदेशः ॥ ॥ मनुः ॥ दृषद्वतीसरस्वत्योर्देवनद्योर्यदंतरम् ॥ तंदेवनिर्मितंदेशं
ब्रह्मावर्तंप्रचक्षते ॥ नारदः ॥ पुण्यदेशेषुसर्वेषुगृहेदेवालयादिषु ॥ यत्रसाधनसंपत्तिस्तत्रदानंसमाचरेत् ॥
भविष्यपुराणे ॥ वाराणसीकुरुक्षेत्रंप्रयागंपुष्करंतथा ॥ गोकर्णनैमिषारण्यंसेतुंश्रीपर्वतंतथा ॥ महाकालंत
थागंगामेतान्पुण्यतमान्विदुः ॥ पाद्मे ॥ लिंगंवाप्रतिमावापिदृश्यतेयत्रकुत्रचित् ॥ तत्सर्वंपुण्यतांयातिदा
नेषुचमहाफलम्-इति ॥ एषुदानमतिप्रशस्तमितिहेमाद्रिः ॥ ॥ अथतीर्थेप्रतिग्रहनिषेधः ॥ पाद्मे ॥
नतीर्थेप्रतिगृह्णीयात्प्राणैःकंठगतैरपि-इति ॥ तीर्थेतीरेक्षेत्रेच ॥ गंगाकृष्णागोदावरीणांतीरमाह विष्णुः ॥
गंगागोदावरीकृष्णातीरमाहुर्महर्षयः ॥ उत्तरेनवगव्यूतिर्दक्षिणेयोजनत्रयम्-इति ॥ भविष्ये ॥ तीराद्ग
व्यूतिमात्रंतुपरितःक्षेत्रमुच्यते-इति ॥ गंगायांतुतीरेऽपिनग्राह्यमित्यर्थः ॥ ब्राह्मे ॥ प्रवाहमवधिंकृत्वा
यावद्धस्तचतुष्टयम् ॥ तत्रनप्रतिगृह्णीयात्प्राणैःकंठगतैरपि-इति ॥ प्रवाहोगर्भः ॥ दानधर्मे ॥ भाद्रशुक्ल
चतुर्दश्यांयावदाक्रमतेजलम् ॥ तावद्गर्भंविजानीयात्तदूर्ध्वंतीरमुच्यते-इति ॥ गर्भेप्रतिग्रहनिषेधःप्रसिद्धन

दीषु गंडक्यादिषुतुतीरेऽपिनिषेधः ॥ तदुक्तंदानधर्मे ॥ गंडक्यादिषुतीरेऽपिनग्राह्यंभूतिमिच्छता–इति ॥ चंद्रि०
अत्यंतापदितीर्थेऽपिग्राह्यम् ॥ अथचेत्प्रतिगृह्णीयाद्ब्राह्मणोवृत्तिकर्शितः ॥ दशांशमर्जितंदद्यादेवंधर्मोनहीय
ते–इतिपाद्मात् ॥ ॥ अथदानकृत्यम् ॥ ॥ वाराहे ॥ सुस्नातःसम्यगाचांतःकृतसंध्यादिकक्रियः ॥ काम
क्रोधविहीनश्चपाखंडस्पर्शवर्जितः ॥ दद्यादितिशेषः ॥ कात्यायनः ॥ कुशोपरिनिविष्टेनतथायज्ञोपवीति
ना ॥ देयंप्रतिगृहीतव्यमन्यथाविफलंभवेत्–इति ॥ गौतमः ॥ अंतर्जानुकरंकृत्वासकुशंसतिलोदकम् ॥
फलान्यपिचसंधायप्रदद्याच्छ्रद्धयान्वितः ॥ नामगोत्रेसमुच्चार्यप्राङ्मुखोदेयकीर्त्तनात् ॥ उदङ्मुखायविप्रा
यदत्त्वातंस्वस्तिकीर्त्तयेत् ॥ सदेवताकदेयंकीर्त्तनानंतरंदत्त्वेत्यर्थः ॥ ॥ अथप्रतिगृहीतृकृत्यम् ॥ ॥ तत्रैव ॥
ॐ कारमुच्चरन्प्राज्ञोद्रविणंसकुशोदकम् ॥ गृह्णीयाद्दक्षिणेहस्तेतदंतेस्वस्तिकीर्त्तयेत् ॥ प्रतिगृहीतासावित्रंसर्व
त्रैवानुकीर्त्तयेत् ॥ सावित्रंदेवस्यत्वेति ॥ ततस्तुकीर्तयेत्साधंद्रव्यंचद्रव्यदेवताम् ॥ समापयेत्ततःपश्चात्काम
स्तुत्याप्रतिग्रहम् ॥ यथाशाखम् ॥ कइदंकस्माअदादितिमंत्रंपठित्वेत्यर्थः ॥ आदित्यपुराणे ॥ प्रतिग्रहंपठेदु
च्चैःप्रतिगृह्यद्विजोत्तमात् ॥ मंद्रंपठेत्तुराजन्यादुपांशुचतथाविशि ॥ मनसाचतथाशूद्रेस्वस्तिवाचनमेवच ॥

For Private and Personal Use Only

ओंकारंब्राह्मणेकुर्यान्निरोंकारंमहीपतौ ॥ उपांशुचतथावैश्येमनसाशूद्रजेतथा-इति कौर्मात् ॥ पुनस्त
त्रैव ॥ प्रतिग्रहस्यधर्मंचनजानातिद्विजोविधिम् ॥ द्रव्यस्तैन्यसमायुक्तोनरकंप्रतिपद्यते-इति ॥ तथा ॥ वि
धिंतुधर्मंविज्ञायब्राह्मणस्तुप्रतिग्रहे ॥ दात्रासहतरत्येवमहादुर्गाण्यसौध्रुवम्-इति ॥ याज्ञवल्क्योक्तेश्च ॥ ॥
॥ अथद्रव्यमानम् ॥ ॥ याज्ञवल्क्यः ॥ ॥ जालसूर्यमरीचिस्थंत्रसरेणुस्ततःस्मृतम् ॥ तेऽष्टौलिक्षातुता
स्तिस्रोराजसर्षपउच्यते ॥ गौरस्तुतेत्रयःषट्तेयवोमध्यश्चतेत्रयः ॥ कृष्णलःपंचतेमाषास्तेसुवर्णस्तुषोडश ॥
पलंसुवर्णाश्चत्वारः पंचवापरिकीर्तितम्-इति ॥ द्वेकृष्णलेरूप्यमाषोधरणंषोडशैवते ॥ शतमानंतुदशभि
र्धरणैःपलमेवतत् ॥ निष्कःसुवर्णाश्चत्वारः इति हेमाद्रिः ॥ अथधान्यमानम् ॥ भविष्ये ॥ पल
द्वयंतुप्रसृतिःकुडवोद्विगुणंमतम् ॥ चतुर्भिःकुडवैःप्रस्थःप्रस्थाश्चत्वारआढकः ॥ आढकैस्तैश्चतुर्भिश्चद्रोण
स्तुकथितोबुधैः ॥ द्रोणैःषोडशभिःखारीविंशत्याकुंभउच्यते ॥ कुंभैस्तैर्दशभिर्वाहोधान्यमानंप्रकीर्तितम्-
इति ॥ ॥ अथदानेदक्षिणापरिमाणमाह व्यासः ॥ सुवर्णंपरमंदानंसुवर्णंदक्षिणापरा ॥ सर्वेषामेवदाना
नांसुवर्णंदक्षिणेष्यते ॥ अदक्षिणंतुयद्दानंतत्सर्वंनिष्फलंभवेत् ॥ इति परेत्युक्तेः ॥ पुरुषाहारौपयिकतंदुलादि

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

कमपिदक्षिणाइतिहेमाद्रिः ॥ तथा ॥ देयद्रव्यतृतीयांशंदक्षिणांपरिकल्पयेत् ॥ अनुक्तदक्षिणेदानेदशांशं
वापिशक्तितः ॥ भविष्ये ॥ ज्ञेयंनिष्कशतंपार्थदानेषुविधिरुत्तमः ॥ मध्यमस्तुतदर्धेनतदर्धेनाधमःस्मृ
तः ॥ मेष्यांचकालपुरुषेतथाऽन्येषुमहत्सुच ॥ एवंवृक्षेरथेऽजेचधेनोःकृष्णाजिनस्यच ॥ अशक्तस्यापिकृष्णो
ऽयंपंचसौवर्णिकोविधिः–इति ॥ जपाभिषेकमुदाहृत्य लिंगपुराणे ॥ अष्टषष्टिपलोन्मानांदद्याद्वैदक्षिणां
गुरोः ॥ होतॄणांचैवसर्वेषांत्रिंशत्पलमुदाहृतम् ॥ तदर्धंजापकानांचद्वारपालांस्तदर्धतः ॥ एतेनसर्वत्रगुरोरर्धं
मृत्विजांतदर्धंजापकानांतदर्धंद्वारपालानांइतिहेमाद्रौदक्षिणाविभागोऽवगंतव्यः ॥ ॥ अथद्रव्यदेवता ॥ ॥
॥ विष्णुधर्मोत्तरे ॥ अभयंसर्वदैवत्यंभूमिर्वैविष्णुदेवता ॥ कन्यादासस्तथादासीप्राजापत्याःप्रकीर्तिताः ॥
प्राजापत्योगजःप्रोक्तस्तुरगोयमदैवतः ॥ तथाचैकशफंसर्वंकथितंयमदैवतम् ॥ महिषश्चतथायाम्यउष्ट्रोवैनैर्ऋ
तोभवेत् ॥ रौद्रीधेनुर्विनिर्दिष्टाछागमाग्नेयमादिशेत् ॥ मेषंतुवारुणंविद्याद्वाराहंवैष्णवंतथा ॥ आरण्याः ॥ ३ ॥
पशवःसर्वेकथितावायुदेवताः ॥ जलाशयानिसर्वाणिवारिधीनांकमंडलुम् ॥ कुंभंचकरकंचैववारुणानिनिबो
धत ॥ समुद्रजानिरत्नानिवारुणानिद्विजोत्तमाः ॥ आग्नेयंकनकंप्रोक्तंसर्वलोहानिचाप्यथ ॥ प्राजापत्यानि

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

सस्यानिपक्कान्नमपिचद्विज ॥ संज्ञेयाःसर्वगंधाश्चगांधर्वावैविचक्षणैः ॥ विद्याब्राह्मीविनिर्दिष्टाविद्योपकरणा
निच ॥ सारस्वतानिज्ञेयानिपुस्तकादीनिपंडितैः ॥ सर्वेषांशिल्पभांडानांविश्वकर्मातुदेवता ॥ द्रुमाणामथ
पुष्पाणांशाकैर्हरितकैस्तथा ॥ फलानामथसर्वेषांतथाज्ञेयोवनस्पतिः ॥ मत्स्यमांसेविनिर्दिष्टेप्राजापत्येतथैव
च ॥ छत्रंकृष्णाजिनंशय्यांरथमासनमेवच ॥ उपानहौतथापात्रंयच्चान्यत्प्राणवर्जितम् ॥ सर्वंचांगिरसत्वेन
प्रतिगृह्णीतमानवः ॥ शरोपयोगियत्सर्वंशस्त्रचर्मध्वजादिकम् ॥ नृपोपकरणंसर्वंविज्ञेयंसर्वदैवतम् ॥ गृहंतुश
क्रदैवत्यंयदनुक्तंद्विजोत्तमाः ॥ विज्ञेयंविष्णुदैवत्यंसर्वदाद्विजसत्तमाः–इति ॥ ॥ अथप्रतिग्रहस्थानानि ॥ गृह्य
परिशिष्टे ॥ प्रतिगृह्णीतगांपुच्छेकर्णेवाहस्तिनंकरे ॥ मूर्ध्निदासीमजंचैवपृष्ठेऽश्वतरगर्दभौ ॥ अश्वंकर्णेसटा
यांवाअन्नमुद्दिश्यधारयेत् ॥ शय्यासनंगृहंक्षेत्रंसंस्पृश्यादायकांचनम् ॥ उष्ट्रंचककुदिस्पृष्ट्वामृगांश्चमहिषादि
कान् ॥ गोधामश्वविधानेनपक्षेसंस्पृश्यपक्षिणः ॥ छत्रंदंडेतरून्मूलेफलंसंगृह्यगौरवात् ॥ प्रगृह्योपानहोऽ
मत्रंवासयेत्प्रतिमुच्यवै ॥ अमत्रंपात्रम् ॥ वासस्तथासमादायकन्यांशीर्षेऽथवाकरे ॥ कन्यायादक्षिणांसमभि
स्पृशेदित्यर्थः ॥ रतिभार्योऽपरपूर्वांप्रतिगृह्णीतचाक्षताम् ॥ पुत्रमुत्संगमारोप्यप्रतिगृह्णीतदत्तकम् ॥ रथंरथमुखे

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

स्पृष्ट्वाप्रतिगृह्णीतकूबरे ॥ कूबरोयुगाधारकाष्ठम् ॥ तथाहेमाद्रौदानखंडे ॥ भूमेःप्रतिग्रहंकुर्याद्भूमिंकृत्वाप्रदक्षिणम् ॥ करेगृहीत्वाकन्यांतुदासदास्याद्विजोत्तमाः ॥ आरुह्यचगजस्योक्तःकर्णेचाश्वस्यकीर्तितः ॥ तथाचैकशफानांतुसर्वेषांचविशेषतः ॥ प्रतिगृह्णीताजांश्रृंगेपुच्छेकृष्णाजिनंतथा ॥ येचैकशफाःश्रृंगिणस्तान्विशेषतःश्रृंगेप्रतिगृह्णीयादित्यर्थः ॥ कर्णेचपशवःसर्वेग्राह्याःपुच्छेविचक्षणैः ॥ गृह्णीयान्महिषंश्रृंगेखरंवैपृष्ठदेशतः ॥ प्रतिग्रहमथोष्ट्रस्ययानानांचाधिरोहणात् ॥ बीजानांमुष्टिमादायरत्नान्यादायसर्वतः ॥ वस्त्रंदशांतादाद्याय्यपरिधायापिवापुनः ॥ आरुह्योपानहौमंचमारुह्यैवचपादुके ॥ धर्मध्वजौतुसंस्पृश्यगृह्णीयात् ॥ अवतीर्यचसर्वाणिजलस्थानानिवैद्विजाः ॥ आयुधानिसमादायतथामुच्यविभूषणम् ॥ आमुच्यबध्वेत्यर्थः ॥ इति प्रतिग्रहस्थानानि ॥ ॥ अथादौतुलापुरुषदानम् ॥ हेमाद्रौमात्स्ये ॥ अनेनविधिनायस्तुतुलापुरुषमाचरेत् ॥ प्रतिलोकाधिपस्थानेप्रतिमन्वंतरंवसेत् ॥ विमानेनार्कवर्णेनकिंकिणीजालमालिना ॥ पूज्यमानोऽप्सरोभिश्चततोविष्णुपुरंव्रजेत् ॥ कल्पकोटिशतंयावत्तस्मिँल्लोकेमहीयते ॥ कर्मक्षयादिहपुनर्भुविराजराजोभूपालमौलिमणिरंजितपादपीठः ॥ श्रद्धान्वितोभवतियज्ञसहस्रयाजीदीप्तप्रतापजितसर्वमही

For Private and Personal Use Only

परलोकः ॥ योदीयमानमपिपश्यतिभूतियुक्तःकालांतरेस्मरतिवाचयतीहलोके ॥ योवाशृणोतिपठतींद्रसमानरूपःप्राप्नोतिधामसपुरंदरदेवजुष्टम् ॥ इति ॥ तत्रैववह्निपुराणे ॥ एवंदत्त्वासुवर्णंतुब्रह्महत्यादिकंचयत् ॥ पापंनिहत्यपुरुषःसर्वलोकंसगच्छति ॥ तत्रस्थित्वाचिरंराजन्यदायातिमहीतले ॥ राजराजेश्वरःश्रीमान्वीतशोकोनिरामयः ॥ रूपसौभाग्यसंपन्नोनित्यंविष्णुपरायणः ॥ पुनर्विष्णुपदंयातियत्रगत्वानशोचति ॥ इतिसुवर्णादितुलापुरुषदानफलम् ॥ ॥ अथकुंडमंडपादि ॥ ॥ तच्चसुवर्णतुलायामेवावश्यकमितिहेमाद्र्यादयः ॥ रत्नरजततुलायांतुकृताकृतमित्युक्तंतत्रैव ॥ होमाद्यशक्तौतुमंडपादिरहितमेवकुर्यात् ॥ नतत्रमंत्रहोमोवाएवमेवप्रदीयते ॥ इतिमात्स्योक्तेः ॥ ग्रहमंत्राद्वारजापमंत्राश्चनेत्यर्थः ॥ ॥ अथतुलावेदीपरिमाणंचाह ॥ तत्रैव ॥ तत्रादौशुभेऽह्निशोभार्थंकुंडमंडपमात्रंवाकृत्वासप्तहस्तांवापंचहस्तांवातृतीयांशेनचतुर्थांशेनवोच्चांवेदींकृत्वातदुपरिपूर्वपश्चिमयोःस्तंभद्वयंनिधेयम् ॥ हेमाद्रौमात्स्ये ॥ शाकेंगुदीचंदनदेवदारुश्रीपर्णिबिल्वप्रियकांजनोत्थम् ॥ स्तंभद्वयंहस्तयुगावखातंकृत्वादृढंपंचकरोच्छ्रितंतत् ॥ तदंतरंहस्तचतुष्टयंस्याद्धथोत्तरांगंचतुरस्रमेव–इति ॥ शाकोवृक्षविशेषोमहासारइतिप्रसिद्धः ॥ श्रीपर्णीभद्रतरुः ॥ प्रियको

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

जीवकः ॥ सारमतेकदंबः ॥ अंजनःकांचनतुल्यपर्णोवृक्षविशेषः ॥ स्तंभद्वयंचचतुरस्रीकृत्यवेदिमध्येपूर्व पश्चिमभागयोर्निधेयम् ॥ उत्तरांगंस्तंभयोरुपरितिर्यक्काष्ठंतच्चपंचकरयोःस्तंभयोर्हस्तचतुष्टयोपरिनिधेयंचतु रस्रम् ॥ अथोत्तरांगंचतदंगमेवेतिपाठेतदीयमितिस्तंभसजातीयकाष्ठमित्यर्थः ॥ समानजातिश्चतुलावलंब्या हैमेनमध्येपुरुषेणयुक्ता ॥ दैर्घ्येणसाहस्तचतुष्टयंस्यात्पृथुत्वमस्याश्चदशांगुलानि ॥ सुवर्णपट्टाभरणाचका र्यासलोहपाशद्वयशृंखलाभिः ॥ युतासुवर्णेनचरत्नमालाविभूषितामाल्यविभूषणाढ्या ॥ समानजाति स्तोरणसमानजातिः तुलोत्तरांगमध्येद्वादशभिरंगुलैरधस्तादुदगग्राअवलंब्या पुरुषेणविष्णुना शृंखलावि लंबितयासुवर्णनिर्मितया तत्प्रतिमालक्षद्वयंन्यस्तयोर्बहिःस्थितमंगुलषट्कंविहायविज्ञेयम् समतुलायाः अष्टो त्तरशतांगुलमितत्वात् ॥ पृथुत्वंचास्यादशांगुलपरिमितेनवलयाकृतिसूत्रेणसंमितंविधेयमित्यर्थः। सलोहपाश द्वयशृंखलाभिर्युक्ताकार्येत्यर्थः ॥ तत्रैव वह्निपुराणे ॥ आश्वत्थींखादिरींचापिपालाशींवासुप्लक्षजाम् ॥ चतुर्हस्तप्रमाणेनसुश्लक्ष्णांसुदृढांनवाम् ॥ सुवर्तुलांसमांतद्वत्स्निग्धांछिद्रत्रयान्विताम् ॥ मौंजशिक्यद्वयोपे तांबद्धांस्तंभेतुयाज्ञिये–इत्याहनारदः ॥ चतुरस्रातुलाकार्यापादौचापितथाविधौ ॥ चतुर्ष्वपिचपार्श्वेषुमानं

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

स्याच्चतुरंगुलम् ॥ मुक्त्वातावत्तुकरकावंतर्योर्विन्यसेद्बुधः ॥ चतुर्हस्ताघटतुलामध्यशृंखलयान्विता ॥ शि
क्यंहस्तत्रयंकुर्यात्कुटकंचतुरंगुलम्-इति ॥ यदाहतत्रैव विश्वकर्मा ॥ विशेषदानंकथितंतुलादितस्मात्तु
लालक्षणमुच्यतेप्राक् ॥ तुलाप्रमाणंस्मृतमंगुलानिदैर्घ्येंगुलैः षण्णवतिप्रमाणैः ॥ प्रतिद्वयेप्यंगुलषट्कषट्
कंशतांगुलाष्टोत्तरमंगुलानाम् ॥ स्युर्विंशतिःपंचचधातुबंधाबंधेष्वधिष्ठानसुरानिवेश्याः ॥ ईशःशशीमारु
तरुद्रसूर्याःस्याद्विश्वकर्मागुरुरंगिराग्नी ॥ प्रजापतिर्विश्वजगद्विधातापर्जन्यशंभूपितृदेवताच ॥ सौम्यश्चध
र्मामरराजमश्विनौजलेशमित्रावरुणौमरुद्गणाः ॥ धनेशगंधर्वजलेशविष्णुर्दंडेचतुर्विंशतिरेवदेवताः ॥ अत्र
सौम्योबुधः ॥ स्यात्पंचविंशःपुरुषःसएकोयस्तोल्यमानस्तुलयामहात्मा ॥ एताविधेयास्तपनीयमय्योरत्ना
र्चितादैवतमूर्तयस्ताः ॥ षडंगुलःस्याच्चतुरस्रपिंडःप्रांतद्वयेविष्णुरनंतनामा ॥ पार्श्वद्वयंतच्चतुरंगुलंस्यादेवं
मयातेकथितंप्रमाणम् ॥ मध्यांकुटेसंकुलिकांगुलानिपंचाधिकाविंशतिरेवदैर्घ्ये ॥ एकांगुलःस्याद्भवतीहपिं
डस्तत्राधिदेवःकिलवासुकिःस्यात् ॥ एकैकरज्जुर्लभतेंगुलानित्रिःसप्ततिःपिंडगतांगुलाच ॥ तच्चैलकद्वंद्वम
थांगुलानित्रिंशत्तथापंचदशाधिकास्यात् ॥ तद्धातुबद्धंशुभकाष्ठपीठंपिंडेतथाद्वंद्वमथोविधेयम् ॥ अधोघ

For Private and Personal Use Only

टोभूम्यधिदेवतास्याचुलांतरेभूमिपतिर्निवेश्यः ॥ इतिहेमाद्रौमात्स्योक्तेः वेद्यादितुलाकृत्यंलक्षणंच ॥
अथवेद्यांषोडशारचक्रलिखनप्रकारउक्तोमदनरत्ने ॥ तत्राचार्योवेद्यांमध्येत्रिहस्तव्यासचतुरस्रंप्रसाध्यप्रागपर
दक्षिणोत्तरनवरेखाभिस्तच्चतुःषष्टिकोष्ठकंकुर्यात् ॥ तत्रकोष्ठानिप्रत्येकंनवनवांगुलानिसंपद्यंते ॥ ततोबहिरं
त्यपंक्तिषुचतुर्दिक्षुमध्यकोष्ठानिचत्वारिचत्वारिमार्जयित्वातदुपर्युपांत्यपंक्तिषुपार्श्वयोस्तत्रत्रयंत्रयंत्यक्त्वाप्रतिदि
शंप्रतिमध्यकोष्ठंद्वयंद्वयंमार्जयेत् ॥ तच्चतुर्दिक्षुषट्षट्कोष्ठानिचत्वारिद्वाराणिसिद्ध्यंति ॥ ततोमध्यस्थि
तषोडशकोष्ठानिमार्जयेत् ॥ ततोबाह्यएकैकंकोणकोष्ठंविहाय कोणकोष्ठद्वारपीठांतरालवर्तीन्यवशिष्टानि
पंचपंचकोष्ठानिमार्जयेत् ॥ तथाचमध्यचतुरस्रपीठपादाःसिद्ध्यंति ॥ ततोमध्याच्चत्वारिवृत्तानिकुर्यात् ॥
तत्राद्येचत्वार्यंगुलानिव्यासः द्वितीयेऽष्टौ तृतीयेचतुर्विंशतिः चतुर्थेषड्विंशतिरिति ॥ तच्चतुरंगुलवृत्तंकर्णि
कारूपंपीतेनरजसापूरयित्वा कर्णिकावधिरेखांसितेनरजसानिर्माय तद्बहिरष्टांगुलात्मकेवृत्तेपीतरक्तासितर
जोभिःसंपादितमूलमध्याग्राणिषोडशकेसराणिसंपाद्य तत्केसरावधिरेखांसितेनैवरजसांगुलोन्नतांसंपाद्य चतु
विंशांगुलात्मकेतद्बहिर्वृत्तेसितेनरजसाष्टदिक्ष्वष्टौपत्राणिरक्ताग्राणिकुर्यात् ॥ ततोदलांतररेखांसितेनरजसा

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

विधाय दलांतराणिकृष्णेनरजसापूरयित्वा तद्बहिरेकांगुलांतराबहिर्वृत्तरेखांसितेनैवरजसासंपाद्य वृत्तद्वयांतरंप
रितोऽष्टदलाग्रतन्मध्यचिह्नैःषोडशधाविभज्य प्रतिभागंयवाकारान्षोडशारान्श्यामपीतारुणश्वेतरजोभिःक
ल्पयित्वा तदंतरेणयथायोगंरजोभिःपूरयित्वा तद्बहिःसितपीतारुणश्यामहरिताःपंचरेखालिखेत् ॥ तद्बहिःपी
ठक्षेत्रंचतुरस्रंयथाशोभंरजोभिःरक्तंकृत्यपीठावधिरेखांसितेनरजसाचतुरस्रांरचयेत् । द्वारक्षेत्राणिपूर्वादितःपीत
श्यामसितहरितरजोभिःपूरयेत् ॥ आग्नेयादिकोणकोष्ठचतुष्टयंलोहितहरितश्यामधवलैःपूरयेत् ॥ आग्नेयादि
पीठपादचतुष्टयंपंचकोष्ठात्मकंतुक्रमात्सितरक्तपीतकृष्णरजोभिःपूरयेत् ॥ ततःसितेनरजसांगुलोन्नतेनबहिश्च
तुरस्रेरेखांकुर्यादितिमदनरत्नादयः ॥ ठक्कुरमतेतुचतुरस्रंचतुर्हस्तंतत्रप्रत्येकंद्वादशांगुलानिनवकोष्ठानि वृत्ता
नितुपंच। तत्राद्यवृत्तेचत्वार्यंगुलानिव्यासः द्वितीयेऽष्टौ तृतीयेविंशतिः चतुर्थेचतुर्विंशतिः पंचमेतच्चतुरस्रंबहि
स्ततोऽष्टत्रिंशत्इतिपंचकोष्ठात्मकंपीठपादचतुष्टयम् आग्नेय्यादिक्रमेणरक्तहरितश्यामसितैःपूरणीयंकोष्ठचतुष्ट
यम् ॥ प्रत्येकंत्रिभिस्त्रिभिर्वर्णैरितिविशेषः ॥ इदमेववारुणंमंडलंजलाशयोत्सर्गादौज्ञेयम् ॥ पुनस्तत्रैव ॥ वज्रंप्रा
गुत्तमेभागेआग्नेय्यांशक्तिमुज्ज्वलाम् ॥ आलिखेद्दक्षिणेदंडंनैर्ऋत्यांखड्गमालिखेत् ॥ पाशंतुवारुणेलेख्यंध्वजं

२

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

वैवायुगोचरे ॥ कौबेर्यांतुगदांलिख्यईशान्यांशूलमालिखेत् ॥ शूलस्यवामदेशेतुचक्रंपद्मंचदक्षिणे ॥ ततोमहा
वेद्युपरिपंचवर्णफलपुष्पोपशोभितंवितानंकुंडमंडपेबध्नीयादिति इतिवेद्युपरिषोडशारचक्रम् ॥ ॥ अथघृतादि
तुलाफलमुक्तंहेमाद्रौविष्णुधर्मोत्तरे ॥ प्रथमातुघृतस्योक्तातेजोवृद्धिकरीशुभा ॥ माक्षिकेणतुसौभाग्यंतैलेनबहु
लाःप्रजाः ॥ वस्त्रेणदिव्यवस्त्राणिप्राप्नोतितुलयाध्रुवम् ॥ लवणेनतुलावण्यमरोगित्वंगुडेनच ॥ असपत्नःशर्करया
सुरूपंचंदनेनतु ॥ अवियोगोभवेज्जत्रांतुलयाकुंकुमस्यच ॥ नसंतापोहृदिभवेत्क्षीरस्यतुलयातथा ॥ सर्वकामप्र
दाःसर्वाःसर्वपापक्षयंकराः ॥ यःकरोतितुलाःसर्वाःसगौर्यालयमाप्नुयात् ॥ मंत्रेणदद्यादभिमंत्रितांतुसकृत्तु
लामेकतमांद्विजेभ्यः ॥ सयातिगौर्याःसदनंसुपुण्यंनशोकदौर्भाग्यमुपाश्नुतेपुमान् ॥ ॥ अथतुलाप्रार्थनामंत्रः ॥
त्वंतुलेसर्वभूतानांप्रमाणमिहकीर्तिता ॥ मांतोलयंतीसंसारादुद्धरस्वनमोस्तुते ॥ इत्यारुह्य ॥ गोदोहकालंत
त्रैवचिंतयित्वाहरिप्रियाम् ॥ अवरुह्यततोदद्यादर्धपादमथापिवा ॥ गुरुंसंपूज्यविधिवद्वस्त्रालंकारभूषणैः ॥ वि
सर्जयेन्नमस्कृत्यभोजयेद्द्विजपुंगवान् ॥ शेषंद्विजेभ्योदातव्यंस्त्रीभ्योऽन्येभ्यस्तथैवच ॥ कदलीदलसंस्थाचपंच
पिंडाहिमाद्रिजा ॥ कर्पूरस्यतुतांपूज्यकुंकुमेनालभेत्तुताम् ॥ विधिनानेनयोदद्यात्तुलादानंविमत्सरः ॥ स

For Private and Personal Use Only

लोकमेतिपार्वत्याःसेव्यमानोऽप्सरोगणैः ॥ तत्रापिकालंसुचिरमिहलोकेनृपोभवेत् ॥ आत्मतुल्यंसुवर्णवार जतंरत्नमेववा ॥ योददातिद्विजाग्र्येभ्यस्तस्याप्येतत्फलंभवेत् ॥ एतद्भूमिदानजन्यम् ॥ ब्रह्महत्यादिपापा घैर्मुक्तःशिवपुरंव्रजेत् ॥ सचतत्पापनिर्मुक्तःप्रोक्तंविष्णुपुरंव्रजेत् ॥ तुलापुरुषभूमीचदीयमानेतुयेनराः ॥ पश्यंतितिपिवायांतियेवास्युरनुमोदकाः ॥ गुडंवायदिवाखंडंलवणंवापितोलितम् ॥ योदद्यादात्मनातुल्यं नारीवापुरुषोऽपिवा ॥ पुमान्प्रद्युम्नवत्स्यात्तुनारीस्यात्पार्वतीसमा ॥ सुभगौरूपसंपन्नौभुंजीतांतेत्रिविष्टपम् ॥ हिरण्यदक्षिणायुक्तंसवस्त्रंभूषणान्वितम् ॥ अलंकृत्वाद्विजाग्र्यंतंपरिधाप्यचवाससी ॥ खंडादितोलितंपश्चा द्गुरवेप्रतिपादयेत् ॥ सर्वकामसमृद्धात्माऽनंतंकालंवसेद्दिवि-इति ॥ इतिघृतादितुलादानफलम् ॥ ॥ अथ नानारोगनिरासार्थंद्रव्यविशेषतुलादानान्युक्तानि गारुडे ॥ तुलापुरुषदानंतुश्रृणुमृत्युंजयोद्भवम् ॥ अथलो हंप्रदातव्यंसर्वरोगोपशांतये ॥ कांस्यंचयक्ष्मणेदेयंत्रपुचार्शोविकारके ॥ अपस्मारेतुसीसंस्यात्ताम्रंकुष्ठेचदारु णे ॥ पित्तलंरक्तपित्तेचरूप्यंप्रदरमेहयोः ॥ सुवर्णंसर्वरोगेषुप्रदद्यान्मृत्युनाशनम् ॥ फलोद्भवंतथादेयंग्रहण्यां दीर्घवाहिनी ॥ गौडंभस्मकरोगेचपौगंस्याद्दंडमालके ॥ पौगंपूगीफलम् ॥ काष्ठजंचाग्निमांद्येस्याद्रोगोत्पत्तौ

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

तुपैष्टकम् ॥ मधूद्भवंतथादेयंकासश्वासजलोदरे ॥ घृतोद्भवंतथादेयंछर्दिरोगोपशांतये ॥ क्षीरंपित्तविनाशाय
दधिस्याद्गदारणे ॥ लवणंवपनाशायपैष्टंदद्रुविनाशने ॥ धान्यंचसर्वरोगस्यनाशनेमुनिभिःस्मृतम् इति ॥
अत्रायंसंक्षेपोदानोद्द्योतेऽपि ॥ रूप्यतुलायांसुवर्णतुलाफलमेव पितृतृप्तिःप्रदरमेहनाशश्च ॥ रत्नतुलायां
स्वर्णफलमेव ॥ ताम्रेणकुष्ठनाशः ॥ लोहेनसर्वरोगविनाशः ॥ घृतेनतेजोवृद्धिश्छर्दिनाशश्च ॥ गुडेनारो
गित्वंसौभाग्यवृद्धिश्च ॥ लवणेनलावण्यंसौभाग्यंच ॥ मधुनासौभाग्यंकासश्वासजलोदरनाशश्च ॥ तैलेन
प्रजावान्भवति ॥ ॥ क्षीरेणपित्तनाशःसंतापनिवृत्तिश्च ॥ दध्नाभगंदरनाशः ॥ शर्करयासपत्नबाधानिवृत्तिः ॥
अन्नेनारोगित्वम् ॥ पिष्टेनदद्रुनाशः ॥ फलैःसंग्रहणीनाशः ॥ क्रमुकैर्गंडमालानाशोमुखदुर्गंधिनाशनंदद्रु
नाशश्च ॥ क्रमुकंपूगीफलम् ॥ चंदनेनसौंदर्यवान् ॥ गंधेनसौभाग्यम् ॥ वस्त्रेणदिव्यवस्त्रावाप्तिः ॥ काष्ठैर
ग्निमांद्यनाशः ॥ विष्णुप्रीतिर्वासर्वद्रव्यैरपि इति ॥ इतिनानारोगनिरासद्रव्यविशेषतुलाः ॥ ॥ अथपूजार्थं
तत्तद्द्रव्याधिदेवतामाह ॥ गारुडे ॥ अधिदैवंतुलोहेवैमहाभैरवउच्यते ॥ कांस्येत्रपावश्विनौचवायुश्चसीस
केस्मृतः ॥ ताम्रेसूर्यस्तथाप्रोक्तःपैत्तलेचकुहूस्तथा ॥ रौप्येचपितरोज्ञेयाः सौवर्णेसर्वदेवताः ॥ फलेसोमोगुडे

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

चापस्तांबूलेचविनायकः ॥ गंधर्वाःकुसुमेचैवजांगलेऽग्निस्तथास्मृतः ॥ जांगलेकाष्ठे ॥ मधौयक्षंप्रयत्ने नघृतेमृत्युंजयंतथा ॥ क्षीरेतारागणाःसर्वेदध्निसर्पाःप्रकीर्तिताः ॥ लवणेपार्वतीदेवीसमुद्दिष्टाधिदेवता ॥ पिष्टेप्रजापतिर्देवोअन्नेसर्वाश्चदेवताः ॥ आर्तिर्यदास्यात्पात्राणांप्राप्नुयात्पुण्यदेशतः ॥ नित्यंमृत्युंजयप्राप्तिर्विधिनायत्प्रदीयते ॥ तदेवसर्वशांत्यर्थंभवतीतिनसंशयः ॥ तुलापुरुषदानेनमृत्युंजयतिमानवः ॥ आगमोक्तमृत्युंजयमंत्रेणपूजयित्वेत्यर्थः ॥ नाममंत्रेणवायथाधिकारंयोज्यम् ॥ इतिद्रव्याधिदेवताः ॥ ॥ अथकालविशेषः ॥ दानोद्योते विश्वामित्रः ॥ आदित्येराहुणाग्रस्तेसुवर्णैस्तोलयेत्तनुम् ॥ सोमग्रहेतुरौप्येणयद्वादानंतथाशृणु ॥ प्रवर्ग्यस्यमुखेजातउत्पन्नःपितृदेहतः ॥ सर्वपापहरंवैतद्ददामिप्रीयतांविधुः ॥ इत्युच्चार्यजलंत्वप्सुनिक्षिपेद्द्विजसत्तम ॥ इति ॥ ॥ अथतुलापुरुषदानविधिः ॥ हेमाद्रौविष्णुधर्मोत्तरे ॥ तुलादानंप्रवक्ष्यामि सर्वपापप्रणाशनम् ॥ यद्गौर्याचरितंपूर्वंलक्ष्मीनारायणेनतु ॥ पुण्यंदिनमथासाद्यतृतीयायांविशेषतः ॥ गोमयेनानुलिप्तायांभूमौकृत्वाघटंशुभम् ॥ दारवंशुभवृक्षस्यचतुर्हस्तप्रमाणतः ॥ सुवर्णंतत्रबध्नीयात्स्वशक्त्या घटितंघटे ॥ सौवर्णंस्थापयेत्तत्रवासुदेवंचतुर्भुजम् ॥ शिक्यद्वयंचबध्नीयात्स्थापयेत्पीठकेततः ॥ तत्रारोहेत्स

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

वस्त्रास्त्रः सर्वालंकारभूषितः ॥ अभीष्टदेवतांगृह्यस्नापयित्वाघृतादिभिः ॥ तुलापुरुषदानस्यविधिरेषःप्रकी
र्तितः ॥ अत्रविधिरेषःप्रकीर्तितइतिएतावत्येवकर्तव्यतेत्युक्तंभवतीतिदामोदरः नान्यदिति ॥ तुलादानमधि
कृत्यलिंगपुराणे ॥ दक्षिणांचशतंसार्द्धंतदर्धंवापिदापयेत् ॥ गुरोरितिशेषः ॥ ऋत्विजांचैवसर्वेषांदशनिष्का
न्प्रदापयेत्–इति ॥ तथायजमानोऽयनग्रहणसंक्रमादिपुण्यकालमासाद्यपूर्वेद्युरेकभक्तोचरितप्रायश्चित्तः
कृतनित्यक्रियोदर्भेष्वासीनोदर्भान्धारयमाणः शुचिराचम्य देशकालौसंकीर्त्य ममामुककामनासिद्धिद्वारा
श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं अमुकद्रव्यतुलापुरुषदानंकरिष्ये इतिसंकल्प्य ॥ तथारोगनिरासार्थंतुममामुकरोग
निरासेनममास्यशिशोर्वामुकरोगनिरासेनक्षिप्रारोग्यसिद्धिद्वाराश्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थमिति ॥ तथा ॥ यदातुशि
ष्टाचारवशात्ताम्रादितुलासुअष्टमांशंचतुर्थांशंवासुवर्णरजतादिप्रक्षिप्यते तदासुवर्णादितुलयाचतुर्थांशाष्टमां
शादितुलाविशेषफलप्राप्तिद्वारा इत्युल्लेखःकार्यः ॥ तदंगतयागणपतिपूजनंपुण्याहवाचनमाचार्यवरणमं
गदेवतापूजनमहंकरिष्ये इतिसंकल्प्य गणपतिं संपूज्य पुण्याहंस्वस्तिऋद्धिःश्रीःकल्याणमितिशब्दपंचात्म
कंबौधायनोक्तंब्राह्मणांस्त्रिस्त्रिर्वाचयित्वा आचार्यंकृत्वा आचर्य तुलायांगौरीविष्णवादितुलांगदेवताश्च पूज

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

यित्वा ॥ रोगनिरासार्थेतु महामृत्युंजयमंत्रेणप्रतिमायांमृत्युंजयम् ताम्रादितोलनीयद्रव्यादिदेवताश्चपूजयेदि
ति ॥ इतितुलापुरुषदानविधिविशेषः ॥ ॥ अथतुलादानप्रयोगः ॥ यजमानःशुचिराचम्य प्राणानायम्य
देशकालौसंकीर्त्य एकैकमन्वंतरकालावच्छिन्नप्रतिलोकपालस्थाननिवासपूर्वकार्कवर्णकिंकिणीजालमालिवि
मानाधिकरणकाप्सरःपूजासहितशिवपुरगमनपूर्वककल्पकोटिशतावच्छिन्नविष्णुपुराधिकरणकनिवासकामः सुव
र्णरत्नरौप्यतुलापुरुषमहादानमहंकरिष्ये ॥ यद्वा ॥ ब्रह्महत्यादिसकलपापक्षयद्वाराश्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थंसु
वर्णरत्नरौप्यतुलापुरुषमहादानंकरिष्ये ॥ तत्रादौगणपतिपूजनंपुण्याहवाचनंमातृकापूजनंनांदीश्राद्धाचार्यव
रणादि कुर्यात् ॥ ताम्रादितुलायांतु संकल्पोत्तरंगणपतिपूजनपूर्वकंपुण्याहवाचनमात्रंकृत्वा आचार्यंवृत्त्वायथा
विभववंवस्त्रालंकारादिभिःपूजयेत् ॥ ततआचार्योगोमयोपलिप्तवेद्यादौसर्षपविकिरणपंचगव्यप्रोक्षणेकृत्वा ॥ वे
द्यांवारुणमंडलंविलिख्य उपरिकुंडमंडपेपंचवर्णवितानंफलपुष्पोपशोभितंध्वजंबध्वा वेद्यादौघटमाबध्य तत्र
दक्षिणोदक्शिक्यांतुलांबध्नीयात् ॥ गौरीप्रीत्यर्थंतुलायांकर्पूरकृतपंचपिंडिकारूपांगौरींकुंकुमेनानुपूजयेत् ॥
ततोधर्मराजसूर्यविष्णुप्रतिमाः तिस्रोमाषमात्रसुवर्णनिर्मिताअग्न्युत्तारणादिपूर्वकंसंपूज्य इष्टदेवतांचपंचामृ

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

तेनाभिषिच्याभ्यर्च्यच विष्णुप्रतिमांतुलामध्येबध्वा ततःपूर्वोक्ततोलनीयद्रव्यादिदेवतांसंपूज्यतुलायैनमइति तुलांतुलाप्रांतकूटयोर्विष्णुमनंतं मध्यकूटेवासुकिं फलकद्वयेभूमिंचसंपूज्य रक्तवस्त्रेणतुलांसंवेष्टय ततः शक्तौ सत्यांतुलादंडेसुवर्णनिर्मितासुचतुर्विंशतिप्रतिमासुउदक्संस्थांदेवतामावाहयेत्पूजयेच्च ॥ तदित्थं ॥ ॐ ईशानायनमः ईशानंआवाहयामि १ एवंसर्वत्र ॐ शशिनेनमः शशिनंआवाहयामि २ ॐ मारुतायनमः ३ ॐ रुद्राय० ४ ॐ सूर्याय० ५ ॐ विश्वकर्मणेन० ६ ॐ गुरवेन० ७ ॐ अंगिरोग्निभ्यां० ८ ॐ प्रजापतये० ९ ॐ विश्वेभ्योदेवेभ्योन० १० ॐ धात्रेन० ११ ॐ पर्जन्यशंभुभ्यांनमः १२ ॐ पितृभ्योनमः १३ ॐ सौम्यायन० १४ ॐ धर्मायन० १५ ॐ अमरराजाय० १६ ॐ अश्विभ्यांन० १७ ॐ जलेशयाय० १८ ॐ मित्रावरुणाभ्यांन० १९ ॐ मरुद्गणेभ्यो० २० ॐ धनेशाय० २१ ॐ गंधर्वाय० २२ ॐ जलेशाय० २३ ॐ विष्णवेन० २४ इत्यावाह्य संपूज्यच ततोयजमानोवस्त्राभरणगंधमाल्याद्यलंकृतःकुसुमांजलिंगृहीत्वा तुलांत्रिःप्रदक्षिणीकृत्य प्राङ्मुखउपविश्य प्रार्थयेत् ॐ नमस्तेसर्वदेवानांशक्तिस्त्वंसत्यमाश्रिता ॥ साक्षिभूताजगद्धात्रीनिर्मिताविश्वयोनिना ॥ एकतःसर्वसत्यानितथानृतशतानिच ॥ धर्माधर्मकृतांमध्येस्था

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

पितासिजगद्धिते ॥ त्वंतुलेसर्वभूतानांप्रमाणमिहकीर्तिता ॥ मांतोलयंतीसंसाराद्दुद्धरस्वनमोस्तुते ॥ योऽसौत त्वाधिपोदेवः पुरुषःपंचाविंशकः ॥ सएषोऽधिष्ठितोदेवित्वयितस्मान्नमोनमः ॥ नमोनमस्तेगोविंदतुलापुरुषसंज्ञ क ॥ त्वंहरेतारयस्वास्मानस्मात्संसारसागरात् ॥ इतिपठित्वा ॥ तुलोपरिपुष्पांजलिंक्षिपेत् ॥ पुनस्तुलां त्रिःप्रदक्षिणीकृत्य वामहस्तेधर्मराजंदक्षिणेसूर्यंअंकेस्वाभीष्टदेवतांपंचामृताभिषिक्तार्चितांचादाय प्राङ्मुख स्तुलायामुत्तरफलकमारोहेत् ॥ दक्षिणेनसुवर्णःस्यादुत्तरेणधराधिपः ॥ इतिमात्स्यवचनात् ॥ नराधिपइ त्युपलक्षणम् ॥ तत आचार्योदक्षिणफलकेतोलनीयद्रव्यमारोपयेत् ॥ सुवर्णाद्यावत्समधिकंस्यात् ॥ पुष्टि कामेनभूयिष्ठमधिकंकार्यम् ततोयजमानस्तुलामध्यदंडस्थितदृष्टिर्हरेर्मुखंपश्यन्मंत्रौपठेत् ॐ नमस्तेसर्व भूतानांसाक्षिभूतेसनातनि ॥ पितामहेनदेवित्वंनिर्मितापरमेष्ठिना ॥ त्वयाधृतंजगत्सर्वंसहस्थावरजंगमम् ॥ सर्वभूतात्मभूतस्थेनमस्तेविश्वधारिणि ॥ इतिगोदोहकालंतत्रस्थित्वा ॥ ततस्तुलामवतीर्य तोलितद्रव्ये तुलसीपत्रंनिधाय देशकालौसंकीर्त्य अमुककामइदममुकद्रव्यमात्मसमतोलितमाचार्याद्यन्येभ्योब्राह्मणेभ्यः समस्ताश्रितबंधुवर्गेभ्योदीनानाथेभ्यश्चदातुमहमुत्सृजे नममेत्युत्सृज्य ततः कृतस्यामुकतुलापुरुषदानकर्मणः

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

सांगतासिद्ध्यर्थमाचार्यायइदंसुवर्णअग्निदैवतंदक्षिणात्वेनतुभ्यमहंसंप्रददे नममेतिदद्यात् ॥ पुनः कृतस्या मुकतुलापुरुषदानकर्मणःइत्यादि सांगतासिद्ध्यर्थंनानानामगोत्रेभ्योब्राह्मणेभ्योयथाशक्तिभूयसींदक्षिणांदा तुमहमुत्सृजे ॥ तथा कृतस्यामुकतुलापुरुषदानकर्मणः सांगतासिद्ध्यर्थंयथाशक्तिब्राह्मणान्यथाकालंय थोत्पन्नेनान्नेनभोजयिष्ये इतिसंकल्प्य ॥ ततआचार्यावाहितदेवताः सर्वाः अर्चनपूर्वकंविसृज्य आचार्यायतुला र्धं पादंवा प्रतिमावस्त्राभरणादिसर्वंतुभ्यमहंसंप्रददे नमम इतिदत्त्वा सदस्यायादावेवतदर्धंदत्त्वा शेषंचसद्यए वयथोद्देशंदत्त्वा प्रमादात्कुर्वतांकर्म० यस्यस्मृत्येतिजपित्वा कर्मेश्वरार्पणंकृत्वा सुहृद्युतोभुंजीतेति ॥ केचित् अत्रतुलापूजोत्तरमग्निंसंस्थाप्यईशानादितुलास्थदेवताभ्योष्टाष्टाज्याहुतयश्चेच्छंतीति ॥ तुलाप्रतिग्रहप्राय श्चित्तंत्वाचार्यश्चांद्रायणमेकंकुर्यात् प्रतिग्रहानुसारेणइत्युक्तं दानोद्योते रहस्येषु ॥ हेमाद्रौ मात्स्ये ॥ न चिरंधारयेद्गेहेसुवर्णंतोलितंबुधः ॥ तिष्ठद्भयावहंयस्माच्छोकव्याधिकरंनृणाम् ॥ शीघ्रंपरस्वीकरणाच्छ्रेयःप्रा प्नोतिपुष्कलम्-इति ॥ सुवर्णादिसर्वद्रव्यतुलास्वेवंकैमुतिकन्यायात् ॥ अत्रत्यःसुवर्णशब्दोरजतादिसर्व द्रव्यतुलोपलक्षकोबोध्यः ॥ मीमांसैकधुरंधरःश्रुतिधरोन्यायेऽपिवागीश्वरःसाहित्येऽमृतसागरःसुजनतावल्ली

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

रसालद्रुमः ॥ यद्विद्वन्मणिशेखरोदिनकरःप्रासूतविश्वेश्वरंतेनाकारिघृतादितोलनविधौसत्प्रीतयेपद्धतिः ॥ इति दानोद्द्योतदानरत्नमयूखाद्यनुसारेणच कालोपनामकभट्टदिवाकरकृतदानसंक्षेपचंद्रिकायां ताम्रघृतादितुला पुरुषदानप्रयोगः ॥ ॥ ७ ॥ ॥ अथगोसहस्रमहादानप्रयोगः ॥ हेमाद्रौ मात्स्ये ॥ गोसहस्रदानंचिकीर्षुरधिवासन दिनात्प्राक्त्रिरात्रमेकरात्रंवाशक्तितःपयोव्रतोऽधिवासनदिनेशुचिर्यजमानोदेशकालौसंकीर्त्य ममसमस्तपा पक्षयोस्तरसिद्धचारणसेविताकेवर्णकिंकिणीजालमालिविमानारोहणोत्तरानेकमन्वंतरावच्छिन्नेंद्रादिसकललोक पाललोकाधिकरणकपुत्रपौत्रसमन्वितशिवालयगमनैकोत्तरं संख्यासंख्येयपितृमातामहकुलतारणाकल्पशताव च्छिन्नशिवपुरनिवासानंतरराजराजीभवनाश्वमेधशतकर्तृत्वशिवध्यानपरत्वविष्णुसादृश्यापन्नयोगस्थानकसंसार मोचनकामःश्वोगोसहस्रमहादानंप्रतिपादयिष्ये ॥ इतिसंकल्पयेत् ॥ ततउपवासगुर्वादिनियोगांतंतु लापुरुषमहादानवत्कुर्यात् ॥ ॥ अथाचार्यः एकंलक्षण्यंनंदिकेश्वरंवृषंसवत्सदशोत्तरगोसहस्रात्सवत्संधेनु दशकंच स्वर्णघंटास्वर्णपट्टकौशेयवस्त्रमाल्यहेमरत्नयुतशृंगरौप्यखुरचामरोपशोभितं सताम्रदोहनं पादुको पानच्छत्रछाद्यनेकोपस्करयुतं वेदींपरितःस्थापयेत् ॥ मंडपाद्बहिस्तु यथावकाशंगोसहस्रं वस्त्रमाल्यस्वर्णशृं

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

गरौप्यखुराद्यैरलंकृत्याधिवासयेत् ॥ अथासादितसगोवृषदशकमध्येचक्रोपस्थापितलवणद्रोणोपरि पूर्वोक्त
लक्षणंकौशेयसंवीतंनानाभरणभूषितंमाल्येक्षुफलसंयुक्तंनंदिकेश्वरंस्थापयेत् ॥ वेद्युपरिफलपुष्पादिशोभितं
पंचवर्णवितानंकुटंबध्नीयात् ॥ ततः आचार्यादयःस्वस्वकुंडसन्निधौसर्वौषध्यादियुतकलशचतुष्टयस्थापना
दियजमानाभिषेकांतंतुलामहादानवत्कुर्युः ॥ ततःशुक्लमाल्यांबरधरःसकुसुमांजलिनासवृषगोदशकमामंत्र
येत् ॥ तत्रमंत्रः ॥ नमोवोविश्वमूर्तिभ्योविश्वमातृभ्यएवच ॥ लोकाधिवासिनीभ्यश्चरोहिणीभ्योनमोनमः ॥
गवामंगेषुतिष्ठंतिभुवनान्येकविंशतिः ब्रह्मादयस्तथादेवारोहिण्यःपांतुमातरः ॥ गावोमेअग्रतःसंतुगावो
मेसंतुपृष्ठतः ॥ गावोमेहृदयेसंतुगवांमध्येवसाम्यहम् ॥ यस्मात्त्वंवृषरूपेणधर्मएवसनातनः ॥ अष्टमूर्तेरधि
ष्ठानमतःपाहिसदामम—इति ॥ पुष्पांजलिनासंपूज्य वेदीपश्चिमेप्राङ्मुखउपविश्य पूर्ववद्देशकालौस्मृ
त्वा ममसमस्तपापक्षयादिसंसारमोचनकामःइत्यंते इमंवृषं इमाश्चसवत्सधेनुदशकसहिताः सहस्रंगाः सां
गोपांगाः अमुकामुकगोत्रामुकामुकवेदाध्यापकामुकामुकशर्मभ्योगुर्वृत्विगादिभ्यश्चसंप्रददे नमम इतिगु ॥१२॥
र्वादिहस्तेषुजलंदद्यात् ॥ तेच देवस्यत्वेतियजुषारुद्रायगामित्युक्त्वा पुच्छेषुप्रतिगृह्य स्वस्तीत्युक्त्वा

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

यथाशाखंकामस्तुतिं कइदंकस्माअदादितिपठेयुः ॥ ततोयजमानः कृतस्यगोसहस्रमहादानकर्मणःसांगतासि
द्ध्यर्थंग्रामंभूमिंवादत्त्वासुवर्णंदक्षिणात्वेनतुभ्यमहंसंप्रददे नमम इतिप्रत्येकंतेभ्योदक्षिणांदद्यात् ॥ ततः कृत
स्यगोसहस्रमहादानइत्यादि० सांगतासिद्ध्यर्थं नानानामगोत्रेभ्योब्राह्मणेभ्योयथाशक्तिभूयसींदक्षिणांदातु
महमुत्सृजेनममेति ॥ तथा पुनः कृतस्य इ० सांगतासिद्ध्यर्थंयथाशक्तिब्राह्मणान्यथाकालंयथोपपन्ने
नान्नेनभोजयिष्येइतिसंकल्पयेत् ॥ ततः आचार्यःपुण्याहवाचनाद्यावाहितदेवताःसंपूज्य उत्तिष्ठब्रह्मणस्पत
इतिदेवान्विसृज्य तद्दिनेपयोव्रतमशक्तौयजमानोनक्ताशीब्रह्मचारीभवेत् ॥ ततः प्रमादात्कुर्वतांकर्म० यस्य
स्मृत्या०कर्मेश्वरार्पणंकुर्यादिति ॥ इतिदानसंक्षेपचंद्रिकायां गोसहस्रमहादानप्रयोगः ॥ ॥ भविष्यपुराणे ॥
शतंगावःसवृषभाधेनूपस्करसंयुताः ॥ दत्त्वातुब्राह्मणेभ्यस्तुविशुद्धेनांतरात्मना ॥ शिवादिसर्वलोकेषु
यथेष्टंमोदतेतुसः ॥ पुण्यकालेशुचिराचम्य देशकालौसंकीर्त्य ममसमस्तपापक्षयपूर्वकसिद्धचारणसेवि
तार्कवर्णकिंकिणीजालमालिविमानारोहणोत्तरानेकमन्वंतरावच्छिन्नेंद्रादिसकललोकपालाधिकरणकपुत्रपौत्र
समन्वितशिवपुरादिसर्वलोकनिवासानंतरमंतेविष्णुसायुज्यावाप्तिकामोवृषाधिकसालंकृतगोशतदानंकरिष्ये इ

For Private and Personal Use Only

तिसंकल्प्य गणपतिपूजनंसंक्षिप्तपुण्याहवाचनमात्रंकृत्वा गोभ्योनमइतिसवृषभागाःसंपूज्य ब्राह्मणेभ्योनम
इतिब्राह्मणांश्चयथाशक्तिवस्त्रालंकारादिभिःसंपूज्य प्रार्थयेत् ॥ तत्रमंत्राः गावःसुरभयोनित्यंगावो
गुग्गुलुगंधिकाः ॥ गावःप्रतिष्ठाभूतानांगावःस्वस्त्ययनंमहत् ॥ अन्नमेवपरंगावोदेवानांहविरुत्तमम् ॥ पा
वनंसर्वभूतानांरक्षंतिचवहंतिच ॥ हविषामंत्रपूतेनतर्पयंत्यमरानपि ॥ महर्षीणांतृचेहाणांगावोहोमप्रतिष्ठि
ताः ॥ सर्वेषामेवभूतानांगावःशरणमुत्तमम् ॥ गावःपवित्रंपरमंगावोमंगलमुत्तमम् ॥ गावःसर्वस्यलोकस्यगा
वोधन्याःसवाहनाः ॥ नमोगोभ्यःश्रीमतीभ्यःसौरभेयीभ्यएवच ॥ नमोब्रह्मसुताभ्यश्चपवित्राभ्योनमोनमः ॥
घृतक्षीरप्रदागावोघृतयोन्योघृतोद्भवाः ॥ घृतनद्योघृतावर्तास्तामेसंतुसदागृहे ॥ इतिगाःसंप्रार्थ्य वृषभं
प्रार्थयेत् ॥ धर्मस्त्वंवृषरूपेणजगदानंदकारक ॥ अष्टमूर्तेरधिष्ठानमतःपाहिसनातन ॥ इतिवृषभंप्रार्थयेत् ॥
ततः सलिलतिलकुशानादाय अद्येत्यादिममसमस्तपापक्षयेत्यादि पठित्वाविष्णुसायुज्यावाप्तिकामोवृ ॥१३॥
षाधिकशतंगाःधेनूपस्कराःसहिरण्यदक्षिणायुताःरुद्रदेवतास्तन्मूल्योपकल्पितनिष्क्रयरजतमुद्रावानानानामगोत्रे
भ्योब्राह्मणेभ्योदातुमहमुत्सृजेनममेति । तेनभगवान्परमात्माश्रीपरमेश्वरःप्रीयताम् तत्सद्ब्रह्मार्पणमस्तु ॥

कृतस्यसवृषगोशतदानकर्मणःसांगतासिद्ध्यर्थंब्राह्मणभोजनंभूयसींदक्षिणांचदद्यात् ॥ अथवाअद्येत्यादि० सवृषरुद्रदैवतसहिरण्यदक्षिणायथाशक्त्यलंकृतगोशतमूल्योपकल्पितनिष्क्रयरजतमुद्राः नानानामगोत्रे भ्योब्राह्मणेभ्योदातुमहमुत्सृजे नममेति । ततोब्राह्मणभोजनंसंकल्प्य भूयसींदद्यात् ॥ इतिसवृषगोशत दानप्रयोगः ॥ ॥ अथसवृषगोदानप्रयोगः ॥ भविष्ये ॥ दशगावःसवृषभावृषभैकादशाःस्मृताः ॥ दत्त्वातुब्राह्मणेभ्यश्चसयातिपरमांगतिम् ॥ शिवादिसर्वलोकेषुयथेष्टंरमतेनरः—इति ॥ पुण्यकालेशु चिराचम्य प्राणानायम्य देशकालौसंकीर्त्य ममसमस्तपापक्षयपूर्वकशिवादिसर्वलोकनिवासांतेविष्णुसान्नि ध्यकामोवृषाधिकदशगोदानंकरिष्ये इतिसंकल्प्य गणपतिपूजनंपुण्याहवाचनमात्रंकृत्वा गोभ्योनमइतिस वृषागाःसंपूज्य ब्राह्मणेभ्योनमइतिब्राह्मणांश्चयथाशक्तिवस्त्रालंकारादिभिःसंपूज्य गाःप्रार्थयेदेतैर्मंत्रैः ॥ गावोमामुपतिष्ठंतुहेमशृंग्यःपयोमुचः ॥ सुरभ्यःसौरभेय्यश्चसरितःसागरास्तथा ॥ गावःपश्याम्यहंनित्यं गावःपश्यंतुमांसदा ॥ गावोऽस्माकंवयंतासांयतोगावस्ततोवयम् ॥ गावोममाग्रतोनित्यंगावःपृष्ठतएवच ॥ गावोमेसर्वतश्चैवगवांमध्येवसाम्यहम् ॥ इतिगाःसंप्रार्थ्य ॥ धर्मस्त्वंवृषरूपेणजगदानंदकारक ॥ अष्टमूर्ते

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

रधिष्ठानमतःपाहिसनातन—इति वृषभंचप्रार्थयेत् ॥ ततःसकुशतिलजलमादाय ॥ अद्येत्यादि० ममसम
स्तपापक्षयपूर्वकशिवविष्णुसान्निध्यावाप्तिकामोवृषाधिकदशगाधेनूपस्कराः सहिरण्यदक्षिणायुतारुद्रदैवता
स्तन्मूल्योपकल्पितनिष्क्रयरजतमुद्रावानानानामगोत्रेभ्योब्राह्मणेभ्योदातुमहमुत्सृजे नममेतिसंकल्पंकुर्यात् ॥
ततोब्राह्मणभोजनसंकल्पः ॥ भूयसींचदद्यात् ॥ अथवावृषाधिकधेनूपस्करसहिरण्यदक्षिणायुतदशगारुद्र
दैवतास्तन्मूल्योपकल्पितरजतमुद्राः नानानामगोत्रेभ्योब्राह्मणेभ्योदातुमहमुत्सृजे नममेत्युक्त्वा दद्यात् ॥
ब्राह्मणभोजनसंकल्पंकृत्वा भूयसींचदद्यादितिसंक्षेपः॥ इतिसवृषदशगोदानप्रयोगः ॥ ॥७॥ ॥अथदशमहादाना
नि ॥ कौर्मे ॥ कनकाश्वतिलानागादासीरथमहीगृहाः ॥ कन्याचकपिलाधेनुर्महादानानिवैदश ॥ तत्रप्र
थमंतावत्सुवर्णदानम् ॥ मूले ॥ दत्त्वासुवर्णस्यशतंविप्रेभ्यःश्रद्धयाऽन्वितः ॥ ब्रह्मलोकमनुप्राप्यब्रह्म
णासहमोदते ॥ गव्येनभूमिंशकृताजलेनआलिप्यमध्येसिततंडुलैश्च ॥ सरोरुहंकेसरभूषणाढ्यंसकर्णि
कंचाष्टदलंविलिख्य ॥ तस्मिन्हिरण्यशतमानमात्रंनिधाय तस्योपरितंविचिंत्य ॥ इति ॥ तत्रब्रह्माणं
कमलासनस्थंसंपूज्य विप्रंवृत्वा यथाविभवंवस्त्रालंकारादिभिःसंपूज्य दद्यात् ॥ हेमाद्रौदानकांडे—

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

देयंतद्योजयेत्पूर्वंततोविप्रंचपूजयेत् ॥ तत्तन्मंत्रैःप्रदद्याद्वैसर्वदानेष्वयंविधिः–इति ॥ अद्येत्यादि०ममसमस्तपापक्षयपूर्वकमेरुदानसमफलावाप्तये देयद्रव्यतृतीयांशदक्षिणासहितं इदंसुवर्णं अग्निदैवतं अमुकगोत्रायामुकशर्मणेब्राह्मणायतुभ्यमहंसंप्रददे नममेतिदद्यात् ॥ प्रार्थनामंत्रः ॥ हिरण्यगर्भगर्भस्थंहेमबीजंविभावसोः ॥ अनंतपुण्यफलदमतःशांतिंप्रयच्छमे ॥ इतिकनकदानम् ॥ ॥७॥ ॥ अथाश्वदानंमहाभारते ॥ सर्वोपकरणोपेतंयुवानंदोषवर्जितम् ॥ योऽश्वंददातिविप्रायस्वर्गलोकेमहीयते ॥ तथा ॥ यावंतिरोमाणिहयेभवंतिहि नरेश्वर ॥ तावंतोवाजिदाँल्लोकान्प्राप्नुवंतीहपुष्कलान्–इति ॥ वाजिदान्सूर्यलोकान् ॥ कौर्मे ॥ शतैःपंचपलै रौप्यैःसुवर्णालंकृतिंक्रमात् ॥ सदक्षिणंसवस्त्रंचब्राह्मणायनिवेदयेत् ॥ ब्राह्मणंवृत्वा वस्त्रालंकरणगंधपुष्पादिभिरभ्यर्च्य दद्यात् ॥ अद्येत्यादि०ममसमस्तपापक्षयपूर्वकाश्वरोमसमसंख्याकाब्दसूर्यलोकनिवासावाप्तिकामइममश्वं सर्वोपस्करहिरण्यदक्षिणायुतं यमदैवममुकगोत्रायामुकशर्मणेतुभ्यमहंसंप्रददे नममेति अश्वकर्णं धृत्वादद्यात्। दानमंत्रस्तु ॥ उच्चैःश्रवस्त्वमश्वानांराज्ञांविजयकारक ॥ सूर्यवाहनमस्तुभ्यमतःशांतिंप्रयच्छमे ॥ ॥ ७ ॥ ॥ अथश्वेताश्वदानम् ॥ गारुडे ॥ अश्वमेधमखंयस्तुकलौकर्तुमनीश्वरः ॥ अश्वदानंतुतेनेह

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

कर्तव्यंविधिपूर्वकम् ॥ विधिंतस्यप्रवक्ष्यामिब्रह्मणानिर्मितंपुरा ॥ श्वेतमश्वंशुभंतातहेमपल्याणभूषितम् ॥ रूप्यै
स्तुकटकैःशुद्धैःकरिदंतोपशोभितम ॥ वज्रनेत्रंखुरैस्ताम्रैःक्षौमपुच्छंसुवाससम् ॥ शुभ्रेणपदकेनैवसंयुतं
स्वायुधान्वितम् ॥ धान्यरत्नोपरिस्थंतुबद्धंपक्षसुपट्टकम् ॥ एवंसुतेजसंचाश्वंब्राह्मणायनिवेदयेत् ॥ मन्वादि
युगाद्ययनविषुवोपरागादिपुण्यकालेदानंकार्यम् ॥ ब्राह्मणंवृत्वा वस्त्रालंकारादिभिःसंपूज्याश्वंचसंपूज्य
वदेत् ॥ मार्तंडायसुवेगायकाश्यपायत्रिमूर्तये ॥ जगद्दीपायसूर्यायत्रिवेदायनमोस्तुते ॥ एवंतमुच्चरन्मंत्रंक
र्णेदद्यात्तिलोदकम् ॥ दानवाक्यंतु अद्येत्यादि० गोत्रायशर्मणेब्राह्मणायेमंश्वेताश्वं सुवर्णतिलकालंकारयुतं
ललाटग्रैवेयकपूर्वोक्तालंकारैर्युक्तंगंधपुष्पाद्यर्चितं सूर्ययमदैवतं सकलब्रह्महत्यादिपापनाशकामोहयरोमसम
संख्याकाब्दसूर्यलोकनिवासकामश्च सालंकृतायतुभ्यमहंसंप्रददे नमम इति ॥ ततोऽश्वप्रार्थना ॥ महार्णव
समुत्पन्नउच्चैःश्रवसपुत्रक ॥ मयात्वंविप्रमुख्यायदत्तोहयसुखीभव–इति ॥ ततोविप्रप्रार्थना ॥ इमंविप्र
नमस्तुभ्यमश्वंतेप्रतिपादितम् ॥ प्रतिगृह्णीष्वविप्रेंद्रमयादत्तंसुशोभनम् ॥ इतिदानमंत्रमुच्चार्य ॥ कर्णे ॥१५॥
समर्पणंकृत्वा विप्रहस्तेजलंक्षिपेत् ॥ ततःसुवर्णंदक्षिणांदद्यात् ॥ विप्रोदेवस्यत्वेतिगृहीत्वा यथाशाखंका

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

मस्तुतिंपठित्वा स्वस्तीत्युक्त्वाऽश्वमारुह्यगच्छेत् ॥ दाताचाश्वपुरोगच्छेत्पदानांसप्तसप्ततिम् ॥ भास्करंम
नसिध्यात्वाआलोक्यस्वगृहंव्रजेत् ॥ श्वेतमश्वंतुयोदद्यात्फलंदशगुणंभवेत् ॥ एवंकृतेनरव्याघ्रसूर्यलोकंव्रजे
न्नरः—इति ॥ इतिश्वेताश्वदानम् ॥ ॥ ७ ॥ अथशिवायाश्वदानम् ॥ गारुडे ॥ शिवायाश्वमलंकृत्ययःप्रवणिनि
वेदयेत् ॥ सोऽश्वमेधस्ययज्ञस्यफलमष्टगुणंलभेत् इति ॥ शिवधर्मेपिशिवायाश्वदानम् ॥ ॥ अथतिलदानम्
आदित्यपुराणे ॥ वैशाख्यांपौर्णमास्यांवातिलान्क्षौद्रेणसंयुतान् ॥ यःप्रयच्छेद्द्विजातिभ्यःसर्वपापैःप्रमुच्यते ॥
तथा ॥ ज्येष्ठेमासितिलान्दद्यात्पौर्णमास्यांविशेषतः ॥ अश्वमेधस्ययज्ञस्यफलमाप्नोतिमानवः ॥ तथा—माघे
मासितिलान्यस्तुब्राह्मणेभ्यःप्रयच्छति ॥ सर्वसत्त्वसमाकीर्णंनरकंनसपश्यति ॥ विष्णुधर्मोत्तरे ॥ तिलागा
वोहिरण्यंचअन्नंकन्यावसुंधरा ॥ दत्तान्येतानिविधिवत्तारयंतिमहाभयात् ॥ तथा ॥ तिलस्नायीतिलोद्वर्ती
तिलहोमीतिलोदकी ॥ तिलभुक्तिलदाताचषट्तिलाःपापनाशनाः ॥ इदंतुमाघमासपरम् ॥ अन्यत्रतु
दानमेव ॥ कौर्मे ॥ कृष्णाजिनेतिलान्कृत्वासुवर्णंमधुसर्पिषी ॥ द्रोणैकंवाससाच्छन्नंत्रिधातद्वत्सदक्षिणम् ॥
ब्राह्मणायचतंदत्त्वासर्वंतरतिदुष्कृतम् ॥ इति ॥ अद्येत्यादि० अमुकगोत्रायामुकशर्मणेब्राह्मणायसुपूजिताय

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

कृष्णाजिनस्थं सुवर्णमधुसर्पिर्युतं वस्त्राच्छन्नं तिलद्रोणं सोमदैवतं सर्वपापक्षयकामस्तुभ्यमहंसंप्रददे ॥
नमम इतिदद्यात् ॥ कृतैतत्तिलद्रोणदानस्यसांगतासिद्ध्यर्थंइदंसुवर्णमग्निदैवतंदक्षिणात्वेनतुभ्यमहंसंप्रददे नमम
इतिदद्यात् ॥ प्रतिगृहीतातु देवस्यत्वेतितांप्रतिगृह्य यथाशास्त्रंकामस्तुतिंपठित्वा समापयेत् ॥ इतितिलद्रोण
दानविधिः ॥ ॥ ॥ ७ ॥ अथतिलपात्रदानम् ॥ ब्राह्मे ॥ ताम्रपात्रंतिलैःपूर्णंप्रस्थमात्रंद्विजायच ॥ सहिर
ण्यंचयोदद्यात्प्रत्यहंश्रद्धयान्वितः ॥ सर्वपापविशुद्धात्मालभतेपरमांगतिम्—इति ॥ अद्येत्यादि०इदंति
लपूरितताम्रपात्रं सोमदैवतं ससुवर्णममुकगोत्रायामुकशर्मणेब्राह्मणायाऽशेषपापक्षयकामस्तुभ्यमहंसंप्रददे नमम
इति ॥ मंत्रस्तु ॥ तिलाःस्वर्णयुतास्तुभ्यंप्रदत्ताह्यघनाशनाः ॥ विष्णुप्रीतिकरानित्यमतःशांतिंप्रयच्छमे ॥
प्रतिग्रहःप्राग्वत् ॥ इतिमाघेनित्यंतिलपात्रदानम् ॥ कौर्मे ॥ ताम्रपात्रेतिलान्कृत्वापलषोडशकल्पिते ॥
ससुवर्णेनशक्त्यावाविप्रायप्रतिपादयेत् ॥ नाशयेत्त्रिविधंपापंवाङ्मनःकायसंभवम् ॥ तिलपूर्णताम्रपात्रंस
हिरण्यंद्विजायवै ॥ प्रातर्दत्वातुविधिवद्दुःस्वप्नंविनिहंतिसः ॥ तिलपात्रंत्रिधाप्रोक्तंकनिष्ठोत्तममध्यमम् ॥
ताम्रपात्रंदशपलंजघन्यंपरिकीर्तितम् ॥ द्विगुणंमध्यमंप्रोक्तंत्रिगुणंचोत्तमंस्मृतम् ॥ स्वर्णमेकंजघन्यंतुद्विगु

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

णंमध्यमंमतम् ॥ त्रिगुणंचोत्तमंतद्वत्सुवर्णपरिकीर्तितम् ॥ पलसंख्यानिष्कद्वयमिता सपादनिष्कद्वयमि
तेत्यन्ये ॥ अत्रदेशाचारतोव्यवस्था ॥ दानवाक्यंतुनित्यतिलपात्रदानवत् ॥ मंत्रस्तु ॥ यानिकानि
चपापानिब्रह्महत्यासमानिच ॥ तिलपात्रप्रदानेनतानिनश्यंतुमेसदा—इति ॥ इतिमहातिलपात्रदानम्
कौर्मे ॥ ७ ॥ ॥ अथमातुरानृण्यकृत्तिलपूर्णकांस्यपात्रदानम् ॥ आदित्यपुराणे ॥ यज्ञंसौत्रामणिंकर्तुंयदिशक्ति
र्नविद्यते ॥ महासरस्तथावापींकूपंकर्तुंचदीर्घिकाम् ॥ एवंकृतेमातृऋणान्मुक्तोभवतिमानवः ॥ सदक्षिणंकां
स्यपात्रंदत्त्वाचैवप्रमुच्यते ॥ शुद्धकांस्यपात्रस्यप्रमाणंपंचविंशतिपलानि ॥ तिलानामत्रनिर्दिष्टंप्रस्थानांसप्त
कंकथा ॥ सुवर्णमाषाश्चत्वारःपात्रस्योपरिधारयेत् ॥ वस्त्रेणवेष्टयेत्पात्रंविधायचसुभक्तितः ॥ स्नानंकृत्वानि
म्नगायांपितृदेवांश्चतर्पयेत् ॥ ततोऽभिपूजयेद्देवंशंकरंहरिमेववा ॥ गोमयेनाथसंलिप्यगृहमध्यंतुसर्वतः ॥
लिखेत्पद्मंद्वादशारंकुंकुमेनाथशोभनम् ॥ ततोवह्निंसुसंस्थाप्यहोमंकुर्याद्यवैस्तिलैः ॥ पद्मेपात्रंप्रतिष्ठाप्य
पूजयेद्भक्तिभावतः ॥ ततोब्राह्मणमाहूयबहुपुत्रंसुसंभृतम् ॥ पादौप्रक्षाल्यविधिवन्मातुःश्राद्धंसमाचरेत् ॥
अथकृत्यंयथाशक्तिमाघ्यांवामृतवासरे ॥ ग्रहणेरविसोमाभ्यांसंक्रांतिषुयुगादिषु ॥ तथान्यदपियद्दत्तंमाघ्यामु

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

द्विश्यमातरम् ॥ तदक्षय्यफलंसर्वंपुराप्राहमहेश्वरः ॥ जीवंतीभूषयेद्वस्त्रैर्माल्यैरपिविभूषणैः ॥ दत्त्वाविप्रस्य
तत्पात्रंहोमंकुर्यात्प्रयत्नतः ॥ सोपस्करंसतांबूलंक्षमाप्यचविसृज्यच ॥ अन्येषामपिविप्राणांभोजनानिप्रदा
पयेत् ॥ ॥ अथास्यप्रयोगः ॥ माघ्यांपूर्वोक्तपुण्यकालेवायजमानःकृतनित्यक्रियः पूर्वोक्तद्वादशारपद्मेकांस्य
पात्रंसप्तप्रस्थतिलैःपूरितंस्थापयित्वा हरंहरिंवासंपूज्य तत्पुरतोऽग्नौविष्णुंविष्णुमंत्रेण शिवंशिवमंत्रेणवाऽष्टोत्त
रशतंघृताक्ततिलैर्यवैश्चहुत्वा ब्राह्मणमाहूयोदङ्मुखमुपवेश्यादौपादप्रक्षालनादिमातृश्राद्धंसमाप्याचम्यप्राणा
नायम्य ॥ अद्येत्यादि०अमुकगोत्रायामुकशर्मणेब्राह्मणाय उक्तोपस्करसंयुतंममातुर्गर्भधारणपोषणम
लमूत्रादिनानादुःखोद्भवाद्यानृण्यत्वकामः इदंपंचविंशतिपलात्मकंकांस्यपात्रं सप्तप्रस्थमिततिलैःपरिपूरितं
माषचतुष्टयसुवर्णयुतं वस्त्रसंवेष्टितंसर्वोपस्करयुतं तुभ्यमहंसंप्रददे नममइति दद्यात् ॥ मंत्रास्तु ॥ कांस्यपा
त्रंमयादत्तंमातुरानृण्यकाम्यया ॥ भगवन्वचनात्तुभ्यंयथाशक्तितथावद ॥ दशमासाश्चउदरेजनन्यासंस्थि
तस्यमे ॥ क्लेशिताबालभावेनस्तनपानाद्द्विजोत्तम ॥ मलमूत्रादिमृल्लेपलिप्तायाचकृतामया ॥ भवतोवचना
दद्यममभुक्तिर्भवेद्दणात् ॥ तिलसंख्याकृतंदुःखंजननयाममसेवितम् ॥ कांस्यपात्रप्रदानेनकृतकृत्योभवाम्यहम् ॥

For Private and Personal Use Only

ततः शक्त्याहिरण्यं दक्षिणांदद्यात् ॥ त्वयैतत्कृततिलपूर्णकांस्यपात्रदानेनजननीसंभवादृणात्त्वंमुक्तोभवेति प्रतिग्रहीतावदेत् ॥ पुनःव्याहृतिभिराज्यहोमंकृत्वाविसृज्य यथाशक्तिब्राह्मणान्भोजयित्वा सुहृद्युतोभुंजीतेति ॥ इतिमातुरानृण्यकृत्तिलपूर्णकांस्यपात्रदानप्रयोगः ॥ ॥ छ ॥ ॥अथतिलपूर्णकरकदानम् ॥ वायवीये ॥करकंतिलसंपूर्णंमंडलेवह्निदैवते ॥ शिवंवह्निवदाराध्यंपूजयेत्करवीरकैः ॥ पूजातुरक्तचंदनेन ॥ निर्याससर्जरसधूपेनधूपयेत् वह्निमंडलंत्रिकोणमंडलम् ॥ शिवंवह्निवदितिवह्निस्वरूपंशिवम् ॥ ब्रह्मांडपुराणे ॥ आदर्शंचततोदद्याद्दीपानांचचतुष्टयम् ॥ वह्निरूपीयतःशंभुर्वह्निरूपास्तिलाश्रये ॥ तेजोरूपंकृतंपापंचाक्षुषंचव्यपोहतु ॥ इतिदत्तेऽस्यनश्यंतिपापान्यग्रेकृतानिच ॥ परदारपरद्रव्यपुत्रदर्शनजानिच ॥ शवादिदर्शनोत्थानिनेत्रदोषकृतानिच ॥ यएवंकुरुतेदानंशिवभक्त्यायतव्रतः ॥ शिवलोकेवसेद्भूयःकल्पत्रयमशंकितः ॥ इतितिलपूर्णकरकदानम् ॥ ॥ अथगजदानम् ॥ कौर्मे ॥ दद्याद्गजंपुराणोक्तं मूल्यंपंचशतानिवा ॥ वित्तानुसारात्तत्रापिकनिष्ठोत्तममध्यमम् ॥तत्रापिस्वरूपतोगजदानमुत्तमम् ॥ तन्मूल्यंहेममाषशतपंचकदानंमध्यमम् ॥ शतत्रयहेममाषदानंकनिष्ठम् ॥ -इति ॥ रूप्यस्थूणालंकरणंस्वर्णताराविभूषणम् ॥ सदक्षिणंवित्तशक्त्यादत्त्वाशिवपुरंव्रजेत् ॥ स्थूणारज्जुः ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

तारामौक्तिकजालीगजालंकारः ॥ कौर्मे ॥ यथालाभोपपन्नंवायःप्रयच्छतिदंतिनम् ॥ ब्राह्मणायदरिद्रा
यस्वर्गलोकेमहीयते-इति ॥ ततोगजदानांगंशिवंद्विजंचसंपूज्यदद्यात् ॥ दानवाक्यंतु अद्येत्यादि० मम
सर्वपापक्षयोत्तरसिद्धचारणसेवितार्ककिंकिणीजालमालिविमानारोहणोत्तरानेकमन्वन्तरावच्छिन्नाक्षय्यदेवराज
त्वांतेविष्णुपुरावाप्तिकामस्तत्प्रीतिकामश्च सालंकृतायामुकगोत्रायामुकशर्मणेब्राह्मणायेमंगजं कक्षारज्जु
स्थिरासनसहितंकांचनमालादिकीर्णं चामरगंधपुष्पाद्यलंकृतं प्रजापतिदैवतं तुभ्यमहंसंप्रददे नममइतिकरं
धृत्वादद्यात् ॥ करःशुंडादंडः ॥ कृतैतद्गजदानकर्मणःसांगतासिद्ध्यर्थं इदंसुवर्णमग्निदैवतं दक्षिणात्वेनतु
भ्यमहंसंप्रददे नममइति दद्यात् ॥ ततोद्विजोगजमारुह्य देवस्यत्वायथाशाखंकामस्तुतिंपठित्वा ॥ प्रति
गृह्णामीति स्वस्तीतिचवदेत् ॥ यजमानोगजंप्रार्थयेदेतैर्मंत्रैः ॥ ऐरावतश्चतुर्दंतोगजानांनायकस्तुयः ॥ दिग्दं
तिनांपूज्यतमःपापंक्षयतुनःप्रभुः ॥ सुप्रतीकगजेंद्रत्वंसरस्वत्याभिषेचक ॥ इंद्रस्यवाहनश्रेष्ठसर्वदेवैस्तुपूजि
त ॥ गजेंद्रमत्तमातंगदैत्यसैन्यविनाशक ॥ तवदानेनमेशांतिःसर्वदाऽस्तुमहत्सुखम्-इति ॥ ब्राह्मणैस्तथाऽस्तु ॥१८॥
इत्युक्तोभूयसींदद्यादिति ॥ इतिगजदानप्रयोगः ॥ ॥छ॥ ॥ अथदासीदानम्-वह्निपुराणे ॥ स्थिरनक्षत्रसंयु

For Private and Personal Use Only

केसौम्येसौम्यग्रहान्विते ॥ दानकालंप्रशंसंतिसंतःपर्वणिवापुनः ॥ अलंकृत्ययथाशक्त्यावासोभिर्भूषणैस्तथा ॥ ब्राह्मणायप्रदातव्यायजमानेनशक्तितः ॥ पंचवर्षाधिकासातुचत्वारिंशत्समावधि ॥ दासीद्विजायदातव्यादा सीदानेत्वयंविधिः—इति॥ दानवाक्यंतु॥ अद्येत्यादिममसमस्तपापक्षयपूर्वक० गोत्रायशर्मणेसालंकृतायसुवर्णालं कावरतींगंधपुष्पाद्यर्चितांप्रजापतिदैवत्यांअक्षयसुखावाप्तिकामस्तुभ्यमहंसंप्रददेनममेतिशिरसिधृत्वादद्यात् ॥ द्विजप्रार्थनामंत्रस्तु ॥ वह्निपुराणे—इयंदासीमयातुभ्यंश्रीवत्सप्रतिपादिता ॥ सर्वकामकरीभोग्यायथेष्टंभद्र मस्तुमे ॥ ततःसुवर्णदक्षिणांदत्वानमस्कुर्यात् ॥ अनुगत्वातुसीमायांद्विजंचैवविसर्जयेत्—इति ॥ इतिदासी दानम् ॥ ७ ॥ अथरथदानम् ॥ कौर्मे ॥ रथंचतुर्बलीवर्दैरूढंधान्यावृतंतथा ॥ वित्तानुसारात्सर्वैश्च रथोपकरणैर्युतम् ॥ सदक्षिणंचविप्रायदत्त्वा शिवपुरंव्रजेत् ॥ धान्यावृतंअष्टादशधान्यावृतम् ॥ रथोपकरणा नियुगयोक्त्रतोत्त्रवरत्रादीनि ॥ दक्षिणाचत्रिशतमाषमितसुवर्णमुत्तमा द्विशतमध्यमा अधमाशतैकमितित्रैवि ध्यमाह हेमाद्रिः ॥ दानवाक्यंतु ॥ अद्येत्यादिगोत्रायशर्मणेसालंकृताय चतुर्बलीवर्दैर्युक्तं सोपस्करं धा न्यैरष्टादशभिर्युतं विश्वकर्मदैवतं अक्षय्यस्वर्गादिसुखावाप्तिकामस्तुभ्यमहंसंप्रददे नममेति ॥ मंत्रस्तु ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

रथायरथनाथायनमस्तेविश्वकर्मणे ॥ विश्वरूपायदेवायअरुणायनमोस्तुतेसुवर्णंदक्षिणांदद्यात् इति रथदानम् ॥ ॥ अथगंत्रीरथदानम् ॥ गारुडे ॥ गंत्रींतुरंगसंयुक्तांयोददातिद्विजातये ॥ सर्वकामसमृद्धात्मासराजाजायतेभुवि-इति ॥ गंत्रीरथविशेषः साचतुर्भिर्गजैरश्वैर्वृषैर्वोपेता ॥ द्वाभ्यांवोपेता ॥ दानवाक्यंतु पूर्ववत् ॥ मंत्रस्तु ॥ गंत्रीमिमांप्रयच्छामिविश्वकर्माधिदेवताम् ॥ दानेनानेनभगवान्प्रीयतांमेपरः पुमानिति ॥ ततःसुवर्णंदक्षिणांदद्यात् ॥ इतिगंत्रीसहितरथदानम् ॥ ॥ अथप्रसंगाच्छिबिकादानम् ॥ हेमाद्रौ मात्स्ये मार्गशुक्लैकादश्यां माघफाल्गुनयोर्वैशाखेवा हिरण्मयंहरिमभ्यर्च्य रात्रौजागरणं कृत्वा प्रातःकृतनित्यक्रियः अद्येत्यादि० गोत्रायशर्मणेसुपूजिताय इमांशिबिकांमुक्तोपस्करां अंगिरोदैवतां इष्टलोकावाप्तयेतुभ्यमहंसंप्रददे नममेति ॥ ततःसुवर्णंदक्षिणांदद्यात् ॥ तत्रैव वह्निपुराणे ॥ देवलोकेविपुलभोगानंतरमंतेविष्णुसायुज्यावाप्तिकामोविप्रस्यवर्षासनंशिबिकावाहकानांचवर्षपर्याप्तमन्नंदद्यात् इति ॥ द्विजप्रार्थनामंत्रस्तु ॥ शिबिकातेमयादत्तायथाशक्त्याविभूषिता ॥ द्विजत्वंप्रतिगृह्णीष्ववांछितंतेनमेभवेत्-इति ॥ इतिशिबिकादनम् ॥ ॥ अथमहीदानम् ॥ कौर्मे ॥ गोचर्ममात्रभूखंडमधिकंवास्वशक्तितः ॥

For Private and Personal Use Only

विधीन्सदक्षिणान्कृत्वादत्त्वाशिवपुरंव्रजेत्-इति ॥ त्रिद्व्येकसुवर्णदक्षिणेत्यर्थः ॥ अपिगोचर्ममात्रेणसम्यग्
दत्तेनमानवः ॥ धौतपापोविशुद्धात्मास्वर्गलोकेमहीयते-इति ॥ तथा ॥ दशहस्तेनदंडेनत्रिंशद्दंडनिवर्त
नम् ॥ त्रिभागहीनंगोचर्ममानमाहप्रजापतिः ॥ तथा ॥ गवांशतंवृषश्चैकोयत्रतिष्ठेदयंत्रितः ॥ तद्धिगोचर्म
मात्रंतुप्राहुर्वेदविदोजनाः ॥ तथा ॥ षष्टिवर्षसहस्राणिस्वर्गेवसतिभूमिदः ॥ आच्छेत्तावानुमंताचतावंति
नरकेवसेत् ॥ भूमिंयःप्रतिगृह्णातिभूमिंयश्चप्रयच्छति ॥ तावुभौपुरुषौलोकेसूर्यमंडलभेदिनौ ॥ तथा ॥
भूमिप्रदानपुण्यस्यकलांनार्हतिषोडशीम् ॥ दानान्यन्यानिमेशांतिर्भूमिदानाद्भवत्विह-इति ॥ दानवाक्यं
तु अद्येत्यादि० गोत्रायशर्मणेसालंकृताय षष्टिवर्षसहस्रमितस्वर्गेशिवपुरनिवासकामःसर्वपापक्षयकामोवाइ
मांभूमिं सस्योद्भवां सवृक्षफलपुष्पाद्युपेतां विष्णुदैवतां तुभ्यमहंसंप्रददे ॥ नममेतिसाक्षतकुशतिलोदकं
द्विजहस्तेदद्यात् ॥ ब्राह्मणस्तु भूमिंप्रदक्षिणांकुर्वन्प्रतिगृह्णीयात् ॥ देवस्यत्वेतियथाशाखंकामस्तुतिंप
ठित्वा स्वस्तीतिवदेच्च ॥ मांडव्यवचनादत्रसुवर्णदक्षिणामता ॥ मंत्रस्तु ॥ सर्वेषामाश्रयाभूमिर्वराहेणस
मुद्धृता ॥ अनंतसस्यफलदाह्यतःशांतिंप्रयच्छमे ॥ यस्यांरोहंतिबीजानिवर्षाकालेमहीतले ॥ भूमेः

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

प्रदानात्सफलाममसंतुमनोरथाः–इति ॥ शिवधर्मे विश्वामित्रः ॥ ग्रामंवानगरंवापिविप्रेभ्योयःप्रयच्छति ॥
क्षेत्रंवासस्यसंपन्नंसर्वपापैःप्रमुच्यते–इति ॥ भूमिहरणेतु विश्वामित्रः ॥ स्वदत्तांपरदत्तांवायोहरेच्चवसुंधराम् ॥
षष्टिंवर्षसहस्राणिविष्ठायांजातकृमिः–इति ॥ सविष्ठायांकृमिर्भूत्वापितृभिःसहमज्जतीतिवा ॥ इतिशिवध
र्मोक्तंभूदानम् ॥ ॥ अथगृहदानम् ॥ कौर्मे ॥ शक्तितःसर्ववित्तेनपूर्णंगृहमपित्रिधा ॥ सदक्षिणंद्विजेदत्त्वाब्र
ह्मलोकंव्रजेन्नरः–इति ॥ गारुडे ॥ ऐष्टिकंदारुकंवापिमृन्मयंवापिशक्तितः ॥ सर्वोपकरणोपेतंयोदद्याद्विपुलं
गृहम् ॥ ब्राह्मणायदरिद्रायविदुषेचकुटुंबिने ॥ सर्वकामसमायुक्तोब्रह्मसायुज्यमाप्नुयात्–इति ॥ ब्रह्मवैवर्ते ॥
नगार्हस्थ्यात्परोधर्मोनैवदानंपरंगृहात् ॥ नानृतादधिकंपापंनपूज्योब्राह्मणात्परः–इति ॥ गृहनिर्माण
प्रकारमाह नारदः ॥ स्नानागारंदिशिप्राच्यामाग्नेय्यांपचनालयम् ॥ याम्यांशयनगेहंचनैर्ऋत्यांशस्त्रमंदि
रम् ॥ प्रतीच्यांभोजनागारं वायव्यांपशुमंदिरम् ॥ भांडागारंतूत्तरस्यामैशान्यांदेवमंदिरम्–इति ॥ कु
र्यादितिशेषः ॥ तत्रकूपेदिग्विशेषफलंदेवीपुराणे ॥ पूर्वामाश्रित्यकर्तव्यःकूपःस्यादनिलेपिवा ॥ नपूर्वव्य
त्ययंकुर्यान्मध्येदेवालयाद्गृहात् ॥ कृतंभयप्रदंलोकेतथाचास्याग्निजंभयम् ॥ वायव्यांचापिदेवस्यभयदं

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

जायतेकृतम्-इति ॥ वराहमिहिरः पुष्टिंभूतिंपुत्रहानिंपुरंध्रीनाशंमृत्युंसंपदंशस्त्रबाधाम् ॥ किंचित्सौख्यं दिक्षुपूर्वादिकुर्यात्कूपोमध्येगेहमर्थक्षयंचेत्यादि ॥ मत्स्यपुराणे देवतापंचकंतत्रचत्वारिंशत्समावृतम् ॥ पूजयित्वायथान्यायंततोदद्याद्गृहंगृही ॥ पूजयित्वास्वयंवास्तुशांतिंकृत्वादद्यादित्यर्थः ॥ ॥ अथप्रसंगात्सं क्षेपेणवास्तुशांतिप्रयोगः ॥ कर्ताशुभदिनेआचम्य प्राणानायम्यदेशकालौसंकीर्त्य अस्यवास्तोःशुभतासि द्ध्यर्थंवास्तुशांतिंकरिष्ये इतिसंकल्प्य तदंगतयागणेशपूजास्वस्तिवाचनमातृकापूजाभ्युदयिकश्राद्धाचार्य ब्रह्मर्त्विग्वरणानिकृत्वा यथाविभववस्त्रालंकारादिभिःपूजयेत् ॥ ततआचार्यः यदत्रसंस्थितंभू० ॥ अप क्रामंतु० ॥ भूतप्रेतपिशाचाद्याअपक्रामंतुराक्षसाः ॥ स्थानादस्माद्व्रजंत्वन्यत्स्वीकरोमिभुवंत्विमामित्यने नसर्षपान्विकीर्य पंचगव्येन शुचीवोहव्येतितृचेन पुनंतुमांदेवजनाइतितृचेन गृहमाबिभीतएतोन्विंद्रमि तितृचेनचगृहंसंप्रोक्ष्य गृहमध्येप्राच्यामैशान्यांवा चतुरस्रंचतुरंगुलोच्चंहस्तमितंस्थंडिलंकृत्वा तस्यऐशा नादिकोणचतुष्टयेचतुरोलोहकीलानारोपयेत् ॥ तत्रमंत्रः ॥ विशंतुभूतलेनागालोकपालाश्चसर्वशः ॥ अ स्मिन्गृहेवतिष्ठंतुआयुर्बलकराःसदेतिमंत्रेणनिखनेत् ॥ प्रतिकीलंमंत्रावृत्तिः ॥ ततईशानकोणादिक्रमे

For Private and Personal Use Only

दान णचतुर्षुकोणेषु अग्निभ्योप्यथसर्पेभ्योयेचान्येतत्समाश्रिताः ॥ तेभ्योबलिंप्रयच्छामिपुण्यमोदनमुत्तममि चंद्रि०
॥२१॥ तिमंत्रेणमंत्रावृत्त्यामाषभक्तबलीन्दत्त्वा स्थंडिलोपरिकुंकुमादिनाहेमरूप्यशलाकयावाप्राक्पश्चायताःप्रागं
ताउदक्संस्थाद्व्यंगुलांतराः प्रणवादिनमोंतैर्दशभिर्नामभिर्दशरेखाःकुर्यात् ॥ ॐईशानायैनमः ॐयशोवत्यै०
ॐकांतायै० ॐविशालायै० ॐप्राणवाहिन्यै० ॐसत्यै० ॐसुमत्यै० ॐनंदायै० ॐसुभद्रायै० ॐसुरथा
यै० १० इतिदशरेखाःकृत्वा ॥ तथा ॐहिरण्यायै० ॐसुव्रतायै० ॐलक्ष्म्यै० ॐविभूत्यै० ॐविमलायै
ॐप्रियायै० ॐविजयायै० ॐबालायै० ॐविशोकायै० ॐइडायै० १० इतिदक्षिणोत्तरायताः उदगंता
प्राक्संस्थादशरेखाः कुर्यात् ॥ एवमेकाशीतिपदंमंडलंसंपद्यते ॥ तत्रमध्यस्थनवकोष्ठानिरेखामार्जनेनैकीकुर्या
त् ॥ एतन्नवपदंब्रह्मस्थानंतस्यचतुर्दिक्षुचत्वारिपदानि ॥ विदिक्षुशृंखलाकाराणिद्वादश कोणचतुष्टयोभय
तश्चाष्टावितिविंशत्येकपदानि ॥ अवशिष्टानिप्रतिदिशंपंचपंचेतिविंशतिद्विपदानि ॥ तेषुप्रणवाद्यैश्चतुर्थ्यंतै ॥२१॥
र्नमोंतैर्वक्ष्यमाणनामभिर्देवताआवाह्य स्थापयेत् ॥ तत्रैशानकोणपदे वास्तोःशिरसि ॐशिखिनेनमः

१ एतद्वास्तुमंडलं अनुक्रमणिकांते विरचितं द्रष्टव्यम् ।

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

शिखिनमावाहयामि ॥ १ ॥ तद्दक्षिणैकपदे ॥ दक्षिणनेत्रे ॐपर्जन्यायन० ॥ २ ॥ आवाहयामीतिसर्वत्र ॥ तद्दक्षिणेततोपिपश्चिमतइतिपदद्वये दक्षिणश्रोत्रे ॐजयंतायन० ॥ ३ ॥ तद्दक्षिणपदद्वये दक्षिणांसे ॐकु लिशायुधाय० ॥ ४ ॥ तद्दक्षिणपदद्वये दक्षिणबाहौ ॐसूर्यायन० ॥ ५ ॥ तद्दक्षिणपदद्वये दक्षिणबाहौ ॐसत्याय० ॥ ६ ॥ तद्दक्षिणपदद्वये दक्षिणकूर्परे ॐभृशाय० ॥ ७ ॥ तदक्षिणांसपंक्तिगतैकपदे दक्षि णप्रबाहौ ॐआकाशायन० ॥ ८ ॥ आग्नेय्यकोणपदे दक्षिणबाहौ ॐवायवेनमः ॥ ९ ॥ तत्पश्चिमैकपदे दक्षिणमणिबंधे ॐपूष्णेन० ॥ १० ॥ तत्पश्चिमेततोप्युत्तरइतिपदद्वये दक्षिणपार्श्वे० ॐवितथाय० ॥ ११ ॥ तत्पश्चिमपदद्वये दक्षिणपार्श्वेएव ॐगृहक्षताय० ॥ १२ ॥ तत्पश्चिमपदद्वयेदक्षिणारौ ॐयमा य० ॥ १३ ॥ तत्पश्चिमपदद्वये दक्षिणजानौ ॐगंधर्वाय० ॥ १४ ॥ तत्पश्चिमपदद्वये दक्षिणजंघायां ॐभृंगराजाय० ॥ १५ ॥ तत्पश्चिमबाह्यपंक्तिगतैकपदेदक्षिणस्फिचि ॐमृगाय० ॥ १६ ॥ नैर्ऋत्यकोण पदैकपदे पादयोः ॐपितृभ्यो० ॥ १७ ॥ तदुत्तरैकपदे वामस्फिचि ॐदौवारिकाय० ॥ १८ ॥ तदुत्त रततोपिप्रागितिपदद्वयेवामजंघायां ॐसुग्रीवाय० ॥ १९ ॥ तदुत्तरपदद्वये वामजानौ ॐपुष्पदंताय०

For Private and Personal Use Only

॥ २० ॥ तदुत्तरेपदद्वये वामोरौ ॐजलाधिपाय० ॥ २१ ॥ तदुत्तरेपदद्वयेवामपार्श्वे ॐ असुराय०
॥ २२ ॥ तदुत्तरेपदद्वये वामपाश्वएव ॐ शेषाय० ॥ २३ ॥ तदुत्तरेबाह्यपंक्तिगतैकपदे वाममणिबंधे०
ॐपापाय० ॥ २४ ॥ वायव्यकोणपदे वामबाहौ ॐ रोगाय० ॥ २५ ॥ तत्प्रागेकपदे वामप्रबाहौ
ॐ अहिर्बुध्न्याय० ॥ २६ ॥ तत्प्राक्ततोपिदक्षिणेचेतिपदद्वये वामकूर्परे० ॐ मुख्याय० ॥ २७ ॥ त
त्प्राक्पदद्वये वामबाहौ ॐभल्लाटाय० ॥ २८ ॥ तत्प्राक्पदद्वये वामबाहौ ॐ सोमाय० ॥ २९ ॥ तत्प्राग्प
दद्वये वामांसे ॐ सर्पेभ्योन० ॥ ३० ॥ तत्प्राक्पदद्वये वामश्रोत्रे ॐदितयेन० ॥ ३१ ॥ तत्प्राग्बा
ह्यपंक्तिगतैकपदेवामनेत्रे ॐ अदितयेन० ॥ ३२ ॥ ततआग्नेय्यकोणपदादधःकोणपदे वामहस्ते ॐ आपा
यन० ॥ ३३ ॥ नैर्ऋत्यपदाधःकोणपदैकपदे ॐ सावित्राय० ॥ ३४ ॥ वायव्यकोणाधःकोणपदेवाम
हस्ते ॐ जयाय० ॥ ३५ ॥ ईशानकोणपदाधःकोणपदे मेढ्रे ॐ रुद्राय० ॥ ३६ ॥ मध्यगतनवकोष्ठकब्रह्म
पदसंलग्नप्रागादिपदत्रये दक्षिणस्तने ॐ अर्यम्णे० ॥ ३७ ॥ तद्दक्षिणैकपदे दक्षिणहस्ते ॐ सवित्रेन०
॥ ३८ ॥ तत्पश्चिमेब्रह्मसंलग्नपदत्रयेजठरदक्षिणभागे ॐ विवस्वतेन० ॥ ३९ ॥ तत्पश्चिमैकपदेवृषण

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

योः ॐ विबुधाधिपाय० ॥ ४० ॥ तदुत्तरब्रह्मसंलग्नपदत्रये वामजठरभागे ॐ मित्राय० ॥ ४१ ॥ तदु
त्तरैकपदे वामहस्ते ॐ राजयक्ष्मणे० ॥ ४२ ॥ तत्प्राक्पदत्रये वामस्तने ॐ पृथ्वीधरायन० ॥ ४३ ॥
तत्प्रागेकपदे उरसि ॐ आपवत्साय० ॥ ४४ ॥ ततोमध्यनवपदेहृन्नाभ्योः ॐ ब्रह्मणेन० ॥ ४५ ॥ तदु
त्तरेवास्तोष्पतेवसिष्ठोवास्तोष्पतिस्त्रिष्टुप् वृषवास्तुप्रतिष्ठापनेविनियोगः ॥ ॐ वास्तोष्पतेप्रतिजानी० ॥
इतिसुवर्णादिप्रतिमामग्न्युत्तारणपूर्वकंसंस्थाप्य ॥ मंडलाद्बहिरीशानादिकोणचतुष्टयेषु ॥ ॐ चरक्यै०
॥ ४६ ॥ ॐ विदार्यै० ॥ ४७ ॥ ॐ पूतनायैन० ॥ ४८ ॥ ॐ पापराक्षस्यैन० ॥ ४९ ॥ ततःपूर्वादिचतु
र्दिक्षु ॐ स्कंदायन० ॥ ५० ॥ ॐ अर्यम्णेन० ॥ ५१ ॥ ॐ जृंभकायन० ॥ ५२ ॥ ॐ पिलिपिच्छा
यन० ॥ ५३ ॥ ततःपूर्वाद्यष्टदिक्षु ॐ इंद्राय० ॥ १ ॥ ॐ अग्नयेन० ॥ २ ॥ ॐ यमायन० ॥ ३ ॥ ॐ नि
ऋतये० ॥ ४ ॥ ॐ वरुणायन० ॥ ५ ॥ ॐ वायवेन० ॥ ६ ॥ ॐ कुबेरायन० ॥ ७ ॥ ॐ ईशानायन ० ॥ ८ ॥
इत्यावाह्य वास्तुपीठदेवताभ्योनमइतिसंपूज्य मंडलादीशान्यांकलशंसंस्थाप्य तत्रवरुणायन० ॥ इतिवरुणं
संपूज्य प्रार्थयेत् ॥ यथामेरुगिरेःशृंगंदेवानामालयःसदा ॥ तथाब्रह्मादिदेवानांगृहेममस्थिरोभव-इतिसंप्रा

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

र्थ्यं ॥ ततः स्वतंत्रस्थंडिलेऽग्निस्थापनादिचक्षुष्यंते उदुंबरादिसमित्तिलाज्यैर्वास्तुमंडलदेवताभ्योनाममंत्रै र्वास्तुमंत्रेणचहुत्त्वा स्विष्टकृदादिपुर्णाहुत्यंतंकुर्यात् ॥ ततोमंडलदेवताभ्यःशिखिनेएषपायसबलिर्नममइ त्यादिबलीन्दत्वा कृणुष्वपाजइतिसूक्तादिनामंडलं त्रिसूत्र्यावेष्टयित्वा कलशोदकेनयजमानमभिषिच्य पुनःसंपूज्य यथाशक्तिदक्षिणांदत्त्वाब्राह्मणान्भोजयेदितिकेचित् ॥ शारदातिलकेतु होमोनोक्तः ॥ तिला दिद्रव्याणांविकल्प इतिमयूखकारः ॥ इदानींतुनवग्रहसंकलितमेवप्रयोगंकुर्वंतिसांप्रदायिकाः ॥ तद्यथा- यथामेरुगिरेःशृंगमितिप्रार्थनोत्तरं वास्तुमंडलान्नैर्ऋत्यांपश्चिमायांवा कुंडेस्थंडिलेवा वरदनामानमग्निंप्रति ष्ठाप्याग्नेरीशान्यांग्रहान्ग्रहकलशंचसंस्थाप्य ॥ तत्रवरुणंसंपूज्य देवदानवसंवादइत्याद्यैः संप्रार्थ्यान्वादध्या त् ॥ अस्मिन्वास्तुशांतिकर्मण्यन्वाधानंकरिष्ये ॥ अस्मिन्नन्वाहितेग्नावित्यादिचक्षुष्यंतमुक्त्वाऽत्रप्रधानम् ॥ आदित्यं सोमं भौमं बुधं बृहस्पतिं शुक्रं शनिं राहुं केतुं एताः नवग्रहदेवताः प्रत्येकमष्टोत्तरशतसंख्या काभिरष्टाविंशतिसंख्याकाभिरष्टाष्टसंख्याकाभिर्वा अर्कादिसमिच्चर्वाज्याहुतिभिः ॥ तथा ईश्वरं उमां स्कन्दं विष्णुं ब्रह्माणं इंद्रं यमं कालं चित्रगुप्तं अग्निं अपः भूमिं विष्णुं इंद्रं इंद्राणीं प्रजापतिं सर्पान्

ब्रह्माणं विनायकं दुर्गां वायुं आकाशं अश्विनौ वास्तोष्पतिं क्षेत्रपालं इंद्रं अग्निं यमं निर्ऋतिं वरुणं वायुं कुबेरं ईशानं एताः प्रधानदशांशेन तत्तत्समिच्चर्वाज्याहुतिभिः ॥ तथा शिखिनं पर्जन्यं जयंतं कुलिशायुधं सूर्यं सत्यं भृशं आकाशं वायुं पूषणं वितथं ग्रहक्षतं यमं गंधर्वं भृंगराजं मृगं पितॄन् दौवारिकं सुग्रीवं पुष्पदंतं जलाधिपं असुरं शेषं पापं रोगं अहिर्बुध्न्यं मुख्यं भल्लाटं सोमं सर्पं दितिं अदितिं आपं सावित्रं जयं रुद्रं अर्यमणं सवितारं विवस्वंतं विबुधाधिपं मित्रं राजयक्ष्माणं पृथ्वीधरं आपवत्सं ब्रह्माणं चरकीं विदारीं पूतनां पापराक्षसीं स्कंदं अर्यमणं जृंभकं पिलिपिच्छं एताः प्रधानदेवताःप्रतिद्रव्यं अष्टोत्तरशतसंख्यया समित्तिलपायसाज्याहुतिभिश्चतसृभिर्ऋग्भिः अष्टोत्तर० समित्तिल०चतुर्वारं वृषवास्तोष्पतिंपंचवारंपंचभिर्बिल्वफलैस्तद्बीजैर्वायक्ष्ये ॥ शेषेणस्विष्टकृतमित्याद्याज्यभागांते यजमानः इदंउपकल्पितंहवनीयद्रव्यं अन्वाधानोक्तदेवताभ्यः मयात्यक्तंनममेत्युक्त्वोत्सृजेत् ॥ ततआचार्यादयः ग्रहेभ्योहोमंकृत्वा तिलसमिदाज्यपायसैः शिख्यादिपिलिपिच्छांताभ्यः त्रिपंचाशद्देवताभ्योनाममंत्रैः प्रत्येकमष्टाविंशत्यष्टाष्टसंख्याकाभिराहुतिभिर्वाहुत्वा वास्तोष्पतिमंत्रैरेवद्रव्यैर्विवक्षितसंख्ययाहुत्वा आश्वलाय

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

नोवास्तोष्पतइतिचतसृभिः प्रत्यचमृगंतेस्वाहाकारंपठन्जुहुयात् ॥ नात्रस्वाहाकारांतेहोमः ॥ यवादिहो
मेतुवास्तोष्पतेइतिचत्वारोमंत्राः एकैकेनचमंत्रेणसप्तविंशतिराहुतयः इत्यष्टोत्तरशतम् ॥ ततएतैश्चतुर्भिर्वा
स्तोष्पतेध्रुवांस्थूणामित्येकयाच एवंपंचभिः पंचबिल्वफलानितद्बीजानिवाजुहुयात् ॥ ततआचार्यः स्वि
ष्टकृदादिप्रायश्चित्तहोमांतेयजमानोलोकपालेभ्योग्रहपीठदेवताभ्यश्चबलिंदत्त्वा पूर्णाहुतिंहुत्वा शिख्यादिपं
चचत्वारिंशद्देवताभ्यः शिखिनेएषपायसबलिर्नममेत्याद्युक्तिपूर्वकंसर्वेभ्योऽपिबलिंदत्त्वा शिख्यादिप्रीतयेकां
चनंद्विजेभ्योब्रह्मप्रीतयेधेनुंचदद्यात् ॥ ततोग्रहकलशवास्तुकलशोदकेनऋत्विग्भिरभिषिक्तोयजमानःऋ
त्विग्भ्योदक्षिणांदत्त्वा वाद्यादितूर्यघोषपूर्वकमाचार्यऋत्विग्भिःसकुटुंबोयजमानःराक्षोघ्नपावमानमंत्रैर्गृहं
त्रिसूत्र्यावेष्टयित्वा समंताद्व्रीहियवमतीभिरद्भिर्हिरण्यमवधाय शंतातीयेनशंनइंद्राग्नीतिपंचदशऋग्भिरिति
नारायणवृत्तिः ॥ शंतातीयेन ईळेद्यावापृथिवीइतिपंचविंशतिऋग्भिः समुच्चये इतिवेत्यन्ये ॥ तेननवाशंका
नचोत्तरम् ॥ त्रिःप्रदक्षिणंपरिव्रजन्प्रोक्षत्यविछिन्नयाचोदकधारयाऽऽपोहिष्ठामयोभुवइतितृचेन ॥ ततोऽविच्छि ॥२४॥
न्नक्षीरधारांचपरितोदत्त्वावास्तुपीठमध्यनवपदेसुरूपांपृथिवींध्यात्वापृथिव्यैनमः इतिसंपूज्य सर्वदेवमयंवास्तुं

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

सर्वदेवमयंपरम् ॥ इतिपठित्वा ततोगृहस्याग्नेयकोणेआकाशपदे यजमानपदेनजानुमात्रंगर्तंखात्वा मध्येगो
मयेनोपलिप्य शुभ्रचंदनपुष्पाक्षतैरलंकृत्य सर्वधान्यबीजानिदध्योदनंचक्षिप्त्वा नवजलपूर्णकलशंशतैकपुष्प
युतंगंधाद्यर्चितमादाय जानुभ्यामवनिंगत्वा तज्जलंगर्ते ॐ नमोवरुणायेतिमंत्रेणक्षिपेत् ॥ जलेप्रदक्षिणा
वर्तेपुष्पेचोर्ध्वमुखेशुभम् ॥ ततोऽपक्वमृत्पेटिकायांशाल्यादिसप्तधान्यबीजानिदध्योदनंशैवालंफलपुष्पाणि
चक्षिप्त्वा तूर्यघोषेणपूर्वस्थापितवृषवास्तुप्रतिमामानीय पेटिकायांसंस्थाप्य पेटिकांपिधाय पठेत् ॥ पूजि
तोसिमयावास्तो होमाद्यैरर्चनैः शुभैः ॥ प्रसीदपाहिविश्वेश देहिमेगृहजंसुखम् ॥ वास्तुमूर्तेनमस्तेस्तुभू
शय्याभिरतप्रभो ॥ मद्गृहंधनधन्यादिसमृद्धंकुरुसर्वदा—इति ॥ ततोमृत्पेटिकांगर्तेस्थापयित्वा ॥ सशैल
सागरांपृथ्वींयथावहसिमूर्धनि ॥ तथामांवहकल्याणसंपत्संततिभिःसह ॥ इतिसंप्रार्थ्य तथैवमृदागर्तंपूरयेत् ।
मृदआधिक्येऽधिकंफलम् साम्येसमम् न्यूनत्वेन्यूनम् ॥ गर्तोपरिगोमयेनोपलिप्य गंधपुष्पाक्षतादिनि
क्षिपेत् ॥ ततः आचार्यब्रह्माणंऋत्विजश्चसंपूज्य तेभ्योदक्षिणांदत्त्वा ग्रहपीठदेवतावास्तुपीठदेवताश्चसंपू
ज्य ॐ उत्तिष्ठब्रह्मणस्पते० ॐ अभ्यारमिदद्रयो० यांतुदेवगणाः० इतिविसृज्य ग्रहपीठवास्तुपीठाद्याचार्यायद

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

द्यात् ॥ ततःआचार्यःप्रणीताविमोकादिशेषंकर्मसमाप्याग्निंविसर्जयेत् ॥ ततोयजमानोब्रह्मशिख्याद्युद्देशे
नशतंशक्त्यावाब्राह्मणान्भोजयिष्ये इतिसंकल्प्य विप्रान्संपूज्य भूयसींदत्त्वा । प्रमादात्कुर्वतांकर्म० यस्यस्मृ
त्येतिचोक्त्वा कर्मेश्वरार्पणंकृत्वा ब्राह्मणान्भोजयित्वा तेभ्यः शिवंवास्त्वितित्रिरुक्त्वा शिवंवास्तुइतिविप्रास्त्रि
र्ब्रूयुः ॥ ततोयथासुखंसुहृद्युतोभुंजीतेति ॥ एवंविधिनाप्रतिसंवत्सरंवास्तुपूजनंकार्यम् ॥ तेनगृहसंबंधिदुः
खंनाप्नुयादित्युक्तम् ॥ दानविवेके ॥ महादेवतनूजेनश्रीदिवाकरसूरिणा ॥ रचितावास्तुशांतेस्तुपद्धतिर्बुधतो
षदा ॥ इतिपौराणवास्तुशांतिप्रयोगः ॥ ७॥ ॥ इदानींसूत्रोक्ताशांतिरभिधीयते ॥ साचद्विजातीनांपूर्वोक्तयास
मुच्चीयते ॥ पूर्वोक्तायांत्वशक्तौस्वगृह्योक्तैवकर्तव्या तयापिसिद्धेः ॥ बह्वल्पंवास्वगृह्योक्तंयस्यकर्मप्रकी
र्तितम् ॥ तस्यतावतिशास्त्रार्थेकृतेसर्वंकृतंभवेत् ॥ इति वचनात् ॥ येषांगृह्यंनास्तितेषांशूद्राणांच
पूर्वोक्तैव ॥ तस्याःसर्वसाधारण्येनविधानात् ॥ ॥ अतश्चनशूद्रमात्रविषयत्वम् । तस्मात्गृह्योक्तापूर्व
यासमुच्चीयतेसांप्रदायिकैः ॥ अथाश्वलायनगृह्योक्तवास्तुशांतिप्रयोगः ॥ तद्यथा ॥ काष्ठादिनिर्मि
तंसंपन्नंधान्यादिसर्वोपस्करयुतंशोभनेमुहूर्ते ब्राह्मणैःसहतूर्यघोषेणगृहंप्रविश्य अगारमध्येप्राङ्मुखउपविश्यद

For Private and Personal Use Only

भेषुदर्भान्धारयमाणःपत्न्यासहआचम्य प्राणानायम्य देशकालौसंकीर्त्य ममास्यवास्तोःशुभतासिद्ध्यर्थं वास्तुशांतिंकरिष्ये इतिसंकल्प्य तदंगत्वेनगणपतिपूजनंपुण्याहवाचनंमातृकापूजनंनांदीश्राद्धंचकृत्वा पूर्वोक्तवास्तुपीठदेवतास्थापनार्चनहोमबलिदानत्रिसूत्र्यागृहवेष्टनाभिषेचनब्राह्मणभोजनसंकल्पांतंकृत्वा आश्वलायनगृह्योक्तांवास्तुशांतिंकुर्यात् ॥ शुचिदेशेचतस्रःशिलाः संस्थाप्य तासु दूर्वांनिधायतत्रमणिकसंज्ञंमृद्भांडंसंस्थाप्य एतैर्मंत्रैः पृथिव्याअधिसंभवंति अरंगरोवावदीति त्रेधाबद्धोवरत्रया । इरामुहप्रशंसंति अनिराममपबाधतामितिवा ॥ ततोमणिकेजलमासिंचेदनेनमंत्रेण । एतुराजावरुणोरेवतीभिरस्मिंस्थानेतिष्ठतुमोदमानः ॥ इरांवहंतोघृतमुक्षमाणामित्रेणसाकंसहसंविशंतु–इति ॥ ततस्तज्जलंपात्रांतरेआदाय तस्मिन्दूर्वाशमीशाखाउदुंबरशाखाव्रीहियवान्फलंहिरण्यंचक्षिप्त्वा दूर्वाभिःशाखाभ्यांचसर्वंगृहंप्रागादितः प्रदक्षिणंपरिव्रजन्प्रोक्षेदनेनसूक्तेन । शंनइंद्राग्नीतिपंचदशर्चस्यसूक्तस्य वसिष्ठोविश्वेदेवास्त्रिष्टुप् गृहप्रोक्षणे विनियोगः॥ ॐशंनइंद्राग्नी० सकृत्सूक्तपाठः ॥ इति नारायणवृत्त्यनुरोधात्॥ वस्तुतस्तु शंतातीयेनेति ईळेद्यावेतिवर्गपंचकैरित्यन्ये ॥ एवंसतिसमुच्चये नकोपिविरोधः । तद्यथा । ईळेद्यावेतिपंचविंशर्चस्यसूक्तस्यात्मसुत

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

आश्वीनमाद्यौपादौलिंगोक्तदेवताजगत्यौंत्येत्रिष्टुभौ गृहप्रोक्षणेविनि योगः ॐईळेद्यावापृथिवी० वर्गाः ५ ॥
अत्रापिसकृदेवसूक्तपाठः ॥ ततःप्रागादितस्त्रिरविच्छिन्नामुदकधारांदद्यादनेन आपोहिष्ठेतितृचस्यांबरीषः
सिंधुद्वीपआपोगायत्रीगृहस्यसमंताद्धारायांविनि० ॐ आपोहिष्ठामयोभुवः ॥ ३ ॥ अत्रापिसकृदेवमंत्रपा
ठः ॥ ततोवास्तुपीठान्नैर्ऋत्यांपश्चिमायांवाकुंडेस्थंडिलेवा गृह्याग्निंवरदनामकंसंस्थाप्य चत्वारिशृंगेतिध्या
त्वाऽस्मिन्वास्तोष्पतिस्थालीपाकेअन्वाधानंकरिष्ये ॥ अस्मिन्नन्वाहितेग्नावित्यादिचक्षुषीआज्येनेत्यंत
मुक्त्वा अत्रप्रधानं—वास्तोष्पतिंचतुर्वारंचरुणा शेषेणस्विष्टकृतमित्यादिसद्योयक्ष्ये इत्यंतमुक्त्वाऽन्वाधायइध्मा
बर्हिषीसन्नह्यपरिसमूहनादिपूर्णपात्रनिधानांतंकृत्वां वास्तोष्पतयेचतुःकृत्वातूष्णींनिरूप्य तत्संख्ययातथै
वप्रोक्ष्यअवघाताद्याज्यभागांतंकृत्वा अवदानधर्मेणचरुमवदाय ॥ वास्तोष्पतइतिचतसृणांवसिष्ठोवास्तो
ष्पतिस्त्रिष्टुप् अंत्यागायत्री वास्तोष्पतिप्रधानचरुहोमेवि० ॐ वास्तोष्पतेप्रतिजा० ष्पदेस्वाहा ॥ अत्र
ऋगंतेस्वाहाकारंपठन्जुहुयात् नस्वाहाकारांतेहोमः ॥ ॥ गृह्येतु प्रत्यृचंहुत्वेत्युक्तेः ॥ एवंसर्वत्रवास्तो
ष्पतयइदंनमम ॥ १ ॥ पुनश्चरुमवदाय ॐ वास्तोष्पतेप्रतरणोन० वास्तोष्पतयइदं० ॥ २ ॥ ॐ वास्तो

For Private and Personal Use Only

ष्पतेशग्मया० वास्तोष्पतयइदं० ॥ ३ ॥ ॐ अमीवहावास्तोष्पते० वास्तोष्पतयइ० ॥ ४ ॥ सर्वत्रत्यागः ॥ ततः स्विष्टकृदादिहोमशेषंसमाप्य शिष्टेनचरुणाऽन्येनस्वादुव्यंजनपायसादियुतेन शतंतदर्धंवाशक्त्यावाब्राह्मणानभोजयेत् ॥ होमात्पूर्वमन्यः पाकोनकार्यः ॥ ततः शिवंवास्तुशिवंवास्तुशिवंवास्त्वितित्रिः प्रत्युक्तःसुहृद्युतोभुंजीतेति ॥ विशीर्णगृहसज्जीकरणेपीष्यतेवास्तोष्पतिस्थालीपाकः साधारणशांतिवत् ॥ इत्याश्वलायनगृह्योक्तवास्तुशांतिः ॥ ॥ अथगृहदानप्रयोगः ॥ यजमानःकृतनित्यक्रियःपुण्यकालेगृहमध्ये दक्षिणभागेचंदनेनाष्टदलंपद्मंविलिख्य तदुपरिप्रस्थमात्रंतिलान्निक्षिप्य तदुपरिशय्यांसोपस्करांस्थापयित्वा शय्योपरिसौवर्णमयींलक्ष्मीनारायणप्रतिमांअग्न्युत्तारणपूर्वकंपंचामृतादिनाअभिषिच्य संपूज्य प्रतिग्रहीतारंच सपत्नीकंवृत्वा तंकरेगृहीत्वा मंगलतूर्यघोषेण मंत्रैर्गृहंप्रवेशयेत् ॥ तत्रमंत्राः ॥ एह्येहिनारायणदिव्यरूपसर्वामरैर्वंदितपादपद्म ॥ शुभाशुभानंदशुचामधीशलक्ष्मीयुतस्त्वंचगृहंगृहाण ॥ नमः कौस्तुभनाथायहिरण्यकवचायच ॥ क्षीरोदार्णवसुप्तायजगद्धात्रेनमोस्तुते ॥ नमोहिरण्यगर्भायविश्वगर्भायवैनमः ॥ चराचरस्यजगतोगृहभूतायवैनमः ॥ भूर्लोकप्रमुखालोकास्तवदेहे व्यवस्थिताः ॥ नंदंतियावत्कल्पां

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

तंतथास्मिन्भवनेगृही ॥ त्वत्प्रसादेनदेवेशपुत्रपौत्रावृतोगृहे ॥ पंचयज्ञक्रियायुक्तोवसेदाचंद्रतारकम् ॥
इति ॥ ततस्तंपूर्वंस्थापितशय्यायामुदङ्मुखमुपवेश्य सपत्नीकंयथाविभवंवस्त्रालंकारादिभिःसंपूज्य स्व
यमासनेप्राङ्मुखोदर्भेष्वासीनोदर्भान्धारयमाणः पत्न्यासहप्राणानायम्य देशकालौसंकीर्त्य ममसमस्तपा
पक्षयपूर्वककल्पकोटिशतावधिब्रह्मलोकमहीयमानकामः शिलाकाष्ठपक्वेष्टिकादिनिर्मितंयथोपपत्तिसंपादि
तं ताम्रादिभाजनसर्वधान्यलवणघृततैलगुडशर्करागोमहिषीबलीवर्ददासदासीमंचकतूलिकाद्वयवितानाद
र्शतांबूलायतनैलालवंगादिवर्षपर्याप्तसर्वोपकरणान्वितं सदीपिकाप्रद्योतितं विश्वकर्मदैवतंशक्रदैवतंवेदंगृहं
गोत्रायशर्मणेअमुकशाखाध्यायिनेसपत्नीकायसालंकृतायसुपूजितायलक्ष्मीनारायणप्रतिमासहितं तुभ्यमहं
संप्रददे नममेतिदत्त्वा पठेत् ॥ मंत्रौतु ॥ इदंगृहंगृहाण त्वं सर्वोपस्करसंयुतम् ॥ तवविप्रप्रसादेनममसं
तुमनोरथाः ॥ गृहंममविभूत्यर्थंगृहाणत्वंद्विजोत्तम ॥ प्रीयतांमेजगद्योनिर्वास्तुरूपी जनार्दनः ॥ ततःप्र ||२७||
तिग्रहीता गृहमध्यस्तंभंबहिर्द्वारंदेहलींवासंस्पृश्यदे वस्यत्वेतियजुषाप्रतिगृह्य स्वस्तीत्युक्त्वायथाशाखंकाम
स्तुतिंपठेत् ॥ ततःसुवर्णसहस्रमारभ्य एकसुवर्णपर्यंतंयथाशक्त्यावित्तशाठ्यविवर्जितांदक्षिणांदद्यात् ॥ ततः

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

पादुकोपानच्छत्रचामरादिकंदत्त्वा ॥ संपन्नंगृहोपस्करादीत्युक्त्वा सर्वंसुसंपन्नंसंपूर्णमेवास्त्विवतिप्रतिवच
नंदद्यात् ॥ ततोब्राह्मणान्संपूज्यभूयसींदक्षिणांदत्त्वाऽऽशिषोगृह्णीयात् ॥ प्रमादात्कुर्वतां०यस्यस्मृत्ये
तिकर्मेश्वरार्पणंकुर्यात् ॥ गृहदानफलमुक्तं मात्स्ये ॥ यएवंसर्वसंपन्नंपक्वेष्टंविनिवेदयेत् ॥ कल्पको
टिशतंयावद्ब्रह्मलोकेमहीयते ॥ शैलजंदारुजंवापियोदद्याद्विधिपूर्वकम् ॥ वसेत्क्षीरार्णवेरम्येनारायणस
मीपतः ॥ मृन्मयंवापियोदद्याद्गृहंसूपस्करान्वितम् ॥ पुरेषुलोकपालानांप्रतिमन्वंतरंवसेत् – इति ॥
अत्रप्रविश्यसंस्पृश्यवाप्रतिगृह्णीयादित्युक्तेःप्रविश्यगृहद्वारदेहलींदेहल्यांप्रतिग्रहःकर्तव्यः ॥ तथैव संस्पृश्य
स्थूणांद्वारदेहलींवासंस्पृश्यप्रतिगृह्णीयादितिसांप्रदायिकाः ॥ इतिगृहदातप्रयोगः ॥ ॥ अथमठदानंस्कांदे ॥
कृत्वामठंप्रयत्नेनशयनासनसंयुतम् ॥ तृणैराच्छादितंचैववेदिकाभिःसुशोभितम् ॥ पुण्यकालेद्विजेभ्योऽथय
तिभ्योवानिवेदयेत् ॥ सर्वान्कामानवाप्नोतिनिष्कामोमोक्षमाप्नुयादिति ॥ इतिमठदानम् ॥ ॥ अथधर्मशाला
दानम् ॥ मार्कंडेयपुराणे ॥ कुर्यात्प्रतिश्रयगृहंपथिकानांहितावहम् ॥ निजगेहैकदेशंवासाधूनांयोनिवेदयेत् ॥ प्र
तिश्रयोधर्मशाला ॥ तथाअक्षय्यंपुण्यमुद्दिष्टंतस्यस्वर्गापवर्गदम् ॥ सर्वकामसमृद्धोऽसौदेववद्दिविमोदते ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

भविष्ये ॥ प्रतिश्रयेसुविस्तीर्णेकारितेसजलेंधने ॥ दीनानाथजलार्थायवदकिंनकृतंभवेत्- इति ॥ इतिधर्मशालादानम् ॥ ॥ अथकन्यादानम् ॥ हेमाद्रौ ॥ सहस्रमेवधेनूनांशतंवानडुहांसमम् ॥ दशानडुत्समंयानंदशयानसमोहयः ॥ दशवाजिसमाकन्याभूमिदानंचतत्समम् ॥ तस्मात्सर्वेषुदानेषुकन्यादानंविशिष्यते- इति ॥ अग्निपुराणे ॥ श्रुत्वाकन्याप्रदानंचपितरश्चपितामहाः ॥ विमुक्ताःसर्वपापेभ्योब्रह्मलोकंव्रजंतिते-इति ॥ देवलः ॥ तिस्रःकन्यायथान्यायंपालयित्वानिवेद्यच ॥ नपितानरकंयातिनारीवास्त्रीप्रसूयिनी- इति ॥ वसिष्ठः ॥ हाटकक्षितिगौरीणांसप्तजन्मानुगंफलम् ॥ धर्मेणविधिनादातुमसगोत्रेणयुज्यते - इति ॥ ऋष्यशृंगः ॥ वरगोत्रंसमुच्चार्यप्रपितामहपूर्वकम् ॥ नामसंकीर्तयेद्विद्वान्कन्यायाश्चैवमेवहि ॥ तिष्ठेदुदङ्मुखोदातातिष्ठेत्पूर्वमुखोवरः ॥ मधुपर्कार्चितायैनांतस्मैदद्यात्सदक्षिणाम् ॥ उदपात्रंतदादायमंत्रेणानेनदापयेत् ॥ इतितिष्ठेदिति अनुपविष्टइत्यर्थः ॥ गौरींकन्यामिमामित्यादिपुत्रपौत्रप्रवर्धिनीमित्यंतं प्रयोगेवक्ष्यामः ॥ भूमिंधेनूश्चदासींचवासांसिचस्वशक्तितः ॥ महिषीर्वाजिनश्चैवदद्यात्स्वर्णमणीनपि - इति ॥ ततः स्वगृह्यविधिनाहोमाद्यंकर्मकारयेत् ॥ यथाचारंविधेयानिमांगल्यकुतुकानिच- इति ॥ ॥ अथकन्यादानप्रयोगः ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

तत्रादौयथाशाखमंधुपर्केणसंपूज्य वरंप्राङ्मुखंवधूंप्रत्यङ्मुखीमुपवेश्य पित्रादिकोवधूवरदक्षिणतः स्वदक्षि णस्थपत्नीसहितउदङ्मुखोदर्भेष्वासीनोदर्भान्धारयमाणोदेशकालौसंकीर्त्य ममसमस्तपितॄणांनिरतिशयसा नंदब्रह्मलोकावाप्त्यादिकन्यादानकल्पोक्तफलावाप्तये अनेनवरेणास्यांकन्यायामुत्पादयिष्यमाणसंतत्याद्वा दशावरान्द्वादशपरान्पुरुषान्पवित्रीकर्तुं आत्मनश्च श्रीलक्ष्मीनारायणप्रीतये ब्राह्मविवाहविधिनाकन्यादा नमहंकरिष्ये ॥ इतिसकुशाक्षतजलेनसंकल्प्य सपत्नीकउत्थायोदङ्मुखएवकन्यांसंप्रगृह्य पठेत् ॥ क न्यांकनकसंपन्नांकनकाभरणैर्युताम् ॥ दास्यामिविष्णवेतुभ्यंब्रह्मलोकजिगीषया ॥ विश्वंभरः सर्वभूताः साक्षिण्यःसर्वदेवताः ॥ इमांकन्यांप्रदास्यामिपितॄणांतारणायच ॥ इतिमंत्रौपठित्वा स्वदक्षिणस्थभार्यादत्त पूर्वकल्पितजलधारामविच्छिन्नांनवकांस्यपात्रोपरिधृतकन्यांजल्युपरिस्थवरांजलिंदक्षिणहस्तेक्षिपन्वदेत् ॥ कन्यातारयतु । पुण्यंवर्धताम् । शिवाआपःसंतु । सौमनस्यमस्तु । अक्षतंचारिष्टंचास्तु । दीर्घमायुःश्रेयःशां तिःपुष्टिस्तुष्टिश्चास्तु । यच्छ्रेयस्तदस्तु । यत्पापंतत्प्रतिहतमस्तु । पुण्याहंभवंतोब्रुवंतु । स्वस्तिभ वंतोब्रुवंतु । ऋद्धिंभवंतोब्रुवंतु । श्रीरस्त्वितिभवंतोब्रुवंतु ॥ अस्तुश्रीरितिप्रतिवचनंसर्वत्रज्ञेयम् ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

अमुकामुकप्रवरोपेतामुकगोत्रोत्पन्नोऽमुकशर्माहं ममसमस्तपितॄणामित्यादि श्रीलक्ष्मीनारायणप्रीतयइत्यं तंपूर्वोक्तमुक्त्वा अमुकप्रवरोपेतायामुकगोत्रायामुकप्रपौत्रायामुकपौत्रायामुकपुत्रायामुकशर्मणेवरायश्रीधर रूपिणेकन्यार्थिने अमुकामुकाप्रवरोपेताममुकगोत्राममुकप्रपौत्रीममुकपौत्रीममुकस्यममपुत्रीममुकदेवीना म्नींकन्यांश्रीरूपिणीं वरार्थिनीं यथाशक्त्यलंकृतां प्रजापतिदैवत्यां धर्मप्रजासहत्वकर्मभ्यस्तुभ्यमहंसंप्रददे कन्यांप्रतिगृह्णातुभवानितिवरहस्तेसकुशाक्षतजलंक्षिपेत् ॥ प्रजापतिःप्रीयताम् इतिमनसास्मरेत् ॥ न ममेतिनवदेदितिकेचित् ॥ ततोदाता । गौरींकन्यामिमांविप्रयथाशक्तिविभूषिताम् ॥ गोत्रायशर्मणेतुभ्यं दत्तांविप्रसमाश्रय ॥ कन्येममाग्रतोभूयाःकन्येमेदेविपार्श्वयोः ॥ कन्येमेपृष्ठतोभूयास्त्वद्दानान्मोक्षमा प्नुयाम् ॥ ममवंशकुलेजातापालितावत्सराष्टकम् ॥ तुभ्यंविप्रमयादत्तापुत्रपौत्रप्रवर्धिनी ॥ धर्मेचा र्थेचकामेचनातिचरितव्यात्वयेयम् ॥ नातिचरामीतिवरः ॥ एवंसमस्तेत्यादिनातिचरामीत्यंतंकन्यादानं त्रिवारंकार्यमितिशौनकः ॥ ततोवरः । देवस्यत्वा० भ्यांप्रतिगृह्णामि ॥ ॐ स्वस्तीत्युक्त्वा कन्यायाद क्षिणांसमभिमृश्य ॥ कइदंकस्माअदादितियथाशाखंकामस्तुतिंपठित्वा पृथ्वीप्रतिगृह्णात्वितिजपित्वा

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

गृहस्थाश्रमांतर्गतश्रौतस्मार्तकर्मानुष्ठानसिद्ध्येधर्मप्रजासहत्वकर्मसिद्ध्यर्थंच कन्यांप्रतिगृह्णामीतिवदेत् ॥ ततो दातादेशकालौसंकीर्त्य कृतस्यकन्यादानकर्मणःसांगतासिद्ध्यर्थं इदं सुवर्णं अग्निदैवतं दक्षिणात्वेन तुभ्यमहंसंप्रददेनममेतिवरहस्तेदद्यात् ॥ ॐस्वस्तीतिवरः ॥ ततोदाता एवमेवजलपात्रभोजनभाजना निगोमहिष्यश्वगजदासीदासभूवाहनालंकारादियथाविभवंसंकल्प्य दद्यात् ॥ ततोब्राह्मणभोजनंसंक ल्प्य भूयसींचदद्यात् ॥ कर्मेश्वरार्पणंकुर्यात् ॥ अन्यदपियथाचारंकार्यम् ॥ विस्तरस्तुप्रयोगरत्नादौज्ञेयः ॥ कन्यागृहेभोजननिषेधोमदनरत्नेवह्निपुराणे ॥ ॥ अप्रजायांतुकन्यायांनभुंजीतकदाचन ॥ दौहित्रस्यमुखं दृष्ट्वाकिमर्थमनुशोचति ॥ इतिकन्यादानप्रयोगः ॥ अथकपिलादानम् ॥ साचदशधोक्ता वाराहे ॥ सुव र्णकपिलापूर्वाद्वितीयागौरपिंगला ॥ तृतीयाचैवरक्ताक्षीचतुर्थीगूढपिंगला ॥ पंचमीबहुवर्णास्यात्षष्ठी चश्वेतपिंगला ॥ सप्तमीश्वेतपिंगाक्षीअष्टमीकृष्णपिंगला ॥ नवमीपाटलाप्रोक्तादशमीपुच्छपिंगला ॥ एतादशविधाःस्याताःकपिलास्तेमहामुने ॥ सर्वाह्येतामहाभागास्तारयंतिनसंशः–यइति ॥ आदित्यपुरा णे । सहस्रंयोगवांदद्यात्कपिलांत्वेकदैवहि ॥ सममेवपुराप्राहब्रह्माब्रह्मविदांवरः–इति ॥ तथा । स्वर्णशृं

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ग्योरौप्यखुराःसवत्सायाभवंतिहि ॥ सुरभीलोकमासाद्यरमतेतावतीःसमाः–इति ॥ महाभारते । स मानवत्सांकपिलांधेनुंदद्यात्पयस्विनीम् ॥ सुश्वेतवस्त्रसंवीतांब्रह्मलोकेमहीयते–इति ॥ ॥ अथकपिलादान प्रयोगः ॥ पुण्यकालेकृतनित्यक्रियः अद्येत्यादि० ममगोसहस्रदानफलावाप्तयेसवत्सकपिलायाः रोम परिमितवत्सरपर्यंतं कामधेनुलोकनिवाससिद्धयेच इमांसवत्सांकपिलांसुवर्णशृंगींरौप्यखुरांताम्रपृष्ठींकां स्योपदोहांघंटाभरणांश्वेतवस्त्रयुगच्छन्नां चंदनस्रग्विभूषितां सोपस्करां रुद्रदैवत्यां गोत्रायशर्मणेसुपूजि तायब्राह्मणायतुभ्यमहंसंप्रददे नममेतिदद्यात् ॥ मंत्रस्तु मात्स्ये । कपिलेसर्वदेवानांपूजनीयासिरोहि णी ॥ तीर्थदेवमयीयस्मादतः शांतिंप्रयच्छमे – इति ॥ मंत्रांतेप्रदक्षिणांकुर्यात् ॥ ततःसुवर्णदक्षिणांदद्यात् ॥ उक्तोपस्करकपिलादानफलं मात्स्ये । वस्त्रंचतुर्गुणंदत्त्वादक्षिणांचचतुर्गुणाम् ॥ एतैरलंकृतांधेनुं घंटाभरणभूषिताम् । कपिलांविप्रमुख्यायदत्त्वामोक्षमवाप्नुयात्–इति ॥ तथा । द्विगुणोपस्करोपेतामहती कपिलास्मृता ॥ उपस्कराः सुवर्णशृंगवस्त्रदोहनपात्राद्याः सामान्यगोदानेवक्ष्यमाणाः ॥ दत्तासाविप्रमु ख्यायस्वर्गमोक्षफलप्रदा ॥ सप्तजन्मकृतात्पापान्मुच्यतेनात्रसंशयः ॥ यान्यानर्थयते कामांस्तांस्तान्

For Private and Personal Use Only

प्राप्नोतिमानवः–इति ॥ महाकपिलादानप्रयोगस्तु अद्येत्यादि मम समस्तजन्मकृतपापनाशपूर्वकं महाकपिलादानकल्पोक्तफलावाप्त्यर्थं पुत्रपौत्रादिसहितायशर्मणे सालंकृतांइमांमहाकपिलांद्विगुणोपस्करोपेतांरुद्रदैवत्यां तुभ्यमहंसंप्रददे नममेतिदद्यात् । ततः सुवर्णदक्षिणांदत्त्वासमापयेत् ॥ मंत्रस्तु पूर्वमेवोक्तः ॥ इतिमहाकपिलादानप्रयोगः ॥ इतिमहादशदानानि ॥ अथधेनुदानानि ॥ ॥ यास्तुपापविनाशिन्यःकथितादशधेनवः ॥ तासांस्वरूपंवक्ष्यामिनामानिचनराधिप ॥ प्रथमागुडधेनुःस्याद्घृधेनुस्तथापरा ॥ तिलधेनुस्तृतीयातुचतुर्थीजलधेनुका ॥ क्षीरधेनुस्तु विख्यातामधुधेनुस्तथापरा ॥ सप्तमीशर्कराधेनुर्दधिधेनुस्तथाष्टमी ॥ रसधेनुस्तुनवमीदशमीस्यात्स्वरूपतः ॥ कुंभान्घृतादिधातूनामितरासांतुराशयः ॥ सुवर्णधेनुमप्यत्रकेचिदिच्छंतिमानवाः ॥ नवमींतिलतैलेनतथान्येपिमहर्षयः ॥ रसधेनुस्थानेसुवर्णधेनुंजलधेनुवत्पूजयेत् ॥ एतद्विधानमपिमात्स्ये । अजिनंतुचतुर्हस्तंप्राग्ग्रीवंविन्यसेद्भुवि ॥ गोमयेनोपलिप्तायां दर्भानास्तीर्यसर्वतः ॥ तत्रैणंवाजिनंतद्वद्वत्सस्यपरिकल्पयेत् ॥ लघुकृष्णाजिनम् ॥ प्राङ्मुखीं कल्पयेद्धेनुमुदक्पादांसवत्सकाम् ॥ प्राङ्मुखींप्राक्शिरसम् ॥ सवत्सांउत्तरभागस्थितवत्ससहिताम् ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

उत्तमागुडधेनुःस्यात्सदाभारचतुष्टया ॥ वत्संभारेणकुर्वतिभाराभ्यांमध्यमास्मृता ॥ अर्धभारेणवत्सः स्यात्कानिष्ठाभारकेणतु ॥ चतुर्थांशेनवत्सःस्याद्गृहविचानुसारतः ॥ तुलापलशतंप्राहुर्भारः स्याद्विंशति स्तुलाः–इति ॥ भारः पलसहस्रात्मकोभवतीत्युक्तं परिभाषायाम् ॥ धेनुवत्सौघृतस्यैतौसितसूक्ष्मां बरावृतौ ॥ शुक्तिकर्णाविक्षुपादौशुचिमुक्ताफलेक्षणौ ॥ सितसूत्रशिरालौतौसितकंबलकंबलौ ॥ ता म्रगुडकपृष्ठौतौसितचामररोमकौ ॥ ककुत्प्रदेशोगुडकः ॥ विद्रुमभ्रूयुगोपेतौनवनीतस्तनान्वितौ ॥ क्षौमपुच्छौकांस्यदोहाविंद्रनीलकतालुकौ ॥ सुवर्णशृंगाभरणौराजतक्षुरसंयुतौ ॥ नानाफलमयैर्दंतैर्घ्रा णगंधकरंडकौ ॥ गंधकरंडकःकर्पूरादिपात्रविशेषः ॥ एवंरचित्वाधूपादिभिरभ्यर्चयेत् ॥ वस्त्रंमुक्तादीनिभा रतोमानाधिक्येफलाधिक्यम् ॥ ॥ अथास्यप्रयोगः ॥ यजमानःकृतनित्यक्रियः पुण्यकालेशुचिरद्येत्यादि ममसमस्तपापक्षयद्वाराश्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं गुडधेनुदानंकरिष्ये इतिसंकल्प्य विप्रंवस्त्राभरणादिभिःसंपूज्य प्रदक्षिणीकृत्यसर्वपापक्षयकामइमांगुडधेनुंगोत्रायशर्मणेब्राह्मणायसुपूजितायतुभ्यमहंसंप्रददे नमम इति त द्धस्तेसकुशतिलजलंगोपुच्छंदद्यात् ॥ विप्रस्तुदेवस्यत्वेतिप्रतिगृह्य स्वस्तीत्युक्त्वा यथाशाखंकामस्तुतिंप

For Private and Personal Use Only

ठेत ॥ ततःसुवर्णदक्षिणांदद्यात् ॥ प्रार्थनामंत्रास्तु । यालक्ष्मीःसर्वभूतानांयाचदेवेष्ववस्थिता ॥ धे
नुरूपेणसादेवीवांछितंमेप्रयच्छतु ॥ देहस्थायाचरुद्राणीशंकरस्यसदाप्रिया ॥ धेनुरूपेणसादेवीममपापं
व्यपोहतु ॥ विष्णोर्वक्षसियालक्ष्मीः स्वाहायाचविभावसोः ॥ चंद्रार्कशक्रशक्तिर्याधेनुरूपाऽस्तुसाश्रि
ये ॥ चतुर्मुखस्ययालक्ष्मीर्यालक्ष्मीर्धनदस्यच ॥ यालक्ष्मीर्लोकपालानांसाधेनुर्वरदास्तुमे ॥ स्वधात्वंपितृ
मुख्यानांस्वाहायज्ञभुजंतथा ॥ सर्वपापहराधेनुस्तस्माच्छांतिंप्रयच्छमे – इति ॥ एवमामंत्र्य ब्राह्मणायतां
धेनुंनिवेदयेत् ॥ एतदेवविधानंसर्वधेनूनाम् ॥ प्रत्यक्षधेनुव्यतिरिक्तानामित्यर्थः । उक्तरचनायास्तत्रानु
पयोगात् ॥ ततोभूयसींदक्षिणांदत्त्वा ॥ ब्राह्मणान्भोजयेदिति ॥ एतदेवविधानंस्यात्तएवोपस्कराः
स्मृताः ॥ अयनेविषुवेपुण्येव्यतीपातेतथापुनः ॥ गुडधेन्वादयःसर्वाउपरागादिपर्वसु ॥ यथाशक्ति
प्रदातव्याभुक्तिमुक्तिफलाप्रदा – इति ॥ अत्रद्रोणपरिमाणातिलधेनुरुक्ता कल्पतरौ ॥ तत्प्रकारस्तु वि
ष्णुधर्मोत्तरे ॥ अनुलिप्तेमहीपृष्ठेवस्त्राजिनकुशावृते ॥ धेनुंतिलमयींकृत्वासर्वरत्नैरलंकृताम् ॥ धेनुं
द्रोणेनकुर्वीतआढकेनतुवत्सकम् ॥ स्वर्णशृंगींरौप्यखुरांगंधघ्राणवतींतथा ॥ कुर्याच्चशर्कराजिह्वांगुडा

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

स्यामाविकंबलाम् ॥ इक्षुपादांताम्रपृष्ठींशुचिमुक्ताफलेक्षणाम् ॥ प्रशस्तपात्रश्रवणांफलदंतमयींशु
भाम् ॥ स्रग्दामपुच्छांकुर्वीतनवनीतस्तनान्विताम् ॥ सितवस्त्रयुगच्छन्नांघंटाभरणभूषिताम् ॥ ईदृ
क्संस्थानसंपन्नांकृत्वाश्रद्धासमन्वितः ॥ कांस्योपदोहनांदद्यात्केशवःप्रीयतामिति—इतिकर्तव्यता ॥
मंत्रास्तु गुडधेनूक्ताएव ॥ प्रार्थनामंत्रास्तु वह्निपुराणे ॥ तिलाश्चपितृदैवत्यानिर्मिताश्चेहगोसवे ॥ ब्र
ह्मणातन्मयीधेनुर्दत्ताप्रीणातुकेशवः—इतिमंत्रांतरमुक्तम् ॥ प्रतिमातिलधेन्वादीनांविक्रयाद्युक्तं हेमा
द्रौ ब्रह्मवैवर्ते ॥ दानकालेतुदेवत्वंप्रतिमानांप्रकीर्तितम् ॥ धेनूनामपिधेनुत्वंश्रुत्युक्तंदानयोगतः ॥ दातुर्वै
दानकालेतुधेनवःपरिकीर्तिताः ॥ विप्रस्यव्ययकालेतुद्रव्यंतदितिनिश्चयः ॥ दानसंबंधिविप्रेणद्रव्यमागच्छ
तागृहम् ॥ तत्सर्वंविदुषातेनविक्रेयंस्वेच्छयाविभो ॥ कुटुंबभरणंकार्यंधर्मकार्यंचसर्वशः ॥ अन्यथानरकंयाती
त्येवमाहपितामहः—इति इति तिलधेनुदानम् ॥ ॥ अथघृतधेनुदानं विष्णुधर्मोत्तरे ॥ तिलाभावेतथा
दद्याद्घृतधेनुंप्रयत्नतः ॥ वासुदेवंजगन्नाथंघृतक्षीरामिषार्चितम् ॥ संपूज्यपूर्ववत्पुष्पैर्धूपदीपादिभिर्नरः ॥
तत्रैव विधानमाह ॥ गव्यस्यसर्पिषःकुंभंपुष्पमालादिभूषितम् ॥ कांस्यापिधानसंयुक्तंसितवस्त्रयुगेनच ॥

For Private and Personal Use Only

हिरण्यसहितंतद्वन्मणिविद्रुममौक्तिकैः ॥ अत्रपलसहस्रपरिमाणंकुंभः ॥ द्वादशपलाधिकपंचशतपलाधिकोवा ॥ इक्षुयष्टिमयान्पादान्खुरानरौप्यमयांस्तथा ॥ सौवर्णेचाक्षिणीकुर्याच्छृंगेचागुरुकाष्ठजे ॥ सप्तधान्यमयेपार्श्वे पत्रोर्णेनवकंबले ॥ पत्रोर्णंधौतकौशेयम् ॥ कर्पूरघ्राणम् फलमयान्स्तनान् शर्करयाजिह्वा गुडक्षीरमयंमुखम् क्षौमंपुच्छं रोमाणिसितसर्षपैः ताम्रपृष्ठीम् एतादृशींकृत्वा विधिनासंपूज्य तथा ब्राह्मणंयथाविभवंवस्त्रालंकारादिभिःसंपूज्य दद्यात् ॥ विधिस्तुप्राग्वत् ॥ मंत्रस्तुस्कांदे ॥ घृतंगावःप्रसूयंतेघृतंभूम्यांप्रतिष्ठितम् ॥ घृतमग्निश्चदेवाश्चघृतंमेसंप्रदीयतां--इति दानफलमपितत्रैव । घृतक्षीरवहानद्योयत्रपायसकर्दमाः ॥ तेषुलोकेषुसर्वेषुसुपुण्येषुप्रजायते ॥ सकामानामियंव्युष्टिः कथितानृपसत्तम ॥ व्युष्टिःफलम् ॥ विष्णुलोकंनरायांतिनिष्कामाधेनुदानतः इति--दक्षिणातु हिरण्यमेव हेमाद्रिः ॥ सुवर्णप्रभृतिशक्त्यावेत्युक्तं मदनरत्ने ॥ इतिघृतधेनुदानम् ॥ ॥ ७ ॥ अथजलधेनुदानम् ॥ स्कांदे । जलकुंभंनरव्याघ्रसुवर्णरजतान्वितम् ॥ सुवर्णशृंगरजतखुरान्वितमितिस्मृतम् ॥ रत्नगर्भंमशेषैस्तुग्राम्यैर्धान्यैःसमन्वितम् ॥ सितवस्त्रयुगच्छन्नंदूर्वापल्लवशोभितम् ॥ कुष्ठमांसीमुरोशीरवालका

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

मलकैर्युतम् ॥ प्रियंगुपत्रसहितंसितवस्त्रोपवीतिनम् ॥ सछत्रंसदुपानत्कंदर्भविष्टरसंस्थितम् ॥ चतु
र्भिःसंभृतंभूयस्तिलपात्रैश्चतुर्दिशम् ॥ स्थगितंदधिपात्रेणघृतक्षीरवतामुखे ॥ तिलपात्राणिताम्रमयानि ॥
दधिपात्रंकांस्यमयम् ॥ उपोषितोवासुदेवंजलेशयमभ्यर्च्य संकल्प्य जलधेनुंविप्रंचवस्त्रादिभिःसंपूज्य स
वत्सांजलधेनुंगुडधेनुमिवदद्यात् ॥ ततोयालक्ष्मीरित्यादिपूर्वोक्तमंत्रैःप्रार्थयेत् ॥ इतिजलधेनुदानम् ॥ ॥
अथक्षीरधेनुदानम् ॥ ॥ स्कांदे । क्षीरधेनुंप्रवक्ष्यामितांनिबोधनराधिप ॥ अनुलिप्तेमहीपृष्ठेगोमयेनन
राधिप ॥ गोचर्ममानमात्रेणकुशानास्तीर्यसर्वतः ॥ तस्योपरिमहाराजन्यसेत्कृष्णाजिनंततः ॥ तत्र गोम
येनकुंडलिकांकृत्वा ॥ तत्रक्षीरकुंभं चतुर्थांशेनवत्सकंचसंस्थाप्य ॥ चंदनागुरुशृंगी प्रशस्तपत्रश्रव
णा तिलपात्रोपरिन्यस्ता हेमयुक्तगुडमुखी शर्कराजिह्वाफलदंती मुक्ताफलेक्षणा इक्षुपादा दर्भरोमा सित
कंबला एतादृशींसवत्सामभ्यर्च्य द्विजंचवस्त्रालंकारादिभिःसंपूज्य अद्येत्यादि गोत्रायशर्मणेसालंकृताय ॥२३॥
इमांक्षीरधेनुंपूर्वोक्तसोपस्करयुतां समस्तपापक्षयकामस्तुभ्यमहंसंप्रददे नममेतिवदेत् ॥ देवस्यत्वा०
स्वस्तीत्युक्त्वा यथाशाखंकामस्तुतिंपठेत् ॥ ततोयालक्ष्मीरित्यादिमंत्रैः प्रार्थयेत् ॥ इतिक्षीरधेनुदानम् ॥ ॥

For Private and Personal Use Only

॥ अथमधुधेनुदानम् ॥ स्कांदे ॥ मधुधेनुंप्रवक्ष्यामिसर्वपापप्रणाशिनीम् ॥ अनुलिप्तेमहीपृष्ठे कृष्णाजिनकुशोत्तरे ॥ मधुकुंभंसंस्थाप्य ॥ सवत्सांमधुधेनुंप्रकल्पयेत् ॥ ततस्तच्चतुर्दिक्षुचत्वारिपात्राणिविन्यस्य तांचवस्त्रयुग्मेनाच्छाद्य मधुवाताऋतायतइतिमंत्रमुक्त्वा तांधेनुंद्विजंचपूर्ववदभ्यर्च्य अद्येत्यादि गोत्रायशर्मणेसालंकृताय सौवर्णमुखीं अगरुचंदनशृंगीं ताम्रपृष्ठीं सूत्रपुच्छां इक्षुपादां सितकंबलां गुडमुखीं शर्कराजिह्वांमौक्तिकनेत्रांफलदंतींदर्भरोमांप्रशस्तपत्रश्रवणांनवनीतस्तनींसप्तधान्योपेतांघंटाभरणभूषितांकांस्यदोहां सुपूजितांइमांमधुधेनुंसर्वपापक्षयकामःपुच्छदेशोपविष्टायतुभ्यमहंसंप्रददे नममेति ॥ ततःसुवर्णदक्षिणां दत्त्वा । यालक्ष्मीरित्यादिपूर्वोक्तमंत्रैःप्रार्थयेत् ॥ ॥ इतिमधुधेनुदानम् ॥ ॥ अथशर्कराधेनुदानम् ॥ स्कांदे ॥ तद्वच्चशर्कराधेनुंशृणुराजन्यथार्थतः ॥ अनुलिप्तेमहीपृष्ठेकृष्णाजिनकुशोत्तरे ॥ भारचतुष्टयपरिमिताधेनुस्तच्चतुर्थांशोवत्सः ॥ भारद्वयेअष्टमांशइति स्वशक्त्यावाकार्या सर्वधान्यानिचतुर्दिक्षु संस्थाप्य अद्येत्यादि० गोत्रायशर्मणेसालंकृताय इमांशर्कराधेनुं सुवर्णशृंगींमौक्तिकनयनांगुडमुखींपिष्टमयजिह्वां कंबलपट्टसूत्रेणवेष्टितां कंठाभरणभूषितां इक्षुपादां रौप्यखुरां नवनीतस्तनीं प्रशस्तपर्णश्रवणां

सितचामरभूषितां पंचरत्नसमायुक्तां दर्भरोमां कांस्यदोहनां गंधपुष्पाद्यर्चितां समस्तपापक्षयकामस्तु
भ्यमहंसंप्रददे नममेति सुवर्णदक्षिणांदद्यात् ॥ ततोयालक्ष्मीरित्यादिमंत्रैःसंप्रार्थ्य भूयसींदद्यात् ॥
विप्रमुखंनेक्षेदिति ॥ पंचरत्नानितु अपरार्के । कनकंहीरकंनीलंपद्मरागंचमौक्तिकम् ॥ पंचरत्नमि
दंप्रोक्तमृषिभिःपूर्वदर्शिभिरिति ॥ इतिशर्कराधेनुदानम् ॥ ॥ अथदधिधेनुदानम् ॥ स्कांदे ॥ तत्र उप
लिप्तायांभूमौ ॥ आस्तीर्णेकुशकृष्णाजिने सप्तधान्योपरिदधिकुंभंसंस्थाप्य चतुर्थांशेनवत्संकृत्वागोत्रा
यशर्मणेसालंकृताय सुवर्णमुखीं प्रशस्तपत्रश्रवणांमुक्ताफलेक्षणांचंदनागुरुशृंगीं मुखेविशेषगंधद्रव्यैर्युक्तां
शर्करयाकृतजिह्वां श्रीखंडेनकृतघ्राणां फलमयदंतां सितकंबलच्छन्नां दर्भरोमां सूत्रमयपुच्छां रौप्य
मुखीं वा नवनीतस्तनोमिक्षुपादां सर्वाभरणभूषितां वस्त्रयुग्मेनाच्छादितां गंधपुष्पाद्यर्चितां इमां
दधिधेनुं सर्वपापक्षयकामोदधिक्राव्णइतिमंत्रंपठित्वा तुभ्यमहंसंप्रददे नममेति गुडधेनूक्तमंत्रेणवाद
द्यात् ॥ ततः सुवर्णदक्षिणांदत्त्वा यालक्ष्मीरित्यादिमंत्रैःप्रार्थयेत् ॥ इतिदधिधेनुदानम् ॥ ॥ अथरसधेनुदानं
स्कांदे ॥ रसधेनुंमहाराजकथयामिसमासतः ॥ अनुलिप्तेमहीपृष्ठेकृष्णाजिनकुशोत्तरे ॥ इक्षुरसस्यघटं

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

पूरयित्वा तच्चतुर्थांशेनवत्सं संपाद्य ॥ अद्येत्यादि० गोत्रायशर्मणे सालंकृताय इमांरसधेनुं सुवर्णशृंगा भरणयुतां रौप्यखुरां वस्त्रपुच्छां इक्षुपादां पुष्पकंबलां ताम्रपृष्ठीं पुष्परोमां व्रीहियुतां चतुर्दिक्षुदीपसमायुक्तां सर्वगंधविभूषितां पूर्वादिदिक्षुतिलपात्रचतुष्टयावृतां सुपूजितायसर्वपापक्षयपूर्वकैकविंशतिकुलोद्धरणकामस्तुभ्यमहंसंप्रददे नममेति सुवर्णदक्षिणांदद्यात् ॥ मंत्रास्तु गुडधेनूक्ताएव शेषोपस्कराश्च ॥ एवमुच्चारयित्वातुदीयतेवैद्विजन्मने ॥ दशपूर्वान्परांश्चैवआत्मानंचैकविंशतिः–इति ॥ ॥ इतिरसधेनुदानम् ॥ ॥ अथस्वरूपतोगोदानम् ॥ अंगिराः ॥ गौरेकस्यैवदातव्याश्रोत्रियायकुटुंबिने ॥ साहितारयतेपूर्वान्सप्तसप्तचसप्तच–इति ॥ देवलः ॥ सुशीलांलक्षणवतींयुवतींवत्ससंयुताम् ॥ बहुदुग्धवतींस्निग्धांधेनुंदद्याद्विचक्षणे ॥ ॥ अथगोदानप्रयोगः ॥ कर्ताकृतनित्यक्रियः पुण्यकाले अद्येत्यादि०॥ यथाशक्तियथाज्ञानंगोदानमहंकरिष्ये इतिसंकल्प्य ॥ सवत्सांधेनुंद्विजंचयथाविभववस्त्रालंकारादिभिः संपूज्य गोशृंगमूलादिस्तनांतस्थानादिषुदेवताःपूजयेत् ॥ तद्यथा । शृंगमूलेब्रह्मविष्णुभ्यांनमः ॥ ब्रह्मविष्णूपूजयामि ॥ शृंगाग्रेसर्वतीर्थेभ्योनमः सर्वतीर्थानिपूजयामि ॥ एवंसर्वत्र । शिरोमध्येशिवाय० ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ललाटे देव्यैनमः देवीपु० ॥ नासिकायां षण्मुखाय० ॥ नासापुटयोः कंबलाश्वतरनागाभ्यां० ॥
कर्णयोः अश्विभ्यां० ॥ चक्षुषोः शशिभास्कराभ्यां० ॥ दंतेषुवायवे० ॥ जिह्वायां वरुणायनमः वरुणंपु० ॥
हुंकारे सरस्वत्यै० ॥ गंडयोः पक्षमासाभ्यां० ॥ ओष्ठयोः संध्याद्वयाय० ॥ ग्रीवायां इंद्राय० ॥ कुक्षि
देशरक्षोभ्यो० ॥ उरसि साध्येभ्यो० ॥ पादेषु धर्माय० ॥ जंघासु अधर्माय० ॥ खुरमध्येगंधर्वेभ्यो० ॥
खुराग्रे पन्नगेभ्यो० ॥ खुरपश्चिमाग्रे अप्सरोभ्यो० पृष्ठे एकादशरुद्रेभ्यो० ॥ सर्वसंधिषु वसु
भ्यो० ॥ श्रोणितटे पितृभ्यो० ॥ लांगूले सोमाय० ॥ गुह्ये आदित्यरश्मिभ्यो ॥ गोमूत्रे गंगायै० ॥
गोमये यमुनायै० ॥ क्षीरे सरस्वत्यै० ॥ दधि नर्मदायै० ॥ घृते अग्नये० ॥ रोमसु अष्टाविंशतिदेवको
टिभ्योननम अ० ॥ उदरे पृथिव्यै० ॥ पयोधरेषु चतुःसमुद्रेभ्योनमः । चतुरःसमुद्रान्पूजयामि ॥ एतादेवता
अंगेषुसंपूज्य अद्येत्यादि० गोत्रायशर्मणेसुपूजितां पृथ्वीदानसमफलकामः सर्वपापक्षयकामो विष्णुप्री
तिकामोवा इमांप्रत्यक्षधेनुं सुवर्णशृंगीं रौप्यखुरांताम्रपृष्ठीं घंटाग्रैवेयां मुक्तालांगूलांकांस्योपदोहनीं ॥३५॥
सितवस्त्रद्वयोपेतां सर्वाभरणभूषितां सोपस्करां रुद्रदैवत्यां तुभ्यमहंसंप्रददे नममेति तिलपात्रेघृताक्तं

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

गोपुच्छंकृत्वा विप्रहस्तेसतिलकुशोदकंदद्यात् ॥ मंत्रस्तु ॥ यज्ञसाधनभूतायाविश्वस्याघौघनाशिनी ॥
विश्वरूपधरोदेवः प्रीयतामनयागवा ॥ ततोदाता दानप्रतिष्ठासिद्ध्यर्थंसुवर्णंदक्षिणांदत्त्वा प्रार्थयेत् ॥
नमोगोभ्यः श्रीमतीभ्यः सौरभेयीभ्यएवच ॥ नमो ब्रह्मसुताभ्यश्च पवित्राभ्योनमोनमः ॥ पूजितासिव
सिष्ठेनविश्वामित्रेणधीमता ॥ सुरभेहरमेपापंयन्मयादुष्कृतंकृतम्–इति ॥ गावोममाग्रतःसंतुगावोमेसंतुपृष्ठतः ॥
गावोमेहृदयेसंतु गवांमध्येवसाम्यहम् ॥ इतिपठित्वा धेनुंद्विजंचप्रदक्षिणीकृत्य किंचिदनुव्रजेत् ॥ इ
तिगोदानप्रयोगः ॥ ॥ अथश्वेतवर्णादिगोदानफलमुक्तंपाद्मे । श्वेतासुतप्रदाप्रोक्ता चंद्रलोकप्रदायि
नी ॥ कृष्णास्वर्गप्रदाज्ञेयागौरीस्यात्कुलवर्धिनी ॥ कपिलासर्वपापघ्नीनानावर्णाचमोक्षदा–इति ॥ ॥ अथस
मानवर्णगोवत्सदानफलम् महाभारते ॥ रोहिणींतुल्यवर्णांतुसवत्सांचपयस्विनीम् ॥ प्रदत्त्वावस्त्रसंवीतांसूर्य
लोकेमहीयते ॥ समानवत्सांकृष्णांतुधेनुंसर्वाघनाशिनीम् ॥ सुव्रतांवस्त्रसंवीतामस्मिंल्लोकेमहीयते ॥ वा
तरेणुसवर्णांतुसवत्सांकांस्यदोहिनीम् ॥ प्रदायवस्त्रसंवीतांवारुणंलोकमश्नुते ॥ हिरण्यवर्णांपिंगाक्षींसव
त्सांदक्षिणायुताम् ॥ प्रदद्याद्वस्त्रसंवीतांकौबेरंलोकमाप्नुयात् ॥ पलालधूम्रवर्णांतुपितृलोकेमहीयते ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

सवत्सांपीवरांदत्त्वाशितिकंठामलंकृताम् ॥ वैश्वदेवमसंबाधंस्थानंश्रेष्ठंप्रपद्यते ॥ समानवत्सांगौरींतुधेनुंसर्वौघनाशिनीम् ॥ सवत्सांकांस्यदोहांतुवसूनांलोकमाप्नुयात् ॥ वत्सोपपन्नांनीलांगींसर्वरत्नसमन्विताम् ॥ गंधर्वाप्सरसांलोकान्दत्त्वाप्राप्नोतिमानवः—इति ॥ संकल्पेतुतत्फलंसंकीर्त्यदद्यात् ॥ इतिसमानवर्णगोवत्सदानफलम् ॥ ॥ अथकृष्णधेनुदानम् मात्स्ये । अद्येत्यादिसंकल्पादिपूर्ववत् ॥ मंत्रस्तु । कृष्णधेनोनमस्तुभ्यंब्रह्मविष्णुशिवात्मके ॥ त्रिजन्मार्जितपापानिध्रुवंदानात्प्रणाशय—इति ॥ ॥ अथहेमशृंगीदानम् मात्स्ये । दशसौवर्णिकेशृंगेखुराःपंचपलान्विताः ॥ पंचाशत्पलकंकांस्यंताम्रंचापितथैवच ॥ वस्त्रंचत्रिगुणंधेन्वादक्षिणाचचतुर्गुणेति ॥ ॥ एवंविधिवद्दातुः फलमुक्तं नंदिपुराणे ॥ विधिनातुयदादत्तापात्रेधेनुःसदक्षिणा ॥ दातातारयतेजंतून्कुलानामयुतंशतम्––इति ॥ महाभारतेपि ॥ प्रासादायत्रसौवर्णाःशय्यारत्नोज्ज्वलास्तथा ॥ वराश्चाप्सरसोयत्रतत्रगच्छन्तिगोप्रदाः ॥ तथा । यावंतिरोमाणिभवन्तिधेन्वास्तावन्तिवर्षाणिमहीयतेसः ॥ स्वर्गाच्च्युतश्चापिततोऽत्रलोकेकुलेसमुत्पत्स्यतिगोमतांतथा ॥ सालंकृतांसवत्सांचधेनुंसंपूज्यभक्तितः ॥ सरत्नपूर्णांपृथिवीतेनदत्तानसंशयः––इति इतिस्वरूपतोगोदानम् ॥ ॥ ॥३६॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

अथकार्पासधेनुदानम् ॥ मात्स्ये । अतःपरंप्रवक्ष्यामिधेनुंकार्पासिकींभुवि ॥ सर्वविश्वस्यगुप्त्यर्थंब्रह्मणाचांशुकंकृतम् ॥ साचकार्पासभारेणश्रेष्ठाधेनुःप्रकीर्तिता ॥ मध्यमाचतदर्धेनतदर्धेनकनीयसी ॥ पूर्ववस्त्रंचधान्यंचहिरण्यंचतथैवच ॥ वत्सकंतुचतुर्थांशान्मानमत्राभिधीयते ॥ कुर्वीतपूर्ववद्धस्तवस्त्रधान्याद्युपस्कृतं-इति ॥ ततोवाराहोक्ततिलधेनुदानवत्क्रियाकल्पादिसंकल्पादारभ्यदानंकृत्वा प्रार्थयेत् ॥ मन्त्रास्तु ॥ हिमकुंदेंदुसदृशेक्षीरार्णवसमुद्भवे ॥ सोमप्रियेसुधन्वाख्येसौरभेयिनमोस्तुते ॥ दत्तेयमिंदुनाथायशशांकायामृतायच ॥ अत्रिनेत्रप्रजातायसोमराजायवैनमः ॥ यस्त्वेवंपरयाभक्त्याब्राह्मणायप्रयच्छति ॥ सयातिचन्द्रलोकंतुसोमेनसहमोदते--इति ॥ इतिकार्पासधेनुदानम् ॥ ॥ ७ ॥

अथलवणधेनुदानम् ॥ भविष्ये ॥ तत्रयुधिष्ठिरंप्रतिकृष्णः ॥ शृणुराजन्प्रवक्ष्यामिलवणस्येहकल्पिताम् ॥ गोमयेनानुलिप्तेतु दर्भसंस्तरसंस्थितम् ॥ आविकं चर्म विन्यस्य पूर्वाशाभिमुखस्थितम् ॥ वस्त्रेणाच्छादितांकृत्वाधेनुंकुर्वीतबुद्धिमान् ॥ आढकेनैवकुर्वीतबहुवित्तोपकल्पिताम् ॥ गांविप्रंचयथाविभवंवस्त्रालंकारादिभिःसम्पूज्य ॥ अद्येत्यादि० गोत्रायशर्मणे सुपूजितायइमांलवणधेनुं फलस्तनीं सिंधु

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

शुक्तिवर्णां सक्तुपिण्डकपोलां यवास्यां कम्बलपट्टसूत्रग्रैवेयकां ताम्रपृष्ठीं गुडपानां कंबललांगूलां मधुयो
निकां सर्वाभरणभूषितां सर्वपापक्षयकामोविष्णुप्रीतिकामोवा तुभ्यमहंसंप्रददे नममेति ॥ पुत्रभार्यादियु
तः प्रदक्षिणीकृत्यदद्यात् ॥ शेषंमधुधेनुवत् ॥ मंत्रस्तु ॥ लवणेवैरसाःसर्वेसर्वास्तिष्ठंतिदेवताः ॥ सर्व
देवमयेदेविलवणाख्येनमोस्तुते–इति ॥ पुराणान्तरेषु षोडशप्रस्थमिता चतुर्थांशेनवत्सइत्युक्तम् ॥ इतिलवण
धेनुदानम् ॥ ॥ अथसुवर्णधेनुदानम् ॥ वह्निपुराणे ॥ सुवर्णधेनुश्चाप्यत्रसुवर्णाश्चचतुर्दश ॥ सुनिर्णि
क्तसुवर्णैश्चसप्तभिर्मध्यमामता ॥ चतुर्भिश्चकनिष्ठास्याच्चतुर्थांशेनवत्सकः ॥ गुडधेनुविधानेनदत्तासर्वफल
प्रदा ॥ अत्र विशेषोरौप्येणवत्स इतिकेचित् ॥ तथा ॥ अद्येत्यादि० प्रवालशृंगीं घृतपात्रस्तनवतीं पद्मरो
मां कर्पूरागरुनासिकांमिष्टान्नरसवासितां शंखशृंगांतरां शुक्तिललाटस्थां नारीकेलश्रवणां गुडजानुकां पञ्च
गव्यापानवतीं कांस्यपृष्ठां पट्टसूत्रलांगूलां सप्तधान्यसमायुक्तां फलपुष्पोपेतां छत्रोपानत्समन्वितां सुवर्ण
धेनुं रुद्रदैवत्यां सहस्राश्वमेधफलावाप्तिकामः कुलसहस्रस्यस्वर्गेनिवासकामश्च गोत्रायशर्मणेसुपूजिताय ॥३७॥
तुभ्यमहंसंप्रददेनममेति ॥ मंत्रस्तु ॥ सुवर्णधेनुंविप्रायप्रतिपाद्येद्दर्शीनरः ॥ हिरण्यरेताःपुरुषःपुराणःकृष्ण

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

पिंगलः ॥ तप्तहेमच्छविःस्रष्टाविश्वात्माप्रीयतांमम–इति ॥ अनेनैवतुमंत्रेणधेनुदानंप्रकीर्तितम् ॥ अश्व मेधसहस्रस्यफलमाप्नोत्यसंशयम् ॥ कुलानांचसहस्रस्यस्वर्गंनयतिगोप्रदः–इति ॥ इतिसुवर्णधेनुदानम् ॥ ॥ अथ वंध्यात्वहरंसुवर्णधेनुदानम् ॥ वायुपुराणे । चतुर्विधाचयावंध्याभवेद्व्रतसवियोजनात् ॥ वक्ष्येतस्याः प्रतीकारंतत्स्वरूपंनिबोधमे ॥ वंध्याचतुर्विधाप्रोक्ता वंध्या, काकवंध्या, स्त्रीप्रसूः मृतप्रजा–इति ॥ का कवंध्यातुकाकवदेकापत्या शेषाः स्पष्टाएव ॥ धेनुरूपविशेषमाह हेमाद्रौ कर्मविपाके । हिरण्येनय थाशक्त्यासवत्सांकारयेद्दृढाम् ॥ धेनुंपलेनवत्संचपादेनगुरुरब्रवीत् ॥ यथाशक्त्येति––पलेनवातदर्धेनतद र्धार्धेनवापुनः–इति ॥ कर्मविपाकोक्तपरिभाषाप्रकारेण धेनुंरौप्यखुरां रत्नंपुच्छेनियोज्य घंटामुभयोरपि गलेबद्ध्वा रत्नमयतिलकंललाटेबध्नीयात् ॥ एतादृशींसमभ्यर्च्य पायसनैवेद्यंदत्त्वा मोदकानपूपानगुडल वणजीरकंसुवर्णदक्षिणांकंचुकंच नववेणुमयशूर्पेनिधाय एकंवायनकंधेनवे अन्याभ्यःपतिपुत्रवतीभ्योब्राह्मणी भ्यःषडष्टौवादद्यात् ॥ ततोवेदपारगमलोलुपंब्राह्मणंऋणग्रस्तंदरिद्रंकुटुंबिनमाहूयवृत्वा ॥ यथाविभवं वस्त्रालंकारादिभिःसंपूज्य ततोधेनुंसोमोधेनुमितिमंत्रेणसवत्सांचसंपूज्य अग्निमुपसमाधाय समिदाज्य

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

चरुद्रव्यैः सोमोधेनुमितिमंत्रेणप्रत्येकमष्टोत्तरशतसंख्ययाहुत्वा स्वयमुदङ्मुखः प्राङ्मुखायोपविष्टायगो
पुच्छंतद्धस्तेनिधायदद्यात् ॥ अद्येत्यादि० इमां सवत्सां रौप्यखुरां रत्नपुच्छां घंटायुतकण्ठां रत्न
तिलकां वायनोपेतां वस्त्रयुगच्छन्नां मुक्तालांगूलां यथाशक्तिसोपस्करां रुद्रदैवत्यां वंध्यात्वहरां मम
जीवत्पुत्रसंतानप्रतिबंधकीभूतसकलदुरितनिरासनपूर्वकं आयुष्मत्सुपुत्रावाप्तिसिद्ध्यर्थं गोत्रायशर्मणेसुपूजि
तायतुभ्यमहंसंप्रददे नममेतिसकुशतिलोदकंदद्यात् ॥ मंत्रस्तु वायवीये ॥ धेनुरंगिरसःसत्रेवासिष्ठसुरभि
स्तथा ॥ दुहिताचसुताभानोरग्नेश्चवरुणस्यच ॥ याश्चगावः प्रवर्ततेवनेषूपवनेषुच ॥ प्रीणंतुताममसदापु
त्रपौत्रप्रवर्धनाः ॥ प्रयच्छंतुदिवारात्रमविच्छेदंचसंततेः ॥ ततोदेवस्यत्वा० स्वस्तीत्युक्त्वायथाशाखंका
मस्तुतिंपठेत् ॥ ततःसुवर्णदक्षिणांदत्त्वाप्रार्थयेत् ॥ मंत्रस्तु ॥ वंध्यात्वंकाकवंध्यात्वंकन्याप्रसवएवच ॥
तथैव मृतवन्ध्यात्वंदोषंममचतुर्विधम् ॥ दानेनानेनहरतुयासाकामदुघामम--इति ॥ इतिगांप्रार्थयित्वा
प्रदक्षिणीकृत्यविसृज्य भूयसींदक्षिणांदत्त्वायथाशक्तिब्राह्मणानभोजयित्वा जीवत्पुंसन्तानावाप्तिरस्त्विवतिता ॥३८॥
न्संप्रार्थ्य जीवत्पुंसन्तानत्वाप्तिरस्त्विवतितिब्रूयुः । ततःसुहृद्युतोभुंजीतेति ॥ इतिवन्ध्यात्वहरंसुवर्णधे-

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

नुदानम् ॥ ॥ अथोभयतोमुखीदानम् ॥ मात्स्ये ॥ रुक्मशृंगींरौप्यखुरांमुक्तालांगूलभूषिताम् ॥ कांस्योपदोहनांराजन्सवस्त्रांद्विजपुंगवे ॥ प्रसूयमानांयोदद्याद्धेनुंद्रविणसंयुताम् ॥ यावद्वत्सोयोनिगतो यावद्गर्भंनमुंचति ॥ तावद्द्यौःपृथिवीज्ञेयासशैलवनकानना ॥ देवलः ॥ अलंकृत्योक्तविधिनासुवर्ण त्रिपलान्विता ॥ देयाचद्विपलामध्यापलैकादक्षिणाधमा ॥ वाराहेतु सुवर्णसाहस्रंतदर्धार्धमुख्य मुक्तं ॥ सुवर्णस्यसहस्रेणतदर्धेनापिवापुनः ॥ तस्याप्यर्धंशतंवापिपंचाशच्चततोऽर्धकम् ॥ यथाशक्त्या पिदातव्याвित्तशाठ्यविवर्जिता--इति ॥ हेमाद्रौ उभयतोमुखींस्वर्णनिष्केणदत्त्वासद्यःशुध्येत्पात केभ्यश्चमर्त्यः--इति ॥ सुवर्णनिष्कदक्षिणायुतेनापि । अत्रनिष्कश्चत्वारिंशन्माषएवग्राह्यः ॥ अ त्यशक्तोदरिद्रेण विंशतिमाषकंवादद्यादित्यर्थः ॥ ॥ अथदानप्रयोगः ॥ शुचिरद्येत्यादि० उभयतोमुखी दानंकर्तुंगोपूजांब्राह्मणपूजांचकरिष्ये इतिसंकल्प्य ॥ द्विजंकुटुंबिनंदरिद्रंवेदपारगंसुशीलंवृत्वायथाविभवं वस्त्रालंकारादिभिःतथागामपिसंपूज्य ॥ ॐत्वंमहीमवनिंविश्वधेनांतुर्वीतयेवय्यायक्षरंतीम् ॥ अरमयोन मसैचदर्णःसुतरणाँअकृणोरिंद्रसिंधून् । इतिगामनुमंत्र्यप्रदक्षिणीकृत्य अद्येत्यादि० धेनुवत्सरोमसंख्य

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

युगदेवलोकमहिमत्वपितृपितामहप्रपितामहकुलशतनरकोत्तारणपूर्वकघृतक्षीरवहबहुकुल्याकदधिपायसकर्दमदे
शाधिकरणकोत्तारकेप्सितकामोब्रह्मलोकावाप्तिकामःसमुद्रशैलवनोपेतपृथ्वीदानसमफलावाप्तये सोपस्करा
मुभयतोमुखीं रुद्रदैवत्यां इमांधेनुं गोत्रायशर्मणेअमुकशाखाध्यायिनेतुभ्यमहंसंप्रददे नममेति सघृततिल
पूर्णकांस्यपात्रयुतगोपुच्छंतद्धस्तेसकुशजलंदत्त्वाप्रार्थयेत् ॥ मंत्रस्तु ॥ इमांगृहाणोभयमुखींभवात्रा
ताममास्तुवै ॥ ममवंशविशुद्धेश्चसदास्वस्तिकरोभव--इति ॥ विप्रोदेवस्यत्वेतिप्रतिगृह्यस्वस्तीत्युक्त्वा य
थाशाखंकामस्तुतिंपठेत् ॥ ततःसुवर्णसहस्रमारभ्यपंचविंशतिचतुर्द्विसुवर्णमितांदक्षिणांदद्यात् ततोन
न्यूनामिति ॥ ततोविप्रस्तु ॥ ॐ इरावतीधेनुमतीहिभूतंसूयवसिनीमनुषदेशस्या ॥ व्यस्तभ्नारोदसी
विष्णवेतेदाधर्थपृथिवीमभितोमयूखैः ॥ १ ॥ ॐ स्योनापृथिवीनोभवानृक्षरानिवेशनी ॥ यच्छानःश
र्मसप्रथाः ॥ २ ॥ इतिमंत्रद्वयंपठित्वावदेत् ॥ प्रत्यगृह्णामिमांधेनुंकुटुंबार्थेविशेषतः ॥ स्वस्तिर्भव ॥३९॥
तुमेनित्यंरुद्रमातर्नमोस्तुते ॥ इतिनत्वागृहीतायाःदक्षिणेनपाणिनावत्समाकृष्यपठेत् ॥ ॐ गर्भेनुसन्न
न्वेषामवेदमहंदेवानांजनिमानिविश्वा ॥ शतंमापुरआयसीररक्षन्नधश्येनोजवसानिरदीयम् ॥ इतिमंत्रेण

For Private and Personal Use Only

वत्समाकृष्येत् ॥ निष्कासितेसतिकृत्यांतरमाह ॥ ततोयजमानः प्राणानायम्य अद्येत्यादि० कृतस्यो भयतोमुखीदानकर्मणःसांगतासिद्ध्यर्थं देवादिमंत्रैस्तर्पणंहोमंचकरिष्ये इतिसंकल्प्यस्थंडिलेग्निंप्रतिष्ठाप्यान्वाद ध्यात् ॥ अस्मिन्नन्वाहितेग्नावित्यादिचक्षुषीआज्येनेत्यंतमुक्त्वाऽत्रप्रधानं पृथिवींत्रिः गौरींसकृदाज्येन प्रजापतिंचतुरशीत्याआज्येनशेषेणस्विष्टकृतमित्यादिसद्योयक्ष्येइत्यंतमुक्त्वासमित्रयमग्नावाधायइध्माबर्हिषीपरि सन्नह्यपरिसमूहनादिचक्षुष्यंतंकृत्वा कुशास्तृतभूमौअग्नेःपश्चादेवसाक्षताभिरद्भिर्वक्ष्यमाणमंत्रैर्देवादींस्तर्प येत् ॥ तेचमंत्राः ॥ ॐयेदेवासोदिव्येकादशस्थपृथिव्यामध्येकादशस्थ ॥ अप्सुक्षितोमहिनैकाद स्थतेदेवासोयज्ञमिमंजुषध्वं देवांस्तर्पयामि ॥ ॐउशंतस्त्वानिधीमह्युशंतःसमिधीमहि ॥ उशन्नुशत आवहपितॄन्हविषेअत्तवे ॥ पितॄंस्तर्पयामि ॥ ॐइमंमेगंगेयमुनेसरस्वतिशुतुद्रिस्तोमंसचतापरुष्ण्या ॥ असिक्न्यामरुद्वृधेवितस्तयार्जीकीयेशृणुह्यासुषोमया ॥ सरितस्तर्पयामि ॥ ॐअद्रिभिःसुतोमतिभि श्चनोहितःप्ररोचयन्रोदसीमातराशुचिः ॥ रोमाण्यव्यासमयाविधावतिमधोर्धारापिन्वमानादिवेदिवे ॥ पर्वतांस्तर्पयामि ॥ ॐवनस्पतेशतवल्शोविरोहसहस्रवल्शाविवयंरुहेम ॥ यंत्वामयंस्वधितिस्तेजमा

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

नःप्रणिनायमहतेसौभगाय ॥ वनस्पतीँस्तर्पयामि ॥ ॐसमुद्रज्येष्ठाःसलिलस्यमध्यात्पुनानायंत्यनिवि
शमानाः ॥ इंद्रोयावज्रीवृषभोरराद्ताआपोदेवीरिहमामवन्तु ॥ समुद्रांस्तर्पयामि ॥ ॐअहिरिव
भोगैःपर्येतिबाहुंज्यायाहेतिंपरिबाधमानः ॥ हस्तघ्नोविश्वावयुनानिविद्वान्पुमान्पुमांसंपरिपातुविश्वतः ॥
नागांस्तर्पयामि ॥ ॐमधुवाताऋतायतेमधुक्षरन्तिसिंधवः ॥ माध्वीर्नःसंत्वोषधीः ॥ ओषधी
स्तर्पयामि ॥ इत्यष्टाभिस्तर्पयित्वाचतस्रआज्याहुतीर्जुहुयात् ॥ ॐइळेद्यावापृथिवीपूर्वचित्तयेग्निंघर्मं
सुरुचंयामन्निष्टये ॥ याभिर्भरेकारमंशायजिन्वथस्ताभिरूषुऊतिभिरश्विनागतंस्वाहा पृथिव्याइदंनमम ॥
॥ १ ॥ ॐमहीद्यौःपृथिवीचनइमंयज्ञंमिमिक्षतां ॥ पिपृतान्नोभरीमभिः स्वाहा पृथिव्याइदंनमम ॥
॥ २ ॥ ॐ उर्वीपृथ्वीबहुलेदूरेअन्तेउपब्रुवेनमसायज्ञेअस्मिन् ॥ दधातेयेसुभगेसुप्रतूर्तीद्यावारक्षतंपृथि
वीनोऽभ्वात्स्वाहा ॥ पृथिव्याइदंनमम ॥ ३ ॥ ॐ गौरीर्मिमायसलिलानितक्षत्येकपदीद्विपदीसा
चतुष्पदी ॥ अष्टापदीनवपदीबभूवुषीसहस्राक्षरापरमेव्योमन्त्स्वाहा ॥ गौर्याइदंन० ॥ ४ ॥ इ
तिचतस्रआज्याहुतीर्हुत्वा ततःसमस्तव्याहृतिभिश्चतुरशीत्याज्याहुतीर्हुत्वा प्रजापतयइदंनममेतित्यजेत् ॥ त

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

तःस्विष्टकृदादिहोमशेषंसमाप्य भूयसींदक्षिणांदत्त्वागामनुव्रज्य गोमतींजपेत् ॥ महाभारते ॥ गावोमा
मुपतिष्ठंतुहेमशृंग्यःपयोमुचः ॥ सुरभ्यःसौरभेय्याश्चसरितःसागरंयथा ॥ गाश्चपश्याम्यहंनित्यंगावःप
श्यंतुमांसदा ॥ गावोऽस्माकंवयंतासांयतोगावस्ततोवयम् ॥ घृतक्षीरप्रदागावोघृतयोन्योघृतावहाः ॥
घृतनद्योघृतावर्तास्तामेसंतुसदागृहे ॥ घृतंमेहृदयेनित्यं घृतंनाभ्यांप्रतिष्ठितम् ॥ घृतंमेसर्वतश्चैवघृतमध्ये
वसाम्यहम् ॥ गावोमेअग्रतःसंतुगावोमेसंतुपृष्ठतः ॥ गावोमेहृदयेसंतुगवांमध्येवसाम्यहम् ॥ गावःसु
रभयोनित्यंगावोगुग्गुलुसन्निभाः ॥ गावःप्रतिष्ठाभूतानांगावःस्वस्त्ययनंमहत् ॥ अन्नमेवपरंगावोदेवा
नांहविरुत्तमम् ॥ पावनंसर्वभूतानांरक्षंतिचवहंतिच ॥ हविषामंत्रपूतेनतर्पयंत्यमरान्दिवि ॥ ऋषीणा
मपिहोतॄणांगावोहोमेप्रतिष्ठिताः ॥ सर्वेषामेवभूतानांगावःशरणमुत्तमम् ॥ गावःपवित्रंपरमंगावोमंगल
मुत्तमम् ॥ गावःसर्वस्यलोकस्यगावोधन्याःसनातनाः ॥ नमोगोभ्यःश्रीमतीभ्यःसौरभेयीभ्यएवच ॥ नमोब्र
ह्मसुताभ्यश्चपवित्राभ्योनमोनमः ॥ इतिजपित्वा पुनः तान्धेनुंतंद्विजवरंचप्रदक्षिणांकृत्वा नमस्कृत्यविसृज्य पा
यसादिनासम्यक्द्वादशब्राह्मणानभोजयित्वा तेभ्योदक्षिणांदत्त्वा स्वस्त्ययनंवाचयित्वा सुहृद्युतोभुंजीतेति ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

इत्युभयतोमुखीदानप्रयोगः ॥ ॥ अथप्रसंगादुभयतोमुखीप्रतिग्रहप्रायश्चित्तम् ॥ ॥ ममोभयतोमुखीप्रतिग्रहदोषपरिहारार्थंकृच्छ्रत्रयप्रायश्चित्तंयथाप्रत्याम्नायेनकरिष्ये इतिसंकल्प्य कृच्छ्रत्रयप्रायश्चित्तंकुर्यादित्युक्तंदानोद्योतेऽरुणस्मृतौरहस्यप्रायश्चित्तेष्वशक्तस्य ॥ इत्युभयतोमुखीप्रतिग्रहप्रायश्चित्तम् ॥ ॥ इत्युभयतोमुखीगोदाननिरूपणम् ॥ ॥ अथदशदानानि ॥ ॥ मदनरत्नेजातूकर्ण्यः ॥ उत्क्रांत्यादीनिदानानिदशदद्यान्मृतस्यतु ॥ गोभूतिलहिरण्याज्यवासोधान्यगुडानिच ॥ रौप्यंलवणमित्याहुर्दशदानान्यनुक्रमात्-इति ॥ एतानिदशदानानिनराणांमृत्युजन्मनोः ॥ कुर्यादभ्युदयार्थंचप्रेतेऽपिहिपरत्रच ॥ इतिहेमाद्रिः ॥ ॥ तत्रादौगोदानम् ॥ दानविधिस्तुपूर्वोक्तएव ॥ ममसर्वपापक्षयार्थंइमांगांधेनूपस्करांरुद्रदैवत्यांसुवर्णादिदक्षिणायुतांगोत्रायशर्मणेसुपूजितायतुभ्यमहंसंप्रददे नममेति ॥ मंत्रस्तु ॥ यज्ञसाधनभूतायाविश्वस्यान्नप्रदायिनी ॥ विश्वरूपधरोदेवःप्रीयतामनयागवा ॥ गवामंगेष्वित्यादिनाप्रार्थयेत् ॥ इतिगोदानम् ॥ ॥ अथभूमिदानम् ॥ मात्स्ये ॥ निवर्तनमिताभूमिर्देया ॥ दशहस्तेनदंडेनत्रिंशद्दंडानिवर्तनम्-इतिस्मरणात् ॥ दानान्यान्यनिसर्वाणिकनकादीनियानिच ॥ तानिभूमिप्रदानस्यकलांनार्हंति

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

षोडशीम्—इति ॥ अद्येत्यादि०षष्टिवर्षसहस्रपरिमितस्वर्गेशिवपुरनिवासकामःसर्वपापक्षयकामइमांभूमिं
बहुसस्यप्रदांविष्णुदैवत्यांगोत्रायशर्मणेसुपूजितायतुभ्यमहंसंप्रददे नममेतिदद्यात् ॥ मंत्रस्तु ॥ सर्वे
षामाश्रयाभूमिर्वराहेणसमुद्धृता ॥ अनंतसस्यफलदाअतःशांतिंप्रयच्छमे ॥ यस्यांरोहंतिबीजानिका
लेचैवमहीतले ॥ त्वत्प्रसादाच्चसकलाममसंतुमनोरथाः ॥—इति ॥ इतिभूमिदानम् ॥ ॥ अथतिलदा
नम् ॥ तिलास्तुद्रोणत्रयमितादेयाः । पंचमणपरिमिताभवंति ॥ अद्येत्यादि०इमांस्तिलान्सोमदैवता
न्विष्णुदैवतान्वासर्वपापक्षयकामोगोत्रायशर्मणेतुभ्यमहंसंप्रददे नममेति ॥ मंत्रस्तु ॥ महर्षेर्गोत्रसंभूताः
कश्यपस्यतिलाःस्मृताः ॥ तस्मादेषांप्रदानेनममपापंव्यपोहतु—इतितिलदानम् ॥ ॥ अथहिरण्यदा
नम् ॥ तच्चनिष्कत्रयमितंकनिष्ठम् ॥ द्वादशमाषकोनिष्कः ॥ अद्येत्यादि० ॥ समस्तपापक्षयकामइ
दंहिरण्यंअग्निदैवतंगोत्रायशर्मणेतुभ्यमहंसंप्रददे नममेति ॥ मंत्रस्तु ॥ हिरण्यगर्भगर्भस्थंहेमबीजंविभाव
सोः ॥ अनंतपुण्यफलदमतःशांतिंप्रयच्छमे ॥ इतिहिरण्यदानम् ॥ ॥ अथाज्यदानम् ॥ घृतंतुप्रस्थमि
तंदद्यात् ॥ विंशतिशेरकमितंभवति ॥ अद्येत्यादि०इदमाज्यंविष्णुदैवतम् गोत्रायशर्मणे समस्तपाप

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

क्षयकामस्तुभ्यमहंसंप्रददेनममेति ॥ मंत्रस्तु ॥ कामधेनोःसमुद्भूतंसर्वक्रतुषुसंस्थितम् ॥ देवानामाज्य
माहारअतःशांतिंप्रयच्छमे ॥ इत्याज्यदानम् ॥ ॥ अथवस्त्रदानम् ॥ सूक्ष्मवस्त्रद्वयंबहुमूल्यमष्टहस्तमितंद
द्यात् ॥ अद्येत्या० समस्तपापक्षयकामइमेबार्हस्पत्येवाससीगोत्रायशर्मणे तुभ्यमहंसंप्रददेनममेति ॥
मंत्रस्तु ॥ शीतवातोष्णसंत्राणंलज्जायारक्षणंपरम् ॥ देहालंकरणंवस्त्रमतःशांतिंप्रयच्छमे ॥ इतिवस्त्र
दानम् ॥ ॥ अथधान्यदानम् ॥ सार्द्धखारीद्वयंव्रीहयोदेयाः तच्चसार्द्धशतद्वयमणपरिमितंमणषट्कंचेति ॥
समस्तपापक्षयपूर्वकैहिकामुष्मिकशिवफलावाप्तिकामःप्रजापतिदैवत्यं इदममुकसंख्यंधान्यं गोत्रायशर्म
णे तुभ्यमहंसंप्रददे नममेति ॥ मंत्रस्तु ॥ सर्वदेवमयंधान्यंसर्वोत्पत्तिकरंमहत् ॥ प्राणिनांजीवनो
पायमतःशांतिंप्रयच्छमे ॥ इतिधान्यदानम् ॥ ॥ अथगुडदानम् ॥ गुडंपलषष्टिमितंदद्यात् ॥ अद्येत्या
दि०ममसमस्तपापक्षयपूर्वकंगृहेलक्ष्म्याःस्थैर्यसिद्ध्यैइमंगुडं रसवर्यंसोमदैवतं सदक्षिणं गोत्रायशर्मणे
सुपूजिताय तुभ्यमहंसंप्रददे नममेति ॥ मंत्रस्तु ॥ गुडमिक्षुरसोद्भूतंमंत्राणांप्रणवोयथा ॥ दाननानेन ॥४२॥
मेतस्यपरालक्ष्मीःस्थिरागृहे ॥ इतिगुडदानम् ॥ ॥ अथरजतदानम् ॥ पलत्रयमितंरौप्यंदद्यात् ॥ अद्ये

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

त्यादि० ममसमस्तपापक्षयपूर्वकशिवविष्णुपितृप्रीतिसिद्धयेइदंरजतंविष्णुदवैतंसदक्षिणं गोत्रायशर्मणेसुपूजिताय तुभ्यमहंसंप्रददे नममेति ॥ मंत्रस्तु । प्रीतिर्यतःपितॄणांच विष्णुशंकरयोःसदा ॥ शिवनेत्रोद्भवंरूप्यमतःशांतिंप्रयच्छमे ॥ इतिरजतदानम् ॥ ॥ अथलवणदानम् ॥ लवणंसार्द्धखारिकंदद्यात् ॥ अद्येत्यादि० ममसमस्तपापक्षयपूर्वकशिवप्रीतिसिद्ध्यैइदंलवणंसर्वरसोत्कृष्टंसोमदैवत्यंसदक्षिणंगोत्रायशर्मणे० अहंसंप्रददे नममेति ॥ मंत्रस्तु ॥ यस्मादन्नरसाःसर्वेनोत्कृष्टालवणंविना ॥ शंभोःप्रीतिकरंयस्मादतः शांतिंप्रयच्छमे ॥ इतिलवणदानम् ॥ इतिदशदानानि ॥ ॥ अथपंचधेनुदानानि ॥ ॥ तत्रादौ पापापनोदधेनुदानम् ॥ ब्राह्मे ॥ दानोपस्करास्तुगोदानोक्ताएव ॥ अद्येत्यादि० ममात्मनोमनोवाक्कायकर्मभिराजन्मोपार्जितपापापनोदइमांकृष्णांपापापनोदधेनुंयथाशक्तिसोपस्करांरुद्रदैवत्यांगोत्रायशर्मणे सुपूजितायतुभ्यमहंसंप्रददे नममेतिदद्यात् ॥ मंत्रस्तु । आजन्मोपार्जितंपापंमनोवाक्कायकर्मभिः ॥ तत्सर्वंनाशमायातुपापधेनुप्रदानतः ॥ ततःसुवर्णदक्षिणांदद्यात् ॥ इतिपापापनोदधेनुदानम् ॥ अथऋणापनोदधेनुदानम् ॥ ब्राह्मे ॥ अद्येत्यादि० ममआजन्मोपार्जितैरैहिकामुष्मिकसमस्तऋणपातकछेदसि

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

द्ध्यर्थं इमांसमस्तऋणापनोदरक्तधेनुंयथाशक्तिसोपस्करांरुद्रदैवत्यांगोत्रायशर्मणेसुपूजितायतुभ्यमहंसंप्रददे नममे ति ॥ ततः सुवर्णंदक्षिणांदद्यात् ॥ इतिऋणापनोदधेनुदानम् ॥ ॥ अथप्रायश्चितधेनुदानम् ॥ ब्राह्मे ॥ अद्येत्यादि० मयाजन्मप्रभृति अद्ययावदाचरितसमस्तपातकस्याकृतप्रायश्चित्तस्यामरणांतं पापापनोदसिद्ध्यर्थं प्रायश्चित्तत्वेनइमांकपिलांधेनुंयथाशक्तिसोपस्करांरुद्रदैवत्यांगोत्रायशर्मणेसुपूजितायतुभ्य महंसंप्रददे नममेति ॥ मंत्रस्तु ॥ प्रायश्चित्तेसमुत्पन्नेनिष्कृतिर्नकृताक्वचित् ॥ तस्यपापस्यशुद्ध्य-र्थंधेनुमेतांददामिते ॥ ततःसुवर्णंदक्षिणांदद्यात् ॥ इतिप्रायश्चितधेनुदानम् ॥ ॥ अथवैतरणीधेनुदानम् ॥ ब्रह्मवैवर्ते । यासावैतरणीनामयमद्वारेमहानदी ॥ शतयोजनविस्तीर्णापृथुत्वेसामहासरित् ॥ अगाधाऽनन्तरूपाचदृष्टमात्राभयप्रदा ॥ पतंतितत्रवैमर्त्याःक्रंदमानाःसुदारुणम् ॥ उष्णेवर्षासुशीतेचमारुतेचातितीक्ष्णके ॥ दातारंतारयेद्यस्मात्तस्माद्वैतरणीस्मृता ॥ दानकालोपितत्रैवमदनरत्ने ॥ अयनेविषुवेपुण्ये व्यतीपातेदिनक्षये ॥ अन्येषुपुण्यकालेषुदीयतेदानमादरात् ॥ पाटलामथवाकृष्णांदद्याद्वैतरणींतुगाम् ॥ स्वर्णशृंगींरौप्यखुरांकांस्यपात्रोपदोहनाम् ॥ कृष्णवस्त्रयुगच्छन्नांसप्तधान्यसमन्विताम् ॥ कार्पास

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

द्रोणशिखरेआसीनांहैमींयमप्रतिमांलोहदंडयुतांमहिषारूढांपाशहस्तांकृत्वाइक्षुदण्डमययमुडुपंपट्टसूत्रेणबध्वा उडु
पेधेनुंकृत्वाछत्रोपानत्समायुक्तांवैतरणींगांमृत्युकालेवादद्यात् ॥ तद्यथा ॥ ममयमद्वारस्थितवैतरण्या
ख्यनद्युत्तरणार्थं इमां कृष्णां गां सवत्सां यमप्रतिमायुक्तां कृष्णवस्त्रयुगच्छन्नां सप्तधान्ययुतां रक्तमा
ल्याद्यलंकृतांस्वर्णश्रृंगाद्युपस्करोपेतां कार्पासद्रोणशिखरां सच्छत्रोपानत्कां रुद्रदैवत्यां गोत्रायशर्मणेसुपू
जितायतुभ्यमहंसंप्रददे नमम इतितिलजलघृतयुतंगोपुच्छंद्विजहस्तेदद्यात् ॥ मंत्रस्तु । यमद्वारपथे
घोरेघोरावैतरणीनदी ॥ तांततुंकामोयच्छामिकृष्णांवैतरणींतुगाम्--इति ॥ ततःसुवर्णदक्षिणांप्रार्थ
येत् ॥ विष्णुरूपद्विजश्रेष्ठभूदेवगतिपावन ॥ तर्तुंवैतरणीमेनांकृष्णांगांप्रददाम्यहम् ॥ ततःपुच्छंस्व
करेधृत्वाऽनुव्रजेत्सप्तपदानि ॥ धेनुप्रार्थनामंत्रस्तु । धेनुकेत्वंप्रतीक्षस्वयमद्वारेमहापथे ॥ उत्तितीर्षुरहंदे
विवैतरण्यैनमोस्तुते ॥ इतिप्रणम्यभूयसींदक्षिणांदद्यात् ॥ कृष्णायाअभावेअन्यवर्णापिदेया गोरभावेद्र
व्यंदेयम् । पित्रादेरशक्तौपुत्रादिर्दद्यात् । तत्रांत्यमंत्रेउत्तितीर्षुरयमितिपठेत् ॥ मध्यमेतर्तुंवैतरणी
मस्येति । प्रथमेतांततुमस्येति ॥ इति वैतरणीदानम् ॥ ॥ अथउत्क्रांतिधेनुदानम् ॥ ब्राह्मे । उत्क्रां

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

तिवैतरण्यौचदशदानानिचैवहि ॥ प्रेतेपिकृत्वातंप्रेतंशवधर्मेणदाहयेत्--इति ॥ यथा । योमुमूर्षुः
पुरुषः स्वयंचेतनवेळायांश्रोत्रियंवेदपारगंब्राह्मणमाहूय अद्येत्यादि० मम सुखेनप्राणोत्क्रमणप्रतिबंध
कोक्तनिष्कृत्यनुक्तनिष्कृतिजनितसकलपापक्षयद्वारासुखेनप्राणोत्क्रमणसिद्ध्यर्थमिमामुत्क्रांतिसंज्ञिकांधेनुं य
थाशक्तिसोपस्करांरुद्रदैवत्यांगोत्रायशर्मणेसुपूजितायतुभ्यमहंसंप्रददे नममेति ॥ मंत्रस्तु । असृत्क्रांतौप्र
वृत्तस्यसुखोत्क्रमणसिद्ध्ये ॥ तुभ्यमेनांसंप्रददेधेनुमुत्क्रांतिसंज्ञिकाम्--इति ॥ ततःसुवर्णंदक्षिणांद
द्यात् ॥ गोरभावेतुतत्स्वरूपभूतंगोमूल्यंवादद्यात् ॥ पित्रादेरशक्तौतुपुत्रादिर्दद्यात् ॥ तत्रममेतिप
दस्थानेपित्रादेरितिवदेत् ॥ इत्युत्क्रांतिधेनुदानम् ॥ ॥ इयमेवमोक्षधेनुरितिकेचित् ॥ तद्यथा ॥ मो
क्षदोवासुदेवस्तुवेदशास्त्रेषुगीयते ॥ तत्प्रीतयेद्विजाग्र्यायमोक्षधेनुंददाम्यहम् ॥ इत्युक्त्वाअद्येत्यादिपठि
त्वा ममसमस्तपापक्षयपूर्वकसंसारमोक्षावाप्तिकामः श्रीपापापहमहाविष्णुप्रीतयेचइमांमोक्षधेनुंयथाशक्तिसो
पस्करांरुद्रदैवत्यांगोत्रायशर्मणेसुपूजितायतुभ्यमहंसंप्रददे नममेतिदद्यात् ॥ मंत्रस्तु । मोक्षंदेहिहृषीकेशमो
क्षंदेहिजनार्दन ॥ मोक्षधेनुप्रदानेनममोक्षस्तुवेगतः--इति ॥ ततःसुवर्णंदक्षिणांदद्यात् ॥ गोरभावे

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

तुपूर्वोक्तमनुसंधेयम् ॥ इतिमोक्षधेनुदानम् ॥ ॥ अथमहिषीदानम् ॥ हेमाद्रौभविष्ये ॥ महिषीदानमा
हात्म्यंकथयामियुधिष्ठिर ॥ पुण्यंपवित्रमायुष्यंसर्वकामप्रदंतथा ॥ दानकालोपितत्रैव ॥ चंद्रसूर्यग्र
हेकार्तिक्यांअयनेसितचतुर्दश्यांसंक्रांतौसर्वारिष्टनाशायचित्तप्राशस्त्यायदेया ॥ प्रथमप्रसूतांदोषवर्जितां
दद्यात् ॥ तत्रादौयमस्वरूपायैमहिष्यैनमइतिनत्वाप्रार्थयेत् ॥ महिषीब्रह्मपुत्रीचलक्ष्मीरूपेणसंस्थिता ॥
प्रार्थितासिमयादेवियममार्गेनिवारय–इति ॥ तथा । महिषीयमरूपात्वंविश्वामित्रविनिर्मिते ॥ पू
जिताहरमेपापंसर्वदानफलप्रदे ॥ यथाशक्रस्याप्सरसोरूपेणमहिषीतथा ॥ सर्वभाग्यप्रदेदेविदीर्घशृंगि
नमोस्तुते–इति ॥ अद्येत्यादि० ममदीर्घायुष्यैहिकामुष्मिकयज्ञयाजित्वपितृतारणात्यंतशुभविंशतिधेनु
दानसमफलावाप्तिसर्वदोत्तमफलपुत्रपौत्रबहुत्वसूर्यलोकनिवासमहाराज्यावाप्तिकामश्च ममसर्वारिष्टनिवार
णार्थं शनैश्चरजनितपीडाशांत्यर्थं इमां महिषीं सालंकृतांरक्तमाल्यवस्त्रावृतांस्वर्णशृंगीं रौप्यखुरां ता
म्रदोहांहैमतिलकांसप्तधान्ययुतांघंटाभरणांधेनूपस्करांयमदैवत्यां गोत्रायशर्मणेसुपूजितायतुभ्यमहंसंप्रददे ।
नममेतिसकुशतिलजलंतद्धस्तेदद्यात् ॥ विप्रोदेवस्यत्वेतिपठन् पृष्ठदेशंस्पृष्ट्वास्वस्तीतिप्रतिगृह्य यथाशास्त्रं

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

कामस्तुतिंपठेत् ॥ दातातु इंद्रादिलोकपालानांयाराज्यमहिषीशुभा ॥ महिषीदानमाहात्म्यात्सास्तुमे सर्वकामदा ॥ धर्मराजस्यसाहाय्येयस्याःपुत्रःप्रतिष्ठितः ॥ महिषासुरस्यजननीयासास्तुवरदामम—इ ति दत्त्वाप्रदक्षिणीकृत्यब्रह्मणेतांपयस्विनीम् इति । दक्षिणातुदशपंचत्रयः सुवर्णाः एकोवासुव र्णःअतिनिकृष्टोज्ञेयः ॥ ततोभूयसींदक्षिणांदत्त्वाकर्मेश्वरार्पणंकुर्यात् ॥ हेमाद्रौभविष्यपुराणे ॥ अ नेनविधिनादत्त्वामहिषींद्विजपुंगवे ॥ सर्वान्कामानवाप्नोतिइहलोकेपरत्रच—इति ॥ ब्राह्मणःसर्वकामस्तु क्षत्रियोजयकाम्यया ॥ धनकामस्तुवैश्योवैशूद्रोभिलषितानियात् ॥ महिषदानमप्येवमेवज्ञेयम् ॥ इतिमहिषीदानम् ॥ ॥ अथमेषीदानम् ॥ भविष्ये शृणुपार्थपरंदानंसर्वकल्मषनाशनम् ॥ यद्दत्त्वाविविधं पापंसद्योविलयमृच्छति ॥ अयनेविषुवेग्रहणद्वयेदुःस्वप्नदर्शने चित्तवित्तानुसारेकालेतीर्थेगृहेवाकार्यम् ॥ शंकरंब्रह्माणंविष्णुंगौरींगायत्रींश्रीसहितांयथाशक्तिसुवर्णप्रतिमां कृत्वा शच्यासहेंद्रं ग्रहान्लोकपालांश्च कृत्वासंपूज्य तत्पश्चिमतः स्वगृह्येणाग्निंप्रतिष्ठाप्य स्थापितदेवतामंत्रैस्तिलाज्यैरष्टोत्तरशतमष्टाविंशतिरष्टाष्ट संख्याकाहुतीर्वाहुत्वा ततोमेषींद्विजंचवस्त्रालंकारादिभिर्यथाविभवंसंपूज्य ॥ अद्येत्यादि० सर्वपापक्षयदुः

For Private and Personal Use Only

स्वप्नसूचितारिष्टविनाशपुत्रपौत्रधनकीर्तियशःकामः इमांमेषींसुवर्णतिलकाद्यंकितांकौशेयपरिधानांसप्तधान्यस
मायुक्तांपुष्पोपहारांसंमुखस्थापितलवणां ब्रह्मविष्णुशिवादिप्रतिमायुक्तामुक्तोपस्करांगोत्रायशर्मणेसुपूजि
तायभ्यमहंसंप्रददे नममेतिदत्त्वासुवर्णंदक्षिणांदद्यात् ॥ मंत्रस्तु ॥ वाङ्मनःकायजनितंयत्किंचिन्मम
दुष्कृतम् ॥ तत्सर्वंविलयंयातुत्वद्दानेनोपसंचितम्–इति ॥ प्रतिमास्थापनंतिलकुंभे ॥ मेषींप्रत्यक्षां
सुवर्णनिर्मितांवा ॥ विप्रोदेवस्यत्वेतिशृंगेप्रतिगृह्य यथाशाखंकामस्तुतिंपठेत् ॥ प्रतिग्रहीतृविप्रसंभाष
णंमुखावलोकनंचवर्जयेत् ॥ भविष्ये ॥ शतेनकारयेत्तांतुसुवर्णस्यप्रयत्नतः ॥ यथाशक्त्याऽथवाकु
र्याद्वित्तशाठ्यंनकारयेत् ॥ इतिमेषीदानम् ॥ ॥ अथअजादानम् ॥ सुमंतुः ॥ अजापालोमहीपालोह्यजादाने
र्दिवंगतः ॥ अयनेविषुवेचैवयुगादौग्रहणेषुच ॥ अमावास्यामजादानंपौर्णमास्यांचशस्यते ॥ विधिं
तस्यप्रवक्ष्यामिविश्वामित्रेणनिर्मितम् ॥ अजांविप्रंचयथाविभववस्त्रालंकारादिभिःसंपूज्य ॥ अद्येत्यादि०
इमांअजांसप्तधान्योपरिस्थितां वस्त्रमाल्योपशोभितांवज्रनेत्रांहेमशृंगींताम्रपृष्ठांरौप्यपादां सदोहनपात्रां सपु-
त्रांत्वाष्ट्रदेवतां गोत्रायशर्मणेतुभ्यमहंसंप्रददेनममेति ॥ कुक्षौतिलोदकंदत्त्वादद्यात् ॥ मंत्रस्तु । मंत्र

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

वासेअजेश्लक्ष्णेयज्ञसंपत्करेशुभे ॥ सदात्वंदहमेपापंजन्मांतरशतैःकृतम्—इति ॥ तथा । त्वंपूर्वंब्रह्मणा
सृष्टापवित्राकामदापरा ॥ त्वत्प्रसूतौस्थितायज्ञास्तस्माच्छांतिंप्रयच्छमे ॥ देवस्यत्वेतिशृंगेप्रतिग्रहः ॥
ततःसुवर्णंदक्षिणांदद्यात् ॥ इत्यजादानम् ॥ ॥ अथवृषदानम् ॥ अयनेविषुवेचैवयुगादौग्रहणेषुच ॥ अमा
यांचप्रदातव्यंवृषदानंजगुर्बुधाः ॥ अद्येत्यादिपूर्ववत् ॥ दानमंत्रस्तु । धर्मस्त्वंवृषरूपेणजगदानंदकार
क ॥ अष्टमूर्तेरधिष्ठानमतःशांतिंप्रयच्छमे ॥ इतिवृषदानम् ॥ ॥ अथमंदाग्निहरंमेषदानम् ॥ बौधायनः ॥
अग्नेर्मांद्यंभवेद्यस्ययस्तेताग्नेर्विनाशकः ॥ वक्ष्यामितत्प्रतीकारंयथोक्तंब्रह्मणापुरा ॥ पलार्धेनतदर्धेनतदर्धा
र्धेनवापुनः ॥ राजतंकारयेत्सौम्यमग्नेर्वाहनमुत्तमम् ॥ सौवर्णाश्वखुराःकार्याःश्वेतवस्त्रेणवेष्टयेत् ॥ त
त्रश्वेतपुष्पंश्वेतगंधंमधूत्कटंधूपंदद्यात् ॥ द्रोणद्वयतंडुलराशौस्थितंपूजयेत् ॥ मेषादाग्नेय्यांदिशिसमि
दाज्यतिलैर्होमःकार्यः ॥ ॥ अथास्यप्रयोगः ॥ पुण्यकालेअद्येत्यादि० ममपूर्वकर्मविपाकोत्थत्रेताग्निनाश
जनिताग्निमांद्यनिरासक्षिप्रजाठराग्निप्रबलत्वसिद्ध्यायुरारोग्यतासिद्ध्यर्थंमेषदानंकरिष्ये ॥ इतिसंकल्प्य मे ॥४६॥
षप्रतिमांमेषंवाप्रत्यक्षंसंस्थाप्य आग्नेय्यांस्वगृह्योक्तविधिनाऽग्निंप्रतिष्ठाप्यान्वाधाय त्रिरग्निंक्रमेणसमिदाज्यति

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

लैरष्टोत्तरशताष्टाविंशत्यष्टाष्टसंख्ययावाजुहुयात् ॥ एतैर्मंत्रैःसमिदाज्यघृताक्ततिलाहुतिभिः ॐ अग्नि
मूर्धादि॰तिस्वाहा अग्नयइ॰ ॥ १ ॥ ॐ अग्नेनयसुपथा॰स्वाहा अग्नयइ॰ ॥ २ ॥ ॐ अ
ग्निनाग्निः॰ स्यःस्वाहा अग्नयइ॰ ॥ ३ ॥ इतित्रिभिर्मंत्रैर्विवक्षितसंख्यया समिदाज्यतिलैर्हुत्वास्वि
ष्टकृदादिप्रणीताविमोकांतंकृत्वाकुंभोदकैर्यजमानोभिषिंचेदेतैर्मंत्रैः ॥ बौधायनः ॥ आपोहिष्ठेत्यपितृचा
हिरण्येतितृचेनच ॥ पवमानानुवाकेनमार्जयेद्रोगिणंततः ॥ शन्नोवातानुवाकेनशांतिंचापिप्रकल्पयेत् ॥
तस्मैहुतवतेरोगीप्राङ्मुखायह्युदङ्मुखः ॥ सदक्षिणंपूजितायदत्त्वावाहनमुत्तमम्–इति ॥ इमंसोप
स्करमेषं प्रत्यक्षं राजतं वा वरुणदैवतंसंकल्पोक्तफलसिद्ध्यर्थंतुभ्यमहंसंप्रददे नममेतिदत्त्वाप्रार्थयेत् ॥ बौ
धायनः ॥ देवानांयोमुखंहव्यवाहनःसर्वपूजितः ॥ तस्यत्वंवाहनंपूज्यंदेवेशैर्देर्महर्षिभिः ॥ अ
ग्निमांद्यंपूर्वकर्मविपाकोत्थंतुयन्मम । तत्सर्वंनाशयक्षिप्रंजाठराग्निंप्रवर्द्धय––इति ॥ विप्रस्तु शृंगेदेव
स्यत्वेतिप्रतिगृह्ययथाशाखंकामस्तुतिंपठेत् ॥ ततःसुवर्णदक्षिणांदत्त्वा यथाशक्तिभूयसींदक्षिणांदत्त्वा ब्राह्म
णांश्चभोजयित्वा सुहृद्युतोभुंजीतेति ॥ इतिमंदाग्निहरंमेषदानम् ॥ ॥ अथदशाचलदानानि ॥ मात्स्ये ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

प्रथमोधान्यशैलः स्याद्द्वितीयोलवणाचलः ॥ गुडाचलस्तृतीयः स्याच्चतुर्थोहेमपर्वतः ॥ तिलशैलः पंचमः स्यात्षष्ठः कार्पासपर्वतः ॥ सप्तमोघृतशैलः स्यादष्टमोरत्नपर्वतः ॥ नवमोराजतःशैलोदशमःशर्क-राचलः-इति ॥ कालमाहमात्म्ये ॥ अयनेविषुवेचैवव्यतीपातेदिनक्षये ॥ शुक्लपक्षेतृतीयाया मुपरागेशशिक्षये ॥ विवाहोत्सवयज्ञेषु द्वादश्यामथवापुनः ॥ शुक्लायांपंचदश्यांवा पुण्यर्क्षेवाविधानतः ॥ धान्यशैलादयोदेयायथाश्रद्धंविधानतः ॥ तीर्थेवाऽऽयतनेवापिगोष्ठेवाऽथगवांगणे ॥ तत्र चतुरस्रंद्वादशहस्तंमण्डपमुदङ्मुखंप्राङ्मुखंवा प्राच्यामुदीच्यांवा एकमेवद्वारं नचत्वारि तोरणमप्येकमेव ॥ मण्डलंगोमयेनोपलिप्य कुशानास्तीर्य तन्मध्येपर्वतंकुर्याद्विष्कंभैःपर्वतैर्युतम् ॥ धान्यद्रोणसहस्रेण भवेद्गिरिरिहोत्तमः ॥ मध्यमःपंचशतिकः कनिष्ठःस्यात्त्रिभिःशतैः ॥ मेरुर्व्रीहिमयोमहान्मध्येतदुपरिमंदारपारिजातककल्पवृक्षादयोहेममयास्त्रयः मध्ये कल्पतरुर्मंदारपारिजातौ दक्षिणोत्तरयोः पूर्वपश्चिमयोर्हरिचन्दनसन्तानौ मुक्ताफलवज्रगोमेदकपुष्परागगारुत्मतनीलरत्नवैडूर्यसरोजरागरत्नानि द्वंद्वशःपूर्वादिदिगवस्थितरजतशृंगेषुचतुर्षुनिवेश्यानि ॥ मन्दारःश्रीखण्डखण्डैरभितःप्रवाललतान्वितः शुक्तिशिलातलः

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

स्यात् ॥ शर्कराचलेतुहरिचन्दनसन्तानौआवश्यकौ । तत्रपूर्वादिदिक्षुब्रह्मविष्णुरुद्रंसूर्यप्रतिमाः ॥ पक्षिसंघान्मुनिसंघांश्चहैमान्प्रागादिदिक्चतुष्टयेक्रमेण । पूर्वोक्तमुक्ताफलहीरकैर्गोमेदपुष्परागैर्मरकतनीलैर्वैडूर्यपद्मरागैःसमसंख्याकैर्भूषितंरौप्यशृंगचतुष्कम्। तद्बहिर्दिगष्टके रौप्यमिन्द्रादिलोकपालप्रतिमाष्टकं समन्ताच्छ्रीखण्डैर्लतानांस्थानेप्रवालशिलानांशक्तीः प्रागादिषुमेघानांश्वेतपीतकर्बुररक्तवस्त्राणि वंशानामिक्षून् जलस्यघृतंगंधपुष्पनानाफलानिचपरितःसंस्थाप्य पंचवर्णवितानकंचोपरिबध्नीयात् ॥ ततोयवैर्मेरोःषोडशांशेनप्राच्यांयंदारंतदुपरिनररूपंगणत्रयंकदंबंचसौवर्णंकदंबमूलेहैमःकामदेवः अरुणोदसरःस्थानेदुग्धपूर्णंरौप्यपात्रं रौप्यंचैत्ररथाख्यंवनंगन्धपुष्पफलवस्त्राणिचस्थापयेत् ॥ याम्येमेरुषोडशांशेनगोधूममयंगन्धमादनं तदुपरिसौवर्णंजंबूवृक्षं तन्मूलेसौवर्णमुदङ्मुखंधनदं मानससरःस्थानेसघृतंरौप्यपात्रंरौप्यगन्धर्वाख्यवनंनानाफलवस्त्रमाल्यानिचस्थापयेत् ॥ पश्चिमेमेरुषोडशांशतिलमयंविपुलाख्यंपर्वतं तदुपरिसौवर्णंपिप्पलं तन्मूलेप्राङ्मुखींसौवर्णहंसप्रतिमां सितोदसरःस्थानेदधिपूर्णंरौप्यपात्रं रौप्यंवैभ्राजवनंवस्त्रफलमाल्यानिचस्थापयेत् ॥ उत्तरेमेरुषोडशांशमितमाषैःसुपार्श्वपर्वतं तदुपरिसौवर्णवटं तन्मूलेदक्षिणाभिमुखींसवत्सांसुवर्णधेनुं भद्रसरःस्थाने मधु

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

पूर्णरौप्यपात्रं रौप्यंसावित्रंवनंवस्त्रफलमाल्यानिचस्थापयेत् ॥ एवंवक्ष्यमाणपर्वतेष्वपिमेरुद्रव्यचतुर्थांशेन
लवणादिद्रव्येणप्रागादिषुविष्कंभपर्वताज्ञेयाः ॥ तत्राचार्यस्त्वेकः ऋत्विजश्चत्वारः प्राच्यामेकमेवकुंडमि
तितत्रैवजुहुयुः ॥ अथयजमानः कृतनित्यक्रियः पुण्यकालेअद्येत्यादि० अप्सरोगन्धर्वयुतविमानकर
णकस्वर्गलोकगमनसाग्रमन्वन्तरकालदेवलोकनिवासोत्तरभूलोकराजराजत्वकामईश्वरप्रीतिकामोवाश्वोधान्यप
र्वतदानंकरिष्ये ॥ इतिसंकल्प्य तदंगत्वेनगणेशपूजननांदीश्राद्धानिचकृत्वा आचार्यमृत्विजश्चवृत्वा मधुप
र्कादिनासंपूज्य मंडपपूजनाद्याचार्यनियोगांतंकुर्यात् ॥ ततआचार्योनवग्रहस्थापनादिकुण्डसमीपस्थितक
लशस्थापनांतंकुर्यात् ॥ अथऋत्विजःप्राक्कुण्डेग्रहादिद्वात्रिंशद्देवताभ्यस्तत्तन्मंत्रैर्घृताक्ततिलैःपृथक्यवघृ
ताभ्यांकुशैश्चेतित्रिभिःसाधनैःप्रत्येकमष्टवारंहुत्वा दशलोकपालेभ्योऽष्टवसुभ्य एकादशरुद्रेभ्यो द्वादशादित्ये
भ्यश्च प्रत्येकमष्टाष्टसंख्ययासमिच्चर्वाज्याहुतिभिर्जुहुयुः ॥ ततःपुरुषसूक्तेनब्रह्मविष्णुरुद्रेभ्यः समित्तिलै
र्वासूर्यकामदेवधनदहंसकामधेनुभ्यस्तिलैर्घृतेनवाअष्टोत्तरशतंजुहुयुः ॥ ततः श्चतुःपंचाशद्देवताभ्यस्तिलैर्घृ
तेनच ॥ ततोयजमानोमेरुमवरुह्यपूजयेत् ॥ तत्रमंत्रः ॥ त्वंसर्वदेवगणधामनिधिर्विरुद्धमस्मद्गृहेष्वम

For Private and Personal Use Only

रपर्वतनाशयाशु ॥ क्षेमंविधत्स्वकुरुशांतिमनुत्तमांनःसंपूजितःपरमपाहिसनातनस्त्वम् ॥ त्वमेवभगवानीशोब्रह्माविष्णुर्दिवाकरः ॥ मूर्तामूर्तंपरंबीजमतःशांतिंकुरुप्रभो ॥ यस्मात्त्वंलोकपालानांविश्वमूर्तेश्चमंदिरम् ॥ रुद्रादित्यवसूनांचततःशांतिंप्रयच्छमे ॥ यस्मादशून्यममरैर्नारीभिश्चशिरस्तव ॥ तस्मान्मामुद्धराशेषदुःखसंसारसागरात् ॥ मंदरस्यतु ॥ यस्माच्चैत्ररथेनत्वंभद्राश्वप्रमुखेनच ॥ शोभसेमंदरक्षिप्रमलंपुष्टिकरोभव ॥ गंधमादनस्यतु ॥ यस्माज्जुडामणिर्जंबुद्वीपेत्वंगन्धमादन ॥ गंधर्ववनशोभावानतःकीर्तिर्दृढाऽस्तुमे ॥ विपुलस्यतु ॥ यस्मात्त्वंकेतुमालेनवैभ्राजेनवनेनच ॥ हिरण्मयाश्वत्थशिरास्तथापुष्टिर्दृढास्तुमे ॥ सुपार्श्वस्यतु ॥ उत्तरैःकुरुभिर्यस्मात्सावित्रेणवनेनच ॥ सुपार्श्वशोभसेनित्यमतःश्रीरक्षयास्तुमे ॥ ततः सर्वेजागरणेकृतेप्रातःस्नात्वा कृतनित्यक्रियाःकुंडसमीपस्थकलशजलेनसपरिवारंयजमानमभिषिंचेयुः ॥ ततोयजमानोगृहीतकुसुमोमेरुंप्रदक्षिणीकृत्योपतिष्ठेत् ॥ अन्नंब्रह्मरसःप्रोक्तमन्नेप्राणाःप्रतिष्ठिताः ॥ अन्नाद्भवंतिभूतानिजगदन्नेनवर्द्धते ॥ अन्नमेवयतोलक्ष्मीरन्नमेवजनार्दनः ॥ धान्यपर्वतरूपेणपाहितस्मान्नमोनमः ॥ इत्युपस्थाय पुष्पांजलिंप्रक्षिप्य नमस्कृत्य प्राङ्मुखउपविश्योदङ्मुखेभ्योगुर्वादिभ्यःक्रमेणगिरीन्दद्यात् ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

अग्रेत्यादि० अप्सरोगंधर्वयुतविमानकरणकस्वर्गलोकगमनानंतरंसाग्रमन्वंतरशतावधिसमयदेवलोकनिवासोत्तर
भूलोकराजराजत्वप्राप्तिकामः इमंधान्यमयंमेरुंसौवर्णमंदरादिवृक्षपंचकसौवर्णब्रह्मविष्णुरुद्रार्कादिप्रतिमायुक्तं
मुक्ताहीरकादिभूषितरौप्यमयशृंगचतुष्कोपशोभितंरूप्यमयेंद्रादिदशलोकपालप्रतिमायुतं रौप्यमयनितंबा
न्वितं इक्षुवंशमितकंदरदिक्चतुष्टयस्थापितरौप्यपात्रस्थितंघृतोदकप्रस्रवणं दिक्चतुष्टयस्थापितकर्पूररक्तवस्त्रां
बुदधरं नानाफलमाल्यवितानाद्युपकरणसहितं गोत्रायशर्मणेसालंकृतायगुरवेतुभ्यमहंसंप्रददे नममेतिदद्यात् ॥
चतुर्विंशतिधेनुपक्षेगावोऽष्टौगुरवे ॥ चतस्रश्चतुर्ऋत्विग्भ्यः ॥ दशपक्षेतुगुरवेषदृत्विग्भ्यएकैका ॥ एक
धेनुपक्षेगुरवेएकामेवकपिलाम् ॥ ऋत्विग्भ्यःसुवर्णंदक्षिणांदद्यादितिमदनरत्नादयः ॥ एवंपूर्वस्थितमंदरा
ख्यंविष्कंभं सप्रतिमंसोपस्करं गोत्रायशर्मणे ऋत्विजेतुभ्यमहंसंप्रददे नममेतिदद्यात् ॥ एवमेवदक्षिणस्थंगो
धूममयंगंधमादनपर्वतं तथापश्चिमस्थंतिलमयंविपुलाख्यंपर्वतम् ॥ ततउत्तरदिक्स्थंमाषमयंसुपार्श्वाख्यंपर्व
तंऋत्विग्भ्योदद्यात् ॥ लवणाचलादिदानप्रयोगेषुधान्यपदस्थानेलवणादिपदंप्रक्षेप्यम् ॥ तत्तत्फलानि ॥४९॥
तुतत्रतत्रवक्ष्यामः । ततोग्रहवेद्यांयजमानोदेवताःसंपूज्याहितदेवताश्चसंपूज्यनमस्कुर्यात् ॥ गुरुस्तासांदेव

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

तानांविसर्जनंकुर्यात् ॥ ततोयजमानोमंडपग्रहपीठंप्रतिमोपस्करादिसर्वंगुरवेसदक्षिणंप्रतिपाद्य भूयसींदक्षि
णांदत्त्वा प्रमादा० यस्यस्मृत्येतिचविष्णुंस्मृत्वा कर्मेश्वरार्पणंकृत्वाब्राह्मणान्भोजयित्वाऽऽशिषोगृहीत्वास्वयंसु
हृद्युक्तोभुंजीतेति ॥ इतिधान्यमेरुपर्वतसाधारणदानप्रयोगः ॥ ॥ अथलवणाचलदानम् ॥ पाद्मे ॥ उत्तमः
षोडशद्रोणःकर्तव्योलवणाचलः ॥ मध्यमःस्यात्तदर्धेनचतुर्भिरधमःस्मृतः ॥ वित्तहीनोयथाशक्त्याद्रोणा
दूर्ध्वंतुकारयेत् ॥ तच्चतुर्थांशेनविष्कंभपर्वतान्कारयेत्पृथक् ॥ अयंन्यायःसर्वविष्कंभपर्वतेषुज्ञेयइतिमदनः ॥
विधानंतुपूर्ववत् ॥ हेमतरूँल्लोकपालान्कामदेवादीन्पूर्ववत् तथैवसंपूज्यप्रार्थयेत् ॥ मंत्रास्तु ॥ सौभा
ग्यरससंभूतोयतोऽयंलवणोरसः ॥ तदात्मकत्वेनचमांपाहिपापान्नमोनमः ॥ यस्मादन्नरसाःसर्वेनोत्कृष्टा
लवणंविना ॥ प्रियंचशिवयोर्नित्यंतस्माच्छांतिंप्रयच्छमे ॥ विष्णुदेहसमुद्भूतंयस्मादारोग्यवर्धनम् ॥ तस्मात्प
र्वतरूपेणपाहिसंसारसागरात् ॥ अद्येत्यादि०कल्पपर्यंतंउमालोकप्राप्त्यनंतरंपरमगतिप्राप्तिकामईश्वरप्राप्तिका
मोवालवणाचलदानंकरिष्येइतिसंकल्पः ॥ अयमेवविशेषः अन्यत्सर्वंपूर्ववत् ॥ इतिलवणाचलदानम् ॥ अथ
गुडाचलदानं पाद्मे ॥ अथातःसंप्रवक्ष्यामिगुडपर्वतमुत्तमम् ॥ यत्प्रदानान्नरःस्वर्गंप्राप्नोतिसुरपूजितम् ॥ उत्तमोद

For Private and Personal Use Only

शभिर्भारैर्मध्यमःपंचभिर्मतः ॥ त्रिभिर्भारैः कनिष्ठः स्यात्तदर्धेनाल्पवित्तवान् ॥ तुलाविंयांपलशतंभारः
स्याद्विंशतिस्तुलाः—इत्यमरः ॥ विधिस्तुपूर्ववत् ॥ प्रार्थनामंत्रास्तु ॥ यथादेवेषुविश्वात्माप्रवरश्चजनार्दनः ॥
सामवेदस्तुवेदानांमहादेवस्तुयोगिनाम् ॥ प्रणवःसर्वमंत्राणांनारीणांपार्वतीयथा ॥ तथारसानांप्रवरःसदैवे
क्षुरसोमतः ॥ ममतस्मात्परांलक्ष्मींददस्वगुडसर्वदा ॥ यस्मात्सौभाग्यदायिन्याभ्रातात्वंगुडपर्वत ॥ नि
वासश्चापिपार्वत्यास्तस्मान्मांपाहिसर्वदा ॥ दानवाक्यंतु ॥ अद्येत्यादि०सकलपापक्षयोत्तरगंधर्वपूज्यमा
नत्वपूर्वकल्पशतावधिगौरीलोकप्राप्त्यनंतरसपत्नापराजितायुरारोग्यपूर्वकसप्तद्वीपाधिपतित्वकाम ईश्वरप्रीतिका
मोवेतिसंकल्पेदानेचविशेषोऽन्यत्सर्वंपूर्ववदिति ॥ इतिगुडाचलदानम् ॥ ॥ अथसुवर्णाचलदानम् ॥ पाद्मे ॥
उत्तमःपलसाहस्रोमध्यमःपंचभिःशतैः ॥ तदर्धेनाधमस्तद्वदल्पवित्तोऽपिशक्तितः ॥ अल्पवित्तःपलादू
र्ध्वंकुर्यादिति । धान्यपर्वतवद्विधानम् ॥ पर्वतंसंपूज्यप्रार्थयेत् ॥ मंत्रौतु ॥ नमस्तेब्रह्मगर्भायब्रह्मबीजायवै
नमः ॥ यस्मादनंतफलदस्तस्मात्पाहिशिलोच्चय ॥ यस्मादग्नेरपत्यंत्वंयस्मात्तेजोजगत्पते ॥ हेमपर्वतरूपे
णतस्मात्पाहिसदामम—इति ॥ दानवाक्यम् ॥ अद्येत्यादि०सकलपापक्षयोत्तरशतकल्पावधिआनंदकारकब्रह्म

लोकभोगानंतरंपरमपदप्राप्तिकामइतिसंकल्पेदानवाक्येचविशेषः ॥ अत्रसर्वंगुर्वादिभ्यएवदेयम् ॥ तदल्पद्रव्य विषयम् ॥ बहुद्रव्येषुतुलापुरुषदानवदर्द्धंचतुर्थांशंवागुरवेदत्त्वाऽन्यद्विप्रेभ्योदेयमितिहेमाद्रिः ॥ इतिसुवर्णाचल दानं ॥।॥ अथतिलाचलदानम् ॥ पाद्मे ॥ उत्तमोदशभिर्द्रोणैःपंचभिर्मध्यमोमतः ॥ त्रिभिःकनिष्ठोराजेंद्रतिलशै लःप्रकीर्तितः--इति ॥ वृक्षविष्कंभादितुसर्वंपूर्ववत् ॥ मंत्रास्तु ॥ यस्मान्मधुवनेविष्णोर्देहस्वेदसमु द्भवाः ॥ तिलाःकुशाश्चमाषाश्चतस्माच्छन्नोभवत्विह ॥ हव्यकव्येषुयस्माच्चतिलैरेवाभिरक्षणम् ॥ भ वादुद्धरशैलेंद्रतिलाचलनमोस्तुते ॥ दानवाक्यंतु । अद्येत्यादि० सकलपापक्षयदीर्घायुष्यपुत्रपौत्रस मन्वितभोगानंतरपितृदेवगंधर्वलोकपूज्यमानत्वपूर्वकद्युलोकगमनानंतरमक्षय्यवैष्णवपदप्राप्तिकामइतिसंकल्पेदा नवाक्येचविशेषोऽन्यत्सर्वंपूर्ववत् ॥ इतितिलाचलदानम् ॥ ॥ अथार्द्धोदयव्रतेतिलपर्वतदानम् ॥ स्कां दे ॥ पूर्वाह्णसंगमेस्नात्वाशुचिर्भूत्वासमाहितः ॥ सर्वपापविशुद्ध्यर्थंनियमस्थोभवेन्नरः ॥ नियममंत्र स्तु ॥ त्रिदैवत्यव्रतंदेवाःकरिष्येभुक्तिमुक्तिदम् ॥ भवंतुसन्निधौमेऽद्यत्रयोदेवास्त्रयोऽग्नयः-इति ॥ तथा । ब्रह्मविष्णुमहेशानांसौवर्णीःपलसंख्यया ॥ प्रतिमास्तुप्रकर्तव्यास्तदर्धेनद्विजोत्तम ॥ साग्रंशतत्रयंशंभो

द्रोणानांतिलपर्वतः ॥ कर्तव्यःपर्वतोविष्णोर्ब्रह्मणःपूर्वसंख्यया ॥ शय्यात्रयंततःकुर्यादुपस्करसमन्वि
तम् ॥ संपूज्यविप्रवर्येभ्योदत्त्वेप्सितमवाप्नुयात् इति ॥ ॥ अथास्यदानप्रयोगः ॥ यजमानःकृतनित्य
क्रियः पुण्यकालेतीर्थादौस्नात्वाऽऽचम्य अद्येत्यादि०ममेप्सितफलावाप्तयेमेरुदानसमफलावाप्तयेवाऽद्र्द्रोदयेति
लपर्वतदानंकरिष्ये इतिसंकल्पः ॥ वेदपारगान्ब्राह्मणान्वृत्वा यथाविभवंवस्त्रालंकारादिभिःसंपूज्य त
तस्तिलपर्वतेब्रह्मादीनांप्रतिमाःस्वर्णमयाः संस्थाप्य षोडशोपचारैःसंपूज्य ब्रह्मादीनामगपूजांकुर्यात् ॥ त
द्यथा ॥ नमोविश्वसृजेतुभ्यंसत्यायपरमात्मने ॥ देवायदेवपतयेयज्ञानांपतयेनमः ॥ ॐ ब्रह्म
णेनमः पादौपूजयामि इत्यक्षतगंधपुष्पाणिच प्रक्षिपेत् ॥ ॐ हिरण्यगर्भायनमः ऊरूपूज० ॐ प
रमात्मने० जानुनीपू० ॐ वेधसेनमः जंघेपू० ॐ पद्मोद्भवाय ० गुह्यंपूज० ॐ हंसवाहनायन० कटीपू०
ॐ शतानंदाय० वक्षःपू० ॐ सावित्रीपतयेन० बाहूपू० ॐ ऋग्वेदाय० पूर्ववक्त्रंपू० ॐ यजुर्वेदाय०
दक्षिणवक्त्रंपू० ॐ सामवेदाय० पश्चिमवक्त्रंपू० ॐ अथर्ववेदाय० उत्तरवक्त्रंपू० ॐ चतुर्वक्त्राय० वक्त्रा
णिपू० ॐ हंसाय० नेत्राणिपू० ॐ कमलासनाय० शिरांसिपू० ॐ लोकेशाय० सर्वांगंपू० ॥ ततोलोक

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

पालान्परितस्तत्तन्मंत्रैःपूजयेत् ॥ ॥ ततोविष्ण्वंगपूजा ॥ हिरण्यरूपपुरुषप्रधानाव्यक्तरूपधृक् ॥ प्रसीद सुमुखानंतपूजांस्वीकुरुमत्कृतां – इतिप्राथ्र्यपूजयेत् । ॐ अनंताय० पादौपू० ॐ विश्वरूपवते० ऊरू पू० ॐमुकुंदाय० जानुनीपू० ॐ गोविंदाय० जंघेपू० ॐ प्रद्युम्नाय० गुह्यंपू० ॐ पद्मनाभाय० नाभिंपू० ॐ लंबोदराय० उदरंपू० ॐ कौस्तुभवक्षसेन० वक्षःपू० ॐ चतुर्भुजाय० बाहूपू० ॐ विश्वमुखाय० मुखंपू० ॐ सहस्रशिरसेन० शिरांसिपू० ॐ सर्वेश्वरा० सर्वांगंपू० ॥ ॥ ततःशिवांगपूजा ॥ आदित्यचंद्रनयनदिग्वासोदैत्यसूदन ॥ पूजांदत्तांमयाभक्त्यागृहाणकरुणाकर–इति ॥ तथा । महेश्वरमहेशाननमस्तेत्रिपुरांतक ॥ जीमूतकेशायनमोनमस्तेवृषभध्वज–इति ॥ आद्यमंत्रेणसंप्राथ्र्य द्वितीयेननत्वा पूजयेत् ॥ ॐ ईशानाय० पादौपू० ॐ शंकराय० ऊरूपू० ॐ उमाकांताय० गुह्यंपू० ॐ नीललोहिताय० नाभिंपू० ॐ कृत्तिवाससे० उदरंपू० ॐ नागयज्ञोपवीतिने० बाहूपू० ॐ पंचवक्राय० वक्राणिपू० ॐ त्रिलोचनाय० नेत्राणिपू० ॐ रुद्राय० शिरःपू० ॐ विश्वेश्वराय० सर्वांगंपू० ॥ इत्यंगपूजा ॥ ततःपंचामृताद्युपचाराः । पीठत्रयंकमंडलुंश्वेतवस्त्रयुगंब्रह्मणेपीतांबरद्वयंविष्णवेलोहितवस्त्रयु

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

गंशंकरायकमलैस्तुलसीपत्रैर्बिल्वपत्रैश्चक्रमेणसंपूज्य ॥ ततोब्रह्मविष्णुशिवानांनाममंत्रेणक्रमेणाष्टोत्तर
शतंतिलैर्घृताक्तैर्हुत्वागामेकांदद्यात् ॥ ततस्तिलपर्वतंप्रतिमात्रयंशय्यात्रयंचदद्यात् ॥ संकल्पोक्तफलसं
कोर्त्य गोत्रायशर्मणेसुपूजितायतुभ्यमहंसंप्रददे नममेति ॥ मंत्रौतु ॥ यस्मान्मधुवनेविष्णोर्देहस्वेद
समुद्भवाः ॥ तिलाःकुशाश्चमाषाश्चतस्माच्छंनोभवत्विह ॥ हव्यकव्येषुयस्माच्चतिलैरेवाभिरक्षणम् ॥
भवादुद्धरशैलेंद्रतिलाचलनमोस्तुते ॥ अन्यत्सर्वंतिलाचलदानवत्कुर्यात् ॥ यत्किंचिद्दीयतेदानंमेरुतुल्यं
तुतद्भवेत्-इति ॥ तथाचात्रदानविशेषोनिर्णयामृतेस्कांदे ॥ चतुःषष्टिपलंमुख्यममत्रंतत्रकारयेत् ॥
तत्रअर्धोदये ॥ चत्वारिंशत्पलंवापिपंचविंशतिमेववा ॥ तच्चुकांस्यमयमुक्तंतत्रैव ॥ एवंसुघटितंका
यंकांस्यभाजनमुत्तमम्-इति ॥ स्कांदे ॥ निधायपायसंतत्रपद्ममष्टदलंलिखेत् ॥ पद्मस्यकर्णिका
यांतुकर्षमात्रंसुवर्णकम् ॥ तदभावेतदर्धंवातदर्धंवापिकारयेत् ॥ कृत्वातुतंडुलैःशुक्लैःपद्ममष्टदलंभुवि ॥
अमत्रंस्थापयेत्तत्रब्रह्मविष्णुशिवात्मकम् ॥ तेषांपूजाततःकार्याश्वेतमाल्यैस्तुशोभनैः ॥ वस्त्रादिभिरलंकृ
त्यब्राह्मणायनिवेदयेत्-इति ॥ अद्येत्यादि० ससमुद्रसमग्रसम्यक्पृथ्वीदानसमफलावाप्तिकामोगोत्रायश

For Private and Personal Use Only

मणेसालंकृतायइदंपायसपूरितकांस्यपात्रं अष्टदलपद्मस्थितंससुवर्णवस्त्रादिभिरलंकृतंब्रह्मविष्णुशिवात्मकं वि
ष्णुदैवत्यंतुभ्यमहंसंप्रददे नममेति ॥ मंत्रस्तु ॥ सुवर्णपायसामत्रंयस्मादेतत्त्रयीमयम् ॥ आवयोस्ता
रकंयस्मात्तद्गृहाणद्विजोत्तम–इति ॥ कांस्यपात्रदानफलमुक्तम् स्कांदे ॥ समुद्रमेखलापृथ्वीसम्यग्दातुश्च
यत्फलम् ॥ तत्फलंलभतेमर्त्यः कृत्वादानममत्रकम्–इति ॥ अमत्रंपात्रम् ॥ इत्यर्धोदयेतिलाचलदानंकां
स्यपात्रदानंच ॥ ॥ अथकार्पासाचलदानम् ॥ कार्पासपर्वतस्तद्वद्विंशद्भारैरिहोदितः ॥ दशभिर्मध्यमः प्रो
क्तः कनिष्ठः पंचभिः स्मृतः ॥ ॥ अल्पधनोभारैकेनवाकुर्यात् ॥ विधिस्तुधान्यपर्वतवत् ॥ दानंतुप्रभा
तायांशर्वर्यांअरुणोदयेसूर्योदयात्प्राक्नाडिकाचतुष्टयमध्येइत्यर्थः ॥ अद्येत्यादि० सकलपापक्षयोत्तराकल्प
रुद्रलोकनिवासानंतरंभूलोकराज्यकामइतिसंकल्पेदानवाक्येचवदेत् ॥ मंत्रस्तु ॥ त्वमेवावरणंयस्मा
ल्लोकानामिहसर्वदा ॥ कार्पासाचलतस्मात्त्वमघौघध्वंसनोभवेति ॥ इतिकार्पासाचलदानम् ॥ ॥ अथघृ
ताचलदानम् ॥ पाद्मे । विंशत्याघृतकुंभानामुत्तमः स्याद्घृताचलः ॥ मध्यमस्तुतदर्धेनतदर्धेनाधमः स्मृतः
–इति ॥ अल्पवित्तस्तुद्वाभ्यांवापिकुर्वीतेति ॥ विष्कंभादिपर्वताश्चतुर्थांशेनकार्याः ॥ कुंभः पलसह

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

सात्मकइत्युक्तंदानविवेके ॥ घृतकुंभःपात्रएव । शालितंदुलपूर्णपात्राणिकुंभानामुपरिनिवेशयेत् । अ
हतशुक्लवस्त्रैरावेष्टयेत् । इक्षुदंडफलान्वितः ॥ अन्यत्सर्वंधान्यपर्वतवद्बोध्यम् ॥ उदयात्प्राक्घटिकाचतु
ष्टयमध्येदद्यात् ॥ अद्येत्या० सकलपापक्षयपूर्वकहंससारसयुक्तकिंकिणीजालमाल्यर्कवर्णविमानकरणक
शंकरलोकगमनपूर्वकसिद्धचारणविद्याधरार्चितत्वविशिष्टपितृसहिताभूतसंप्लवविचरणकामइतिसंकल्पेदानवाक्ये
चवक्तव्यम् ॥ मंत्रौतु ॥ संयोगाद्घृतमुत्पन्नंयस्मादमृततेजसः ॥ तस्माद्घृताच्चविश्वात्माप्रीयतां
ममशंकरः ॥ यच्चतेजोमयंब्रह्मघृतेनित्यंप्रतिष्ठितम् ॥ घृतपर्वतरूपेणतस्मान्नःपाहिभूधरेति ॥ इतिघृता
चलदानम् ॥ ॥ अथरत्नाचलदानम् ॥ पाद्मे ॥ अथातःसंप्रवक्ष्यामिरत्नाचलमनुत्तमम् ॥ मुक्ताफलसहस्रे
णपर्वतःस्यादिहोत्तमः ॥ मध्यमःपंचशतिकस्त्रिशताचाधमःस्मृतः ॥ चतुर्थांशेनविष्कंभादयः । वज्र
गोमेदैःपूर्वेमंदरः । इंद्रनीलैःपद्मरागयुतैर्दक्षिणेगंधमादनः । वैदूर्यविद्रुमैःपश्चाद्विपुलाचलः । ससौवर्णैः
पद्मरागैःसुपार्श्वउत्तरे—इति ॥ दानवाक्यंतु अद्येत्यादि० अनेकजन्मकृतब्रह्महत्यादिपापक्षयोत्तरा
मरेश्वरपूजितत्वपूर्वकसाग्रकल्पशतावधिविष्णुलोकनिवासानन्तरमायुरारोग्यरूपगुणोपेतसप्तद्वीपाधिपत्यकामः

For Private and Personal Use Only

इतिसंकल्पेदानवाक्येचवक्तव्यम् ॥ मंत्रोतु ॥ यथादेवगणाःसर्वेरत्नेष्वेवव्यवस्थिताः ॥ त्वंचरत्नमयो नित्यमतःपाहिसदाचल ॥ यस्माद्रत्नप्रसादेनवृष्टिंप्रकुरुतेहरिः ॥ रत्नाचलप्रसादेनतस्मान्नःपाहिपर्वत- इति ॥ अन्यत्सर्वंधान्यपर्वतवत् ॥ इतिरत्नाचलदानम् ॥ अथरौप्याचलदानम् ॥ पाद्मे ॥ दशभिः पलसाहस्रैरुत्तमोरजताचलः ॥ पंचभिर्मध्यमःप्रोक्तस्तदर्धेनाधमःस्मृतः ॥ अत्यशक्तौविंशतिपलाद्दू र्ध्वंकुर्यात् ॥ विष्कंभायस्तुतुरीयांशेनेति ॥ अन्यत्सर्वंधान्यपर्वतवत् ॥ दानवाक्यंतु अद्येत्यादि० सकलपापक्षयपूर्वकदशसाहस्रगोदानसमफलावाप्तिपूर्वकं गंधर्वाप्सरोगणपूज्यमानत्वविशिष्टवैभवेनयाव दाभूतसंप्लवसोमलोकनिवासकामइतिसंकल्पेदानवाक्येचवक्तव्यम् ॥ मंत्रस्तु ॥ पितॄणांवल्लभंयस्माद्ध रेंद्रोःशंकरस्यतु ॥ रजतंपातुतस्मान्नःशोकसंसारसागरात्-इति ॥ इतिरौप्याचलदानम् ॥ ॥ अथशर्क राचलदानम् ॥ पाद्मे ॥ अष्टभिःशर्कराभारैरुत्तमःस्यान्महाचलः ॥ चतुर्भिर्मध्यमःप्रोक्तस्तदर्धेनाधमःस्मृ तः ॥ भारेणह्यल्पवित्तोऽपिभारार्द्धेनापिवापुनः ॥ चतुर्थांशेनविष्कंभादयः । मंदारपारिजातकल्पवृ क्षादयोहैमाएवपूर्ववत । पूर्वपश्चिमेहरिचंदनसंतानौ ॥ प्रत्यङ्मुखःकामदेवोमंदरे । धनदउदङ्मुखो

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

गंधमादने ॥ प्राङ्मुखोवेदमूर्तिर्विपुलाचले ॥ हैमीसुपार्श्वेदक्षिणामुखीसुरभिः । अन्यत्सर्वंधान्यपर्वत
वत ॥ अद्येत्यादि० सकलपापक्षयानंतरकल्पशतावधिविष्णुलोकनिवासानंतरं सप्तद्वीपाधिपत्योत्तरंज
न्मायुतम् यावदविच्छिन्नायुरारोग्यकामइतिसंकल्पेदानवाक्येचवक्तव्यम् ॥ मंत्रस्तु ॥ आरोग्यामृतसा
रोऽयंपरमःशर्कराचलः ॥ तन्ममानंदकारीत्वंभवशैलेंद्रसर्वदा ॥ अमृतंपिबतांयेतुनिपेतुर्भुविसीकराः ॥
देवानांतत्समुत्थोऽयंपाहिनःशर्कराचल ॥ मनोभवधनुर्मध्यादुद्भूताशर्करायतः ॥ तन्मयोऽसिमहाशैल
पाहिसंसारसागरात्–इति ॥ सर्वत्रब्राह्मणभोजनंशक्त्याकार्यमेव ॥ तदापूर्वेद्युः कृतोपवासः परे
द्युर्दानानंतरमक्षारलवणंभुंजीत ॥ एवंप्रसन्नचित्तोदानंदद्यादिति ॥ इतिशर्कराचलदानम् ॥ इतिदशाच
लदानानि ॥ अथशिखरदानानि ॥ विष्णुधर्मे । गुडेक्षुवस्त्रलवणधान्यकाजाजिशर्कराः ॥ खर्जूर
रतंडुलद्राक्षाक्षौद्रंमलयजेनच ॥ फलैर्मनोहरैश्चैवशिखराणिप्रदापयेत् ॥ माघेमार्गशीर्षेवैशाखेरोहिणी
युतायांतृतीयायांप्रोष्ठपदशुक्लतृतीयायांचदद्यात् ॥ शिखरप्रमाणंतुआत्मसमप्रमाणंप्रादेशाभ्यधिकंशरीरा ॥५४॥
र्धप्रमाणंसप्रादेशंशरीरप्रमाणंवा ॥ ॥ अथास्यदानप्रयोगः ॥ उक्तकालेयजमानःकृतनित्यक्रियःपूर्वाह्ने

For Private and Personal Use Only

अद्येत्यादि० दुःखदौर्भाग्याभावपूर्वककल्पकोटिशतत्रयावच्छिन्नगौरीभवननिवासानंतरंपृथ्वीपतित्वकामः श्रीगुडशिखरदानमहंकरिष्ये इतिसंकल्प्य गणेशपूजनादिनांदीश्राद्धांतंकृत्वा आचार्यवरणादियथाविभवं वस्त्रालंकारादिभिर्मधुपर्कपूजांतंकृत्वा गोमयेनोपलिप्तायांभुविइक्षुपत्राण्यास्तीर्य मूलेद्विहस्तविस्तारं उपरिह स्तमात्रविस्तारं इक्षुदलमयंकुसलंकृत्वा तदभ्यंतरेरक्तवस्त्रेणावेष्टय गुडादिदेयद्रव्येणापूर्य उपरिइक्षुपत्रकटमा स्तीर्य तत्र क्षौमादिवस्त्रोपरिशरदिंदुवर्णाभां चंद्रमौलिं पद्मासनाक्षसूत्रकमंडलुवरदाभयकरांहैमींगौरींसशिख रांसूत्रेणावेष्टयकुंकुमादिनापूजयेत् ॥ ॥ अथांगपूजा ॥ ॐ भवान्यैन० पादौपूज० ॐ कामिन्यैन० जानुनीपू० ॐ कामदेव्यैन० ऊरूपू० ॐ जगच्छ्रियैन० नाभिंपू० ॐ आनंदायैन० हृदयंपू० ॐ नं दायै० स्तनौपू० ॐ शस्त्रास्त्रधारिण्यैन० बाहूपू० ॐ शितिकंठायै० कंठंपू० ॐ सुमुखायै० मुखंपू० ॐ त्रिलोचनायै० नेत्राणिपू० ॐ चंद्रशेखरायैन० भालंपू० ॐ ललितायै० शिरःपू० ॐ सर्वात्मिका यै० सर्वांगंपू० इत्यंगपूजा ॥ ततोंजलिनापुष्पाण्यादायप्रदक्षिणीकृत्यपठेत् ॥ यस्मान्निवासः पार्वत्याः शिखरत्वंसुरैर्वृतम ॥ तस्मान्मांपाहिभगवद्गौरीतिष्ठतिसर्वदा ॥ इति पुष्पांजलिंसमर्प्य नमस्कृत्य गौ

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

तवाद्यनिर्घोषैर्जागरंकुर्यात् ॥ ततःप्रभातेस्नानादिकृतनित्यक्रियःशिखरपश्चिमभागेप्राङ्मुखउपविश्य ॥
अद्येत्यादि० संकल्पोक्तफलंसंकीर्त्य इदं गुडशिखरंगौरीप्रतिमासहितं सोपस्करं गोत्रायशर्मणेतुभ्यमहंसं
प्रददे नममेतिदद्यात् ॥ ततः सुवर्णदक्षिणांदद्यात् ॥ भूयसींचदत्त्वाब्राह्मणान्संभोज्य तद्दिनेक्षीरंघृतंवावा
ग्यतोमुक्तकेशस्तूष्णींप्राश्नीयात् ॥ इक्षुवस्त्रादिशिखरपदस्थानेसंकल्पादौतत्तत्पदंतत्रतत्रवक्तव्यमितिविशे
षः ॥ अन्यत्सर्वंपूर्ववदिति ॥ इतिगुडशिखरदानम् ॥ इतिनानाशिखरदानानि ॥ ॥ अथसमस्तपा
पक्षयकरंत्रिशूलदानं कर्मविपाकसारे ॥ श्रुताध्ययनसंपन्नंपात्रितारमकिंचनम् ॥ ब्राह्मणंदांतमाहूयदाना
र्थंनददातियः ॥ मनुष्याणांहिंसकश्चजठरेशूलवान्भवेत् ॥ वायुपुराणे ॥ कृष्णपक्षेचतुर्दश्यामष्टम्यां
वासितेतरे ॥ कुर्याद्द्वादशनिष्केणत्रिशूलंलक्षणान्वितम् ॥ सुवर्णमानंतु । निष्कचतुष्कः सौवर्णिकः
षट्पंचाशदधिकशतद्वयपलमूल्योवा ॥ नाभौनिधायसंपूर्णंतिलानांताम्रनिर्मितम् ॥ पात्रमाढकमानंस्या
त्तत्रशूलंन्यसेत्पुनः ॥ ततःशैवपंचाक्षरेणरुद्रप्रकाशकवैदिकमंत्रेण त्रिशूलायनमइतिनाममंत्रेणवा त्रिशूलंसंपू
ज्य हैमंविरूपाक्षंकमलोपरिसंपूज्य अघोरेभ्योऽथ० इतिमंत्रेणपूजांतेप्रणिपत्य ततोविप्रंवृत्वायथाविभ

For Private and Personal Use Only

वंवस्त्रालंकारादिभिःसंपूज्य अद्येत्यादि० ममबुद्ध्यबुद्धिपूर्वककायवाङ्मनःकृतकर्मौघाजन्मार्जितान्यजन्मोपार्जितमनुष्यहिंसनदानार्थाहूतब्राह्मणनिराकरणजन्योदरशूलजनितपीडापनोदकामःइदंस्वर्णमयत्रिशूलंविरूपाक्षप्रतिमायुतंसोपस्करंगोत्रायशर्मणेसुपूजितायतुभ्यमहंसंप्रददे नममेति ॥ मंत्रस्तु ॥ भगवन्भगनेत्रघ्नदक्षयज्ञप्रमर्दन ॥ तवायुधप्रदानेनपापंनश्यतुशंकर ॥ युगांतेयेनलोकानांत्वमंतकविनाशनः ॥ विदग्धंयत्स्वपापेनपापौघंचव्यपोथय ॥ येनदग्धंक्षणार्द्धेनत्रिपुरंसुरदुर्जयम् ॥ तेनपाशुपतेनाशुममशूलंविनाशय ॥ यदबुद्धिकृतंपापंमनोवाक्कायचाक्षुषम् ॥ तत्सर्वंक्षयमेत्वाशुशूलदानप्रभावतः—इति ॥ ततः सुवर्णपरिमितांदक्षिणांदत्त्वा द्विजभोजनसंकल्पंविधाय भूयसींदत्त्वा कर्मेश्वरार्पणंकुर्यात् ॥ इतित्रिशूलदानम् ॥ ॥ अथदारिद्र्यहरंकुबेरमूर्तिदानम् ॥ वायवीये ॥ दरिद्रोजायतेमर्त्योदानविघ्नंकरोतियः ॥ ऐश्वर्यंजायतेयेनकर्मणातच्छृणुष्वमे ॥ पलार्धेनतदर्धेनचतुर्थांशेनवापुनः ॥ अत्रसार्धमाषद्वयादारभ्य पंचाशन्माषावधि वा वित्तशाठ्यराहित्येनपुष्पकविमानस्थांकुबेरमूर्तिंपार्श्वयोः पद्मशंखाकारयुतांकृत्वा शुभेह्नि अद्येत्यादि० ममेहजन्मनिपूर्वजन्मनिवादानविघ्नजनितदारिद्र्यविनाशपूर्वकयथेप्सितधनप्राप्त्यर्थं कुबेरम्

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

तिदानंकरिष्ये इतिसंकल्प्यगोमयोपलिप्तेद्विचतुरेकद्रोणतंदुलराशौकुबेरप्रतिमांराजाधिराजेतिसंपूज्य तत
आग्नेय्यांस्वगृह्यविधिनाऽग्निंप्रतिष्ठाप्य समिदाज्यचरुभिः प्रत्येकमष्टोत्तरशतंराजाधिराजायेतिमंत्रेणहुत्वा
तत्संख्ययाघृताक्ततिलैर्व्याहृतिभिश्चहुत्वाकुबेरमूर्तिंदद्यात् ॥ अद्येत्यादि० ममेह जन्मनि जन्मांतरे वा
कृतदानविघ्नजनिततीव्रदारिद्र्यविनाशपूर्वकं यथेप्सितधनप्राप्त्यर्थंच इमांकुबेरमूर्तिंपुष्पकविमानस्थांपार्श्व
योः पद्मशंखाकारयुतांसोपस्करां गोत्रायशर्मणे सुपूजितायतुभ्यमहंसंप्रददे नममेति ॥ मंत्रस्तु ॥ उ
त्तराशापतेदेव कुबेरनरवाहन ॥ पद्मशंखनिधीनांत्वं पतिः श्रीकंठवल्लभः ॥ दानविघ्नान्मयाप्राप्तंदारि
द्र्यंममदुःखदम् ॥ तत्सर्वंतवदानेनपापमाशुविनाशय–इति ॥ देवद्रव्यतृतीयांशंचतुर्थांशंवासुवर्णंदक्षिणां
दद्यादितिविशेषः ॥ ततोब्राह्मणभोजनंसंकल्प्य भूयसींदक्षिणांदद्यात् ॥ इतिदारिद्र्यहरंकुबेरमूर्तिदानम् ॥ ॥
अथउमामहेश्वरमूर्तिदानम् ॥ भविष्ये ॥ अद्येत्यादि० सशैलवनकाननसप्तसागरपृथ्वीदानसमफलावाप्त
ये इमामुमामहेश्वरमूर्तिंसालंकृतांसोपस्करांसोपकरणांगोत्रायशर्मणेतुभ्यमहंसंप्रददे नममेति ॥ मंत्रस्तु ॥
शिवशक्त्यात्मकंयस्माज्जगदेतच्चराचरम् ॥ तवदानेनमेवश्यापृथिवीस्यात्सुनिश्चला ॥ सुवर्णदक्षिणां

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

दद्यात् ॥ इतिउमामहेश्वरमूर्तिदानम् ॥ ॥ अथलक्ष्मीनारायणमूर्तिदानम् ॥ स्कांदे । संकल्पादिपूर्ववत् ॥ मंत्रस्तु ॥ लक्ष्मीनिवासदेवेशशंखचक्रगदाधर ॥ तवदानात्स्थिरालक्ष्मीर्मद्गृहेस्यात्सदाध्रुवम् ॥ सुवर्णदक्षिणांदद्यात् ॥ इतिलक्ष्मीनारायणमूर्तिदानम् ॥ ॥ अथहरिहरमूर्तिदानम् ॥ संकल्पादिपूर्ववत् ॥ मंत्रस्तु ॥ शिवोनामशिवःसाक्षात्तथानारायणोपिच ॥ अस्यदानाद्धरिहरौप्रसन्नौस्तांसदामम ॥ इति हरिहरमूर्तिदानम् ॥ ॥ अथसूर्यमूर्तिदानम् ॥ सूर्यारुणसंवादे ॥ संकल्पादिपूर्ववत् ॥ मंत्रस्तु ॥ ग्रहाणामधिपःसूर्यःपद्महस्तःप्रभाकरः ॥ अस्यदानेनसविताआयुःश्रीशांतिदोऽस्तुमे ॥ सुवर्णादिदक्षिणांदद्यात् ॥ इतिसूर्यमूर्तिदानम् ॥ ॥ अथगणपतिमूर्तिदानम् ॥ स्कांदे ॥ यमानमंतिईशाद्याविश्वनाथमुमासुतम् ॥ विघ्नेशरक्षप्रचुरंतुभ्यंदास्याम्यभीष्टदम् ॥ इतिसंप्राथ्य संकल्पादिकृत्वादद्यात् ॥ मंत्रस्तु ॥ गणनाथोविघ्नहरोगौरीसूनुरभीष्टदः ॥ अस्यदानेनमेशांतिः प्रसन्नोस्तुविनायकः--इति ॥ इतिगणेशमूर्तिदानं ॥ ॥ अथजगदंबिकामूर्तिदानम् ॥ देवीपुराणे ॥ संकल्पादिपूर्ववत् ॥ मंत्रस्तु ॥ आदिमायामहाशक्तिर्विश्वमाताजगन्मयी ॥ दानेनास्याःप्रसन्नास्तुसर्वदाममशांभवी ॥ इतिजगदंबिकादानम् ॥ ॥ अथस

For Private and Personal Use Only

रस्वतीमूर्तिदानम् ॥ वायवीये ॥ संकल्पादिपूर्ववत् ॥ मंत्रस्तु ॥ वीणापुस्तकसंयुक्तावाङ्मूर्तिःसमलं कृता ॥ गृहाणत्वंद्विजश्रेष्ठवाक्सिद्धिस्तुकुलेमम--इति ॥ इतिसरस्वतीमूर्तिदानम् ॥ ॥ अथशालग्राम दानम् ॥ हेमाद्रौपाद्मे ॥ शालग्रामशिलाचक्रंयोदद्याद्दानमुत्तमम् ॥ भूचक्रंतेनदत्तंस्यात्सशैलवनकान नम्--इति ॥ अद्येत्यादि०सशैलवनकाननभूचक्रदानसमफलकामइमंशालग्रामंघंटाशंखादिसोपकरणंतु लसीपत्राद्यर्चितंसवस्त्रफलंताम्रादिपात्रेस्थितंयथाशक्तिसोपस्करंसालंकृतंगोत्रायशर्मणेसालंकृतायतुभ्यमहंसंप्रद दे नममेति ॥ मंत्रस्तु ॥ महाकोशनिवासेनचक्राद्यैरुपशोभितः ॥ शालग्रामप्रदानेनममसंतुमनो रथाः--इति सुवर्णदक्षिणासर्वत्र नराजतम् ॥ एवंसंकल्पादिसर्वदेवमूर्तिशिलादानेष्वपियोजनीयम् ॥ मणिः शालग्रामइतिहेमाद्रिणाव्याख्यातम् घोरप्रतिग्रहेषुचगणितमिति ॥ इतिशालग्रामदानम् ॥ ॥ अथशि वनाभिदानम् ॥ लैंगे ॥ संकल्पादिपूर्ववत् ॥ मंत्रस्तु ॥ शालग्रामशिलापुण्याभुक्तिमुक्तिप्रदायिनी ॥ शिवनाभेःप्रदानेनपूर्णाःसंतुमनोरथाः--इति ॥ तथा ॥ महाकोशनिवासत्वंशालग्राममहेश्वर ॥ प्री यंतांतवदानेनब्रह्मविष्णुमहेश्वराः ॥ इतिशिवनाभिदानम् ॥ ॥ अथलिंगदानम् ॥ लैंगे । संकल्पादिपूर्व

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

वत् ॥ मंत्रस्तु । सालंकारमहालिंगनिवासत्वंवृषध्वज ॥ प्रीयतांतवदानेनशिवोगौर्यायुतस्तुमे-
इति ॥ तथा ॥ कैलासवासोगौरीशोभगवान्भगनेत्रभित् ॥ चराचरात्मकोलिंगरूपीदिशतुवांछितम्-
इति ॥ रुद्राक्षमालासहितंलिंगंदद्यात् ॥ कोटिगुणंपुण्यंभवति ॥ ॥ अथमारकतलिंगदानम् ॥ मंत्रस्तु ।
इदंमारकतंलिंगंरौप्यपीठसमन्वितम् ॥ धान्यैर्द्वादशभिर्युक्तमेकादशफलान्वितम् ॥ संप्रदद्याद्विधानेनपृ
थ्वीदानफलंलभेत्-इति ॥ रुद्राक्षमालायुक्तम् ॥ संकल्पाद्युक्तमेव ॥ काश्मीरलिंगदानेतुमारकतपदस्था
नेकाश्मीरपदंवदेत् ॥ मंत्रस्तु ॥ मृत्युंजयेशगौरीशसूनुभ्यांवृषवाहन । संप्रदानेनमेशंभोममसंतुमनो
रथाः-इति ॥ इतिलिंगदानम् ॥ ॥ अथघंटादानम् ॥ पाद्मे । अद्येत्यादि० ममाकल्पघंटानादश्रवण
लोकनिवासावाप्तिसिद्ध्येइमांघंटांविष्णुदैवत्यांगोत्रायशर्मणेस्वलंकृतायतुभ्यमहंसंप्रददेनममेति ॥ मंत्र
स्तु ॥ घंटादेवप्रियानित्यंदैत्यत्रासकरीसदा ॥ संप्रदानेनचैतस्याविजयोऽस्तुसदामम-इति ॥ सुवर्णदक्षि
णांदद्यात् ॥ इतिघंटादानम् ॥ ॥ अथशंखदानम् ॥ पाद्मे ॥ अद्येत्या० इमंशंखंविष्णुदैवतंगोत्रायश
र्मणेसुपूजितायतुभ्यमहंसंप्रददे नममेति ॥ मंत्रस्तु शंखःशुभकरोनित्यंसर्वमंगलदायकः तस्मा

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

दस्यप्रदानेनशांतिरस्तुसदामम –इति ॥ सुवर्णदक्षिणां० ॥ इतिशंखदानम् ॥ ॥ अथकालचक्रदानम् ॥
मृत्युंजयकल्पे ॥ महामृत्युनिवारणार्थंकालचक्रदानमुक्तम् ॥ संकल्पस्तु ॥ अद्येत्यादि० शक्तितोरौप्य
कृतंचंद्राकारमनेकमुक्तामालात्मकरश्मियुक्तंकालचक्रंमहामृत्युनिवारणकामो विप्रायगंधालंकारादिभिःसम्पू
राजितायतुभ्यमहंसंप्रददेनममेति ॥ मंत्रस्तु ॥ इदंमेराजतंचक्रमिंदुरश्मिसमाकुलम् ॥ अपमृत्युवि
नाशायदत्तमायुर्विवृद्धये–इति ॥ ततःसुवर्णदक्षिणांदत्त्वाअग्निंप्रतिष्ठाप्य ॐकालचक्रायनमःस्वाहेत्य
नेनमंत्रेणाष्टोत्तरशतवारंघृताक्ततिलैर्हुत्वापायसादिनाद्वादशब्राह्मणान्भोजयित्वास्वयमक्षारलवणंसकृद्भुंजीतेति
इतिकालचक्रदानम् ॥ अथापरमपमृत्युहरंयममूर्तिदानम् ॥ मृत्युंजयकल्पे ॥ लोहपात्रेस्थितं
कांस्यंतत्रपद्मंतुराजतम् ॥ तस्मिन्कालेश्वरःस्वर्णैःपुरुषाकारतांगतः ॥ तद्रूपंतु ॥ ईषत्पीतोदंडहस्तो
रक्तदृक्पाशहस्तकः ॥ क्रुद्धोवस्त्रालंकृतःस्याद्रोगिणामभयप्रदः ॥ अलंकृतःस्वर्णालंकारैःत्रिलोहाकारै
र्दूतैर्वृतः । त्रिलोहंकांस्यताम्रपित्तलाख्यम् । पुरुषाकारैर्दूतैर्दंडहस्तैःकृत्वायमंमहिषपृष्ठेअष्टम्यांचतुर्दश्यां
वादद्यात् ॥ दक्षिणातुघृतपूर्णोघटःसुवर्णंवा ॥ एवंकृत्वादानेननाशान्मुच्यते ॥ नाशोऽपमृत्युः ॥

For Private and Personal Use Only

माणंतुगारुडे ॥ सुवर्णनिष्कशतंतदर्धंतदर्धंवा ॥ ततोन्यूनत्वेनाधिकफलम् ॥ अस्पृश्यःसद्विजोराजंश्चितिरूपसमोहिसः ॥ दानेचश्राद्धकृत्येचदूरतःपरिवर्जयेत् ॥ इतिगारुडेउक्तम् ॥ स्वगृहान्प्रेष्यतंविप्रंमंगलंस्नानमाचरेत्–इति ॥ तद्वस्त्रंकुंभसहितंनीत्वाक्षेप्यंचतुष्पथे–इति ॥ ततोभूयसींदक्षिणांदत्त्वाऽऽशिषोगृह्णीयात् ॥ दानेनानेनसकलारिष्टपापनाशोभूमिदानफलंचेतिहेमाद्रिः ॥ होमादिविशेषस्तुग्रंथांतरादवगंतव्यः ॥ इतिकृष्णाजिनदानम् ॥ ॥ अथशय्यादानम् ॥ महाभारते ॥ यजमानःपुण्यकालेअष्टदलेतिलप्रस्थंनिक्षिप्यतस्मिन्शय्यामास्तीर्यतस्याःसमंतादीशानादिकोणचतुष्टयेशिरोभागेचपंचकुंभान्क्रमात् ॥ घृतकुंकुमगोधूमजलपूर्णकुंभमुच्छीर्षेघृतपूर्णकलशंसप्तधान्यानिचसंस्थाप्य अद्येत्यादि० ममसमस्तपापक्षयपूर्वकाप्सरोगणसेवायुतविमानकरणकेन्द्रपुरगमनोत्तरषष्टिसहस्रवर्षाधिकरणकक्रीडनस्त्रीसंघसमावृतसर्वलोकमहिमत्वतदुत्तरषष्टियोजनमंडलराज्यभोगानंतरशिवसायुज्यावाप्तये शय्यादानमहंकरिष्ये इतिसंकल्प्य द्विजंसपत्नीकंवृत्वायथाविभवंवस्त्रालंकारादिभिःसंपूज्य शय्यायांलक्ष्मीनारायणप्रतिमांस्वर्णमयींसंस्थाप्यसंपूज्य सपत्नीकविप्रेणसहशय्यांप्रदक्षिणीकृत्य नमःप्रमाण्यैदेव्यैइतिचतुर्दिक्षुक्रमेणप्रणम्य तिथ्यादिसंकीर्त्य ममसर्वपापक्षयेत्यादिशि

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

वसायुज्यावाप्तयेइत्यंतमुक्त्वा इमांशय्यांईशानादिकोणचतुष्टयस्थापनक्रमेणघृतकुंकुमगोधूमजलघृतपूर्णकुंभ
समेतांहंसतूलींप्रच्छन्नांशुभ्रगंडोपधानिकां प्रच्छादनपटास्तृतांसप्तधान्ययुतांतांबूलायतनादर्शैलालवंगकर्पूरयुतां
सुगंधपरिमलभोग्यवस्तुचंदनागरुदीपिकोपानच्छत्रचामरासनयुतांभोजनभाजनजलपात्रपंचवर्णवितानांकेशप्र
साधन्यंजनशलाकापुष्पमालादियुतांलक्ष्मीनारायणप्रतिमासहितांयुक्तोपस्करामंगिरोदैवतां गोत्रायशर्मणेसुपू
जितायसालंकृतायसपत्नीकायतुभ्यमहंसंप्रददेनममइति शय्योपवेशितविप्रहस्तेसाक्षतकुशोदकंक्षिपेत् ॥
मंत्रस्तु ॥ यथानकृष्णशयनंशून्यंसागरजातया ॥ तथाशय्याममाप्यस्त्वशून्याजन्मनिजन्मनि-
इति ॥ ततःसुवर्णमेवदक्षिणांदद्यात् । ततोभूयसींदत्त्वाब्राह्मणांश्चभोजयेदिति ॥ इतिशय्यादानम् ॥
अथशयनदानम् ॥ भविष्ये । अद्येत्यादि० इदंशयनंसुखस्पर्शंश्रीविष्णुप्रीतिकामोगोत्रायशर्मणेतुभ्यमहंसंप्र
ददे नममेति ॥ मंत्रस्तु ॥ शयनंसुखदंकांतंकेशवस्यप्रियंसदा ॥ दानेनानेनसौभाग्यंसर्वदास्तुगृहेमम-इति ॥
ततःसुवर्णंदक्षिणांदद्यात् ॥ इतिशयनदानम् ॥ ॥ अथकशिपुदानम् ॥ भविष्ये । अद्येत्यादि० यावज्जीवं
शीतवातोष्णनिवारणकामइदंकशिपुदानंगोत्रायशर्मणेतुभ्यमहंसंप्रददे नममेति ॥ मंत्रस्तु ॥ मृदुह्यबीजका

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

र्पासपूरितंसुखदंनृणाम् ॥ तस्मादस्यप्रदानेनसुखंस्यात्सर्वदामम—इति ॥ इतिकशिपुदानम् ॥ ॥ अथवस्त्रदाना
नि ॥ नंदिपुराणे । वस्त्रंयथार्थिनेदद्याच्छुभंवापियदृच्छया ॥ सभवेद्धनवाञ्छ्रीमानबृहस्पतिपुरेवसेत् ॥
इति ॥ विष्णुधर्मोत्तरे ॥ वासोहिसर्वदैवत्यंसर्वं प्रायोज्यमुच्यते ॥ वस्त्रदानात्सुवेषःस्याद्रूपद्रविणसंयुतः ॥
युक्तोलावण्यसौभाग्यैर्विरोगीचतथाद्विजः ॥ दत्त्वाकार्पासिकंवस्त्रंस्वर्गलोकेमहीयते ॥ दत्त्वोर्णंचतत्रापिफ
लंदशगुणंभवेत्—इति ॥ अद्येत्या० इदंश्वेतवस्त्रंसूक्ष्मंशिवप्रियंदेहालंकरणंबृहस्पतिदैवतंगोत्रायशर्मणेतुभ्य
महंसंप्रददे नममेति ॥ मंत्रस्तु ॥ सितंसूक्ष्मंसुखस्पर्शमीशानादेःप्रियंसदा ॥ देहालंकरणंयस्मादतःशांतिंप्र
यच्छमे—इति ॥ इतिश्वेतवस्त्रदानम् ॥ ॥ अथपीतस्य ॥ संकल्पादिसमस्तपापक्षयकामः ॥ मंत्रस्तु ॥ पीत
वासःसुमंगल्यंदेवानांप्रीतिवर्धनम् ॥ दानेनानेनमेपापंहरत्वाशुजनार्दनः ॥ इतिपीतवस्त्रदानम् ॥ ॥ अथरक्तवस्त्र
दानम् ॥ भविष्ये ॥ संकल्पादि० आदित्यप्रीतिकामः ॥ मंत्रस्तु ॥ रक्तवस्त्रंसदारम्यमादित्यस्यप्रियंसदा ॥
श्रीकरंरूपदंनित्यमतः शातिंप्रयच्छमे ॥ इतिरक्तवस्त्रदानम् ॥ ॥ अथनीलवस्त्रदानम् ॥ भविष्ये ॥ संकल्पादि०
बलायुःश्रीवृद्धिकामः ॥ मंत्रस्तु ॥ मनोहरंनीलवस्त्रंबलरामप्रियंसदा ॥ आयुर्विवर्धनंश्रीदमतःशांतिंप्रय

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

च्छमे ॥ इतिनीलवस्त्रदानम् ॥ ॥ अथचित्रवस्त्रदानम् ॥ भविष्ये ॥ संकल्पादि० षण्मुखप्रीतिकामः० ॥ मंत्र
स्तु ॥ षण्मुखस्यप्रियंरम्यंचित्रवस्त्रंमनोरमम् ॥ तस्मादस्यप्रदानेनशांतिरस्तुसदामम–इति ॥ इतिचित्रवस्त्र
दानम् ॥ ॥ अथकृष्णवस्त्रदानम् ॥ भविष्ये ॥ संकल्पादि० सर्वारिष्टभयपीडामृत्युपरिहारायमृत्योःप्रीतिकाम
श्च इदंकृष्णवस्त्रंगोत्रायशर्मणेसुपूजितायतुभ्यमहंसंप्रददे ॥ मंत्रस्तु ॥ कृष्णंवासःप्रियंमृत्योःसर्वारिष्टविना
शनम् ॥ भयपीडामृतिहरमतःशांतिंप्रयच्छमे ॥ इतिकृष्णवस्त्रदानम् ॥ ॥ अथपट्टकूलदानम् ॥ भविष्ये ॥ संक
ल्पादि० कीर्तिकांतिसर्वदेवप्रीतिकामश्च० ॥ मंत्रस्तु ॥ पट्टकूलंसदारम्यंपवित्रंकामदंनृणाम् ॥ विष्ण्वादी
नांप्रीतिकरमतःशांतिंप्रयच्छमे–इतिपट्टकूलदानम् ॥ ॥ अथमृतकर्पटदानम् ॥ भविष्ये । संकल्पादि०पितृतृप्ति
कामः० ॥ मंत्रस्तु ॥ कीटजंटसरंपुण्यंमृतकर्पटसंज्ञकम् ॥ पितॄणांप्रीतिदंयस्मादतःशांतिंप्रयच्छमे ॥
इति मृतकर्पटदानम् ॥ ॥ अथऊर्णावस्त्रदानम् ॥ भविष्ये । संकल्पादि० सर्वदेवप्रीतिकामः० मंत्रस्तु ॥ ऊ ॥६२॥
र्णावस्त्रंचारुचित्रंदेवानांप्रीतिवर्धनम् ॥ सुखस्पर्शकरंयस्मादतःशांतिंप्रयच्छमे ॥ इत्यूर्णावस्त्रदानम् ॥ ॥ अथकंब
लदानम् ॥ स्कांदे ॥ कंबलःपट्टगर्भश्चेन्महाशीतविनाशकः ॥ सएवविपरीतश्चेन्महावृष्टिविनाशकः ॥ संक

For Private and Personal Use Only

ल्पादि० श्रीविष्णुप्रीतिकामः० ॥ मंत्रस्तु ॥ शीतवर्षाहरःपुण्योदृष्टीबलविवर्धनः ॥ कंबलस्यप्रदानेनशां
तिरस्तुसदाममेति ॥ इतिकंबलदानम् ॥ ॥ अथचित्रकंबलदानम् ॥ भविष्ये ॥ संकल्पादि० श्रीलक्ष्मीनाराय
णप्रीतिकामः० ॥ मंत्रस्तु ॥ ऊर्णापट्टश्चाविकादिःसर्वदेवप्रियःशुचिः ॥ चित्रकंबलदानेनममसंतुमनोरथाः ॥
इतिचित्रकंबलदानम् ॥ ॥ अथताम्रपात्रदानम् ॥ वराहपुराणे ॥ अथातःसंप्रवक्ष्यामिपात्रदानमनुत्तमम् ॥ कृ
त्वाताम्रमयंपात्रंयथाविभवविस्तरम् ॥ तत्पात्रेहैमींलक्ष्मीनारायणप्रतिमांउमामहेश्वरप्रतिमांचसंपूज्यद्विजम
पिपूजयित्वा परापवादपैशून्यमभक्ष्यभक्षणादिशरीरोत्थसकलपापनाशकामइदंताम्रपात्रं उमामहेश्वरल
क्ष्मीनारायणप्रतिमासहितंचगोत्रायशर्मणेसुपूजितायतुभ्यमहंसंप्रददे नममेति ॥ मंत्रस्तु ॥ परापवादपैशू
न्यादभक्ष्यस्यचभक्षणात् ॥ पापंगात्रोत्थितंताम्रपात्रदानात्प्रणश्यतु–इति ॥ एवंसंकल्पवाक्यंप्रतिमादिसर्वं
पात्रदानेषुबोध्यम् ॥ इतिताम्रपात्रदानम् ॥ ॥ अथप्रसंगात्ताम्रदानमपिभविष्ये । संकल्पादि० आरोग्यबलवृद्धि
सूर्यप्रीतिकामः० ॥ मंत्रस्तु ॥ सूर्यप्रीतिकरंताम्रमारोग्यबलवर्धनम् ॥ तस्मादस्यप्रदानेनशांतिरस्तुसदाम
म–इति ॥ इतिताम्रदानम् ॥ ॥ अथकांस्यपात्रदानम् ॥ वाराहे । संकल्पादि० कामकृतपापनाशकामः० ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

मंत्रस्तु ॥ यानिपापान्यनेकानिकामाकामकृतानिच ॥ कांस्यपात्रप्रदानेनतानिनश्यंतुमेसदा—इति ॥ इति
कांस्यपात्रदानम् ॥ ॥ अथप्रसंगात्कांस्यदानमपिभविष्ये ॥ संकल्पादि० ब्रह्मविष्णुशिवप्रीतिकामः० मंत्रस्तु ॥
कांस्येब्रह्मशिवौसाक्षात्कांस्यमेतद्विभावसुः ॥ कांस्यंविष्णुमयंयस्मादतःशांतिंप्रयच्छमे ॥ इतिकांस्यपात्र
दानम् ॥ ॥ अथलोहपात्रदानम् ॥ भविष्ये । संकल्पादि० लोभाज्ज्ञानाज्ञानकृतपापक्षयकामः० मंत्रस्तु ॥
ज्ञानाज्ञानकृतंपापंमयालोभात्कृतंचिरात् ॥ लोहपात्रप्रदानेनममशीघ्रंव्यपोहतु ॥ इतिलोहपात्रदानम् ॥
अथरौप्यपात्रदानम् ॥ विष्णुधर्मे । संकल्पादि० कन्यादूषणपरदाराभिमर्शनादिपापक्षयकामः० ॥ मंत्र
स्तु ॥ कन्यादूषणतःपापपरदाराभिमर्शनात् ॥ रौप्यपात्रप्रदानेनतानिनश्यंतुमेसदा—इति ॥ इतिरौप्यपा
त्रदानम् ॥ ॥ अथसुवर्णपात्रदानम् ॥ वाराहे । संकल्पादि० जन्मांतरसहस्रोत्थदुष्कृतनाशकामः० ॥ मंत्रस्तु ॥
जन्मांतरसहस्रेषुयत्कृतंदुष्कृतंमया ॥ तत्सर्वंनाशमायातुस्वर्णपात्रप्रदानतः—इति ॥ इतिसुवर्णपात्रदानम् ॥ ॥६३॥
अथस्थालीदानम् ॥ भविष्ये । कृत्वाताम्रमयींस्थालींपलानांपंचभिःशतैः ॥ अशक्तस्तुतदर्धेनतदर्धार्धेनवा
पुनः ॥ अत्यशक्तोमृन्मयींपायसेनपूर्णांघृतशर्कराशाकजलपात्रयुतांचसवस्त्रांमंडलेसंस्थाप्यगंधमाल्यादिना

For Private and Personal Use Only

अलंकृत्य ॥ आदित्येऽहनिसंक्रांतौचतुर्दश्यष्टमीषुच ॥ एकादश्यांतृतीयायांविप्रायप्रतिपादयेत् ॥ अद्येत्यादि० यावज्जीवंसकुटुंबस्ययथेष्टमन्नमक्षय्यभोज्यादिलाभकामःइमांस्थालीं पायसपूर्णां घृतशर्कराशाकजलपात्रवस्त्रावृतांमंडलस्थांसालंकृतांगोत्रायशर्मणेतुभ्यमहंसंप्रददेनममेति ॥ मंत्रस्तु ॥ इमांपायसपूर्णांयःस्थालींघृतजलादिभिः ॥ दद्यात्संपत्तिपात्रंस्यादतःपाहिमहेश्वर-इति ॥ सकलतिथीनाममादीनामप्ययमेवमंत्रः ॥ सुवर्णदक्षिणांदद्यात् ॥ इतिस्थालीदानम् ॥ ॥ अथवेदपुस्तकादिदानानि ॥ वायवीये ॥ अष्टादशपुराणानिसहिरण्यानिपर्वणि ॥ लिखित्वायःप्रयच्छेत्तुसविद्यापारगोभवेत् ॥ रामायणंभारतंचदत्त्वास्वर्गेमहीयते ॥ धर्मशास्त्रंनरोदत्त्वास्वर्गलोकमहीयते-इति ॥ भविष्ये ॥ धेनुदानसहस्रेणसम्यग्दत्तेनयत्फलम् ॥ तत्फलंसमवाप्नोतिपुस्तकैकप्रदानतः-इति ॥ अथप्रसंगाच्चतुर्दशविद्याउक्तामदनरत्नेनंदिपुराणे ॥ विद्याश्चतुर्दशप्रोक्ताःक्रमेणचयथास्थिताः ॥ षडंगाश्चतुरोवेदाधर्मशास्त्रंपुरातनम् ॥ मीमांसातर्कशास्त्रंचएताविद्याश्चतुर्दश ॥ आसामवांतरोत्पन्नाः पराविद्याःसहस्रशः-इति ॥ पुरातनंपुराणम् ॥ तत्रैवकालमाह ॥ चंद्रसूर्योपरागेवासंक्रांत्ययनवासरे ॥ शुभेह्निशुभनक्षत्रेकृत्वामंडलमुत्तमम् ॥ चतुरस्रंवितानंचबद्ध्वापुष्पोपशोभितम् ॥ तत्रान्य

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

स्यासनंदिव्यंदिव्यगंधाधिवासितम् ॥ तत्रसंस्थापयेद्यंत्रंनागदंतमयंशुभम् ॥ संस्थाप्यपुस्तकंतत्रनैगमंभारता
दिकम् ॥ नैगमंवेदपुस्तकम् ॥ पुण्यंपवित्रंसंपूज्यवस्त्रालंकारभूषणैः ॥ पूजयेच्चदिशापालँल्लोकपालान्यथाक्र
मम् ॥ कन्याःस्त्रियश्चसंपूज्यामातरःकल्पयेच्चताः ॥ शास्त्रतद्भावविदुषिदद्यात्पुस्तकमुत्तमम्–इति ॥ ॥ अथास्य
दानप्रयोगः ॥ यजमानःकृतनित्यक्रियःशुचि पुण्यकालेदेशकालौसंकीर्त्यगोसहस्रदानसमफलावाप्ति
स्वर्गलोकमहिमत्वचतुर्दशविद्यावेदांगपारगत्वसिद्धिद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं अमुकपुस्तकदानमहंकरिष्ये इति
संकल्प्य पूर्वोक्तमंडपादियथाशक्त्याकल्पयित्वा नागमययंत्रेवस्त्रद्वयबद्धंऊर्णापट्टसूत्रवेष्टितंपुस्तकंसंस्थाप्य हैमीं
सरस्वतीप्रतिमांरौप्यमयंसिंहं विष्णुंचतत्रावाह्य परितोलोकपालांश्चावाह्य तत्रसुवासिनीःकुमारीश्चावाह्य या
गुंगूर्यासिनीवालीयाराकायासरस्वती ॥ इंद्राणीमह्वऊतयेवरुणानींस्वस्तये–इतिमंत्रेण । यद्वा । देवींवाचम
जनयंतदेवास्तांविश्वरूपाःपशवोवदंति ॥ सानोमंद्रेषमूर्जंदुहानाधेनुर्वागस्मानुपसुष्टुतैतु इतिमंत्रेणाऽऽवाहि
तदेवताः षोडशोपचारैरभ्यर्च्य द्विजंवृत्वा यथाविभववस्त्रालंकारादिभिःपूजयेत् ॥ अद्येत्यादि० संकल्पोक्तफ
लंसंकीर्त्य इदंपुस्तकंप्रतिमायुतंससिंहंऊर्णापट्टबद्धंदृढसूत्रवेष्टितंनागमययंत्रेस्थितंयथाशक्तिसोपस्करंसरस्वतीदैव

For Private and Personal Use Only

तम् गौत्रायशर्मणेसुपूजिताय तुभ्यमहंसप्रददे नममेति ॥ मंत्रौतु ॥ सर्वविद्याश्रयायज्ञाःकरणंलिखिता
क्षरम् ॥ पुस्तकस्यप्रदानेनप्रीणातुममभारती ॥ सरस्वतिजगन्मातःशब्दब्रह्माधिदैवते ॥ अस्याःप्रदानाद्वागी
शाप्रसन्नाजन्मजन्मनि ॥ ततःसुवर्णदक्षिणांदद्यात् ॥ इतिपुस्तकदानम् ॥ अथरत्नदानम् ॥ ॥ भविष्ये । माणि
क्यंपद्मरागंचवैडूर्यपद्ममेवच ॥ मारकतंचगोमेदंपुष्परागंचमौक्तिकम् ॥ हरितंचनवैतानिरत्नान्युक्तानिसूरि
भिः–इति ॥ रत्नदानाद्धरिर्लक्ष्मीःस्वपदंचप्रयच्छति–इति ॥ अद्येत्यादि०लक्ष्मीनारायणपदावाप्तिकामः०॥
मंत्रस्तु ॥ यस्माद्रत्नेषुसर्वेषुसर्वेदेवाव्यवस्थिताः ॥ तस्माद्रत्नप्रदानेनवांछितंफलमश्नुतते ॥ इतिनवरत्नदाना
नि ॥ मौक्तिकमंत्रस्तु । मौक्तिकंभूषणंविष्णोःश्रियोगौर्याःशिवस्यच ॥ दानेनास्यसुखंचास्तुऐहिकामुष्मिकंम
मेति ॥ अथप्रवालदानमंत्रस्तु ॥ प्रवालंपुष्टिदंश्रीदंकांतिदंशुभदंतथा ॥ दानेनास्यमहत्सौख्यंशांतिरस्तुस
दाममम–इति ॥ अथकर्णभूषणदानमंत्रस्तु । भूषणंकर्णयोःस्त्रीणां स्वर्णरत्नादिसंयुतम् ॥ ताटंकस्य प्रदानेन
सौभाग्यंवर्धतांमम–इति ॥ अथमांगल्यमणिदानमंत्रस्तु ॥ मांगल्यामणयोलक्ष्म्यागौर्याःप्रीतिकराःसदा ॥
तस्मादेषांप्रदानेनशांतिरस्तुसदाममेति ॥ हरिद्रादानमंत्रस्तु ॥ गौर्याःप्रीतिकरानित्यंहरिद्रासर्वकामदा ॥

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

तस्मादस्याःप्रदानेनसौभाग्यंजन्मजन्मनि--इति ॥ कुंकुमदानमंत्रस्तु ॥ कुंकुमंशोभनंरम्यंसर्वदामंगलप्रदम् ॥ दानेनास्यमहत्सौख्यंसौभाग्यंस्यात्सदामम--इति ॥ सिंदूरदानमंत्रस्तु ॥ सिंदूरंशोभनंरम्यंगणेशस्यप्रियं परम् ॥ दानेनास्यपरालक्ष्मीःस्थिरामेचास्तुसंततिः-इति ॥ कस्तूरीदानमंत्रस्तु ॥ कस्तूरीभोगदाभव्यादे वमर्त्यजनप्रिया ॥ दानेनास्याःसुखंभोगःशांतिरस्तुसदामम--इति ॥ कर्पूरदानमंत्रस्तु ॥ कर्पूरंशीतलंचारु देवर्षिगुरुसेवितम् ॥ तस्मादस्यप्रदानेनलक्ष्मीस्तिष्ठतुमद्गृहे ॥ तथा ॥ कर्पूरंरुचिरंविप्रगृहाणेमंसुपूजितम् ॥ पुण्यगंधस्थितासामेकमलाप्रीयतामिति ॥ नानासुगंधद्रव्यदानमंत्रस्तु ॥ गंधोमनोहरोदिव्यः शांतिदः सु खदस्तथा ॥ तस्मादस्यप्रदानेनसुगंधःस्यात्सदामम-इति ॥ इतिभविष्यपुराणोक्तनानाद्रव्यदानमंत्राः ॥ अथदेवेगलंतिकादानम् ॥ भविष्यपुराणे ॥ वसंतसमयंज्ञात्वागत्वादेवालयंशुभम् ॥ शिवस्यविष्णोरर्कस्यइष्ट देवस्यवापुनः ॥ स्रवंतंकारयेत्कुंभंसच्छिद्रंदेवमस्तके ॥ दिवारात्रौस्रवेदेवंजलंमासचतुष्टयम् ॥ स्रवत्तद्बिंदुसं ख्याकान्स्वर्गलोकेमहीयते ॥ अत्रप्रयोगस्तु ॥ वसंतेशुभदिनेस्थिरलग्नादौकृतनित्यक्रियः आचम्यप्राणा नायम्य अद्येत्यादि० देवशिरसिस्रवज्जलबिंदुसमसंख्याकाब्दशिवपुरादिनिवासकामोमासचतुष्टयंदिवारा

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

त्रीचदेवेगलंतिकादानंकरिष्ये ॥ इतिसंकल्प्य ॥ प्रासादंसम्यक्प्रक्षाल्यदेवंपंचामृताद्युपचारैरभ्यर्च्यदेवेगलंति
कांबध्नीयात् ॥ मंत्रस्तु । स्कांदे ॥ ॐनमःशंकरःशंभुर्भवोधाताशिवोहरः ॥ प्रीयतांममहारुद्रोजलसे
कप्रदानतः—इति ॥ एवंमासचतुष्टयंदेवेगलंतिकादानंकृत्वाअंतेप्येवंपंचामृतादिपूजांकृत्वायथाशक्तिब्राह्मणान्
भोजयित्वातेभ्योदक्षिणांदद्यादिति ॥ त्रयाणामपिजीवानामुदकंजीवनंस्मृतम् ॥ पवित्रममृतंयस्मात्तद्देयंपु
ण्यमिच्छता—इति ॥ इतिस्कांदोक्तंदेवेगलंतिकादानम् ॥ ॥ अथप्रपादानम् ॥ भविष्ये ॥ अतीतेफाल्गुनेमासि
प्राप्तेचैत्रमहोत्सवे ॥ पुण्येह्निविप्रकथितेमंडपंकारयेत्ततः—इति ॥ पुरमध्येचतुष्पथेजलरहितमार्गेवृक्षमूलेप्र
पामंडपंकारयित्वातन्मध्येसुगंधकान्जलकुंभान्संस्थाप्यप्रपापालकंबटुपुत्रंसंस्थाप्यप्रार्थयेत् ॥ प्रपेयंसर्वसा
मान्यभूतेभ्यःप्रतिपादिता ॥ अस्याःप्रदानात्सकलाममसंतुमनोरथाः—इति ॥ ततोऽनिवारितंदेयंतोयंमास
चतुष्टयम् ॥ त्रिपक्षंवामहाराजजीवानांजीवनंपरम् ॥ प्रत्यहंकारयेत्तस्यांभोजयेच्छक्तितोद्विजान् ॥ अनेनवि
धिनायस्तुग्रीष्मेतापप्रणाशनम् ॥ पानीयमुत्तमंदद्यात्तस्यपुण्यफलंशृणु ॥ कपिलाशतदानस्यसम्यग्दत्तस्य
यत्फलम् ॥ तत्फलंसमवाप्नोतिसर्वदेवैःसुपूजितः—इति ॥ इतिप्रपादानम् ॥ ॥ अथहेमंतिकेऽग्निदानम् ॥ भविष्ये ।

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

अग्निंहेमंतशिशिरऋतौतीर्थेसुरालये ॥ मठेदेवालयेचैवअग्निंप्रज्वालयेत्तुयः ॥ षष्टिवर्षसहस्राणिस्वर्गलोकेमहीयते-इति । तथाप्रज्वालयेद्वह्निंसेवनार्थंद्विजन्मनाम् ॥ दातव्योदीपकोऽखंडोदेवमुद्दिश्यमाधवम्-इतिमाधवोक्तेश्च ॥ इतिहेमंतशिशिरऋतावग्निदानम् ॥ ॥ अथदीपदानम् ॥ संवर्तः । देवागारेद्विजागारेदीपंदत्त्वाचतुष्पथे ॥ मेधावीज्ञानसंपन्नश्चक्षुष्मांश्चसदाभवेत्-इति ॥ तथोत्तरायणेदीपदानमतिप्रशस्तम् ॥ मंत्रस्तु ॥ दीपदानप्रदोनित्यंदेवतानांप्रियःसदा ॥ दानेनास्यभवेत्सौख्यंशांतिर्मेवांछितंफलम् ॥ सज्योतिस्तैलपात्रंचदीपंबाहुसमुन्नतम् ॥ सुखंस्यादस्यदानेनशांतिरस्तुसदामम-इतिदीपदानम् ॥ ॥ अथपांथपरिचर्या ॥ भविष्ये । पांथंपरिचरेद्वस्तुशयनासनभोजनैः ॥ सस्वल्पेनप्रयासेनजयतिक्रतुयाजिनम्-इति ॥ तथा । अप्रणोद्योऽतिथिःसायमपिवाभूतृणोदकैः । इतियाज्ञवल्क्यः ॥ प्रचेताअपि । यःप्रातर्वैश्वदेवांतेसायंवागृहमागतः ॥ देववत्पूजनीयोऽसौसूर्योढःसोतिथिःस्मृतः ॥ इति । तथा । दिवातिथौतुविमुखेगतेयत्पातकंनृणाम् ॥ तदेवाष्टगुणंपुंसांसूर्योढेविमुखेगते ॥ तस्मात्स्वशक्त्याराजेंद्रसूर्योढमतिथिंनरः ॥ पूजयेत्पूजितेतस्मिन्पूजिताःसर्वदेवताः-इति ॥ इतिपांथपरिचर्या ॥ ॥ अथगोपरिचर्या ॥ विष्णुः । गवांकंडूयनंचैवसर्वकल्मषनाशनम् ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

गवांग्रासप्रदानेनस्वर्गेलोकेमहीयते—इति ॥ ग्रासप्रदानमंत्रस्त्वपरार्के ॥ सुरभित्वंजगन्मातार्नित्यंविष्णुपदे स्थिता ॥ सर्वदेवमयेग्रासंमयादत्तमिमंग्रस ॥ प्रार्थनामंत्रस्तु । ततः । सर्वदेवमयेदेविसर्वदेवैरलंकृते ॥ मा तर्ममाभिलषितंसफलंकुरुनंदिनि—इति प्रार्थयेत् ॥ इतिगोपरिचर्या ॥ ॥ अथधर्मघटदानम् ॥ विष्णुः ॥ शी तलेनसुगंधेनवारिणापूरितंघटम् ॥ शुक्लचंदनलिप्तागंपुष्पदामोपशोभितम् ॥ दध्योदनभृतंकुर्याच्छरावंतस्य चोपरि ॥ उपानच्छत्रसंयुक्तंधर्माख्यंकल्पयेद्धटम् ॥ पुष्पाक्षतान्गृहीत्वातुइमंमंत्रमुदीरयेत् ॥ नमोस्तुवि ष्णुरूपायनमःसागरसंभव ॥ अपांपूर्णोद्धरास्मांस्त्वंदुःखसंसारसागरात्—इति ॥ प्रार्थनामंत्रस्तु ॥ उदकुंभो मयादत्तोग्रीष्मकालेदिनेदिने ॥ शीतोदकप्रदानेनप्रीयतांमधुसूदनः—इति ॥ भविष्ये ॥ प्रत्यहंधर्मघटकोव स्त्रसंवेष्टितोनवः ॥ ब्राह्मणस्यगृहेदेयःशीतामलजलःशुचिः ॥ वसंतग्रीष्मयोर्मध्येपानीयंयःप्रयच्छति ॥ पलेपलेसुवर्णस्यफलमाप्नोतिमानवः ॥ मार्गशीर्षात्समारभ्यउदकुंभंतुयःक्षिपेत् ॥ दिनेदिनेसहस्रस्यगवां दानफलंलभेत्—इति ॥ उद्यापनंतुमासिमासिकार्यम् ॥ भविष्ये ॥ मंडकावेष्टिकाभिश्चपक्वान्नैःसर्वकामिकैः ॥ उद्दिश्यशंकरंविष्णुंब्रह्माणमथवापितॄन् ॥ ततःसतिलंप्रोक्ष्यानेनमंत्रेणदद्यात् ॥ एषधर्मघटोदत्तोब्रह्मविष्णु

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

शिवात्मकः ॥ अस्यप्रदानात्सकलाममसंतुमनोरथाः–इति । अनेनविधिनायस्तुधर्मकुंभंप्रयच्छति ॥ वसं
तग्रीष्मसमयेगोप्रदानफलंलभेत्–इति ॥ इतिधर्मघटदानम् ॥ कलशदानमंत्रस्तु ॥ कलशःशुभदोभव्योज
लेनपरिपूरितः ॥ दानेनास्यमहत्सौख्यंशांतिरस्तुसदामम–इति ॥ जलपात्रदानमंत्रोऽपि ॥ वारिणापूरितं
पात्रंतापत्रयहरंशुभम् ॥ देवर्षिपितृतृप्त्यर्थंगृहाणसुरसत्तमः–इति ॥ ॥ अथयज्ञोपवीतदानम् ॥ बौधायनः ।
यज्ञोपवीतदानेनजायतेब्रह्मवर्चसी ॥ तस्मात्तानिप्रदेयानिब्राह्मणेभ्योविपश्चिता–इति ॥ इत्युपवीतदानम् ॥
हेमाद्रौ । माघेतिलदानात्पापनाशः ॥ याम्यलोकजयकामश्चफाल्गुनेप्रियंगुदानाल्लक्ष्मीवान्भवति ॥ चैत्रे
चित्रवस्त्रदानात्सौभाग्यवान् ॥ वैशाखेअपूपदानात्स्वर्गलोकावाप्तिः ॥ ज्येष्ठेछत्रदानात्सर्वान्कामानवाप्नोति ।
आषाढेचंदनकर्पूरदानात्फलातिशयः । श्रावणेवस्त्रदानान्महत्फलम् । भाद्रेफाणितदानात्फलातिशयः । फा
णितंलोके'काकवीति' प्रसिद्धा । आश्विनेघृतदानेनरूपवान् । कार्तिकेदीपान्नदानाच्चानर्घफलम् । मार्गशी
र्षेलवणदानाद्रूपवान् । पौषेस्वर्णदानात्तुष्टिमान् । सर्वमासशुक्लपक्षेषुपुष्पदानान्महालक्ष्मीमवाप्नुयात् । कृ
ष्णपक्षेषुफलदानात्फलातिशयः ॥ इतिमासपक्षदानानि ॥ ॥ अथाधिमासेदानम् ॥ हेमाद्रौपाद्मे । अधिमा

For Private and Personal Use Only

सेतुसंप्राप्तेगुडसर्पिर्युतानिच ॥ चंद्रवद्वर्तुलान्यंगव्रीहिपिष्टकृतानिच ॥ साज्यानिदधिमिश्राणिअधिमासेनृपोत्तम ॥ त्रयस्त्रिंशदपूपानिदातव्यानिदिनेदिने ॥ व्यतीपातदिनेयद्वाद्वादश्यामथवानृप ॥ पौर्णमास्याममायांवानवम्यांवानृपोत्तम ॥ अष्टम्यामथपंचम्यांकुर्याद्व्रतमनुत्तमम् ॥ अधिमासेतुसंप्राप्तेत्रयस्त्रिंशत्तुदेवताः ॥ उद्दिश्यापूपदानेनपृथ्वीदानफलंलभेत् ॥ देवतानामानितुभविष्ये ॥ विष्णुं १ जिष्णुं २ महाविष्णुं ३ हरिं ४ कृष्ण-५ मधोक्षजम् ६ ॥ केशवं ७ माधवं ८ राम-९ मच्युतं १० पुरुषोत्तमम् ११ ॥ गोविंदं १२ वामनं १३ श्रीशं १४ श्रीकंठं १५ विश्वसाक्षिणम् १६ ॥ नारायणं १७ मधुरिपु-१८ मनिरुद्धं १९ त्रिविक्रमम् २० ॥ वासुदेवं २१ जगद्योनि-२२ मनंतं २३ शेषशायिनम् २४ ॥ संकर्षणं २५ च प्रद्युम्नं २६ दैत्यारिं २७ विश्वतोमुखम् २८ ॥ जनार्दनं २९ धरावासं ३० दामोदर-३१ मघार्दनं ३२ ॥ श्रीपतिं ३३ च त्रयस्त्रिंशदुद्दिश्यप्रतिनामभिः ॥ त्रयस्त्रिंशदपूपानिकांस्यपात्रेनिधायच ॥ सघृतंसहिरण्यंचब्राह्मणायनिवेदयेत् ॥ अद्येत्यादि० ममेहफलावाप्तिसिद्धयेविष्ण्वादिश्रीपत्यंताः त्रयस्त्रिंशद्देवताउद्दिश्यश्रीपुरुषोत्तमभास्करप्रीतयेइदंवायनकं त्रयस्त्रिंशदपूपोपेतकांस्यपात्रंससुवर्णघृततांबूलदक्षिणादिसोपस्करं श्रीविष्णुरूपायब्राह्मणायगो

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

त्रायशर्मणेसुपूजितायतुभ्यमहंसंप्रददे नममेतिदद्यात् ॥ दानमंत्रस्तु ॥ विष्णुरूपीसहस्रांशुःसर्वपापप्रणाश
नः ॥ अपूपान्नप्रदानेनममपापंव्यपोहतु ॥ नारायणजगद्बीजभास्करप्रतिरूपक ॥ दानेनानेनपुत्रांश्चसंपदं
चाभिवर्धय ॥ यस्यहस्तेगदाचक्रेगरुडोयस्यवाहनम् ॥ शंखःकरतलेयस्यसमेविष्णुःप्रसीदतु ॥ कलाका
ष्ठादिरूपेणनिमेषघटिकादिना ॥ योवंचयतिभूतानितस्मैकालात्मनेनमः ॥ कुरुक्षेत्रमयंदेशःसूर्यपर्वद्विजो
हरिः ॥ पृथ्वीसममिदंदानंगृहाणपुरुषोत्तम ॥ मलानांचविशुद्ध्यर्थंपापप्रशमनायच ॥ पुत्रपौत्राभिवृद्ध्य
र्थंप्रदत्तंतवभास्कर ॥ मंत्रैरेतैश्चयोदद्यात्त्रयस्त्रिंशदपूपकान् ॥ प्राप्नोतिविपुलांलक्ष्मींपुत्रपौत्रादिसंततिम् ॥
इत्युक्तंमहाभारते ॥ एतन्मलमासव्रतंतुदानरूपंसर्वेषांनित्यम् ॥ मलमासंयदाप्राप्यसंध्योपासनतर्पणम् ॥ श्रा
द्धादिनियमंजाप्यंनिष्फलंतद्व्रतंविना ॥ इति भविष्येअकरणेप्रत्यवायोक्तेश्च ॥ इत्यधिमासेदानरूपव्रतम् ॥
अथप्रातर्नित्यंघृतपात्रच्छायादानम् ॥ भविष्ये । कांस्यपात्रेस्थिताज्यंचआत्मरूपंनिरीक्ष्यतु ॥ ससुवर्णंतुयो
दद्यात्सर्वविघ्नोपशांतये ॥ अद्येत्यादि० ममैतच्छरीरावच्छिन्नसमस्तपापक्षयसर्वग्रहपीडाशांतिशरीरोत्था
र्तिनाशाय प्रसादवांछायुरारोग्यादिसर्वसौभाग्यप्राप्तयेसौख्यप्राप्तयेवाइदंस्वदेहच्छायावीक्षिताज्यपूरितकांस्य ॥६८॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

पात्रंससुवर्णंविष्णुदैवतम् गोत्रायशर्मणेसुपूजितायतुभ्यमहंसंप्रददे नममेति ॥ मंत्रौतु ॥ याऽलक्ष्मीर्यच्चमेदौस्थ्यं सर्वांगसमुपस्थितम् ॥ तत्सर्वंनाशयाज्यत्वंश्रियमायुश्चवर्धय ॥ आज्यंतेजःसमुद्दिष्टमाज्यंपापहरंपरम् ॥ आज्यंसुराणामाहारःसर्वमाज्येप्रतिष्ठितम् ॥ आज्यपात्रप्रदानेनशांतिरस्तुसदामम–इति ॥ इतिनित्यछायादानम् ॥ अथसंक्रांतिदानम् ॥ विश्वामित्रः ॥ मेषसंक्रमणेभानोर्मेषदानंमहाफलम् ॥ वृषसंक्रमणेदानंगवांप्रोक्तंतथैवच ॥ वस्त्रान्नदानपानानिमिथुनेविहितानितु ॥ घृतधेनुप्रदानंतुकर्कटेचविशिष्यते ॥ सिंहेचविहितंपात्रंदद्याद्वैससुवर्णकम् ॥ कन्याप्रवेशेवस्त्राणांसुरभीणांतथैवच ॥ तुलाप्रवेशेधान्यानांबहुबीजफलान्यपि ॥ कीटप्रवेशेवस्त्राणांवेश्मनांदानमेवच ॥ कीटोवृश्चिकः ॥ धनुःप्रवेशेवस्त्राणांयानानांदानमुच्यते ॥ झषप्रवेशेदारूणांदानमग्नेस्तथैवच ॥ झषोमकरः ॥ कुंभप्रवेशेदानंतुगवामंबुतृणस्यच ॥ मीनप्रवेशेह्यम्लानमालानामपिचोत्तमम् ॥ दानान्यथैतानिमयाद्विजेंद्रप्रोक्तानिकालेतुनरश्चदत्त्वा ॥ प्राप्नोतिकामंमनसिस्वभीष्टंतस्मात्प्रशंसंतिहिकालदानम् ॥ इति ॥ अत्रकालः समयः–इतिसंक्रांतिदानानि ॥ ॥ अथनानाधान्यदानमंत्राः ॥ हेमाद्रौदानकांडे । देयंतद्योजयेत्पूर्वंततोविप्रंप्रपूजयेत् ॥ तत्तन्मंत्रैःप्रदद्याद्वैसर्वदानेष्वयंविधिः–इति ॥ तत्रादौतंडुलदानमंत्रः ।

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

पावनाःसर्वयज्ञेषुप्रशस्ताहोमकर्मणि ॥ तंडुलानांप्रदानेनप्रीयतामग्निर्देवता ॥ तथा । व्रीहिजास्तंडुलाः
शुद्धाःपितृदेवद्विजप्रियाः ॥ तस्मादेषांप्रदानेनसर्वकामाश्चमेसदा ॥ व्रीहिदानमंत्रस्तु ॥ ब्रह्मणानिर्मि
ताःपूर्वंव्रीहयोयज्ञसाधनाः ॥ अनेनव्रीहिदानेनममसंतुमनोरथाः–इति ॥ यवदानमंत्रस्तु । धान्यराजाश्च
मांगल्येद्विजप्रीतिकरायवाः ॥ तस्मादेषांप्रदानेनममास्त्वभिमतंफलम् ॥ तथा । पूर्वमेवहियज्ञार्थंनिर्मिता
ब्रह्मणायवाः ॥ अनेनयवदानेनशांतिरस्तुसदामम इति ॥ गोधूमदानमंत्रस्तु ॥ धान्यचूडामणेर्जंबूद्वीपे
गोधूमसंभवः ॥ गंधर्वसौख्यतृप्तिःस्यादतःशांतिंप्रयच्छमे ॥ मुद्गदानमंत्रस्तु । मुद्गधान्यंप्रियंचैवमनुष्या
णांचनित्यशः ॥ तस्मादेषांप्रदानेनशांतिःस्वस्त्ययनंमम–इति ॥ माषदानमंत्रस्तु ॥ यस्मान्मधुवधेकाले
विष्णुदेहसमुद्भवाः ॥ पितॄणांतृप्तिदामाषाअतःशांतिंप्रयच्छमे ॥ चणकदानमंत्रस्तु । पुरागोवर्धनोद्धारस
मयेकृष्णभक्षिताः ॥ चणकाःसर्वपापघ्नाअतःशांतिंप्रयच्छमे ॥ कुलत्थदानमंत्रस्तु । अग्निगर्भोद्भवाःसौ ॥६९॥
म्याबलारोग्ययशःप्रदाः ॥ कुलत्थानांप्रदानेनशांतिरस्तुसदामम–इति ॥ तिलदानमंत्रस्तु । तिलाःपाप
हरानित्यंविष्णुदेहसमुद्भवाः ॥ तस्मादेषांप्रदानेनपापनाशनमुच्यते– इति ॥ स्वर्णतिलदानमंत्रस्तु ।

For Private and Personal Use Only

तिलाःस्वर्णमयादेवदुरितक्षयकारकाः ॥ विष्णुप्रीतिकरानित्यमतःशांतिंप्रयच्छमे ॥ अथसामान्यतःसर्वधान्य मंत्रस्तु । धान्यंकरोतिदातारमिहलोकेपरत्रच ॥ तस्मादस्यप्रदानेनममसंतुमनोरथाः-इति ॥ ससुवर्णतिल पात्रदानमंत्रस्तु । तिलाःपुण्याःपवित्राश्चसर्वपापहराःशुभाः ॥ शुक्लाश्चैवतथाकृष्णाविष्णुगात्रसमुद्भवाः ॥ यानिकानिचपापानिब्रह्महत्यासमानिच ॥ तिलपात्रप्रदानेनतानिनश्यंतुमेसदेति ॥ निष्पावदानमंत्रस्तु ॥ निष्पावानिर्मिताःपूर्वंलोकानांहितकाम्यया ॥ तस्मादेषांप्रदानेनममपापंव्यपोहतु-इति ॥ प्रियंगुदानमंत्र स्तु । प्रियंगवांप्रियायस्माद्यज्ञेश्चहव्यसाधनाः ॥ तस्मादेषांप्रदानेनप्रीणातुपुरुषोत्तमः-इति ॥ श्यामाकदा नमंत्रस्तु । श्यामाकास्तुसदापुण्याःपवित्रायज्ञसाधनाः ॥ अतस्तेषांप्रदानेनपावकोवरदःसदा-इति ॥ को द्रवदानमंत्रस्तु । कोद्रवानिर्मितादेवैःप्राणिनांजीवनायवै ॥ तस्मादेषांप्रदानेनप्रीणातुपुरुषोत्तमः-इति॥ लं कदानमंत्रस्तु । वातप्रवर्धकालंकाबलदाःपुष्टिकारकाः ॥ प्राणिप्रीतिकरानित्यमतःशांतिंप्रयच्छमे ॥ या वनालदानमंत्रस्तु । यावनालाःप्रीतिकराःकांतिपुष्टिबलप्रदाः ॥ तस्मादेषांप्रदानेनसस्यपूर्णंगृहंमम-इति ॥ अथमसूरिकादानमंत्रस्तु ॥ सवल्कलामसूरास्तुदुरितक्षयकारकाः ॥ तस्मादेषांप्रदानेनविष्णुःप्रीतिकरोमम

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

-इति ॥ सामान्यधान्यमंत्रस्त्वत्रबोध्यः॥ इतिहेमाद्रौनानाधान्यमंत्राः ॥ ॥अथान्नदानमंत्राअपितत्रैव ॥
आदौपायसदानमंत्रस्तु ॥ पायसंशर्करायुक्तंसघृतंकांस्यभाजने ॥ प्रदानान्मेफलंचास्तुऐहिकामुष्मिकंचयत्
-इति ॥ क्षीरकमंडलुदानमंत्रस्तु । सूर्यमंडलसंभूतागव्यदुग्धयुताःप्रियाः ॥ जनार्दनादिदेवानामतःपा
हिसनातन-इति ॥ ओदनमंत्रस्तु । अन्नंब्रह्ममयंसाक्षान्नराणांजीवरक्षणम् ॥ ओदनस्यप्रदानेनममसंतुमनो
रथाः-इति ॥ दध्यन्नदानमंत्रस्तु । चंद्रमंडलमध्यस्थंचंद्रांबुदसमप्रभम् ॥ दध्यन्नंचास्यदानेनप्रीयतांवामनो
मम-इति ॥ कृसरान्नदानमंत्रस्तु । कृसरान्नंस्वादुवर्यंदेवानांप्रीतिवर्धनम् ॥ घृतव्यंजनसंयुक्तंदत्त्वारोगैर्विमु
च्यते-इति ॥ नानाभक्ष्यदानमंत्रस्तु । केशवस्यप्रियाभक्ष्याःशंभुब्रह्मादितुष्टिदाः ॥ पृथग्विधापूपकाद्याय
च्छंतुबलमौरसम्-इति ॥ सर्वान्नदानमंत्रस्तु । अन्नमेवयतोलक्ष्मीरन्नमेवजनार्दनः ॥ अन्नंब्रह्माखिलत्रा
णमस्तुमेसर्वजन्मनि-इति ॥ इतिहेमाद्रयुक्तान्नदानमंत्राः ॥ अन्येऽपिकेचनमंत्रास्तत्रत्याएव ॥ सक्तुदानमंत्र ॥७०॥
स्तु । प्राजापत्यायतःप्रोक्ताःसक्तवोयज्ञकर्मणि ॥ तस्मादेषांप्रदानेनप्रीयतांमेप्रजापतिः-इति ॥ शर्करादा
नमंत्रस्तु । अमृतस्यकुलोत्पन्नाइक्षवोऽप्यथशर्करा ॥ सूर्यप्रीतिकरानित्यमतःशांतिंप्रयच्छमे ॥ तथा ॥

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

शर्करेक्षुरसोद्भूतासदास्वादुकराप्रिया ॥ दानेनास्यास्तुमेनित्यंतुष्टाःस्युर्द्विजदेवताः–इति ॥ गुडदानमंत्रस्तु । प्रणवःसर्वमंत्राणांनारीणांपार्वतीयथा ॥ तथारसानांप्रवरःसदैवेक्षुरसोमतः ॥ ममतस्मात्परांशांतिंददस्वगुड सर्वदा–इति ॥ इक्षुदंडदानमंत्रस्तु । इक्षुदंडंगुरुतरंरसालंसर्वकामदम् ॥ दानेनानेनतस्याशुप्रीयतांपरमेश्वरः–इति ॥ मधुदानमंत्रस्तु । यस्मात्पितॄणांश्राद्धेषुपीतंमध्वमृतोद्भवम् ॥ सदातस्यप्रदानेनमोक्षःस्याद्दुःखसागरात् ॥ घृतदानमंत्रः । कामधेनोःसमुद्भूतंदेवानामुत्तमंहविः ॥ आयुर्विवर्धनंदातुराज्यंपातुसदैवमाम्–इति ॥ तैलदानमंत्रः । तैलंपुष्टिकरंनित्यमायुर्वृद्धयघनाशनम् ॥ अमांगल्यहरंश्रीमदतःशांतिंप्रयच्छमे–इति ॥ नवनीतदानमंत्रस्तु । कामधेनोःसमुद्भूतंविष्णोःप्रीतिकरंपरम् ॥ नवनीतप्रदानेनबलंपुष्टिंचमेऽच्युतेति ॥ तथा । क्षीरार्णवसमुद्भूतंविष्णोस्तुष्टिकरंसदा । नवनीतप्रदानेनवांछितंचास्तुमेसदा –इति ॥ क्षीरदानमंत्रः । अलक्ष्मीहरणंनित्यंसौभाग्यबलवर्धनम् ॥ क्षीरंमंगलमायुष्यमतःशांतिंप्रयच्छमे ॥ तथा । शिशूनांजीवनंक्षीरंपितृदेवप्रियंसदा ॥ कांतिदंपुष्टिदंनित्यमतःशांतिंप्रयच्छमे –इति ॥ दधिदानमंत्रः । क्षीरेणाम्लंसमुद्भूतंदेवर्षिपितृतृप्तिदम् ॥ दधिस्यान्मेऽमृतंनित्यमतःशांतिंप्रयच्छमे –इति ॥ तक्रदानमंत्रः । तक्रंदधि

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

समुद्भूतंप्राणिनांतृप्तिदंपरम् ॥ अतस्त्वस्यप्रदानेनशांतिरस्तुसदाग्गम-इति ॥ पुष्पदानमंत्रः ॥ मनोहराणिपु
ष्पाणिसदादेवप्रियाणिच ॥ अतस्तेषांप्रदानेनममसंतुसुराःप्रियाः-इति ॥ फलदानमंत्रः । मनोहराणिरम्या
णिनित्यंस्वादुकराणिच ॥ फलानांसंप्रदानेनसंततिस्त्वमलाममम-इति ॥ तथा । फलानिमधुराणीहमुनिंदे
वप्रियाणिच ॥ तस्मात्तेषांप्रदानेनसफलामेमनोरथाः-इति ॥ तांबूलदानमंत्रः । सोपस्करंचतांबूलंसर्वदा
मंगलंप्रियम् ॥ प्रियंचैवतुदेवानांसौगंध्यंवदनेऽस्तुमे-इति ॥ पादुकादानमंत्रः । कंटकोच्छिष्टपाषाणवृश्चि
कादिनिवारणे ॥ पादुकेसंप्रदत्तेमेद्विजप्रीत्याप्रगृह्यताम्-इति ॥ उपानद्दानमंत्रः ॥ उपानहौप्रदत्तेमेकंटका
दिनिवारणे ॥ सर्वमार्गेषुसुखदेअतःशांतिंप्रयच्छमे ॥ छत्रदानमंत्रः । इहामुत्रातपत्राणंकुरुमेकेशवप्रभो ॥
छत्रंत्वत्प्रीतयेदत्तंममास्तुचसदाशुभम्-इति ॥ चामरदानमंत्रः । शशांककरसंकाशंहिमाडिंडीरपांडुरम् ॥ प्रो
त्सारयाशुदुरितंचामरामरवल्लभ-इति ॥ पत्रिकादानमंत्रः । पत्रिकासर्वजंतूनांशैत्यानंदकरीशुभा ॥ देवेंद्र
प्रीतयेदत्ताअतःशांतिंप्रयच्छमे-इति ॥ व्यजनदानमंत्रः । व्यजनंवायुदैवत्यंग्रीष्मकालेसुखप्रदम् ॥ अस्यप्र
दानात्सकलाममसंतुमनोरथाः- इति ॥ दर्पणदानमंत्रः ॥ दर्शनेनत्वमादर्शनृणांमंगलदायकः ॥ सर्वसौ

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

भाग्यसत्कीर्तिर्निर्मलंज्ञानमस्तुमे ॥ ॥ अथकूष्मांडादिदानम् ॥ भविष्ये । ब्रह्महत्यादिपापघ्नंकूष्मांडं सुखसौख्यदम् ॥ कार्त्तिकेरथसप्तम्यांदद्यात्पुण्यदिनेष्वपि—इति ॥ अद्येत्यादि० ममब्रह्महननादिसमस्त पापक्षयपूर्वकबहुपुत्रपौत्रसौभाग्यादिसकलमनोरथावाप्तिकूष्माण्डबीजसमसहस्रसंख्याकाब्दब्रह्मलोकनिवाससि द्ध्ये इदंकूष्मांडफलंबहुबीजाढ्यंघृतप्लुतंतिललिप्तंमुक्ताप्रवालरत्नहेमफलतांबूलवस्त्रादियुतंगोधूमराशिस्थि तंवनस्पतिदैवतंसुवर्णदक्षिणायुतंगोत्रायशर्मणेसुपूजितायतुभ्यमहंसंप्रददे नममेतिद्विजहस्तेफलंदद्यात् ॥ दानमंत्रस्तुतत्रैव । ब्रह्महत्यादिपापघ्नंब्रह्मणानिर्मितंपुरा ॥ कूष्मांडंबहुबीजाढ्यंपुत्रपौत्रादिवृद्धिदम् ॥ मुक्ताप्रवालहेमादियुक्तंदत्तंतवद्विज ॥ अनंतपुण्यफलदमतःशांतिंप्रयच्छमे ॥ इतिकूष्मांडदानम् ॥ अथदेश विशेषेणमकरसंक्रांतौसौभाग्यवतीनांदानविशेषउक्तोहेमाद्रौव्यासेन ॥ सौभाग्यद्रव्यदानंचस्त्रीभिःकार्यंप्रय त्नतः ॥ सभर्तृकाभिःसंक्रांतौफलादीनांमृगेरवौ ॥ दानंषोडशसंख्याकमेकैकस्यफलस्यच ॥ हेमराजतकां स्यानांभाजनानियथाभवेत् ॥ वर्द्धितफलदानमंत्रः ॥ सतिलंगुडसंयुक्तंरसप्रीतिकरंनृणाम् ॥ वर्द्धितंसंगृहाण दमतःशांतिंप्रयच्छमे—इति ॥ सतिलगुडपिष्टग्रासदानमंत्रः ॥ मकरेर्केतुसंप्राप्तेग्रासस्तिलगुडोद्विजे ॥ दाने

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

नपुत्रसौभाग्यंधनधान्यंसदास्तुमे ॥ भांडदानमंत्रः । हिरण्यादीनिभांडानिपात्राणिमृण्मयानिच ॥ गृहाणेमानिविप्रेयस्माद्भास्करःप्रीयतांमम ॥ गोधूमपिष्टदानमंत्रः ॥ गोधूमजनितंपिष्टंशर्कराघृतसंयुतम् ॥ द्विजवर्यंगृहाणत्वमतःशांतिंप्रयच्छमे ॥ शूर्पस्थार्द्रतंडुलदानमंत्रः ॥ तंडुलाःशालिजाःशुक्लाःसार्द्राःशूर्पेव्यवस्थिताः ॥ संप्रदानेनवैतेषांशांतिरस्तुसदामम ॥ पायसपूरितकांस्यपात्रदानमंत्रः ॥ सौभाग्यभाजनंकांस्यंपायसान्नेनपूरितम् । दानेनानेनसौभाग्यंशांतिरस्तुसदामम--इति ॥ फलपुष्पसहितकदलीस्तंभदानमंत्रः । कदलीसर्वदोषघ्नीहेमवर्णांबरावृता ॥ दानेनास्याःपुत्रपौत्रसौभाग्यंचास्तुमेसदा-इति ॥ सौभाग्यद्रव्ययुतशूर्पदानमंत्रः । सकंचुकंवस्त्रयुग्मैस्तथाकर्णावतंसकैः ॥ कंठसूत्रादिशूर्पस्यदानात्पातुशिवामम ॥ जानकीप्रीतयेशूर्पपंचकदानमंत्रः ॥ रामपत्निमहाभागेसौभाग्यद्रव्यसंस्थिते ॥ गृहाणेमानिशूर्पाणिसोपस्कराणिजानकी ॥ सौभाग्यंभाग्यमारोग्यंसुतसौख्यंसदास्तुमे--इति॥ ॥ अथषोडशविप्रेभ्यःसांगषोडशषोडशफलदानानि ॥ भविष्यपुराणे । दानंषोडशसंख्याकमेकैकस्यफलस्यच ॥ एवंषोडशविप्रेभ्योदत्त्वेप्सितमवाप्नुयात्--इति ॥ अद्येत्यादि० ममसमस्तपापक्षयपूर्वकसकलसौभाग्यस्त्रीपुत्रपौत्रादीप्सिताऽनंतफलावाप्तयेदीय

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

मानफलसमसंख्यवर्षसहस्रावच्छिन्नदेवांगनाभोगोत्तरानेकसुखावाप्तिकामश्च नानानामगोत्रेभ्यः षोडशसंख्याकेभ्यःसुपूजितेभ्यःब्राह्मणेभ्यइमानिषोडशसंख्याकान्यमुकफलान्येकैकस्मै सगोधूमतांबूलदक्षिणायुतानि वनस्पतिदैवतानिदातुमहमुत्सृजे नममेति दत्त्वाप्रणमेदिति ॥ दानमंत्रः ॥ फलैःषोडशसंयुक्तंस्वर्णधान्यादिसंयुतम् ॥ द्विजवर्यगृहाणत्वंममसंतुमनोरथाः–इति ॥ इतिषोडशिकाफलदानम् ॥ ॥ अथव्यतीपातेसुवर्णदानमाह ॥ हेमाद्रौ । शंकुकर्णप्रलंबोष्ठलंबभ्रूर्दीर्घनासिक ॥ अष्टनेत्रचतुर्वक्त्रविस्तीर्णशतयोजन ॥ व्यतीपातनमस्तेऽस्तुसोमसूर्यसुतप्रभो ॥ यत्किंचिद्दीयतेस्वर्णमेरुतुल्यंतुतद्भवेत्–इति ॥ अद्येत्यादि० ममसमस्तपापक्षयपूर्वकहेममयहिमाचलदानसमफलावाप्त्यक्षय्यसुखश्रीसूर्यजनार्दनप्रीतये इदंसुवर्णमग्निदैवतंसदक्षिणंगोत्रायशर्मणेसुपूजितायतुभ्यमहंसंप्रददेनममेति ॥ दानमंत्रः ॥ गुंजामात्रमिदंस्वल्पंहेमविप्रकरेऽर्पितम् ॥ हिमाचलमितंभूत्वाप्रीयतांमेजनार्दनः–इति ॥ हिरण्यगर्भगर्भस्थमितिवा ॥ इतिव्यतीपातेसुवर्णदानमंत्रः ॥ ॥ अथाश्वत्थसेवनम् ॥ भविष्यपुराणे ॥ उदकुंभप्रदानेतुअशक्तोयःपुमान्भवेत् ॥ तेनाश्वत्थतरोर्मूलंसेव्यंनित्यंजितात्मना ॥ सर्वपापप्रशमनंसर्वदुःखविनाशनम् ॥ सर्वरोगापहंनित्यंध्रुवंसंततिवर्द्धनम् ॥ से

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

चनमंत्रः ॥ सिंचामितेऽश्वत्थमूलंममतंततिवृद्धये ॥ अश्वत्थरूपीभगवान्प्रीयतांमेजनार्दनः ॥ अनेनमंत्र
वर्येणासिंचेदश्वत्थमूलकम् ॥ नमस्कुर्यात्ततःसम्यक्प्रार्थयेच्चपुनःपुनः–इति ॥ सेचनफलमपितत्रैव । यःक
रोतितरोर्मूलेसेकंमासचतुष्टयम् ॥ मनोरथास्तुसिद्ध्यंतिश्रुतिरेषासनातनी ॥ मासचतुष्टयंचैत्रादौ ॥ वैशाख
धर्मेपि । अश्वत्थमूलमासिंचेत्तोयेनबहुनासदा ॥ कुलानामयुतंतेनतारितंस्यान्नसंशयः–इति ॥ इत्यश्व
त्थसेचनम् ॥ ॥ अथाथर्वणीयेअश्वत्थाभिमंत्रणम् ॥ आरात्तेइत्यस्याग्निकांडांतोयोनित्वनग्निऋषिः ॥ वनस्पति
र्देवता अनुष्टुप्छंदः अश्वत्थाभिमंत्रणेविनियोगः । ॐ आरात्तेअग्निरस्त्वारात्परशुरस्तुते ॥ निर्वातेत्वाभि
वर्षंतुस्वस्तितेऽस्तुवनस्पते–इति ॥ तेकारस्थानेमेकारःस्वयंवक्तव्यः ॥ पौराणमंत्रस्तु । अक्षिस्पंदंभुजस्पंदं
दुःस्वप्नंदुर्विचिंतितम् ॥ शत्रुतश्चसमुत्पन्नमश्वत्थशमयस्वमे ॥ पुराणांतरेमंत्रांतरमुक्तम् ॥ मूलतोब्रह्मरूपायम
ध्यतोविष्णुरूपिणे ॥ अग्रतःशिवरूपायअश्वत्थायनमोनमः–इति ॥ अश्वत्थस्पर्शंतुमंदवासरएवकुर्यात् ॥
अन्यवासरेष्वर्चनंसेचनंसेवनंचदूरतएवकुर्यादित्युक्तंपाद्मे ॥ इत्यश्वत्थसेचनविधिः ॥ ॥ अथसूर्यादीनांवैष
म्येदानान्युक्तानिज्योतिःसारे ॥ कौसुंभवस्त्रंगुडहेमताम्रंमाणिक्यगोधूमसुवर्णपद्मम् ॥ सवत्सगोदानमितिप्र ॥७३॥

णीतंदुष्टायसूर्यायमसूरिकाश्च ॥ इतिसूर्ये १ ॥ घृतकलशंसितवस्त्रंदधिशंखंमौक्तिकंसुवर्णंच ॥ रजतंचप्र
दद्याच्चंद्रारिष्टोपशांतयेत्वरितम् ॥ इतिचंद्रे २ ॥ प्रवालगोधूममसूरिकाश्चवृषंसताम्रंकरवीरपुष्पम् ॥ आरक्तव
स्त्रंगुडहेमताम्रंदुष्टायभौमायचरक्तचंदनम् ॥ इतिभौमे ३ ॥ नीलंवस्त्रंमुद्गहेमंबुधायरत्नंपाचींदासिकांहेमस
र्पिः ॥ कांस्यंदंतंकुंजरस्याथमेषोरौप्यंसस्यंपुष्पजात्यादिकंच ॥ इतिबुधे ४ ॥ अश्वःसुवर्णंमधुपीतवस्त्रंस
पीतधान्यंलवणंसपुष्पम् ॥ सशर्करंतद्रजनीप्रयुक्तंदुष्टायशांत्यैगुरवेप्रणीतम् ॥ इतिगुरौ ५ ॥ चित्रवस्त्रमपिदा
नवार्चितेदुष्टगेमुनिवरैःप्रणोदितम् ॥ तंडुलंघृतसुवर्णरूप्यकंवज्रकंपरिमलोधवलागौः ॥ इतिशुक्रे ६ ॥ नीलकं
महिषंवस्त्रंकृष्णलोहंसदक्षिणम् ॥ विश्वामित्र्यायुतंदद्याच्छनिदुष्टप्रशांतये ॥ इतिशनौ ७ ॥ राहोदानंकृ
ष्णमेषोगोमेदोलोहकंबलौ ॥ सुवर्णनागरूपंचसतिलंताम्रभाजनम् ॥ इतिराहौ ८ ॥ केतावैदूर्यममलंतैलं
मृगमदस्तथा ॥ ऊर्णातिलैस्तुसंयुक्तंदद्यात्क्लेशापनुत्तये ॥ इतिकेतौ ९ ॥ इतिनवग्रहाणांदानद्रव्याण्युक्ता
नि ॥ ॥ अथग्रहाणांदानानि ॥ ब्राह्मे । ग्रहदानक्रमंवक्ष्येसर्वसिद्धिकरंपरम् ॥ सर्वशांतिकरंनृणांसर्वपापप्रणा
शनम्-इति ॥ दानकालमपितत्रैव । अयनेविषुवेचंद्रसूर्योपरागेजन्मर्क्षेभानुवासरेपंचदश्यांप्रातिकूल्येपुण्य

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

कालेपुण्यदेशेविवाहादौचदानंकार्यम् ॥ तत्रायंप्रकारः । हस्तमात्रांद्विहस्तांवावेदींकृत्वागोमयेनोपलिप्य तत्रसर्वतोभद्रंपंचरंगैर्विलिख्य वस्त्रंतत्रप्रसार्य तंडुलैस्तत्रनवकोष्ठात्मकंपद्मंकृत्वा कोष्ठेषुतंडुलैः पद्मानिकृत्वातेषुनिष्कत्रयेणयथाशक्त्यावासुवर्णप्रतिमाआदित्यादिग्रहाणांकृत्वाऽऽदौआदित्यंमध्यमेकोष्ठेआग्नेयेचंद्रंदक्षिणे भौममीशान्यांबुधमुत्तरेगुरुं पूर्वेशुक्रंपश्चिमेशनैश्चरंनैर्ऋत्येराहुं वायव्येकेतुंतत्तन्मंत्रैस्तत्तत्पुष्पैस्तत्तद्गंधधूपदीपनैवेद्यादिभिःसंपूज्यप्रार्थयेत् । प्रार्थनामंत्राः । पद्मासनःपद्मकरोद्विबाहुःपद्मद्युतिःपद्मतुरंगवाहः ॥ दिवाकरोलोकगुरुःकिरीटीमयिप्रसादंविदधातुदेवः ॥ १ ॥ श्वेतांबरःश्वेतविभूषणश्चश्वेतद्युतिर्दंडकरोद्विबाहुः ॥ चंद्रोऽमृतात्मावरदःकिरीटीश्रेयांसिमह्यंविदधातुदेवः ॥ २ ॥ रक्तांबरोरक्तवपुःकिरीटीचतुर्भुजोमेषगतोगदाभृत् ॥ धरासुतःशक्तिधरश्चशूलीसदाममस्याद्वरदःप्रशांतः ॥ ३ ॥ पीतांबरःपीतवपुःकिरीटीचतुर्भुजोदंडधरश्चहारी ॥ चर्मासिधृक्सोमसुतःसदामेसिंहाधिरूढोवरदोबुधश्च ॥ ४ ॥ पीतांबरःपीतवपुः किरीटीचतुर्भुजोदेवगुरुःप्रशांतः ॥ दधातिदंडंचकमंडलुंचतथाक्षसूत्रंवरदोस्तुमह्यम् ॥ ५ ॥ श्वेतांबरःश्वेतवपुःकिरीटीचतुर्भुजोदैत्यगुरुःप्रशांतः ॥ तथाक्षसूत्रंचकमंडलुंचदंडंचबिभ्रद्वरदोस्तुमह्यम् ॥ ६ ॥ नीलद्यु

For Private and Personal Use Only

तिःशूलधरःकिरीटीगृध्रस्थितस्त्रासकरोधनुष्मान् ॥ चतुर्भुजःसूर्यसुतःप्रशांतःसदास्तुमह्यंवरमंदगामी ॥
॥ ७ ॥ नीलांबरोनीलवपुःकिरीटीकरालवक्त्रःकरवालशूली ॥ चतुर्भुजश्चर्मधरश्चराहुःसिंहासनस्थोवरदोस्तु
मह्यम् ॥ ८ ॥ धूम्रोद्विबाहुर्वरदोगदाभृद्गृध्रासनस्थोविकृताननश्च ॥ किरीटकेयूरविभूषितांबरःसदास्तुमेके
तुगणःप्रशांतः ॥ ९ ॥ इतिसंप्रार्थ्यदद्यात् ॥ इतिप्रार्थनामंत्राश्च ॥ ॥ अथवासरदोषापनोदनानि
संहिताप्रदीपे ॥ भानुस्तांबूलदानादपहरतिनृणांवैकृतंवासरोत्थंसोमःश्रीखंडदानादवनिसुतभवंरक्तपुष्पप्रदा
नात् ॥ सौम्यःशक्रस्यमंत्रीहरिहरनमनाद्भार्गवःशुभ्रवस्त्रात्तैलस्नानात्प्रभातेदिनकरतनयोब्रह्मनत्याऽपरेचेति ॥
॥ १ ॥ इतिवारदोषापनोदनानि ॥ ॥ अथसहस्रभोजनविधिः ॥ भविष्यपुराणे । सहस्रभोजनस्येहविधिं
नारायणोमुनिः ॥ सर्वेषांचैवपुण्यानामब्रवीत्पुण्यमुत्तमम् ॥ यदाचित्तंचवित्तंचभक्तिरात्मनिजायते ॥ तदानी
मेवकर्तव्यंप्रीतयेपरमात्मनः ॥ आषाढंचैवपौषंचमलमासंतथैवच ॥ गुरुभार्गवयोरस्तंहित्वाऽन्यस्मिन्
शुभेदिने ॥ कृत्वादौमंगलस्नानंशुद्धःसन्भार्ययासह ॥ कृत्वादौद्रव्यशुद्ध्यर्थंप्रायश्चित्तंयथाविधि ॥ दशां
शद्रव्यमादायविप्रेभ्योविनिवेदयेत् ॥ द्रव्यंसंप्रोक्षयेत्पश्चात्संपादितंतदाज्ञया ॥ गणेशंपूजयेत्पूर्वंमातॄणां

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

पूजनंततः ॥ कृत्वाऽभ्युदयिकंश्राद्धंस्वस्तिवाचनपूर्वकम् ॥ आचार्यंपूजयेत्पश्चाद्वस्त्रालंकारभूषणैः ॥ ऋत्वि
जोवरयेदष्टौवस्त्रगंधैश्चपूजयेत् ॥ पुष्पमंडपिकांकृत्वाचतुरस्रांसुशोभनाम् ॥ कृत्वेशस्यसुवर्णेनप्रतिमांकर्षसं
मिताम् ॥ सशक्तिकस्यदेवस्यभवानीशंकरस्यच ॥ तस्याधिदेवताविष्णुर्ब्रह्माप्रत्यधिदेवता ॥ कृत्वातुप्रतिमाशु
द्धिमग्न्युत्तारणपूर्वकम् ॥ षोडशैरुपचारैश्चतत्तन्मंत्रैःप्रपूजयेत् ॥ ऋग्भिश्चपावमानीभिरभिषिच्ययथाविधि ॥
पुष्पमंडपिकामध्येस्थापनंतंडुलोपरि ॥ प्रतिमांतत्रसंस्थाप्यकलशेचांबरावृते ॥ समंताद्देवदेवस्यक्रमेणैवतुपू
र्वतः ॥ तत्तन्मंत्रेणनाम्नावैपूजयेदंगदेवताः ॥ कर्णिकायांभवानीशोह्यधिप्रत्यधिसंयुतः ॥ तद्बहिश्चैवचत्वार
स्तद्बहिःषोडशक्रमात् ॥ एकत्रिंशद्बहिश्चाष्टचत्वारिंशत्तथाक्रमात् ॥ पद्मस्यदलवच्छस्ताःकर्णिकाशतसंग्रहाः ॥
दिग्देवा १० ऋषयःसप्त ७ सागरा ४ भुवनत्रयम् ३ ॥ नद्यःसप्त ७ गुणा ३ श्चैव वेदा ४ श्चात्मेत्यनुक्र
मात् ॥ अत्रपीठयंत्रस्थापनदेवताक्रमप्रयोगंचाह ॥ आदौपद्मकर्णिकायांमध्येविष्णवधिदेवताब्रह्मप्रत्यधिदेव ॥७५॥
तासहितंभवानीशंकरंस्थापयेत् । तद्बहिश्चतुर्दलपद्मेप्रादक्षिण्येनगणेश १ दुर्गा २ क्षेत्रपाल ३ भयंक
राः ४ स्थाप्याः । तद्बहिस्तृतीयेषोडशदलेषोडशमातरः ॥ गौरी १ पद्मा २ शची ३ मेधा ४ सावित्री ५

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

विजया ६ जया ७ ॥ देवसेना ८ स्वधा ९ स्वाहा १० मातरो ११ लोकमातरः १२ ॥ धृतिः १३ पुष्टि १४ स्तथा तुष्टि १५ रात्मनः कुलदेवता १६ ॥ तद्वहिरेकत्रिंशद्दलेवसुरुद्रादित्याः । अष्टौवसवस्तु । ध्रुवो १ ऽध्वरश्च २ सोमश्च ३ आपश्चै ४ वाऽनिलो ५ नलः ६ ॥ प्रत्यूषश्च ७ प्रभासश्च ८ वसवोऽष्टौप्रकीर्तिताः--इति ॥ एकादशरुद्रास्तु ॥ वीरभद्रश्च १ शंभुश्च २ योगीशो ३ ऽजैकपात्तथा ४ ॥ अहिर्बुध्न्यः ५ पिनाकीच ६ भुवनाधीश्वरस्तथा ७ ॥ कृपाली ८ विद्पतिः ९ स्थाणु १० भर्गाख्यो ११ रुद्रसंज्ञकाः--इति ॥ द्वादशादित्यास्तु । धाताऽ १ र्यमाच २ मित्रश्च ३ वरुणे ४ शौ ५ भगस्तथा ६ ॥ इंद्रो ७ विवस्वान् ८ पूषाच ९ पर्जन्यो १० दशमस्तथा ॥ त्वष्टा ११ विष्णु १२ रितिप्रोक्काआदित्याद्वादशक्रमात् ॥ पंचमेष्टचत्वारिंशद्दलआदौक्रमेणनवग्रहाः । सूर्यः १ सोमो २ महीपुत्रः ३ सोमपुत्रो ४ बृहस्पतिः ५ ॥ शुक्रः ६ शनैश्चरो ७ राहुः ८ केतुश्चैव ९ नवग्रहाः--इति ॥ दशलोकपालास्तु । इंद्रो १ ग्नि २ र्यमो ३ निर्ऋति ४ र्वरुणो ५ वायु ६ रेवच ॥ कुबेरे ७ शौ ८ तथाब्रह्मा ९ अनंतो १० दशदिक्पतिः--इति ॥ सप्तर्षयस्तु । कश्यपो १ ऽत्रि २ र्भरद्वाजो ३ विश्वामित्रो ४ ऽथगौतमः ५ ॥ जमदग्नि ६ र्वसिष्ठश्च ७ सप्ते

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

तेऽऋषयःक्रमात् ॥ समुद्रास्तु । पूर्व १ दक्षिण २ पश्चिमो ३ त्तरा ४ श्चत्वारःसमुद्राः–इति ॥ भुवनत्रयं
भूर्लोक १ भुवर्लोक २ स्वर्लोकाः ३–इति ॥ सप्तसरितश्च । गंगाच १ यमुना २ चैवगोदावरी ३ सर
स्वती ४ ॥ तापी ५ पयोष्णी ६ रेवाच ७ सप्तनद्योयथाक्रमम्–इति ॥ त्रिगुणास्तु सत्वं १ रज २ स्तमो ३
गुणा–इति ॥ चत्वारोवेदास्तु । ऋग्वेदो १ ऽथयजुर्वेदः २ सामवेदो ३ ह्यथर्वणः ४–इति ॥ आत्माच इ
त्येतास्तत्रावाह्यपूजयेदिति ॥ इतिपीठयंत्रदेवतास्थापनक्रमः ॥ गंधपुष्पादिभिश्चैवसमभ्यर्च्ययथाविधि ॥
यथाशक्तिकृतंसर्वमर्चनंविनिवेदयेत् ॥ देवदेवजगन्नाथविश्वसाक्षिन्नमोऽस्तुते ॥ गृहाणेमांकृतांपूजांप्रसीद
भगवन्गुरो ॥ ग्रहयज्ञविधानेनग्रहपूजांसमाप्यच ॥ ऋत्विग्भिःसहवैहोमंततःकुर्याद्यथाविधि ॥ कुंडेवास्थं
डिलेवापिस्वगृह्यविधिनाद्विजः ॥ कृत्वाज्यभागपर्यंतमुपलेपादिकंततः ॥ ततः । समिदाज्येनचरुणायवै
स्तिलसमन्वितैः ॥ सहस्रंचाहुतीस्तत्रव्याहृतीभिस्ततःक्रमात् ॥ जुहुयादृत्विगेकैकश्चतुर्विंशोत्तरंशुभम् ॥ प्रणवे
नाहुतिंचैकांमंत्रेणैवपृथक्पृथक् ॥ देवतानांचसर्वेषांनामभिर्जुहुयाद्घृतम् ॥ देवतानांअंगदेवतानाम् ॥ ततः
स्विष्टकृतंहुत्वाहोमशेषंसमापयेत् ॥ आचार्यादीन्समभ्यर्च्यगंधपुष्पाक्षतादिभिः ॥ दद्याद्विभवसारेणदक्षि

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

णांचयथोचिताम् ॥ लेह्यंपेयंतथाचोष्यंखाद्यंचैवचषड्रसान् ॥ देवायादौनिवेद्यंतुद्विजवर्यान्समर्चयेत् ॥ भ
क्ष्यभोज्यादिकंदद्यात्तृप्तिर्यस्ययथाभवेत् ॥ दक्षिणाचयथाशक्त्यासर्वेषांचसमांशतः ॥ ततश्चभोजयेद्विप्रा
न्सहस्रंसम्यगेवहि ॥ एकस्मिन्नेवकालेवाभवेद्वापिदिनेदिने ॥ भवेद्यावत्सहस्रंतुतावदेवहिभोजयेत् ॥ तेभ्यो
ऽपिदक्षिणांदद्याद्भुञ्जानेभ्यःस्वशक्तितः ॥ दीनांधकृपणादींश्चभोजयित्वास्वयंततः ॥ समाहितमनाःकर्ताभुं
जीयात्सहबंधुभिः ॥ एवंयःकुरुतेसम्यक्सहस्रद्विजभोजनम् ॥ समाप्तेतुपुनर्होमःकर्तव्योमुनिरब्रवीत् ॥ ब्र
ह्महाचसुरापीचपरद्रव्यापहारकः ॥ मातृगामीचगोघ्नश्चपरदाररतःसदा ॥ ज्ञानतोऽज्ञानतोवापिपापकारी
यथेच्छया ॥ सदाचारविहीनस्तुदमदानविवर्जितः ॥ ईदृशोपिद्विजोयःस्यात्सहस्रद्विजभोजनम् ॥ कुरुतेस
द्यएवेहसपुनातिनसंशयः ॥ ब्रह्मानंदपदंगच्छेत्तेनपुण्येनचैवहि ॥ सहस्रभोजनाच्चैवनानाविधमनोरथान् ॥
भुंक्तेसकामान्सकलान्भोगानपिचपुष्कलान्-इति ॥ तत्रसंकल्पमाह । ममपंचमहापातकनिवृत्तिगो
वधपरदारपरद्रव्यापहारकायिकवाचिकमानसिकैतच्छरीरावच्छिन्नसमस्तपापक्षयपूर्वकनानाविधमनोरथसिद्ध्यं
तेषष्टिसहस्रवर्षविष्णुलोकनिवासांतेब्रह्मानंदावाप्तिद्वारा श्रीपरमेश्वरप्रीत्यर्थं सहस्रब्राह्मणान् यथाशक्त्या

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

यथोपपन्नेनान्नेनयथाकालंयथादेशंसदक्षिणंभोजयिष्ये इतिसंकल्प्य तदादौगणेशपूजनंस्वस्तिवाचनंमातृकापूजनंनांदीश्राद्धंआचार्यऋत्विग्वरणहोमादिचकरिष्ये इतिसंकल्प्य । गणेशपूजनादियथोक्तक्रमेणकुर्यादिति ॥ ॥ अथसर्वस्यदानसंकल्पवाक्यम् ॥ मात्स्ये । अद्येत्यादि० ममैतच्छरीरावच्छिन्नसमस्तपापक्षयपूर्वकसकलमनोरथसिद्धियज्ञयाजित्वसर्वद्रव्यदानजन्यसर्वतीर्थस्नानजन्यसर्वदेवपूजाजन्यसमफलयमलोकादर्शनदारिद्र्यानुत्पत्तिसर्वकालस्त्रीपुत्रपौत्रधनधान्यसौख्याद्यावज्जीवमवियोगैहिकामुष्मिकाष्टैश्वर्यत्वबहुगंधर्वोपगीयमानदिव्याप्सरोगणसेवितदिव्यांगनासमाकीर्णहंससारसविहगादिपरिवृतहेमकिंकिणीजालमालिकामंडिततरुणादित्यसंकाशविमानारोहणशक्रादिसुरगणब्रह्मविष्णुरुद्रलोकेंद्रलोकादिस्वेच्छयाविचरणयावदाभूतसंप्लवाक्षय्यस्वर्गलोकावाप्त्यर्थंतेविष्णुसायुज्यप्राप्तये इदंसकलंममाश्रमीयंसकलवस्तुसर्वस्वंसर्वंविष्णुदैवतं तत्रैवकल्पितसुवर्णबहुदक्षिणम् ॐसर्वस्वायनमइतिनाममंत्रेणसुपूजितायतुभ्यमहंसंप्रददे नममेत्येकस्मैदद्यात् ॥ ॥७१॥
यद्वा । नानानामगोत्रेभ्योब्राह्मणेभ्यः सुपूजितेभ्यः सदक्षिणंदातुमहमुत्सृजे नममेति तेनश्रीपरमेश्वरःप्रीयताम् तत्सद्ब्रह्मार्पणमस्तु । प्रार्थनामंत्रस्तु । हरिश्चंद्रोयथाराजासर्वंदत्त्वादिवंगतः ॥ तथाहमाश्रमंदत्त्वा

For Private and Personal Use Only

यास्यामित्रिदशालयम् ॥ दिविभुव्यंतरिक्षेचहस्त्यश्वरथसंकुला ॥ हरिश्चंद्रस्यनृपतेःशोभतेनगरीयथा ॥
तथाममाश्रमंसर्वंदिविसर्वत्रगच्छतु ॥ सर्वस्वदानेनानेनतांगतिंप्राप्नुयामहम् ॥ सर्वस्वतवदानेनहरिश्चंद्रोयथा
ऽभवत् ॥ दुःखहीनःसुखमयस्तथामांकुरुसर्वदा ॥ सर्वस्वदानात्सकलाममसंतुमनोरथाः ॥ इतिसर्वस्वदान
प्रयोगः ॥ ॥ अथयुगप्राधान्येनव्यासोक्ताधर्माउच्यंते ॥ तपःपरंकृतयुगेत्रेतायांज्ञानमुत्तमम् ॥ द्वापरेयज्ञमि
त्याहुर्दानमेवकलौस्मृतम् ॥ इति ॥ स्कांदे । श्रांतस्ययानंतृषितस्यपानमन्नंक्षुधार्तस्यनरोनरेंद्र ॥ दद्याद्विमा
नेनसुरांगनाभिःसंस्तूयमानस्त्रिदिवंप्रयाति ॥ यतीनामाहयमः ॥ यतीनांपरमोधर्मस्त्वनाहारोवनौकसाम् ॥
दानमेवगृहस्थानांशुश्रूषाब्रह्मचारिणाम्–इति ॥ दानमावश्यकंकेषामित्याह व्यासः ॥ मातापित्रोश्चयद्दत्तं
भ्रातृस्वसृसुतायच ॥ सोदर्येपिचयद्दत्तंऽसोतिथिः स्वर्गसंक्रमः ॥ पितुः शतगुणंदानं सहस्रंमातुरुच्यते ॥
अनंतंदुहितुर्दानंसोदर्येदत्तमक्षयम् ॥ भविष्योत्तरेपि ॥ नकेवलंब्राह्मणानांदानंसर्वत्रशस्यते ॥ भगिनी
भागिनेयानांमातुलानांपितृष्वसुः ॥ दरिद्राणांचबंधूनांदानंकोटिगुणंभवेत् ॥ मातुर्गोत्रेशतगुणंस्वगोत्रेद
त्तमक्षयम् ॥ ॥ दातुर्लक्षणमपितत्रैव ॥ अपाप्मारोगीधर्मात्मादित्सुरव्यसनःशुचिः ॥ अनिंद्योजीवकर्माचष

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ङ्गिर्दाताप्रशस्यते ॥ प्रतिग्रहीतृलक्षणमपि तत्रैव ॥ त्रिःशुक्लःक्षीणवृत्तिश्चघृणालुःसकलेंद्रियः ॥ विमुक्तो
योनिदोषेभ्योब्राह्मणःपात्रमुच्यते ॥ तथा ॥ सौमुख्यमभिसंप्रीतिरर्थिनांदर्शनेसदा ॥ सत्कृतिश्चानसूया
चतदाश्रद्धेतिकीर्त्यते ॥ देवलः । यद्ददातियदश्नातितदेवधनिनांधनम् ॥ अन्येमृतवत्क्रीडंतिदारैरपिधनैर
पि ॥ व्यासः । आयासशतलब्धस्यप्राणेभ्योपिगरीयसः ॥ गतिरेकैववित्तस्यदानमन्येविपत्तयः ॥ ग्रासा
दर्द्धमपिग्रासमर्थिभ्यःकिंनदीयते ॥ इच्छानुरूपोविभवःकदाकस्यभविष्यति ॥ मात्स्ये । न्यायेनार्जनमर्थ
स्यवर्द्धनंचाभिरक्षणम् ॥ सत्पात्रेप्रतिपत्तिश्चसर्वशास्त्रेषुगीयते ॥ पुनस्तत्रैव । अदातायत्रयत्रैतितत्रतत्रसु
दुःखितः ॥ दानात्सुखमवाप्नोतिपरत्रापिचनिर्वृतः–इति । याज्ञवल्क्यः–अक्षरद्वयमभ्यस्तंनास्तिनास्तीति
यत्पुरा ॥ तदिदंदेहिंदेहीतिविपरीतमुपस्थितम्–इति ॥ तथा । द्वारंद्वारमटंतीहभिक्षुकाःपात्रपाणयः ॥
दर्शयंत्यवलोकानामदातुःफलमीदृशम् ॥ बृहस्पतिः । द्वावेवाप्सुप्रवेष्टव्यौगलेबद्ध्वादृढांशिलाम् ॥ धनवंतम
दातारंदरिद्रंचातपस्विनम्–इति ॥ दरिद्रस्यैवदद्यादित्याह । बृहस्पतिः । वृष्टिर्यथासमुद्राणांतृप्तानामशनंत
था ॥ तथादानंसमृद्धानांदत्तंभवतिनिष्फलम्–इति ॥ अतःपरंषोडशमहादानादीनांबहुत्वादुपरम्यतइति ॥

For Private and Personal Use Only

कालोपनामरामेशभट्टसूनोःसुधीमतः ॥ महादेवद्विजार्यस्यसूनुनाप्रभविष्णुना ॥ १ ॥ दिवाकरेणरचि
तादानसंक्षेपचंद्रिका ॥ गिरिजाजानितुष्ट्यर्थंमुदंवितनुयात्सताम् ॥ २ ॥ इति विद्वत्प्रार्थना ॥ अदृष्टदोषा
न्मतिविभ्रमाद्वायदर्थहीनंलिखितंमयाऽत्र ॥ तत्सर्वमार्यैःपरिशोधनीयंकोपंनकुर्यात्खलुतर्णकस्य ॥ ३ ॥
किंच । शास्त्रकर्ताभवेद्व्यासोलेखकोगणनायकः ॥ तयोर्वैचलिताबुद्धिर्मनुष्याणांतुकाकथा ॥ ४ ॥ लिखनप
रिश्रमवेत्ताभुवनेविद्वज्जनोनान्यः ॥ सागरलंघनखेदंहनुमानेकःपरंवेत्ति ॥ ५ ॥ इतिकाश्यांश्रीमत्कालोपनाम
कभट्टरामेश्वरात्मजभट्टमहादेवद्विजवर्यसूनुनाबालंभट्टानुजदिवाकरेणविरचितादानचंद्रिकासमाप्ता ॥ छ ॥
दानानिसर्वाण्यभिधायतेषांप्रतिग्रहेशुद्धिमतोऽभिधास्ये ॥ तथाधियाभावितयाप्रवृत्तिःप्रतिग्रहेसाधुजनस्यनस्या
त् ॥ तत्रमेधीदानप्रकरणे । दुष्टप्रतिग्रहहतोविप्रोभवतिपातकी ॥ नाभिभाषेत्ततोदत्वातन्मुखंनावलोक
येत्-इत्यादि ॥ भविष्योत्तरे । दुष्प्रतिग्रहदग्धस्यविप्रस्यकिलभारत ॥ नपश्येद्वदनंपश्चान्नचैनमभिभाष
येत्-इति ॥ महाभारतेच । पूजकोगणकोव्यासोघोरग्राहीतथैवच ॥ परास्थिवाहकोवैद्योग्रामयाजीतथै
वच ॥ एतेचांत्यसमालोकेनस्प्रष्टव्याःकदाचन ॥ कदाचिन्मोहतःस्पृष्टःसवासाआप्लुतःशुचिः-इति ॥ परा

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

शरस्मृतौच । मंत्रेणानेनदत्त्वातंप्रणिपत्यक्षमाप्यच ॥ आसीमांतमनुव्रज्यतन्मुखंनावलोकयेत्–इति महार्णवेचदुष्टप्रतिग्रहःस्पष्टः ॥ प्रतिग्रहदुष्टत्वंचतुर्धा दातृकालदेशप्रतिग्राह्यदोषभेदात् ॥ चांडालत्वपतितत्वादयोदातृदोषाः ॥ कुरुक्षेत्रत्वादयोदेशदोषाः ॥ चंद्रसूर्योपरागादयःकालदोषाः ॥ उभयतोमुखीत्वमेषीत्वादयोदेयदोषाः ॥ तिलधेनुर्गजोवाजीमाहिषाजिनमूर्तयः ॥ सुरभिःसूयमानाचघोराःसप्तप्रतिग्रहाः इतिनिषेधात् ॥ प्रेतान्नमजिनंमणिरितिपाठेप्रेतान्नमेकदाशाहिकश्राद्धान्नभोजनम् । मणिःशालग्रामइति हेमाद्रिः । तत्रैवतन्निषेधोऽरुणस्मृतौ । परमापद्गतेनापिअंत्यजातीप्रतिग्रहः ॥ नकार्योब्राह्मणेनेहआत्मनः श्रेयइच्छाता ॥ प्रतिग्रहाच्चांत्यजातेःपतितत्वंप्रजायते–इति ॥ अंत्यजानाह मनुः ॥ रजकश्चर्मकारश्चनटोबुरुडएवच ॥ कैवर्तमेदभिल्लाश्चसप्तैतेअंत्यजाःस्मृताः ॥ चांडालानाह व्यासः । ब्राह्मण्यांशूद्रजातश्चचांडालस्त्रिविधःस्मृतः–इति ॥ तथा । कुरुक्षेत्रेप्रतिग्राहीनभूयःपुरुषोभवेत् ॥ गायत्रीमनुजाप्येनसप्तलक्षंभवेच्छुचिः–इति ॥ कालदोषभिन्नोऽसत्प्रतिग्रहनिषेधः । तत्प्रतिग्रहप्रायश्चित्तकथनेनस्पष्टः ॥ सर्वसत्प्रतिग्रहेप्रायश्चित्तंषट्त्रिंशन्मते । देव्यालक्षजपेनैवशुद्ध्यतेसत्प्रतिग्रहात्–इति ॥ जपसंख्यातु । जपित्वात्रीणिसावि

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

त्र्याःसहस्राणिसमाहितः—इति ॥ मनूक्तंतुद्वित्रिप्रकारेणप्रतिग्रहस्यासत्त्वविषयम् । तेनपतितादिभ्योदुष्टदेशका
लयोरदुष्टप्रतिग्रहेषट्त्रिंशन्मतोक्तंदशप्राजापत्यरूपम् । पतितादिभ्योमहिष्यादिप्रतिग्रहेयाज्ञवल्क्योक्तमिति
विज्ञानेश्वरः ॥ स्मृत्यर्थसारे ॥ सर्वत्रानुक्तोदानदेयकालद्रव्येष्वदुष्टेपिद्वादशनिष्कप्रमाणंद्रव्यप्रतिग्रहेकार्यम् ।
एवंसर्वत्रद्रव्यानुसारेणप्रायश्चित्तवृद्धि-ह्रासौकल्प्यौ । दातृदेशकालद्रव्येष्वन्यतरदोषेएकैकगुणवृद्धिः । म
णिवासोगवादीनामन्यतरप्रतिग्रहेगायत्र्यष्टसहस्रजपः । भिक्षादिप्रतिग्रहेपुण्यमंत्रोच्चारणम् । नचप्रतिग्रह
स्यानिषिद्धत्वात्कथंप्रायश्चित्तविधिरितिवाच्यम् ॥ प्रतिग्रहेणविप्राणांब्राह्मंतेजःप्रणश्यति—इत्यरुणस्मृत्याप्रा
यश्चित्ताम्नायेनचतत्कथनात् ॥ प्रतिग्रहसमर्थोऽपिप्रसंगंतत्रवर्जयेत्—इतिस्पष्टमेवनिषेधसत्त्वाच्च ॥ प्रायश्चि
त्तंचप्रतिगृहीतसर्वद्रव्यंत्यक्त्वैवकार्यम् । सतिद्रव्येप्रायश्चित्ताधिकाराभावात् इतिस्मृत्यर्थसारादयः ॥ अ
रुणस्मृतौतु । षष्ठांशद्वादशांशपरित्यागौवैकल्पिकावुक्तौ । तथा । प्रतिग्रहाच्चषष्ठांशंवाणिज्याच्चतृतीयकम् ॥
कृष्टेर्विंशतिमंभागंत्यजतांनास्तिपातकम् ॥ प्रतिग्रहःकुत्सितानांत्रिभिःकृच्छ्रैर्विशुद्ध्यति ॥ रथोवाजीचमहि
षीतिलधेनुर्गजोऽजिनम् ॥ सूयमानाचसुरभिर्घोराःसप्तप्रतिग्रहाः इति ॥ एतेषांप्रतिग्रहेआहिताग्नेःप्राजापत्ये

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ष्टिः स्मार्ताग्निमतश्चरुस्तद्देवताकः अनग्नेः अन्येषांचकृच्छ्रत्रयम ॥ अरुणस्मृतौ । गुडधेन्वादिधनूनांप्रायश्चित्तंतथोच्यते ॥ प्रतिग्रहेचरेद्विप्रः प्राजापत्यमतंद्रितः ॥ जपेच्चपौरुषंसूक्तमप्सुचैवाघमर्षणम् ॥ अहोरात्रस्थितश्चैवमुच्यतेतेनकिल्बिषात् ॥ अयुतंजपसंख्या । गृहदानंमहादानंनास्तिदानंगृहात्परम् ॥ येनदत्तेनवैतेन सर्वंदत्तंभवेन्नृणाम् ॥ गृहोपकरणंसर्वंगोमहिष्यादिभूषणम् ॥ कंडनीपेषणीचुल्लीह्युदकुंभस्तुमार्जनी ॥ शय्याविभाजितंछत्रंवितानंरथगोवृषम् ॥ तत्रकृच्छ्रंचरेद्विप्रोमहासांतपनंतथा ॥ शतंवाभोजयेद्विप्रान्गायत्रीलक्षमेवच ॥ प्रायश्चित्तेकृतेविप्रोमुच्यतेतत्प्रतिग्रहात् ॥ प्रायश्चित्तस्याकरणेयुवैवम्रियतेतुसः ॥ अश्वप्रतिग्रहंकृत्वाचरेच्चांद्रायणत्रयम् ॥ अश्वस्यविक्रयंकृत्वाह्येतदेवव्रतंचरेत् ॥ कपिलाविक्रयंकृत्वाचरेच्चांद्रायणत्रयम् ॥ गोशतंगोसहस्रंचकृष्णावैतरणीतथा ॥ चतस्रश्चैवगावश्चवर्जनीयाः प्रयत्नतः ॥ चतस्रउत्क्रांतिऋणपापमोक्षधेनवः ॥ गृहीत्वावैतरणींलोहंयमदंडंभयावहम् ॥ प्राजापत्यत्रयंकुर्याद्भोजयेच्चशतंद्विजान् ॥ जपेद्वावामदेव्यंचशिवसंकल्पमेवच ॥ रथंतरंवामदेव्यंजपेन्मुच्येतकिल्बिषात् ॥ यज्ञकर्मणियाधेनुर्व्रतधेनुस्तथैवच ॥ मधुपर्केचयाधेनुर्याधेनुः कर्मसिद्धये ॥ एतत्प्रतिग्रहेविप्रप्रायश्चित्तंनविद्यते ॥ पर्वतायेदशप्रोक्तास्तथैवद्विमुखीच

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

गौः ॥ उष्ट्रप्रतिग्रहेविप्रःक्षपेन्मासचतुष्टयम् ॥ प्राजापत्येनकृच्छ्रेणषष्ठांशंतुपरित्यजेत् ॥ विप्रेभ्योदद्यात् ॥ जपेद्वादशलक्षंवागायत्र्यानिश्यभोजनः ॥ शतेनमुच्यतेपापाद्विप्राणांभोजनेनच ॥ प्राणायामशतंकुर्याद्ब्रह्मकूर्चसमन्वितम् ॥ रथप्रतिग्रहेलक्षगायत्रीजपमाचरेत् ॥ अयुतंवाऽथगायत्र्याःसंगमेस्नानमाचरेत् ॥ षष्ठांशंतुपरित्यज्यब्राह्मणान्भोजयेच्छुचिः ॥ प्रतिगृह्यान्नदानानिप्रायश्चित्तंयथोदितम् ॥ जपेन्निरंतरंदेवींवैष्णवंव्रतमाचरेत् ॥ जपसंख्याअयुतादि ॥ विद्यादानंगृहीत्वापियत्किंचित्पुस्तकादिकम् ॥ ब्राह्मणान्भोजयेद्भक्त्याकृच्छ्रमेकंसमाचरेत् ॥ पृथिवींप्रतिगृह्याथसशैलवनकाननाम् ॥ अपिधातुमथोगृह्यतप्तकृच्छ्रत्रयंतथा ॥ भूत्वात्रिषवणस्नायीक्षपेन्मासचतुष्टयम् ॥ एवंशुद्धिमवाप्नोतिद्विजःषष्ठांशमुत्सृजेत् ॥ इदंचसदक्षिणप्रतिग्रहे । तद्रहितप्रतिग्रहेतुनदोषः । भूमिंयःप्रतिगृह्णातियस्तुभूमिंप्रयच्छति ॥ तावुभौपुण्यकर्माणौनियतंस्वर्गगामिनौ–इत्युक्तेः ॥ अथषोडशमहादानेषु ॥ तत्रचारुणस्मृतौ । तुलापुरुषभागंचगृहीत्वाचांद्रकंचरेत् ॥ हिरण्यगर्भेचतथाब्रह्मांडेकल्पपादपे ॥ जलेत्रिषवणस्नायीचरेत्सांतपनद्वयम् ॥ गोसहस्रप्रतिग्राहीयदाविप्रोह्यकामतः ॥ गोमूत्रयावकाहारोमासेनैकेनशुद्ध्यति ॥ हिरण्यकामधेन्वादिदानमत्रयथोदितम् ॥ महाभूतघटांतेषुप्रायश्चित्तम

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

थोच्यते ॥ गायत्र्यादशलक्षैश्चप्राणायामसहस्रकैः ॥ नश्यंतिपापसंघाश्चकाकथादुष्प्रतिग्रहे ॥ पावमानं चसूक्तंवैसर्वपातकनाशनम् ॥ अत्रायमभिसंधिः । आयुष्यमितिसूक्तेनमणिंकंठेप्रतिमुच्येत्यादिसूत्रेषुअ खिलानामपिविनियोगदर्शनात् । तेषामपिप्रामाण्यबलात् ॥ पावमानीजपस्याखिलेषुविधानात्तत्त त्फलापेक्षायां गोघ्नान्मातृपितृवधादित्यादिमंत्रवर्णेनतत्तत्पातकनाशस्यफलत्वागत्यातत्तत्पापेषुपावमानीजपस्य प्रायश्चित्तत्वंपापानुरोधेनचजपसंख्याकल्पनीयेतिदिक् ॥ ॥ अथराजप्रतिग्रहप्रायश्चित्तम् ॥ अनापदि राजप्रतिग्रहंनिंदतियाज्ञवल्क्यः ॥ नराज्ञःप्रतिगृह्णीयाल्लुब्धस्योच्छास्त्रवर्तिनः ॥ प्रतिग्रहेसूनीचक्रीध्वजी वेश्यानराधिपाः ॥ दुष्टादशगुणंपूर्वपूर्वादेतेयथोत्तरमिति ॥ संवर्तः ॥ राजप्रतिग्रहोघोरोमध्वास्वादोविषोप मः ॥ पुत्रमांसंवरंभोक्तुनतुराजप्रतिग्रहः–इति ॥ स्कांदे ॥ मरुदेशेनिरुदकेब्रह्मरक्षस्त्वमागतः ॥ राजप्रति ग्रहात्पुष्टःपुनर्जन्मनविंदति ॥ ब्राह्मण्यंयःपरित्यज्यद्रव्यलाभेनमोहितः ॥ विषयामिषलुब्धस्तुकुर्याद्राज प्रतिग्रहम् ॥ नरकेरौरवेघोरेतस्यैवपतनंध्रुवम् ॥ वृक्षादावाग्निनादग्धाः प्ररोहंतिघनागमे ॥ राजप्रतिग्रहाद्दग्धा नप्ररोहंतिकेनचित्–इति ॥ विष्णुधर्मोत्तरे । दशसूनासमश्चक्रीदशचक्रीसमोध्वजी ॥ दशध्वजीसमावेश्या

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

देशवेश्यासमोनृपः ॥ दशसूनासहस्राणियोवाहयतिसैनिकः ॥ तेनतुल्यःस्मृतोराजातस्माद्घोरःप्रतिग्रहे –इति ॥ इत्यधार्मिकराजविषयानिंदा ॥ तथाचतत्रैवलिखितम् । येषांनविषयेप्रीतिर्यज्ञेयज्ञपतेर्हरेः ॥ यत्रये भूभुजातेषामेतत्सूनोदितंफलम् ॥ येषांपाषंडिसंकीर्णराष्ट्रंनब्राह्मणोत्कटम् ॥ एतेसूनासहस्राणांदशानांभोगिनोनृपाः ॥ येषांनयज्ञपुरुषःकारणंपुरुषोत्तमः ॥ तेतुपापसमाचाराःसूनापापौघभागिनः–इति ॥ अदुष्टात्तु राज्ञःप्रतिग्रहोनानिंदितः । अतएवोक्तंछंदोगशाखायाम् । प्राचीनशालादीन्महामुनीन्राजप्रतिग्रहेप्रवर्तते –इति ॥ अश्वपतिनामकेनराज्ञादोषाभावउपन्यस्तः । नमस्तेनोजनपदेनकुर्यान्नचमद्यपः ॥ नानाहिताग्निर्नाविद्वान्नस्वैरीस्वैरिणीकुतः– इति ॥ याज्ञवल्क्यवचनेपि । राजप्रतिग्रहनिंदायांलुब्धस्योच्छास्त्रवर्तिनः–इतिराजविशेषणाददुष्टराजप्रतिग्रहो ननिंदित इतिगम्यते ॥ तथा नारदोऽपि । श्रेयान्प्रतिग्रहोराज्ञांनान्येषांब्राह्मणादृते ॥ ब्राह्मणश्चैवराजाचद्वावप्येतौधृतव्रतौ ॥ नैतयोरंतरंकिंचित्प्रजाधर्माभिरक्षणे ॥ शुचीनामशुचीनांचसन्निवेशोयथांभसाम् ॥ समुद्रेसमतांयातितद्वद्राज्ञांधनागमः ॥ यथाग्नौसंस्थितंचैवशुद्धिमायातिकांचनम् ॥ एवंधनागमःसर्वःशुद्धिमायातिराजनि–इति ॥ राजप्रतिग्रहेप्रायश्चित्तमाह वृद्धहारीतः । राज्ञः

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

प्रतिग्रहंकृत्वामासमप्सुसदावसेत ॥ षष्ठेकालेपयोभक्षःपूर्णेमासेप्रमुच्यते ॥ तर्पयित्वाद्विजान्कामैःसततं नियतव्रतः-इति ॥ तदसत्प्रतिग्रहविषयमितिमाधवः ॥ ॥ अथरहस्यप्रायश्चित्तानि ॥ याज्ञवल्क्यः । अन भिख्यातदोषस्तुरहस्यव्रतमाचरेत्-इति ॥ कर्तृव्यतिरिक्तैर्यदीयोदोषोनज्ञायतइत्यर्थः ॥ अतश्चपारदार्यादे रपिस्त्रीपुंसाभ्यामितरेणाज्ञातस्यरहस्यतास्त्येव ॥ तस्यप्रायश्चित्तमपिरहस्यमेवकर्तव्यम् ॥ तथाचहारीतः । रहस्येरहस्यंप्रकाशेप्रकाशमिति । तत्ररहस्यानांसाधारणप्रायश्चित्तमनुराह । वेदाभ्यासोऽन्वहंशक्त्यामहा यज्ञक्रियाक्षमा ॥ नाशयंत्याशुपापानिमहापातकजान्यपि ॥ यथैधस्तेजसावह्निःप्राप्तंनिर्दहतिक्षणात् ॥ तथाज्ञानकृतंपापंकृत्स्नंदहतिवेदवित् ॥ सव्याहृतिकप्रणवाःप्राणायामास्तुषोडश ॥ अपिभ्रूणहनंमासंपुनं त्यहरहःकृताः-इति ॥ वसिष्ठः । यच्चाकार्यंकृतंसाग्रशतंवेदैश्चधार्यते ॥ तत्सर्वंतस्यवेदाग्निर्दहत्यग्निरिवेंधनम् ॥ यमः । सहस्रपरमांदेवींशतमध्यांदशावराम् ॥ गायत्रींसंजपेन्नित्यंमहापातकनाशिनीम्--इति ॥ मूलेशौन कः । ऋग्वेदमभ्यसेद्यस्तुयजुःसामाथवापिवा ॥ सूक्तानिसरहस्यानिअथर्वांगिरसस्तथा ॥ ब्राह्मणानिच कल्पांश्चषडंगानितथैवच--इतिहासपुराणानिदेवतास्तवतानिच ॥ जप्त्वापापैःप्रमुच्येतधर्मस्थानैस्तथाप ॥८२॥

रेः--इति ॥ कौर्मे । जपस्तपस्तीर्थसेवादेवब्राह्मणपूजनम् ॥ ग्रहणादिषुकालेषुमहापातकेशोधनम् ॥ पुण्यक्षेत्राभिगमनंसर्वपापप्रणाशनम् ॥ देवताभ्यर्चनंनॄणांसर्वपापप्रणाशनम् ॥ अमावास्यातिथिंप्राप्ययःसमाराधयेद्भवम् ॥ ब्राह्मणान्भोजयित्वातुसर्वपापैःप्रमुच्यते ॥ कृष्णाष्टम्यांमहादेवंतथाकृष्णचतुर्दशीम् ॥ संपूज्यब्राह्मणमुखेसर्वपापैःप्रमुच्यते ॥ त्रयोदश्यांतथारात्रौसोपहारंत्रिलोचनम् ॥ दृष्ट्वेशंप्रथमेयामेमुच्यतेसर्वपातकैः ॥ एकादश्यांनिराहारःसमभ्यर्च्यजनार्दनम् ॥ द्वादश्यांशुक्लपक्षस्यसर्वपापैःप्रमुच्यते ॥ उपोषितश्चतुर्दश्यांकृष्णपक्षेसमाहितः ॥ यमायधर्मराजायमृत्यवेचांतकायच ॥ वैवस्वतायकालायसर्वभूतक्षयायच ॥ औदुंबरायदध्नायनीलायपरमेष्ठिने ॥ वृकोदरायचित्रायचित्रगुप्तायवैक्रमात् ॥ चतुर्दशैतेमंत्राःस्युश्चतुर्थ्यंतानमोऽन्विताः ॥ प्रत्येकंतिलसंमिश्रान्दद्यात्सप्तोदकांजलीन् ॥ स्नात्वानद्यांतुपूर्वाह्णेमुच्यतेसर्वपातकैः--इति ॥ तथातत्रैवाध्यायांतरे । अस्मिन्कलियुगेघोरेलोकाःपापानुवर्तिनः ॥ भविष्यंतिमहाबाहोवर्णाश्रमविवर्जिताः ॥ नान्यत्पश्यामिजंतूनांमुक्त्वावाराणसींपुरीम् ॥ सर्वपापप्रशमनंप्रायश्चित्तंकलौयुगे--इति ॥ इति रहस्येषुसाधारणप्रायश्चित्तानि ॥ ॥ अथप्रतिपदोक्तप्रायश्चित्तानि ॥ याज्ञवल्क्यः ॥ त्रिरात्रोपोषितोजप्त्वा

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

ब्रह्महात्वघमर्षणम् ॥ अंतर्जलेविशुध्येच्चगांचदद्यात्पयस्विनीम्—इति ॥ मनुः । हविष्पांतीयमभ्यस्यनतमंह इतीतिच ॥ जप्त्वाचपौरुषंसूक्तंमुच्यतेगुरुतल्पगः—इति ॥ हविष्पांतमजरंस्वर्विदीत्येकोनविंशर्चं । नतमंहो नदुरितंसप्तर्चं । इतिवाइतिमेमनस्रयोदशर्चं । सहस्रशीर्षेतिषोडशर्चं । एतेषांचतुर्णांसूक्तानामन्यतमंप्रत्य हंषोडशकृत्वोमासंजपित्वाअकामतोगुरुतल्पगः शुध्यतीतिविज्ञानेश्वरादिसंमतोऽर्थः ॥ मूलेशौनकः । अतोदेवाजपेत्सूक्तमग्नआयूंषिवातृचा ॥ अघमर्षंचवाजप्त्वामुच्यतेब्रह्महत्यया—इति ॥ ॥ इतिश्रीमत्का लोपनामकभट्टरामेश्वरात्मजभट्टमहादेवद्विजवर्यसूनुभट्टदिवाकरविरचितदानसंक्षेपचंद्रिकायांसदसत्प्रतिग्रहप्राय श्चित्तानिकाश्यांनिरूपितानि ॥ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥ ॥ छ ॥ ॥

अथ स्मृत्यर्थसारोक्तरहस्यप्रायश्चित्तानि ॥ कर्तृव्यतिरिक्तैतराज्ञातदोषेरहस्यंप्रायश्चित्तंचरेत् ॥ अवि द्वांस्तुमुखांतरेणरहस्यप्रायश्चित्तंज्ञात्वारहस्यंचरेत् ॥ स्त्रीशूद्राश्चैवंजपहोमवर्ज्यम् । तत्राऽऽहारविशेषानुक्तौ पयःप्रभृतयः । कालविशेषानुक्तौवत्सरादयोमासांताः । देशविशेषानुक्तौशिलोच्चयादयोगौतमोक्ताः । ज पेतुऋषिदैवतच्छंदोविनियोगाविज्ञेयाः । अमत्याब्राह्मणवधेतस्त्रिरात्रमंतर्जलेनिमज्ज्यऋतंचसत्यंचेत्यघम

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

षणसूक्तमावर्त्यत्रिरात्रांतेपयस्विनींगांदत्त्वाशुध्येत् ॥ दानाशक्तौ सव्याहृतिकाः षोडशप्राणायामाः प्रतिदिनंमासमावर्त्य अभ्यासेतुत्रिंशद्रात्रंव्रतस्थःप्राणायामैश्चांतेऽघमर्षणंजपेत् महापापैःशुध्येत् । मत्याचेत्प्राग्वा निष्क्रम्यस्नायादिति॥ इतिस्मृत्यर्थसारोक्तरहस्यप्रायश्चित्तानिनिरूपितानि ॥ इतिसंक्षेपदानचंद्रिकासमाप्ता ॥

इदं पुस्तकं शंभुसूनु गजानन शास्त्रिणा संशोधितं तन्मोहमय्यां भगीरथात्मजहरिप्रसादशर्मणा प्रसिद्ध
'गणपत कृष्णाजी कंपनी' मुद्रणालये आयसाक्षरैर्मुद्रयित्वा प्रकटीकृतम्.
आवृत्तिः ३ तृतीया। संवदब्दाः १९६५ शकाब्दः १८३०

पुस्तकमिलनेका ठिकाना.

हरिप्रसाद भगीरथजी.

कालकादेवी रोड.

(मुंबई.)

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

॥ इति दिवाकरकृतदानचान्द्रिका समाप्ता ॥

serving jinshasan
073566
gyanmandir@kobatirth.org

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

For Private and Personal Use Only

Shri Mahavir Jain Aradhana Kendra www.kobatirth.org Acharya Shri Kailassagarsuri Gyanmandir

For Private and Personal Use Only